

Berlin, Mahlsdorf, di demjamar 05 an de di 11. 05. 20 an de.

ARISTOTELES POLÎTÎK-RAMYARÎ

Pirtûka Yekem

Dergehê Kapîtl- Yekem

Ji bona me ve bi nala Civakekê ve bi me re têtê bipêrgikirin, û her Civakekê bi naanîtiyê , ji yek û ew ji bona Tişteke baş ve têtê bidûkevtin, - bêtir ji bona xwestiyên wêna, çi yê ku ew ji bona wan re bi Baş ve bi diyarbûn ve têtê bidiyarkevtin, hemû hemûyî didin bikirin -, weha dê bête bieşkerbûn, ku bi rastî ve hemû Civakên hene ji bona qenciyeke ve bi hev re didin bixebatkirin, lê bê bi qazancîtiyê ve û li gora hemû xweşiya Başbûna wêna hanê ve, ji yê ku ew ji hemûyan jî bi qencîr ve têtê biderkevtin û ew hemû din di xwe de dide bigirtin. Lê belê evaya ku weha jêre Dewlet û dewleta Civakî têtê bigotin.

Dergehê Duyem

Yên ku niha wisa didin binêtkirin, ku di navbera Rêberê Dewletekê û yan jî Keyîkiyê - Königreich-, Malxoyê Malê -Hausvater-, û Sermiyankî -Herr- de tu cudabûna gewherî nayê bidîtin, ew bi Bêmafe ve têtin biderkevtin. Ew hêdî hêdî didin bibadwerîkirin, ku ev Xwedanên Cudayên Desthilatdarîtiyên destnîşankiriyî xwe her yek li gora mezinbûna yan jî biçûkbûna Jimara didin bicudakirin, lêbelê ne li gora wî -Şewazî-Art de, Weha bi rastî ve, ku kî bes û bi tena ve bi xwedanê hindikan ve li jêr xwe de têtê biderkevtin, ew bi Malxo -großen Haus- ve têtê biderkevtin, Kî bi wêna ve bi bêhtir ve, bi Sermiyankî malê ve û kî li gora wêna de hêjî bi bêhtir ve bi xwedan ve, ew bi Rêberê Dewletê ve û yan jî bi Keyetiyekî -Königreich- ve têtê biderkevtin, belê ji ber ku li vêderê de di navbera Xaniyekî mezin û Dewleteke biçûk de tu cudabûn nayê biderkevtin; Lêbelê çi bi Rêberê Dewletê ve û yekekî ji Keyîtiyê ve têtê bigirêdan, weha Yekek têtê biderkevtin, gava ku ew bi tena xwe ve û xwe bi Meznatî ve dide bilibêrxistin, Rêberê Ketiyekê, lêbelê gava ku ew vê li gora qanûnên destûriyê Dewletê de dide bikirin, weha ku ew bi veguhestî ve dide bifermarkirin û bisertewandîkirin -gehorche-, ew bi Rêberê Dewletek azad ve têtê biderkevtin.

Lêbelê ev gotinên hanê ne bi rast ve têtin biderkevtin, û ku em vê bi rastî ve bidin bixuyanîkirin, dê ev bi rohnahî ve bête biderkevtin, gava ku em tişt li vir de li ser rêya pêşkeşî ve lêbidin bitemaşekirin. Gava mirov bi rastî ve weha jî li nik tiştên din de, ji yên ku ew li gel hevdu dayînî -Zusammengesetzte- de tanî di hebûna wîna de nema bi bêhtir ve Perçên li gel hevdu dayînî de divê ji hevdu ve bête bijehvevêkirin – çi yê ku ew bi bi biçûktirîn Perçeyê Giştî ve têtin biderkevtin-, weha divê Dewlet jî di pêkhatinên xwe de bide bidûvekevtin û dê ew bêtir jî weha jî wê Zordartiyê bi baştir ve bidin bivedîtin, bi mîna ku ew xwe ji hevdu ve didin bivecihêkirin û çi yê ku ew bi zanistî ve li ser her yekî de bi tena ve ji hundûrê ve bihêle bide bidestnîşankikirin.

Baştirîna bikaranîna vê birêvebirina hanê tête biderkevtin, bi çilo li nik Qatên -Gegenstände- de weha jî li vêderê jî de, ku mirov li Tiştand de dide bitemaşekirin, weha bi mîna ku ew di kokekê de tête birabûn û xwe didin bipêşvexistin.

Ev weha bi neçarîti ve tête biderkevtin, ku ew kes xwe di pêşî de xwe bi wêna hanê ve bide bivegirêdan, ji yên ku ew bi bêyîhevdû ve nikarin bêtin bihebûnîkirin, weha carekê Jîn û ji bona Mirovê bi pêşbirina dirustkirina Neviya ve – û bi rastî jî ve ne bi darêzorê ve, lê belê di piştî ku weha jî Hestiyariyên din û Şînîtiyên -Pflanzen- di Navahundurên bicihkirinên Rêkêşê -Trieb- de, bi yekekî din ve, ji wan re Gewdeyekî -Wesen- wisayî bi mîna xwe ve li paş xwe ve dide bihiştin, bêtir ya duyem ji bal Serûştîyê -Natur- ve bi Zaldar ve û bi Bindar – Beherrsches -ve ji ber Parastinê ve tête bimayînîkirin. bêhtir çi yê ku ew ji bal Serûştîyê de sipas ji bona Liberkevtina vepêşdîtinê ve dibe vebête kirin, ew bi yekekê ve ji bal Serûştîyê ve bi Zaldarî ve û ji bal Serûştîyê ve bi GEBIETENDER ve, çi yê ku ew bi dij ve li gel Hêzên Jîna xwe de ev weha bi Vepêşvedîtinê ve dikara bide birêvebirin, ev bi yekeke Bindar ve û ji bal Serûştîyê ve bi Bendîtî ve tête biderkevtin, ji ber vê jî ve xwe bêhtir Berjewendiyên Axan û Bendan didin bipêrgîkirin.

Jin û Bende bi Serûştî ve ji hevdû ve têtin bicudakirin. Ji ber ku Serûştî ne bi wê Şêweyê çavtengî -sparsamen- ve bi bala Hesinkarê Kêrên Delfînê ve dide bidirûstkirin, belam her gav ewê hanê yek bi yek ve; hêjî her Amûrekî -Werkzeug- xwe de bi pêşvexistina Bêdawîbûn ve dide bigihandin, ji yê ku ew ne ji bona pir karan re tête bikaranîn, belam bes û bi tenha ve ji bona karekî ve tête bikaranîn. Lêbelê li nik Hovberan -Barbaren- de Jin û Bende li ser yek Pileyî de têtin birawestandin, çi yê ku ew ji wir ve tête bihatin, ku ji bona wan ve ji bal Serûştîyê -Natur- ve Zalbûn -Herschende- tête biderkevtin û ew vê bes û bi tenha ve ji bona Civatekê ve ji Bendeyekî û bendeyekê ve didin bianîn. Ji ber vê jî ve Helbestvan -Dichter- didin buigotin: “Bi erzanî ve tête biderkevtin, ku li ser Hovberan de Yunanistanê -Hellene- dide biserdarîtkirin”, da ku pêre bête biderkevtin, ku Hovberek ji bal Serûştîyê û Bendeyekî ve bi xwe ve tête biderkevtin.

Ji van herdû Civakan ve niha di pêşî de Xaniyek û Hesoid bi Mafe tête biderkevtin, gava ku ew di Xweşxuiyane xwe de dide bigotin: “Di pêşî de bêhtir Xanî, û Jin û cahê Cot”; ji ber ku ceh şûna Mirovê Biçûk û Peye -Knecht- dide bigirtin. Weha bêhtir ya ku ew ji bona Hevjîyana rojane ve bi her ve di nava Civaka serûştîyê heyî de ji ya Xanî ve yan jî ji Malbatê ve tête biditin; Charondas Endamên wêna bi Hevalên Sifrê re dide binavkirin, û Kirêter -Kreter- Epimenides wan bi Hevalên Garanê ve dide binavkirin.

Bi ber va jî vêna ve Civaka Pêşî tête biderkevtin, ji ya ku ew ji pir Malbatan ve, ji bona yekekê ve ji bona xwestina derbasbûna pêwistiya têrkirina rojekê ve, Civaka Gundîtiyê, dihate bipêkhatin. Ew dê bi serûştîtir ve bi nala Avedaniyekê -eine Kolonie- ve, bi nala Çandinîtiya Malbatekê ve lê bête bimeyzekirin, Endamên wêna dê hin û carcaran bi Birayên Şîr ve û bi Zarokên Zarokan ve dihatin binavkirin. Ji ber vê yekê jî ve weha jî di pêşîya pêş de Dewlet hatin bipêkhatin û niha jî hêjî Miletên Biyanî li jêr Padîşahan de têtin bidîtin, ji ber ku ew xwe pere jî ji Bindaran -Unetergegebenen- ve ji bal Padîşahan ve hatine bipêkhatin, di gava ku her Malbatek ji bal yê Pîrtir ve bi mîna Padîşahekî ve tête biserdarîtkirin, ji ber vê jî ve ku Koka wanî Hevbeşî bi wek pêkhatinê ve ji bona tevahiya Elê -Sippe- ve divabû bihate bipêlhatin. Ev Desthilatdarîtiya bavîtiyê -patriarchalische Gewalt- Homer dide binêtkirin, gava ku ew dide bigotin,: “Her kes qanûnê ji bona Zarok û Jinên xwe ve didin bidan.” bêhtir Kyklopen, ji wanên ku ew li vê derê de li ser wan de dide biaxivtin, ew bi belavbûn ve dihatin bijiyandin, û weha ew Mirov di Xaniyên Demên Kevnarî wisa de bi carekê ve dihatin birûniştin. Ji ber vê yeke jî ve weha jî ev Gotina gişî tête bigotin, Ku Xwedanan Padîşahek didatin bixwestin, jiber ku Merov hîn jî ji bal Padîşahan ve têtin biserdarîtkirin, beşek jê jî ji Kevnarîtiyê ve dihatin bikirin. Bi rastî

ve bi nala ku Mirov Durûvên -Gestalt- Xwedanan bi nala wekheviyên xwe ve dide biremanikirin, weha jî ew li ser pêkhatinên Jîna wan de dide bidakirin.

Di dawiya dawî de ji ya ku ew ji gelek pariyên Gundan ve bi avanîkirinên baştirîn Civaka Dewletê ve têtê biderkevtin, Civakek, ji ya ku pere jî bi Armanca Civakekê ve bi bêdawîbûna başbûnîtiya Çavtêrbûnîtiya xwe ve pê ve têtê bigihandin, ji ya ku ew ji bona xwestinên Jiyanê ve hatiye bipêkhatin û ew ji bona deha baştirîn xwestiyên jiyanê ve têtê bidîtin. Ji ber vê yekê hane jî ve hemû civakên gewdeyên Dewletê ji bal Serûştîyê ve têtê biderkevtin, heger ku tiştêkî din bi mînê ve ji yê Pêştir ve û Yektiyên mirovantiyên kevînar ve têtê birastderkevtin. Bêtir Dewlet xwe ji bona wan ve bi mîna Armancê ve dide biragirtin, di piştî ku ne ji bona wêna ve didin bixebatin, belê wer ev bi Serûştîyê ve têtê biderkevtin. Bêhtir Pêkhatîbûn -Beschffenheit-, ji ya ku ew ji bona her Tiştêkî ve li nik dawîbûna wîna ve bi xwedan ve dihate biderkevtin, em bi Serûştîya wan Tiştên pêwendar ve didin binavkirin, dibe ku ev niha bi Mirovekî ve, yan jî bi Hespekî ve, yan jî bi xaniyekî ve, yan jî bi çî jî ve her gav bête biderkevtin. Weha jî Armanc û Pêgihandin -Ziel- bi Çêtirbûnê ve têtê biderkevtin; lê bel niha bi Armana têrkirina xwe û Çêtirbûnê ve têtê biderkevtin.

Ji vê yekê ve weha dê betê bidiyarkevtin, ku Pevika ji bona Dewletê ve dide bigotin, ku ew ji bal Serûştîyê ve bi xwedanê Tiştên hetiyên pê girêdayê ve têtê biderkevtin û Mirov ji hela Serûştîyê ve bi Gewdeyekî -Wesen- Dewletê ve têtê biderkevtin, û heger ku Kesek, ku ew ji hela Serûştîyê ve û ne bes û bi tena ve bi bi hev reshatî ve li deryê Dewletê de têtê bi jiyandin, yan bi Xerab ve têtê biderkevtin yan jî bi çêtir ve bi nala Mirovekî ve, bi mîna weha jî ji bal Homer ve bi nala Mirovekî ve “bi Bênerûmêbûn -Geschlecht-, bi bê Qanûn û bi Bêbixîrîk -Herd- ve date bidaxdan. Ji ber ku ew pere jî ji hela Serûştîyê ve bi yekîkî wisa (Mirovekî Bêdewletê) ve û “di piştî Cengê de bi dilbjandin ve”, di gava ku ew bi tene bûn ve bi nala Berekî ve li ser Text de têtê birawestandin. Ku lêbelê Mirov hêjî bêhtir bi nala her Mêşeke hingiv û her Refekî -Schwarm- ve yan jî bi gewdeyê kehrîkî -Herd- Cenawerî Jîndarî Gedeyî Civakeke ve têtê biderkevtin, di vê roja me de têtê bidanîn. Serûştî, bi mîna ku em dibêjin, ne bi bêxurayî ve dide bidirûstkirin. Lê belê niha bes û bi tena ve Me

mirov di nava hemû Gewdeyên -Wesen- cenawerîtiyê de bi Zimê ve bi jîrbûn ve têtê biderkevtin. Dengdan bi nişane ve ji bona Êşê û Kêfê ve têtê biderkevtin û ji ber vê jî ve weha jî gewheriyên Hestiyariyên din jê re hatine bidan, di gava ku Serûştîya wan weha bi dûrbûn ve dide bigihandin, ku ew bi Êşê û Kêfê ve didin bihestkirin û herduwan jî ji hev ve dide binaskirin. Gotin yan jî Ziman ji bona vîna ve li vêderê de têtê biderkevtin, ku ew Kêrhatîbûnê û Zizarîbûnê û weha pere jî weha jî tevahiya Dadwerîtiyê û Nedadwerîtiyê bidin bixuyanîkirin. Ji ber ku ew ji bona Mirovan ve bi beramberî Gewdeyî Jîndarên din ve bi taybetî ne têtê biderkevtin, ku ew bi xwedanê Hestiyariyê ve ji bona Başîtiyê û nebaşîtiyê ve, ji bona Dadwerîtiyê û Nedadwerîtiyê ve têtê biderkevtin û çî yê ku ew bi mîna wêna ve têtê biderkevtin. Lê belê Civatîkirina van Remanan Malbatê û Dewletê dide bipêkanîn.

Ji ber vê yekê jî ve bêhtir weha jî Dewlet li gora Serûştîyê de bi zûtir ve ji Malbatê ve û bi nala Mirovên yekayekan ve têtê biderkevtin, ji ber ku divê Tevahî bi zûtir ve ji Perçe ve bête bihebûnîkirin. Heger ku mirov tevahiya Girêdana -kompositum- mirovanîtiyê bide bilindkirin, weha ev nikare tu lingan û tu Destan bi bêhtir ve bide bidan, ji bil bes û bi tena ve ji hela Navî ve, bi mîna ku merov hinekî jî Destekî kevirî bi Destekî ve dide binavkirin; jiber ku ew wehîjî di piştî Mirinê de bes û bi tena ve bi bêhtir ve ji yekeke wisa ve têtê biderkevtin. Her yekek ji Tiştêkî ve bi rastî ve bi saya Destnîşanîkirina Celebê yê taybetî ve bi tabmendiye Pêkhatinan û Dewlemenbûna ve têtê bisipaskirin, ji yê ku ew bi wan ve bi xwen ve têtê biderkevtin, û ji ber vê jî dikare, gava ku ew ne bi bêhtir ve bi wan Pêkhatinan ve bi xwedan ve bête biderkevtin,

weha jî nema bi bêhtir ve bi nala wî Tiştî bi xwe ve dikare bête binîşankirin, bêhtir ew bes û bi tenha ve bi têgihiştina dilovaniya Nav ve tete biderkevtin.

Lê belê Kî ne nikaribe di nava Civakîtiê de bête bijîyandin yan jî di nava yên wêna de, ji ber ku ew xwe bi xwe ve dide bitêrkirin, bigir ne bi wîstî ve tete biderkevtin, ku ew ne bi Perçeyekî ve ji Dewletê ve û li gorê jî de û neji bi Cenawerekî ve yanji bi Xwedanekî ve tete biderkevtin. Ji ber vê jî ve bêhtir hemû mirovan ji Serûştîyê ve ji xwe re kişandin -Trieb- ji bona vê Civakîtiyê ve datin biwergirtin, û Mirov, ji yê ku wê ew di pêş de date bipêkanîn, ew bi xwedanê kevnarî Maldarîtiyên gewretir ve tete biderkevtin. Ji ber ku wisa Mirov di kemala xwe de bextyarîti dayîte biafirandin, weha wî weha jî, Qanûn û Mafe, ya herî Xerabtir ji tevan ve, date bicihkirin. Pevçûna Nedadwerîti bi deha gewretir ve bi dilêşandin ve tete biderkevtin, û Mirov bi amadebûna Çekên Jîrbûnîti û karîniya Sincîtiya xwe ve ji bona Gorepanê ve tete bidakevtin, Çek, Ji yên, wer bi mîna tu tiştêkî din ve, weha bi carekê ve bi dijbûn ve dikarin betin bikaranîn. Ji ber vê jî ve ew bi bêsincîti ve bi hovîti û dirîti ve û bi beramber kêfa Nêr û mê û Xwarin û vexwarnê ve bi gelemperî Afirvan ve tete biderkevtinbiderkevtin. Belam Dadwerîti, Liberkevtina Sincîtiya giştî bi Tiştêkî dewletê ve tete biderkevtin. Ji ber ku Mafe ne bi tiştêkî din ve ji bil ya ku ew di nava Civakîtkirina dewletê de bi Rêkûpêkî ve zaldarîtiyê dide bikirin, û wer jî ev Mafeyê hanê ew wehaji tete biderkevtin, ku ew li ser Dadwerîtiyê de dide bibiryardan.

Deryê Sêyem

Jiber ku ew weha bi êşkere ve tete biderkevtin, ku ji çi Perçan ve Dewlet tete bipêkhatin, weha divê ku em di pêşiya pêşî de li ser Sermiyandarîtiya Malê de û yan jî li ser Damezirandinê de û bi rêvebirina Malbatê ve bidin biaxivtin; Ji ber ku her Dewletek ji Malbatan ve tete bipêkhatin. Beşên Malbatê lêbelê bi Bavikan -Letekan- -Elemente- ve têtin biderkevtin, ku ji wan ve careke din Malbat têtin bipêkhatin. Malbata giştî xwe lêbelê ji Bendan û Azadvanan ve bi hev re dide bipêkanîn. Ji ber ku bêhtir divê her Tişt di pêşiya pêşî de di Berçeyên xweyî biçûk de bête bilêkolînîkirin û Perçên biçûkî Malbatê bi Mîrza -Herr- û Bende ve, bi Mêr û Jinê ve, bi Bav û Zarokan ve têtin biderkevtin, weha divê ev hersê Têkilî ji bona lêvenîrê ve bêtin biwergirtin, û bêtin bivelêkolînîkirin, bê ka heryek ji wan ve li gora Koka -Wesen- xwe bi ç ve de tete biderkevtin û bê çilo ew divê hatibe bipeyda kirin.

Ev ji bona wan ve Fêrkirina -Lehre- ji mafê Mêrzayîtiyê -Herrenrecht- ve û ji yê Jîn anînê -Eherecht- ve dide bidan – di Zimanê meyi yunanî de Nîşana taybetî ji bona Têklîtiya hevjiyanî ve di navbera Mêr û Mê de nayête bidîtin – sêyemîn li ser Mafê dê û bav de – weha jî li vê derê jî de ji bona me Yunanîya ve Gotina taybetî jêre nayête bidîtin. Bi her awayekî ve em dixwazin xwe li ser van hersê Babetan -Disziplinen- de bidin birawestandin. Dîsa hêj Beşek jê tete bidîtin, ji yê ku ew li gora yekekî de tevahiya sermyandîrîtiya Malê dide bidirûstkirin, li gora yên din de bi kêmanî ve tişt Bigehîn bi wê re tete biderkevtin, û ji yê ku em jê wer jî divê bidin bidîtin, bi çilo ev xwe li gel wî de dide bireftarîkirin, em wêna bi navê zanebûna Destbikevtê ve dide bimebestkirin.

Di pêşeya pêşî de em dixwazin xwe li gel Mîrzan û Bendan de bidin bi mijûlî kirin, carekê, yên li dora xwe de ji Xwestiyên kirêdarrîtiyê rûdayîti de ji Şiyarbûnê ve bînin bigihandin, û di pişt jî re weha jî, da ku em bibinin, ku ma gelo xwe ne li ser van Têkilîyên başiyên hanê de ditinêyên Mebestan dihêlin bêtin bidesxistin, bi mîna ku ev niha bi bi rê ve têtin biderkevtin. Hinek bi rastî ve didin bitexmînkirin, ku Zordarîti -Dispotie- yan jî bikaranîna Desthilatdarîtiya Mîrza li ser Bendan de bi Zanistbûnekê ve tete biderkevtin, û tu Cudabûna gewherî di navbera Sermiyandarîtiya Malê, Zodarîtiyê de û Serdarîtiya li ser Dewletan û Padîşahan de tete bidîtin, bi mîna ku me belê ev di berê di destpêkirinê de dayîte bigotin; yê didin bibawerikirin, ku Zordarîti -Dispotie- bi nakokîti ve li gel Qanûna serûştîyê ve tete biderkevtin. Bes û bi tenha ve

bi hêza Qanûna erînî ve dê li gora wan de bi çûnê li dû wan de yekek bi Bendeyekî ve û yê din bi Azadvanekî ve bête biderkevtin, bi dij ve ji bal Serûştîyê ve ew xwe tanîradeyekî ji hevdû ve nadin bicudakirin, û ji ber vê jî ve Desthiladarîtiya Mîrzan li ser Bendan ve weha jî ne li gara Mafebûnê de tête biderkevtin, lêbelê ew bes bi tenha ve li ser Zorê de tête bibingehkirin.

Dergehê Çarem

Ji ber ku ew niha bi Xwedanê Beşekî ve ji xanî ve û bi Ferbûnê -Lehre- ji bal Xwedîbûna -Besitz- Beşekî ji fêrkirina Maldarîtiyê ve tête biderkevtin. – ji ber ku bi bê Pêwistîbûnê -Notwendige- ve mirov nikare bête bijiyandin û ne jî bi xweşbînî ve bête bijiyandin -, û li vir de, bi mîna ku ji bona Hunerên takes û Destkaran ve her yek bi xwedanê Amûrên -Werkzeuge- xwe ve bi berdest ve divên bêtin berkevtin, gava ku li ser Kirdarîtiya -Leistung- wan de divê bête biaxiftin, werjî ji bona Maldarîtî -Haushalt- ve Alav -Werzeuge- bi pêwistî ve têtin biderkevtin; Ji ber ku Amûr -Werkzeug- ji alîkî ve bi Bêrewan -unbeseelt- ve, ji alîkî jî ve bi Rewan ve têtin biderkevtin, bi mîna ku ji nimûne ve ji bona Ajotvan -Steuermann- Ajotina Bêrewanekî, ji yê ku ew li jêr Ajotvan de bi Alavekî rewan ve tête biderkevtin – ji ber ku her Alîkarvanek di Hunerê û Destkarîtiyê de cihê Alavekî de dide biwênekirin -bêtir, weha jî Her yekî Xwediyê Alavekî ji bona Jîyanê ve û Xwediyê tevahiya komeke weha ji alavan ve û Xwedanê Bendekî jîndarî perçeyekî û hemûyî dinî, çi yê ku ew bi Alîkarvan ve û bi Navmalzan ve têtin binavkikirin; pere jî her Alavek wer jî bi mîna hemû Alavên didin ve tête biderkevtin. Bêhtir wer jî, gava her Alavek bi Şeweyê rêvebirinê ve, yan jî bigir Fermankirinê di pêş de bide biwergirtin, ku ew kare xwe bi başî ve bikaribe pê bête birabûn, bi mîna wê Peykera Daidausl yan jî Sêlingên Hephaistus ve divabûn bidana bikirin, ku ji wan ve Helbestvan dide bigotin ”bi xwe ve di Civata Xwedanan ve dihate biyarkevtin”; wer jî gava ku Tevnatevinkar bi xwe ve bide bidetevinkirin û Tenbûra elektron bi xwe ve bide bilîstin, bêhtir bi her awayekî ve Hoste pêwistiya wan bi tu Şagirtan ve û Mîrza jî pêwistiya wan bi tu Peyan ve nema tête biderkevtin.

Di rastiyê de Alavên bi navkirî ve bêhtir bi ayînvanê -Hervorbringende- ve Alavên çêkirî de têtin biderkevtin, Xwedanê Alav bi dij ve bi Alavekî ve tête biderkevtin, ji yê ku ew bi sadebûn ve û bi firehbûna têgihîştinê ve tişteki dide biçêkirin, Ku ew ji bona Tiştekteki nîşankirî ve dide bikarkirin. Ji ber ku ji bona Tevnê -Weberschiff- dê ne bes tenê bi karanîn bête bikirin, lêbelê ew dê weha jî di rêya wêna de bi xwe ve tişteki din bide bidirûstkirin, ku jê mirov Cil û berg jî Livînan tenê dide bikaranîn. Ji lewra jî ve bêhtirî weha jî di Anînê ve û di Kirina Celeb de li gora Cudabûnîtiyan de têtin biderkevtin û ew ji bona herdû Alavan ve bi nxwedan ve têtin biderkevtin, weha divên evê dawîbûn wer jî weha bi cudabûn ve bêtin biderkevtin. Lê niha Jiyan bi Çalakbûnîtiyê ve tête biderkevtin, ne bi tu Anînê ve, û ji ber vê yekê jî ve bêhtir weha jî Bende bi Xulamekî ve di Tiştên wisa de, ji yên ku ew xwe li ser Kirdarîtiyê ve didin bigirêdanîkirin.

Hêjî divê bête bigotin, ku mirov ji Xwedîbûna Tişteki ve bi heman Şewe ve bi mîna Perçayekî jê ve dide biaxiftin. Beş bi rastî ve ne bes tene bi Perçeyekî din ve, belam ew bi carekê ve bi yekekî din re bi xwedî ve tête biderkevtin, û ew bi xwe jî ve bi Xwediyê tişt ve tête biderkevtin. Ji ber vê yeke jî ve weha Axa bes û bi tenha ve ne bes tene bi Axê Bende ve tête biderkevtin, lêbelê ew ne bi Bende ve tête bigirêdan; bi dij ve Bende ne bes bi Bendê xwediyê xwe ve tête biderkevtin, belam ew bi carekê ve li gel Axayê xwe de tête bigirêdan. Ji vena êdî bêhtir dê bête bidiyarkevtin, Kîjan bi Sirûştî ve û kîjan bi Kêrhatîna Bendeyekî ve tête biderkevtin: Kî ji bal Serûştîyê ve ne bi xwe ve, lêbelê bi yekekî din ve tête bigirêdan, lêbelê Mirovek tête biderkevtin, ji yê ku ew bi bal Serûştîyê ve bi Bende ve tête biderkevtin. Yekekî din lêbelê bi xwediyê Mirovekî ve tête biderkevtin, lê heger ku ew weha jî bi Mirov ve, bi Xwediyê tişteki jî

tête biderkevtin, lêbelê Xwediyê tiştetekî bi yekekî Kirdarîti ve û Perçekirî ve ji Alavê wî yê heyî pêve girêdayî ve tête biderkevtin.

Dergehê Pêncem:

Lê gelo niha lê belê Kesek ji bal Xwezayê -Natur- yan jî na ve bi Bendeyekî ve tête biderkevtin yan ku na, û gelo ev bi dadwerîtiyê ve û ji bona Pêwendar ve bi xwe ve bi çêtir ve tête biderkevtin, ku kesek bi bende ve divê bête biderkevtin yan jî bi pîrbûn ve hemû Bendîtî bi dîjî qanûna Serûştîyê ve bi pevçûn ve tête biderkevtin, ev divê di pişt re lê bête bilêgerandin.

Ev ne bi dijar ve tête biderkevtin, ku Bersiveke rast ji bona vê Pîrsa hanê ve weha jî him ji Hişdarîtiyê ve bide bidesxistin û him jî ji bal Serpêhatiyê ve bide biderxistin.

Desthilatdarîtkirin û Xizmetkarîtkirin bêhtir ne bes û bi tenha ve bi Pêwistîbûnê ve, namza weha jî bi Titştên kêrhatî ve, û bi piraniyên mînê ve ji Pêkhatina wîna ve ji ser yên wisa ve hatine bicudakirin., ku ev bi yekekî ve ji bona desthilatdariyê ve tête biderketin, ku ew ji bona yên din ve ji bona Xizmedarîtiyê ve bi destnîşankirin ve tête bidîyarkevtin. Weha jî ev bi gelek bûna Serdaran û Xizmetkaran ve, û her gav Desthilatdarîti li ser Xizmetkarên baştir de bi çêtir ve, bi çêtir ve ji bona nimûne ve Desthilatdariya li ser Mirovekî ve bi mîna li ser Cenawerekî de tête biderkevtin. Ji ber ku Berkirin -Leistung- bi baştirîn ve ji başbûnê ve tête biderkevtin; lê niha ev li vê derê de xwe bi vê ve dide bireftarîtkirin, li kuhderê de yekek Serdarîtkê û yê din dide bixizmetkarkirin, li nik gerduwan de ji bona Berkirineke destnîşankirî ve tête biderkevtin.

Hê jî xwe li ser Serpêhatiyê de û li ser bingeheên kêrhatîyan de bidin bivegirtin, Nakokî di navbera Desthilatdar û Xizmetkar de di hemû hêlan de tête bivêkevtin, ku li kuhderê de hinekî ji gelek Beşan ve tête bipêkahtin û Yekîtiyekê dide biavakirin, çî ku ev Perçên hanê niha bi dûhevdû ve yan jî bi veşartî ve bêtin biderkevtin. Û ev Têkilya hanê di navbera Jorîn û Jêrîn de xwe li nik Gewdeyên -Wesen- Gîyankirî -Beseelten- de li ser Bingehe tevahiya Serûştîya wan de dide bidîtin. Bi Bêgûman ve ev weha jî li nik Bêgîyanvan de Celebekî -Art- Desthilatdarîtiyê dide bidan; weha ji bona nimûne ve em li nik Mûzîkê de bi Zaldarê ve têtin bipêgîlirin, belê ev bi Remanekê ve tête biderkevtin, ji ya ku ew li vê derê de bi xweştir ve bi pîrîtî ve di derve de tête bikevtin.

Lê belê çî bi Gewdeyê -Wesen- hestyarîtiya Jîndar ve tête bigirêdan, weha ew di pêşî de ji Laş -Leib- û Giyan ve tête bipêkhatin, ji kîjan herduyan ve ku yekek li gora serûştîyê ve dide biserdarîtkirin, di gava ku yê din dide bixizmetkarîtkirin. Li gora Serûştîyê de divê mirov lê belê li ser wan Tiştên din de bide bixwendin, ji yên ku ew xwe di Zînata xweyî serûtiyê de didin bidîtin, ne ku li wanên din de, ji yên ku ew hatine bigenîtkirin. Bi vî rege hanê ve divê merov weha jî Mirovekî bide bitemaşekirin, ji yê ku ew xwe li gora Laş û Giyan de bi baştirîn Destûr ve dide bişahkirin, ji ber ku li nik wî de Pêwndîya nîşankirî bi zelabûn ve tête biberçavkirin. Ji ber vê yeke jî ve li nik Mirovan de, ji yên ku ew bi xirab ve têtin biderkevtin yan jî bi xwedanên Xerabiyên Teybetmendîtî ve têtin biderkevtin.

Weha pir caran ev tête bixuyanîtkirin, ku Laş li ser Giyan ve dide biserdarîtkirin, ji ber ku ew xwe wer di Zîneteke belengaz û Neserûştî ve didin bidîtin.

Di pêşî de weha niha, bi mîna ku hatiye bigotin, xwe di Gewdeyî -Wesen- hestyarîtiyê jîndarîti de pere jî Serwerîtiya Axê yan jî Serdarîtiya çavsorîtiyê -despotismus- û ew hemû Serwerîtiya di Dewletê de dihêlin btêin bikirin , ji ya ku em dikarin wê bi nala Serdarîtiya Ramyariyê ve bidin binîşankirin, bide bitemaşkirin. Giyan li ser laşê çavsokekî û Li ber kevtina li ser Dewlemendbûna Paşvemaya mirina ramyarîkî û Şahîtiye Serdarîti dide bimeşandin, ku pere jî ev di vê rojê de tête biderkevtin, ku ew ji bona Laş ve li gorî serûştîyê ve û bi sîdîtî ve tête

biderkevtin, ji bal Gîyan ve û wer jî ji bona Bijara Hestyanan ve ji bona Li ber kevtinê û Beşê hişdarvanên jî ve da ku ew bidin biserdarîkirin, ku di vir de bidibûn ve Wekhebûnek yan jî bi serva ji vê jî ve dê ji bona Cihê hemû Beşên Giyan ve bêtin biziyanîkirin.

Bêhtirî wer jî ev careke din li gel Têkildarîtiyên di navbera Mirovan de û di navebera heman Hestên din de têtê biderkevtin. Kedîbûnîtî ji bal Serûştiyê ve bi çêtir ve ji Hovberîtiyê ve têtin biderkevti, û ji bona wan hemûyan ve ev deha bi baştir ve têtê biderkevtin, gava ku ew ji bal Mirovan de bêtin biserdarîkirin, ji ber ew weha dikarin bêtin biparastin û bi hiştinê ve btêin bimayînîkirin.

Di dawîya dawî de Nêr û Mê xwe ji bal Serûştiyê ve weha bi hevdû ve didin bigirêdan, ku yekek bi baştir ve, ya din jî bi Xerabtir ve, û yekek bi Serdar ve û ya din bi Xizemetkar ve têtê biderkevtin.

Wer jî tevde divê ew niha li gel Têkilya du aliya Mirovan ve bi carekê ve bête bixwestin. Ji yên ku ew weha bi dûrbûn ve ji hevdû ve têtin birawestandin, bi mîna ku Giyan ji Laş ve û Mirov ji Cenawer ve – û ev li nik wan hemûyan de bi vî rengî ve têtê bidekevtin, ji yên ku karê wan di Bikaranîna hêza Laşî de têtê bidîtin û li nik wan de ev bi bilindtirînkirin ve têtê biderkevtin -, ji ya ku ew wisa ji hêla Bendan û Serûştiyê ve têtin biderkevtin û ev ji wan re bi çêtir ve têtê biderkevtin, ku ew xwe di vî celebê Ximetkarîtiyê de bidin bidîtin, bi carekê ve bi mîna ku li nik wan Tiştên haniyê niha de hatine bibîrxistin. Bêhtir ji yê ku ew ji hêla Serûştiyê de bi Bende ve têtê biderkevtin, ji yê ku ew ji bal Yekî din ve dikare bi malê wîna ve bête biderkevtin – ji ber vê jî ve ew weha jî ji bona yekekî din ve bi mal ve têtê biderkevtin – û ew ji bal Hişdarîtiyê ve bes û bi tenha ve tanîradeyekî têtê bipişdarîkirin, ku ew wê di yên din de dide bikaranîn, lê bele ew bi xwe ve ne bi xwedan ve têtê biderkevtin. Gewherên Hestyariyên din hêdî hêdî Dengên nadin biwergirtin, belam ew xwe di dawîya dawî de di hêla rêya Pêhestkirînê û Kerdarîtkirina hestyariyan de dihêlin btêin biserdarîkirin, lê belê ev bes û bi tenha hinekî bi kêmbûn ve têtin biderkevtin: herdu, Bende û Cenawerên Kedîkirî alîkariya me didin bikin, ku ew ji pêwistiyên laşî ve didin bitêrkirin.

Ev niha bi bêgûman Serûştî dixaze laşê Azadan û yê Bendan bi cudabûn ve bêtin bipêkhatin, ji yên ku yekek bi hêz ve ji bona daxwazên pêwistiyê ve, yên din lawaz û nikarin ji bona karûbarên nizm ve, bi dijbûn ve ew ji bona Çalakiya Deweleta neşînvantî irgerliche- ve, ji yê ku ew weha jî careke din her li gora Xwestiyên Cengê de yan jî li gora Xwestiyên Aşîtiyê de têtê biparvekin; di vîna de weha jî pir caran bi Bereva jî ve têtê biderkevtin, ku hinek ji wan ve bi laş ve, yên din bi xwedanê giyanên Mirovên azad ve têtin biderkevtin. Niha weha jî bi pirbûn ve bi himkirî ve têtê bipêkhatin: heger ku weha jî bes û bi tenha ve Cudabûna laşî weha bi mezintir ve bi mîna di navbera Weneyên Xwedanan de û Gewdeyên merovan de bihata biderkevtin, weha dê tevan bidana bigotin, ku Mirov, ji yên ku ew wisa li piş yên din de bi paşvebûn ve dihatin birawestandin, ku wan ev didatin bidestxistin, ku ew bi Bendên baştir ve dihatin biderkevtin. Heger ev niha di Têkiliyên li gel Laş de bi rast ve bête biderkevtin, weha ev hêj bi gelekîtir ve bi dadwerîti ve têtê biderkevtin, ev destnîşankirina hanê dê wetov li ser Giyan ve bête bikanîn, bes û bi tenha ve ev ne weha bi hêsanî ve têtê biderkevtin, ku mirov Sipehîbûna Giyan bi nala mîna Laş ve bide bidîtin.

Weha niha dê bête bieşkerekbûn, ku hinek ji Mirova ve ji hêla Xezayê -Natur- ve bi Azad ve yan jî bi Bende ve têtin biderkevtin, ji ya ku ew ji bona ya dawîti ve weha jî bi Kêrhatî û Dadwerîti ve têtê biderkevtin, ku ew bi Bende ve btêin biderkevtin.

Dergehê Şeşem.

Dsîa jî ne ew xwe bi ne bi dijarî ve dihêlê bête bivedîtin, ku weha jî daxwaza berevajî bi tanîradeyekî Têgihîş ve bi rast ve têtê biderkevtin. Miro bi rastûdurst ve ji Bendîtîyê û Bendan ve bi du aliyê Têgihîştinê ve dide biavxtin. Ev weha jî Bendan û Bendîtîyê li ser bingehên Qanûntîyê de dide bidan. Ev Qanûna Pêwendar bi rastî ve tanîradeyekî bi Lihevhatineke gelemperî ve, bi tanî wê derê ve têtê biderkevtin, ku eva di Cengê de bi Maldarîtiya Şikestîvan ve divê bi Maldarîtiya Serkeftvan ve bête biderkevtin. Li dijî vî Mafeyê hane niha gelek Parêzer, ji yên ku ew weha gelek caran bi dijî Axaftivanên Mafê girêdayî bi kirina Dozê ve bi dijî neqanûnîtiyê ve didin bibilindkirin, bi mîna ku dê ew bi tirsnaq ve bihata biderkevtin, ku yê Şikestîvan bi Bende û Xulamên wê yê hanê ve divê bêtin bikirin. Ji yê ku ew dikare bête biserkeftin û di xurtbûnê de bi mezintir ve têtê biderevtin. Weha bêhtir jî di nava Feylesofan de hinek hene, ku ew bi vê ve, yên din bi dîtineke din ve têtin biderkevtin.

Bingehê vê Pevçûna hanê û çî yê ku ew dide bidirustkirin, ku Bîrûbariyên weha dirin û tîn, ev têtê biderkevtin, da ku ew Pakîtiyê, heger jî ku alîkarî bi sadebûn ve têtin biderkevtin, weha jî bi serkevtî jî ve bi karîniyê ve têtê biderkevtin, ku ew yên bidin bipîşxistin, û ew her gav ji hêla Serkeftîvanan ve bi mişebûn ve hinekî ji Başbûnê ve ji xwe re bide bidîtin.

Ji ber vê jî ve Desthilatdarîtiyê ne bi bê Pakîtiyê ve dikare bête biderkevtin û Xîr û cirêkirin xwe bi pîrbûn ve bes û bi tenha ve da ku Mafe li hevdu de bête bivezîvirandin.

Ji ber vê yeke jî ve ku Mafe ji bona yekekî ve bi sûdmendiyekê ve ji bona Biserkeftvan ve bi xuyanî ve têtê biderkevtin, ji bona yên din ve wer jî ev bi na mafê ve têtê bixuyanîkirin, ku Biserkeftvan bête bikirin, ku Hêzdar dide biserdarîkirin, ji ber ku, gava ku mirov vî Bingehî dixwaze bide bihiştin, Bingehên din ji bona Vedîtîyê -Ansicht- ve, ne ku wê ji bona ser Remankirina Pakîtiya taybetî ve ji bona Serdarîkirinê û Fermanan ve têtê bibankirin, ku ew bi xwedanên tu hêzan ve nayêtin biderkevtin û ew bi tu rengê ve nikarin bi tu Pêrûniştûnivê ve pê bidin bibîrîkirin.

Dîsan Yên didin bidaxwazîkirin, ku li gel jî de bi bawerî ve ew dikarin xwe li ser Mafeyekî destnîşkirî ve bidin biragirt – ji ber ku Mafeyekî wisa ji Qanûnê û Rewêştê ve hatiye bihatin-, ku Bendîtî li gora Mafeyê Cengê de bi gelemperî ve bi dadwerîtiyê ve dihate biderkevtin, ne wer jî di hemû Rewşan de, belê Ceng dikarin bi Nedadwerîtiyê ve bêtin bidestpêkirin, û kî jê neyête bidestkevtin, ew bi Bende ve têtê biderkevtin, ji ber ku mirov dê wîna bê tiştê ve bi nala Bendeyekî bide biadin. Heger na dikarîbûn Mirovên ji nasvanên Eşêra Hêjayî Bendan ve û Zarwên ji Bendan ve bêtin biderkevtin, gava ku ew bi lihevraştîyê ve bi Dîlbûn ve bihatana bikirin û bihatana bifiroştin. Li vê gorê de ew dixwazin yên wisa ne bi nala Bendan ve, lê belê bes û bi Barbaran- ve bidin binîşankirin.

Lê belê, heger ku hûn wisa bidin biavxtin, weha têtê biderkevtin, ku hûn bes û bi tenha ve li Têgihîştina Bendîtîyê ve ji hela Resûştîyê ve têtin bilêgerandin, ji ber vê jî ve bi rastî ve, ji yên ku me ji pêşîya pêşî ve dane bidanîn. bêhtir divê mirov divê bide bigotin, ku ev Mirov hene, ji yên ku ji wan ve di herhêlekê de Bende têtin biderkevtin, yên din ne li tu deran ve. Li gel Keyan -Adlig- jî ev bi wisa ve têtê biderkevtin; ew xwe bi xwe ve ne bes tenê li Malê de, belam li her Derê de didin biparastin, belam Hovbner bes û bi tenha ve ji bona Keyan – Adlig- ve li Malê de, bi mercekî ve, ku ew tanîradeyîkî ku ne bi bed ve bêtin biderkevtin, û careke din jî ku yekekî ne Bedvanekî Keye û Azadebûnê dide bidan, bi mîna ku di Helena Theodekte de têtê bidigotin: “Ji herdu Aliyan ve ez bi Zarokekî ve ji eşîra Xwedanan ve, ma kî dikare wê Merxasiyê di xwe de bide bidîtin, ku min bi Xizmetkar ve bide binavkirin?” Lê belê gava ew wisa bidin biavxtin, weha ew Ne azadvanan û Azadvanan, Keyan û Xiraban bes û bi tenha ve li gora Palkîtiyê û Bedbûniyê yê de ji hevdu ve didin bicudakirin; Ji ber ku ew didin bimebestkirin, bê çilo ji Mirovan ve Mirovek û ji Cenaweran ve Cenawerek, wisa dê ji Başbûnan ve Başvanek bête biçêkirin. Bi vê jî ve bi rastî ve Serûştî dixwaze vê wisa bide bidirustkirin, weha bi pîrbûn ve ew nikare vê bide bikirin.

Ku weha bi raberkirina Gûmankirina bingeheyekî jî ve hate biderkevtin, û ne kû hemû Mirov, ji yê ku ew bi Bende ve yan jî bi Azad ve têtin biderkevtin, ew ji hêla Serûştîyê ve têtin biderkevtin, ev têtê birohnahîkirin.; weha jî, ku ev Cudabûnîtiya Gewdebûnê -Anlagê- li nik hinekan de ji Mirovan ve bi rastî ve têtê biheyîtbûn, li wêdera ku ew bêtir bi kêrhatî û dadwerîti ve têtê biderkevtin, ku yekek Bende ve, yê din bi Axa ve têtê biderkevtin û weha jî ev bi eşker ve têtê biderkevtin, ku yekek bi Perçeyekî Celeb -Art- ve ji bona bi karanîna Serdariyê ve têtê biderkevtin û yê din divê wêna bide bihilgirtin, ji ya ku ew li gora Serûştîya wê dema wêna ve têtê bitêkeldarîkirin, tê jî de weha jî Serdarîtiya Axa li ser Bendan ve. Lê heger ku Serdarîti bi bedbûn ve bête birêvebirin, weha ku ew ji bona herduyan ve ne bi kêr ve bête biderkevtin. Belê ev bi rastî ve ji bona Perçe û Tevahîtiyê ve, ji bona Laş û Gîyan ve bi kêrhatî ve têtê biderkevti û Peye -knecht- bi peçeyê Axayê xwe ve, pere jî bi Gîyandarekî ve, lêbelê bi perçeyekî başqe ve ji Laş ve têtê biderkevtin. Ji ber vê yekê jî ve weha jî Hevaltîyeke hevbeş ve di navbera Bendyekî û Axayekî ve têtê biderkevtin, ku ew herdu Zînetaxwe ji bal Serûştîyê ve didin bidestxistin, bi sûd ve. Lêbelê gava ku Cihên wan ne li ser wêna de têtê bibingehkirin, belam li ser Qanûnê û Zordarîti ve têtê bihîmkirin, weha bi ser va jî vê jî ve ji wêna ve têtê birastderkevtin, çî yê ku me dayîte bigotin. Ji vê na jî ve lêbelê dê wehaji bête bieşkerekirina, ku Serdarîtkirin li ser Bendan de û Serdarîtkirin di nava Dewletekê de ne bi wêna bi xwe ve û ne bi hemû Celebên Serdarîtkirinê ve di navahevdû de bi mîna hev ve têtin biderkevtin, bi mîna ku hinek didin bigotin. Yekek li ser Azadîbûnê de têtê bipêkahtin, yê din li ser Bendan ve ji hêla Serûştîyê ve, û ji yê ku ew ji bal Malxoyê malê -Hausvater- ve bi tenha ve bi Serdar ve têtê biderkevtin – ji ber ku her Xaniyek dê ji bal yekî ve bête biserdarîkirin -, Lê belê Serdarîtkirin di Dewletê de bi Serdarîtiyekî ve li ser Azadvan û Wekhebûnan ve têtê biderkevtin.

Axatî li ser Bendan de weha ne li ser Bingehekî Zanistîyê de têtê binavkirin, lêbelê ew li ser Cihê wîna de, û ev jî bi xwe jî ve ji bona Bende ve û Azadvan jî ve têtê biderkevtin. Belê Zanistbûneke Axatîyê, wer jî pê re jî yekeke Bendîtiyê jî ve têtê biheyîtbûn, Zanistîyeke Bendîtiyê ji bona Nimûne ve, bê çilo ewa hane hebû, ji ya ku Mirov li Syralus de didate bifêrkin; li wê derê de bi rastî ve mirovekî bi peran ve xortên Bendan ji bona fêrkirina wan ve ji bona pêrabûna karên sade ve didate bianîn. Reberîyeke wisa lêbelê weha jî dihêlê xwe bi bêhtir ve bête bifirehkirin, ji bona Nimûne ve ku Hunera Lêdana Xwarinê û Celkebên dinî baştirî wisa ji Xitmetkarîtiyê ve dikarin bi berxwe ve bidin bigirtin. Ji ber ku Pêkhatin -Vorrîchung- bi cûdan ve têtin biderkevtin; û ev bi hêjabûn ve têtê biderkevtin, ji ya ku ewa hane no neçartî ve bi nala ya din ve û, bi mîna ku pend dide bigotin “Axa û Axa û Bende û Bende bi du alî ve” têtê biderkevtin.

Ev weha bi Zanistîyên eşkere ve yan jî bi Jêhatîbûnan ve ji bona Bendan ve têtin biderkevtin, Zanistîya axatîyê lê belê di vir de têtê bidîtin, ku ew dizane bê çawan Bendan dide bikranîn. Ji ber ku Axa xwe ne di bidestkevtinê de ji bona Bendan ve dide bixuyanîkirin, lê belê di bikaranîna wan de. Lê belê ev Zanistîya hanê ne bi Mezintir û Hêjabûntir ve ji bona xwe ve dihate biderkevtin. Ji ber ku çî Bend divê ji bona kar ve bide bizanîn, vê divê Axa bi zanibe bê çilo dide bilidarxistin. Kî weha xwe ne bi xwe ve ligel vî karî hanê de nade bimijûlkin, ew vê hêjabûna hanê ji bona Malxoyê Malê ve dide bihiştin û xwe bi xwe ve li gel Karûbarên Dewletê de yan jî li gel Felsefê de dide bimijûlkin.

Lê belê Fêrkirina -Lehre- ji bona Bidestxistina Bendan ve, ya ku ew bi dadwerîtiya Bidestkevtinê ve têtê binavkirin, ew ji bal van herdu Zanistîyan ve bi cûdan ve têtê biderkevtin, ew bi rast û dirust ve bi Beşekî Cengê ve yan jî bi zanebûna Nêçîrîtiyê ve têtê biderkevtin.

Weha bêtir ji hêla Bende ve û ji hêla axa ve bi vî Şeweyê hanê divê bête bireftarîkirin.

Bêhtir em dixwazin li gora Rêya -Methode- ku li vêderê de tevahîya Fêrkirinê ji Xwedîbûnê -Besitz- û Bidestkevtinê -Erewerb- ve bi carekê ve di Temaşekirinê de li ber xwe de bidin biwergirtin, ji ber ku ji bona me jî ve Bende bi beşekî ve ji Xwedîbûnê ve dihatin biderkevtin. Mirov dikare li vêderê de di pêşiya pêşî de Gûmanê bide bibilindkirin, gelo Fêrkirina Bidestkevtinê -Erweblehre- ew bi xwe ve bi mîna Sermîyandarîya Malê -Haushaltunglehre- ve yan jî bi perçeyekî ve xan jî bi Zanistiyeke Alîkar ve ji wêna ve têtê biderkevtin, û heger ku Zanisstîya Alîka, ger wisa, bi mîna Hunera Tevna -Weberschiffe- vê ji bona dirustkirina Tevinkirinê ve, yan jî weha, bi mîna Hunera Hesengerê ku ew Peykerekî jê dide bidirustkirin. Ji ber ku têkîliya Kardarîtiyê -Diestverhältnis- ne di herdu caran de bi mîna hev ve têtê biderkevtin, lêbelê yekek Alavan dide pêşkeşkirin, yan din Caw -Stoff- dide bipêşkeşkirin. Li jêr Caw -Stoff- de ez bi Bingeh -Substrat- ve têtîm biliberkevtin, ku jê Tişytek dê bête bidirustkirin, ji boma Nimûne ve Hirî ji bona Tevinvan ve, Hesinê xav ji bona Peykervan ve.

Ku niha Fêrkirina Sermiyandarîtiya malê -Haushaltungslehre- ne bi wêna bi xwe ve bi mîna Fêrkirina Bidestkevtinê ve têtê biderkevtin, ev di îro de têtê biderkevtin. Ev pêre li gel de bi Peydakirinê ve têtê biderkevtin, ji yê ku li gel Bikaranîne de dide bikarkirin. bêtir çi Fêrbûneke din li ser Bikaranînan hebûnîtiya Malê de dê bête bicihkirin, heger ku ne bi Sermîyandarîtiya Malê ve bête biderkevtin? Li Dijî wêna de mirov dikare lê bide bigûmanîkirin, gelo ew ji vena hanê ve bi Beşekî ve yan jî li gora Celeb -Art- de ji wêna ve bi cudabûn ve têtê biderkevtin. Bêtir gava ku ev bi Tişê Fêrkirina Destkevtinê ve têtê biderkevtin, divê bête bizanîn, ku ji ku derê ve Dewlemenbûn û Maldarî divê bête bidestxistin, û ku Maldarîti û Zengînîbûn ji gelek Beşan ve têtê bipêkhatin, weha xwe di pêşî de Pirs dide bikirin, gelo Çandinî û Xemxwarîna ji bona Peydakirina Xurakê ve bi carekê ve û bi destxistina wêna ve bi Beşekî ve ji Zanebûna Destkevtinê ve, yanî bi Celebekî din ve têtê bederkevtin.

Lêbelê niha ev bêgûman bi gelek Celeb ve têtê biderkevtin, ku ew xwe pê bidin bixuwarinkirin, û ji ber vê yekê jî ve weha jî gelek hawayên Şêweyên Jlyanê ve li nik Cenaweran û Mirovan de. Bi bê Xurak -Nahrung- ve nikare bête bijîyandin, weha Cudabûnê di Celebê -Art- de ji bona Xuwarina xwe ve weha Şêweyên Jiyana Cenawerîtiyên jîndar -Wesen. Bi cudabûn ve hatine bipêkhatin. Çi cenawer didin bixwestin, weha ew hinekî bi şêweyê kerîtiyê ve, hinekî jî bi تنها xwe ve, li gora ku ev ji bona Xuranina wan ve bi sûdmendîtrî ve têtê biderkevtin, ji ber ku hinek ji wan ve li ser Goşt de têtin bijîyandin, yê din ji hêla xuwarina Şînayîtiyê ve û careke din yê din ji herduyan ve têtin bijîyandin, weha ku Serûştîyê -Natur- ligel Guhpêdanê de li ser Sivîgîtiyê de di bidestxistina Xurina wisayî de ji bona şêweyê Jiyana wan de hatibû bitaybetîkirin. Û ji ber ku ne ji bona her yekî ve wek wê ji hêla Serûştîyê ve têtê bidirustkirin, belam ji bona vî ev, ji bona yê din eva din, weha jî careke din şêweyê jiyana Cenawerên Goştxweran û Şînîtxweran bi xwe ve di nava xwe de têtin bicudakirin.

Lê belê bi wek vêna jî ve li gel şêweyên Jîndarîtiya Mirovan de têtê biderkevtin, ew Cudabûnên mezin didin bixuyanîkirin. Ji sistrîn Mirovan ve Koçer -Nomaden- têtin biderkevtin; ji ber ku ew ji hêla Cenawerên kedîkîrî ve dana xuwarînê ji bona wan ve dê bi bê westandinê ve bête bipêşkeşkirin, bi bêyî ku ew gelekî li gel de bidin bikarkirin, û bes û bi تنها ve ji bona Pêwistîtiyên Xwedîkirina Dewaran -Vîh- ve, Cihên Çêrê bidin biveguhertin, ew bi xwe ve bi çûnîtiyê ve li gel Keriyên xwe de têtin bineçarîkirin, bi mîna ku gava ew Perçeyekî ji Erdêçandîniya jîndar ve didin bihilanîn û bidanîn. Yê din ji bal Nêçîrtîtiyê ve têtin bijîyandin, ji ya ku ew bi lez ve ji vêna ve, bi lez ve ji wî Celebî ve têtê biderkevtin, ji yê ku hinek ji wan ve ji bal talankirinê ve, yê din, ji yê ku ew li ser Deryan, Golên genî, Çeman de yan jî li ser Kenarên Deryayên Dewlement de bi masiyên xwe ve têtin birûniştîkirin, hinek ji girtina Masiyan ve, hêjî yê din li ser Tilûran -Vögel- û Cenawerên Kovî de têtin bijîyandin. Lê belê Çîniya pirîrtîyî Mirovan ji Erdê ve û ji Mêwên xweyî kedîkîrî ve têtê bijîndarîkirin.

Weha Şêweyên Jîyanên cudan, li nik wanên ku kare serûştî divê bête bikirin û Xwedîkirinê - Unterhalt- ne ji hêla Veguhestinê û Bazirganîtiyê ve bidin bidestvexistin. Weha bigir bi pîrbûn ve têtin biderkevtin.

Jiyana Koçeran -Nomaden-, Gundîya, Talankeran, Masîvanan û Nêçîrvavan. Hin weha jî ji van hawayên Jînayê ve bi hevdû re didin bigirêdan û wisa hebûneke xweş didin bidestxistin, gava ku ew Jîna rebaniyê li gel bi destkevtina kêlekê de didin bidewlemndîkirin, çi gava ku eva hanê nede bitêrkirin, ku ew xwe bi xwe ve bide bide bibeskirin. Weha ji bona nimûne ve, ku hinek pere jî berê xwe ber bi jîna koçeriyê û Jîna talnkirinê ve didin bivekirin, yê din bi Çandiniyê ve Nêçîrvanîtiyê didin bivegirêdan, û weha jî ji hêla hawayên dîne jînê ve têtê bicihkirin, ku ew li gora daxwaza Neçarîtibûnê de bi vegirêdanî ve dê bêtin birêveçûn.

Ji ya ku tanî niha bi karnîna Celebê Maldarîtiyê ve dê bêtir bi vekirî ve hemû Şêwaziyên jînê ji hêla Serûştîyê ve bi xwe ve pê bête bidan, bi mîna ku pere jî ligel Pêkhatina wanî Pêşî de weha jî di piştî de, li gora bidawîhatina wanî Pêşkevtinê de.

Hinek ji Cenaweran ve xweser didin bianîn, di gava ku ew di pêşiya Koka xwe de têtin bipêkhatin, weha bi pîrbûn ve Xurak li gel xwe de dide bianîn, bi nala Terkirinê ve, tanî ku Zayînvane nuh ew xwe bi xwe ve bikaribe xwe bide bixwedîkirin, çi ku li nik hemû Cenawerên Kurm yan jî Cenawerên Hêkirin de têtê birûdankirin; lê belê hemû Cenawerên Zayînên Jîndaran tanî demeke nîşankirî Xuwarînê ji bona Çêlkên xwe ve didin bihebûnîkirin, wer wê xuyarinê, ji ya ku mirov jê re bi Şîr ve dide binavkirin, ji yê ku ew bi xwe ve di xwe de dide bidirustkirin. Lê belê Mirov weha jî dide bidîtin, bê çawan jî ku bi piştî hatinê ve ji bona pêkhatina Hebûnê ve ji bona hemû Jîndaran ve Texmînkirin divê bête bicihkirin, carekê, ku Şînîtiya Cenaweran ji bona wan ve û bêhtir, ku ji bona yê dinî Jîndarên cenewerî ve ji bona Mirov ve li vir de têtin bidîtin, ji ber ku Kedîkirin ji bona Xizmetkarîtiyê û Xurakê ve, Hovber, ger jî ne hemû, bele jî piranî, ji bona Xurak ve û ji bon Alîkariyên din ve, da ku ji bona Cilûbergan û Alavn ve ji wan ve bidin biderstxistin. Heger niha Serûştî ne bi kemalî ve û ne jî ji bona tiştekî ve bide bidirustkirin, weha divê ew wan hemûyan ji bona xwestiyên Mirovan ve bidin bidirustkirin. Ji ber vê jî ve dê bi zanebûna Cengê ve tanî radeyekî bi Li brerkevtinê ve ji hêla Serûştîyê ve bi zanebûna Destkevtinê ve bête biderkevtin. Ji ber ku hunera Nêçîrîtiyê bi Beşekî ve jê ve têtê biderkevtin, û ku ew ji alîkî ve bi dijî Cenaweran ve têtê bihatin, ji aliyê din ve bi dijî Mirovên wisa ve têtê bikarhatin, ji yê ku ew ji hêla Serûştîyê ve ji bona xizmetkarinê ve têtin bidestnîşankirin, lêbelê ne bi azadiya xwe ve dixwazin bidin bixizmetkirin, weha ku Cengeke wisa ji bona mafeyê Serûştîyê ve têtê biligorêkirin.

Weha Celebekî ji hunera Bestxistinê ve li gora Serûştîyê de bi Beşekî ve ji hunera Sermîyandarîtiya Malê ve têtê biderkevtin. Divên hûn li wanan de bêtin biliberkevtin yan jî belê jî ji xwe re bizanîbin bidin biwergirtin, bê ka Karê wêna bi çi ve têtê biderkevtin, ku tevahiya wan Tiştan bide bipedakirin û bide biparastin, ji yê ku ew ji bona Civakê ve di Malê û Dewletê de ji bona Jîndarîtiyê de bi kêrhatî û pêwistî ve têtin biderkevtin. Din ava van Tiştan de ji bilî weha jî belkî bi tenê ve Dewlemenbûna rasteqîne têtê bidîtin. Ji ber ku li ser Xwedîtiyeke wisa de dê bête bidaxwazîkirin, da ku ji bona Jiyanê bêtê masî ve bide bitêrkirin, lê belê ev ne bi bê şîrove ve têtê biderkevtin, bi mîna ku Solon di Helbesta xwe de di van Gotinan de dide bigotin. “Dewlemendûn bi xwedanê tu Pîvanê nayête biderkevtin, ku bi vegirtî ve ji bona Mirovan ve têtê bidanîn.” Pîvan pir bi başî ve têtê bidanîn, bi mîna ku ew ji bona Hunerên din jî ve belê têtê bidanîn. Ji ber ku tu Alavê hîç Hunerekê li gora Çendbûnê -Mengeyan jî Mezînbûnê de bi Bêsinor ve têtê biderkevtin. Lê belê Dewlemendbûn bes û bi tenha ve bi nala Çendbûnekê ve ji Alavav ve ji bona Sermiyadarîtiya Malê ve Ê yan jî ji bona Sermiyandarîtiya Dewletê ve têtê biderkevtin.

Weha bêhtir mirov dide bidîtin, ku û çima ev ji bona Birêveberên Malê ve û ji bona Mirovên Dewletê ve bi Hunera destkivtineke serûştî ve tête bidîtin.

Lê belê ev hêjî Celebekî -Gattung- din ji hunera Bidestkevtinê ve dide bidîtin, ji ya ku mirov wê bi başî ve û bi mafebûn ve bi nala Hunera bidestxista Peran ve yan jî bi Dewlemendbûnîkirin ve bide binîşankirin. Ew pê bi Sucdar ve tête biderkevtin, ku mirov dide bimebestkirin, ku wer ji bona Dewlemendbûnê û Xwedîbûnê ve tu sînor nayête bidîtin.

Hinek wê ji ber nêzîkbûna Meirovantiya -Verwandschaft- wêna ve lingel Hunera nihayî axaftiyî de li gel wêna de ji bona yekekê ve û wê bi xwe de didin bijimartin, Di rastiya rastî de ew ne wilo tête biderkevtin, lê belê bi rastî ve ew li gel wêna de ne bi gelekî dûr ve tête birawestandin; ew bi yekekê ve ji wan ve bi şeweyê bidestkevtineke serûştî ve tête biderkevtin, ya din ew nayête biderkevtin, nemaze bi pîrbûn ve bi Berkirinekê -Produkt- ve bi yekekê ve tanîradeyekî bi Serpêhatiyê û Hunerê tête biderkevtin.

Neha em bi temaşekirinê li ser wan de li gel vêhatinê de bidin bidestêpekirin: ji her yekî re ji xwedîna Tişteki ve bi ducarî ve bi karanîn jê re tête bidîtin, her yek ji herduyan ve bi karanîna Tişteki ve di xwe de yan jî bi nala yekekî wisa ve, weha jî ew ne ji heryekî ve li ser Şeweyê mîna wêna ve tête biderkevtin. Bikarîna pêşiya pêşî bi Tişt re bi xwedîtin ve tê biderkevtin, ku yê din bi wî ve nayête biderkevtin; Nimûneyek ji bona herdu Şeweyên Bikaranînê ve hinekî li nik Pêlavekê de ji alîkî ve ji bona Lixwekirnê ve, ji aliyê din de bi karanîna wêna ve bi nala tişteki Veguheztinê ve tête biderkevtin. Herdu jî bi Bikaranînekê ji bona Pêlavê ve tête biderkevtin. Hewha jî kî wê ji bona Yekekî ve, ji yê ku ew wê bi pêwistî ve dide bixwestin, bi peran ve yan jî bi xurak ve dide biveguheztin, ew Pêlavê bi nala pêlavê ve dide bikaranîn, bes û bi tenha ve ne li wê gora de ji ya ku ji bona xwedîbûna bikaranîna wê ve, ji ber ku ew ne ji bona Veguheztinê ve hatibû biçêkirin. Wer jî ew li gel Xwediyên tiştên -Besitzstücken- din de tête biderkevtin. Bazara Veguhastinê dikare li nik hemû Tiştan de bête bicihhatin û ew di pêşî de li gel wîne de dide bidestpêkirin, çî yê ku ew li gora Serûştîyê ve tête biderkevtin, di gava ku Mirov ji hêla Celebekî -Art- ve ji Berkirinan -Produkten- ve bi pîrbûn ve, ji hêla yê di ve bi kêmtir ve bi xwedan ve têtin biderkevtin, bî mîna ku ew ji wan re bi pêwîst ve dihatin biderkevtin. Ji vîna jî ve dê weha jî bête bizelalkirin, ku Bazirganiya Kirîn û firotinê ne ji hêla Serûştîyê ve bi Hunera Destkevtina Peran ve tête vegirêdan, Ji ber ku Bazirganiya Veguhestinê bes û bi tenha ve weha bi dûrbûn ve dikare bête biveçûyîn, bi mîna ku ew ji bona Pêwestîyê ve bi besbûn ve dihate biderkevtin.

Niha di nava Civakên kevînar de, Malbat ew bi serûştî ve bi pêwistî Veguhastina Bazarganiyê ve ne dihate bikirin, lê belê ew di pêşî de bêhtir pê bi pêwistîyê ve hatine bikirin, gava ku Civak hate bigirbûn. Ji ber ku li nik yekî de hemû dihate bipeydabûn, çî yê ku ew ji bona wan ve li ber destên wan ve dihate bidîtin, bi xwe jî ve, yê din careke din weha jî bi xwedanê hin ji Taybetîyan ve ji bona xwe ve dihatin biderkevtin, û hinên wisa ku divabûn bêhtir li gora Pêwistîyan de di rêya Veguhestinê de ji bona Danûstandinê dihatin bianîn, bi mîna ku weha jî hinek ji Miletên neyûyanî jî ve wêna hêjî tanî vê demê jî didin bikirin. Ew xwe weha jî bi rastî ve li ser de didin bisînorkirin, ku ew Tiştên bikaranînan -Verbrauchsgegenstände- bi xwe ve li gel hevdu de bidin biveguheztin, di gava ku ew ji bona nimûne ve Şerabê bi Genim ve bidin bidan û stendin, û wer jî li gel hemû cûreyên Tiştên din de.

Bazarganiyeke wisa ne li dijî Serûştîyê ve ne jî ew bi Celebekî Bidestkevtina Peran ve tête biderkevtin. Ew ji bona Vesînorkirinê û Bidawîkirina Xwebestirkirina -Selbstgenügens- serûştî ve tête bixizmetkirin. Ev bi nêzîk ve dihate biderkevtin, ku wê xwe ji wê hunera bi Destxistina Peran ve dayîte bipêşvexistin. Gava ku hêdî hêdî di rêya Anîna Einfuhr- Pêwistîyê de û Nardina Meşebûna Alîkarîya karê -gewonnene- de xwe her û her ji bona Welatên dûrtir ve dita bifirehkirin, divabû bi neçartî ve Pere ji bona karanînê ve betin bihatin, jiber ku ne hemû

Pêwistiyên serûştî bi sivikbûn ve dikarîbûn bêtin biveguhestin. Mirov ji ber vê jî ve hate biliberkevtin, ku ji bona Armanca Veguheştinê ve danûstandinê Tişteki bi dan û stendinê ve li gel hevdû ve bidin bikirin, ji ya ku ew bi xwe ve bi Tiştên sûmendîtî ve dihate bijimartin û li nik bikaranîn wêna ve di Anîn ûbirinê de bi siviktirîn ve dihate birêvebirin, bi mîna ku ev ji bona Nimûne ve ji hêla Hesin, Zîv û mîna wan ve têtê biderkevtin. Di pêşî de mirov ew bi sadebûn ve li gora Mezinbûnê, Giranbûnê de date bidestnîşankirin, lê belê di dawîya dawî de mirov ew bi nîşanekê ve date binavkirin, ku ew xwe ji hêla Pîvanê û Giranbûnê ve bide birizgarîkirin, di gava ku Lêdan -Prägung- bi nala Nîşana Çendbûna -Quantität- wêna ve dihate biderkevtin.

Neha ku di piştî carekê de Neçartiya Bazarkirinê Pere date bipeydakirin, Bi destkevtinên din jî ve hatin biderkevtin, ku bidestkevtina Bazirganiyê yan jî bidestkevtina Kirîn û firoştinê, ji ya ku ew di pêşîya pêşî de bi başî ve bes û bi tenha ve bi carekê ve bi sadebûn ve, lê belê di piştî jî de di pîrbûnîtiya Danûstandinê de wehaji li gel de bilindbûna Kosetiyê jî dihate bikaranîn, di gava ku mirov bi guhpêdan ve li ser de didate bitemaşekirin, ku ji kuhderê de Berkirinan -Waren- didin biperwerdekirin û çilo mirov wanan divê bide bicihkirin, da ku ew belkî kareke herî mezin bide biavêten.

Ji ber vê yeke jî ve Hunera destkevtinê ew bi xweştir ve li gel Peran têtê bixuyanîkirin û li gel wan jî de dide bikarkirin û Berkirina -Leistung- wêna divir de têtê bidîtin, ku ew carekê dide bizanîn, çilo mirov dikare pîr Dewlemenbûnê bide biqazanckirin. Ew wê weha jî Dewlemendbûnê û Zengînbûnê dide peyaderkirin, ev têtê bidiyarkevtin. Ji be rvê jî ve weha jî Dewlemenbûn mirov pircaran di Koma Peran de têtê bidanîn, bi nala çi awayî ve Hunera destkevtinê têtê biarmanckirin, ger ku bi têtêhiştina karê Bazirganiyê ve bête bigotin.

Careke din mirov rû bi rûyê Remanê ve têtê bikirin, ku Pere bi Wergirtinekê -Finktion- ve têtê biderkevtin û ew bi xwedanê navgîniya Qanûnê ve têtê biderkevtin, bi dijî ve ji hêla Serûştîyê de bi carekê ve destvala têtê biderkevtin.

Heger ku yên, ji yên ku ew jê ve didin bikaranîn, wê bidin biveguhertin, ku ew nema bi bêhtir ve bi Nerx ve têtê biderkevtin, û ew nema dikarin pê tu Pêwistîyan bidin biçareserkin. Weha jî nema bêhtir ew dikare bête biderkevtin, ku mirov, ger jî weha jî li gel Peran de pîr bi Delemend jî ve bête biderkevtin, ew nikare pê Gepek Nan bide bixwarin. Lê belê niha weha jî bi nebaşî ve têtê biderkevtin, ku Dewlemenbûna Tişteki divabû bida bikirin, ku Xwedîbûnîtiya wêna yekek jê bide biparastin, ku ew ne ji pircîbûna ve bête bimirin, bi mîna ku ev li gora Vegotinê de li gel Midas de hatiye bikirin, ji hemûyan ve, ji çi yên ku li ber wî de hatin bidanîn, ji ber pîrbûna xwestiyên wîna ve xwe bi Zêr ve dane biveguhertin.

Ji ber vê jî ve mirov bêhtir cudabûnekê di navbrera Dewlemenbûnê û destkevtina peran de dide bixwestin, û bi rastî jî ve bi wisa ve têtê biderkevtin, Bi destxistina Peran ve û Delemenbûna serûştî bi du alî ve têtê biderkevtin, Eva Dawîtî bi Sermiyandarîtiya Malê -Hauswirtschaft- ve têtê bivegirêdan, ya din jî bi dijî ve li ser Bazirganiyê de têtê bibingehkirin, û bi xurû ve bes û bi tenha ve di hêla Kirînûfrotinê de Dewlemenbûnê dide bipeydakirin. Û ev kirin û firotina hane xwê li dora Peran ve bi pêçbûn ve dide bixuyanîkirin. Êtir Pere bi destpêkirin û dawîbûna Kirînûfirotinê ve têtê biderkevtin.

Ji ber vê jî ve bêhtirî weha jî ev Dewlemendbûna hanê, ji ya ku ew ji vi Celebê wergirtina hanê ve têtê biherikandin, ew bi bê Dawîbûn û bi bê Bergirtinekê ve têtê biderkevtin. Bêhtir bi mîna ku hunera Saxlebûnê li ser Tendirîstiyê ve bi bê tu Bergitinê ve û her Hunerek li ser Armanca wêna ve bi bê Bergirtin ve têtê biavkirin -, lê belê vê jî hêjî Huneran didin bixwestin, tanî ku ev bes û bi tenha ve dikare bête biderkevtin, bête bicihkirin -, lê belê ne weha li ser ya ku weha ji bona Armana Alavên dayînê ve – ji ber ku li vêderê de li her derê de Bergirtin ji hêla Armancê ve têtê bikêmkirin-, weha jî ev hunera Destkevtinê ji bona Armancê ve bi xwedanê tu Bergirtina ve nayête biderkevtin; lê belê niha wer jî Armanca wêna bi Dewlemendbûnê û bi

Destkevtinê ve bi Celebekî şiyarbûn ve têtê biderkevtin. Belam bi rastî ve bi dij ve ji bona hunera Sermiyandara wêna ve bi xwedanê Bergirtinekê ve têtê biderkevtin, ji ber ku civandina dewlemendbûnê ne bi kare wêna ve têtê biderkevtin.

Weha divê mirov bêhtir di warî de bide bitemaşekirin, ku hemû Dewlemendbûn divê bi xwedanên Astengan -Schraken- ve bête biderkevtin, Di piştî ku Serpêhatî wê di nava Astengên wêna de bi rastî ve dide biservajîkirin, di gava ku hemû, ji yên ku ew xwe li gel bidestkevtinê ve didin bi mijulkirin, perên wêna bi Bêbergirtin -Schrakenlos- ve li pirkiribûnê ve dide biçavdêrîkirin. Ji vê ve Bingeh di Merivantiya -Verwandschaft- navbera herdu hunerên Bisetkevê de têtê bikevtin. Kirdarîtiya -parxis- herduyan têtê biçûyîn, ji ber ku ew xwe li ser wî Mijarî -Objekt- de bi xwe ve dide birakişandin, bi Pêwendarî de li gel hevdu de. Ji ber ku ev bi Maldarîtiyê -Besitz- ve têtê biderkevtin, ji ya ku ew herdu caran ji bona Bikarîni ve têtê bihatin, bes û bi tenha ve ne li gora wan Dîtinan de bi xwe ve; bi pîrbûn ve yekekî bi nala ya din ve bi xwedan Armançeke din ve têtê bdierkevtin, di gava ku ya din ji bona gewrekirina Maldarîtiyê ve têtê biderkevtin. Û weha hinek wer jî li vêderê de di kare Serpereştiya Aboriya malê û Qerimandina de li ser de didin biçavdarîkirin, ku ew Sermiyandarê Dewlemenbûna berdest yan bidin biparastin yan jî bi Bêberlêgirtin divên bidin bibêhtirkirin.

Bingehê şewaza vê Ramana hanê lê belê di wir de têtê bicihkirin, ku ew dixwazin bêtin bijiyandin û ew xwe li ser Jîna xwe de nedin bitirskirin.

Û li vê derê de niha ev bi bê Bergirî ve dide bidaxwazkirin, weha ew weha jî ji bona Destikên -Mitteln- Bêbergirtî ve didin bidaxwazîkirin, da ku vê bikarinbin bidin bidilkirin -Befriedigen-. Lêbelê jî ji bona wan jî ve, ji yên ku ew ji bona Jîneke xweş ve didin bidil pijandin, ev xwe ji bona Destikekî -Mittel- ve ji Kêfxweşiyê hestyarîti ve dide bireftarîkirin, û li virnî de ew ji bona ser girêdana Maldarîtiyê ve didin bixuyanîkirin, weha tevahiya lênerîna wan ji bona ser bidestxistina Peran ve têtê biçûyîn, û ji vê kevtilefta hanê ve Şewazekî din xwe ji hunera destkevtinê ve dide binîvîsandin. Jiyana herî xweş li ser Gewrebûna Pîvana Maldarîtiyê de têtê bigirêkkirin, û ji bervê jî ve mirov ji bona Hunerê ve dide bipenakirin, ku ew vê Mişebûna -Übermaß- hanê dide bigirawekirin û weha vê Jîndarîtiya xweş dide bidestûrîkirin. Lê belê mirov vê Mişebûnê nikare di hêla hunera Bidestkevtinê de bide biencamkirin, weha mirov vê li ser Rêyeke din de dide biceribandin, û di vê Kevtilefta hanê de ji hêwla hemû Dewlemenbûna mirovan de û Başbûnên bi Karanîneke dijî serûştîyê ve dide bikirin. Ji ber ku Piranîtkirin ji bona Nimûnîtiyê ve divê ne Xizanan bide bipirkirin, lê belê Mêrxasîtiyê bide bixelatkirin, û wer jî bi kêmbûn ve divê van Dergimiyanên hunere -Felderren kunst- û Saxkirina hunerê, lê belê yekek divê biserkevtinê û ya din Tendurûstiyê bide bianîn. Lê belê ew Mirovên hanê ji tevahiya van Tîştan ve bi Destkevtinekê ve didin bidirustkirin, bi mîna ku ev dê bi Armançê ve bihate biderkevtin, ku li ser de hemû divên bêtin birakişandin.

Weha em bêhtir carekê ji wêna ve ne ji pêwistiyên Bidestkevtina hunerê ve hatine bipîvandin û bilidarxistin, çî yê ku ew û çima dê ew ji bona me ve bi Pêwistî -Berdürfnus- ve bête bikirin û di pişt re jî ji Pêwîstinên Bidestkevtiyên hunerê ve, Xemxurî ji bona Jiyane ve, ji yên ku me ew dabûn bixuyanîkirin, ku ew ji yên pêşî ve bi cudabûn ve têtê biderkevtin û ji hêla Serûş ji bona Serpereştiya Malê ve têtê bivegirêdan, weha jî yekek ji bona Bidestkevtinê ve li pey de têtê biçûyîn, ji yê ku ew ne bi nalal yê din ve bi bê Sînor ve têtê biderkevtin, lê belê ew bi xwedanê Berkirinekê ve têtê biderkevtin.

Pêre jî weha jî destpêkirina Gûmankirina pêşî xwe date bicihkirin, gelo hunera bi destkevtinê ve ji bona karê Sermiyandarê Malê ve yan jî ji bon Mirovê Dewletê ve têtê bivegirêdan, yan jî Destikê pêwist bi pîrbûn ve di bere de li ber deste de divabû bihata bidîtin. Mirov dikare bide biramankirin, bê çilo hunera Dewletê tu Miroavn nade bipeydakirin, lê belê ji hêla Serûştîyê ve têtê biwergirtin û ji bona Mebestên xwe ve dide bikaranîn, weha divê wer jî Serûştî, Erd, Derya ûhd. Xurakê -Nahrung-bide bipeydakirin, lêbelê li gel van Destikan -Mitteln- jî de divê

ya pêwistîr jî bide bisazkirin, ev jî bi Malxoyê Malê -Hausvater- ve tête bivegirêdan. Ji ber ku ew bi karê Tevnîtiyê -Weberei- tête biderkevtin, ku ew Hiriye bidin bidirustkirin, lê belê ku ew li ser wêna de bidin bikarkirin, û divên ew bizanibin, bê ka kîjan Hirî bi kêrhatî û baş ve û kîjan jî bi Bed û bêkêr ve tête biderkevtin. Mirov dikarîbû belê werjî Gumankirinê jî bide bibilinkirin, çima hunera Destkevtinê bi Beşekî Sermiyandarîtiya zanenebûna malê ve divê bête biderkevtin, lê belê ne hunera Dermanan. Kufletên Malê -Hausgenossen- divên weha jî bi salemî ve bêtin biderkevtin, weha bi başî ve bi mîna ku ew têtin bijiyandin yan jî wekî din divên ew bi xwedanê divaya Neçartiya xwe ve bêtin biderkrvtin.

Ji ber ku ew tede bi Şeweyê Malxoyê Malê ve û Sermiyandarî dide bikirin, Weha jî ji bona tenduristiyê ve dide bipeydakirin û bi rengekî di jî ve bi pîrbûn ve rola Bijik jî ve, weha ev wehaji bi celebê ve ji bona jêr Malxoyê Malê ve tête bikevtin, da ku ew ji bona dermanên pêwîst ve bide bipeydakirin, û di Celebên din jî de bi pîrbûn ve wan hunerên Salimye, ji yên ku ew wer me din bimijûlkirin. Berî her tiştî divên ew Alavên hanê , bi mîna ku berê hatine bigotin, ji hêla Serûştîyê ve bêtin biberdestikirin. Ji ber ku Serûştî ji bona wêna ve dide biwergirtin, çî yê ku ew dikare bide biçêkirin, Erkbûna Xwedîkirinê, bi mîna ku belê ji bona hemû Jîndaran -Wesen- weha jî yê mayî ji kiştûkalan -Stoffe- ve, ji yên ku ew xwe li ser de didin biavakirin, ji bona Parastinê ve dihêlin bêtin bikaranîn. Ji ber vê yeke jî ve ji bona Mirovan ve bi giştî ve li gora Wergirtina serûştîyê de di hilberên – Produkten - Şînatîyê û Cenawertiyê de tête bikevtin. Lê ji ber ku ew, bi mîna ku hatiye bigotin, bi hunera bidestkevtine du alî ve dide bidîtin, ji ya ku ew bi Bazirgan û ji yên Malxoyê Malê ve, û viyê Dawî ve bi pêdivî û Pesin ve tête biderkevtin, ewa pêşîn, ji ya ku li ser de Kirîn û firotin -Umsatz- tête bibingehkirin, bi serva ve jê tête bigazinkirin. Ji ber ew ne li bal Serûştîyê de tête bimayîn, belam ew mirovekî din li ser kîsê yekekî din de dihêlê ku ew xwe bide bidewlemenkirin, weha Bazarganiyek sêyemîn jî tête biderkevtin, ew bi Selefdar -Wucherer- ve, li gel tevahiya Mafe jî ve bi rast û dirust jî ve tête bikîndarîkirin, ji ber ku ew ji wêna ve ji Peran ve bi xwe ve Qazancê dide biarmanckirin û ne ji wêna ve, ku ji bona çî ve Perê belê bes hatine bidozandin. Pere ji bona Danûstandinê ve hatine biderkevtin, lê belê Kar -Zins- ji bona wîna ve Fermanê dide bidan, ku ew xwe di rêya xwe de bide bipirrkirin. Ji ber vê yekê jî ve wî weha jî ji xwe re Navê Tokos date biwergirtin; ji ber ku yê zayî bi mîna dirustbûna wîna ve tête biderkevtin, lê belê Kar -Zins- bi nala Peran ve ji Peran ve tête biderkevtin. Ji ber vê yeke jî ve weha jî ew şewaza Bidestkevtinê li jêr hamûyan de bihantir ve bi dij berî mafeyê Serûştîyê ve tête biderkevtin.

Ji ber ku ew li ser Têgihiştinê -Begriffliche- de bi têrbûn ve dayîte biavixvtin. Em divên li Bijara -Gegenstand- xwe de bi bêhtir ve li gora Aliyê kirdartiyê de lê bidin bireftarîkirin. Li nik hemû Tiştan de Dîtin -Theorie- bi Tiştê -Sache- azadîbûna Lêgerandinê -Forschung- ve tête biderkevtin, di dema ku Kêrdarîti bi Neçartiyê ve tête bivegirêdan.

Beşê yekemîn hunera bidestkevtina kirdarîtiyê di dewlemendbûna Serpêhatiya têrkirî de li gora Xwedîbûnîtiya tiştên cudan de tede tête biderkevtin, ku mirov bi rastî ve dide bizanîn, ku kîjan ji wan ve bi pîrîtî ve Qazancê de dide biderxistin û li kuderê de û çawa dê vê Qazanca hanê bide biwergirtin, ew ji bona nimûne ve dide bizanîn, bê ka çilo mirov Hespan yan jî Dewaran yan jî Pez yan jî Dewarên din bi deha ve bi baştir ve dide bikirîn û bifiroştin. Bêhtir divê mirov carekê ji caran jî ve tede bête biserpêhatîkirin, ku kîjan celeb ji Dewaran -Vieh- ve bi beramberî Celebên din ve mezintirîn Qazancê dide bidestxistin û di piştî jî de divê bidin bizanîn, ku ji bona çî Başîbûnîtiyê -Qualitäten- û Deveran ve ew bi rast ve tête biderkevtin, ji ber ku Dewar her li gora Devrerên de bi cudanbûn ve têtin bixwedîkirin. Hêjî bibêhtir ve belê weha jî Serpehatî di Çandindîtiyê de pêwistiya wîna pê tête biderkevtin, ew xwe bêhtir bes li ser zewiyên Dexilûdan de yan jî yekekî wisa de dide bireftarîkirin, ew li gel Daran, Rezêntirî û Şînîtiyên wisa de tête biderkevtin, wer jî di xwedîkirina Mêşênhingiv de û di xwedîkirina

Cenawerên din, Balafiran yan jî Masiyan de, ji yên ku ew ji bona xwedîkirina jiyane ve bi Sûdmendîtî ve dikarin bêtin biderkevtin.

Dê ev wisa bi Beşên serokiyên hunera bîstkevtina rastî ve bihata biderkevtin, ji yê li ser Kirîn û fironê de yan jî bîdestkevtina bingehekiriya li gel hevdû de, lê belê ji ya ku ew bi giringtirîn Beşê Bazirganiyê ve têtê biderkevtin – ji vê na ve sê Celeb têtin bidîtin; Bazirganiya Deryayî, Bazirganiya Navxwe û Bazirganiya Tişt û miştan -Keramhandel-; cudahiya din ava wan de di vir de têtê bikevtin, ku yekek ji wan ve bi girawtir ve têtê biderkevtin, yan din jî bi metirstir ve têtê biderkevtin -; Dabeşbûna duyemîn bi Deyinkirina Peran ve li ser Kar -Zins- de û sêyemîn karkirina Mûçeyî têtê biderkevtin. Ji bona wêna ve beşek jî ji Hunerên kêmtir ve pêve têtin bivegirêdan, ji yên ku ew bi Destkarîtiyan ve têtin binavkirin, beşek jê bi belaş ve didin bikarkirin, ji yên ku ew bi nan û zik ve didin bikarkirin. Cureyekî sêyemîn bi destkevtinê ve di navbera van û yê Yekem de têtê bikevtin, ji yên ku ew hem li gora serûştîyê de hem jî di hêla Danûstandinê de bi biserkeftinê Dewlemenbûnê ve têtin bipîşkarîtkirin, ew li gel wê Qazancê de têtin bikarkirin, ji ya ku ew ji Erdê û Berkirinê -Produkten- wêna ve têtê bimezintirkin, Berkirin -Produkten-, ji yên ku ew bi rastî ve tu Mêwên rasteqînî didin bigirtin, lê belê dîsan jî bi tiştên kêrhatî ve têtin bijimartin. Ev bi wê bîdestkevtinê ve têtê biderkevtin, ji ya ku ew ji bona nimûne ve ji jêkirina daran ve û ji tevahiya avanîkirina Çi yê -Bergbau- ve têtê bihatin. Eva dawî careke din gelek Cureyan -Gattung- bi ber xwe ve dide bigirtin, ji ber ku ew gelek Celeban ji yên Erd ve bi derxistina Mineryalîyan -Mineralien- ve dide bidan, belam wêna bi yeka yekan ve bi rast û drust ve bidin bipesindarîkirin, dê ev bi rastî ve ji bona Kirdarîtiya Bazirganîtiya tekane ve bi sûd ve bihata biderkevtin, lê bele jî dê ew ji bona daxwaze me ve ne bi guncan ve bihata biderkevtin, ku em xwe li ser de bidin biragirtin. Lê belê ji van kirdartiyên bîdestkevtinê ve ji yên ku ew bi herî Hunerîti ve têtin biderkevtin,

Me niha ji her yekekî ve ji Beş û Şaxên navkiriya û her weha jî bi gelemperî jî ve ji aliyên xwe jî ve dayîte bireftarîkirin, ji yên ku ew li nik Lihevraştinê de bi deha ve bi kêmbûn ve bi xwedanê cihê yarkirinê ve dihat biderkevtin, destkarîtiyên nerm bi wan ve têtin biderkevtin, ku li nik wan de Laş bi pîrbûn ve zîyanê dide biwergirtin, bi bendîtî ve ew têtê biderkevtin, ji ya ku li nik de bi kêmbûn ve Pakîtî têtê bipêwistîkirin.

Ji ber ku me hinekan li ser wêna de dane binivîsandin, bi mîna nimûne ve Chares ji Paros û Apollodoros ji Lemos ve li ser Dexel û dan û Çandina darên Mêwe de dane binivîsandin, û her eweha jî ji yên din ve li ser tiştên din de didin binivîsandin, weha jî dibe xwe, heger jî pêve bête bigirêdan, li ser van Tiştan de, ji yên ku ew bi xweşî ve têtin biwergirtin. Weha jî divê ew di belavbûna Nûçeyan de li ser Rê û Rêbazan de bide bicivandin, di rêya ku ew yeka yekan dide biserxistin, da ku ew bêtin bidewlemenkirin. Ji ber vê yeke jî ve ku ew tevde ji bona Hêjavanên hunera bîdestkevtinê ve bi sûdmenî ve têtin biderkevtin, weha ji boma nimûne ve Çîroka Thales ji Bajarê Milet ve. Ji ya ku xwe li nik xwe de li ser diravîkirina destavêtineke hunerî de dide bireftarîkirin, gava ku mirov ji bona vî Mirovê hanê ve ji ber Jêrîtiya wîna ve date binivîsandin, ji ya ku ew lê belê Rêzaneke gelemperî dide bigotin. Gava ku mirov li wîna de bi rastî ve ji ber Belengaziya wêna ve lê dide biqêşmerîkirin, bi nala ku Felese ne bi tu tiştê sûdmendî ve têtê biderkevtin, weha divabû ew, ji yê ku ew li ser bingehe Stêrşinasiya Zanebûn û Temaşekirinê xwe de berekî mezin jî Çandiniya Zeytûnan ve date bipêşbînîkirin, hêj di Zivistanê de, li gel kêmbûna perên li ber destan de, ku jêre dihatin biderkevtin, bi nala perên berdet ve, hemû Givaştinê Zeytê li bajarê Milet û Chios bi buhayekî kêmtir ve date bikirêkirin, ji ber ku tu kesekî ji wî pî ve bi bêhtir neda bidan. Lê belê gava ku dema rastiyê hate bihatin û ji nişkê ve û pere jî piraniya Givaştînan hatibûn bixwestin, bêtir ji ber ku wî ew weha bi buhabûn ve dabûn bikirêkirin, bi nala ku dê ev ji bona wîna ve komek pere bi dest ve bide xistin, ji bona

Ezmûnê ve, ku ev dê ji bona Feylesofan ve bi gelekî hêsanî ve bihate biderkevtin, ku ew dê betin bidewlemenkirin, ku ev lê belê ne bi Armanc ve dihate biderkevtin, ji ya ku ew xebata wan didin bicihkirin. Bi vî Şêwazê hanê divabû weha Tahles Cerebandineke Şahrezatiya xwe bide biderxistin; Lê belê ev têtê bivegirêdan, bi mîna ku hatiye bigotin, ku bi carekê ve ji bona hunera Bidetkevtinê ve, ku mirov xwe ji ber vê yeka hanê ve bi Şêweyê wisa ve ji bona Yekirina Tiştêkî bi tenê ve ji bona peydakirinê dide bizanîn. Ji ber vê yeke jî ve weha jî hin Dewlet vê alava Bidestkrevtinê didin bikaranîn, gava ku ew bi kêr pere ve têtin bikevtin, û hinek ji wan ve Firotna Malan -Waren- ji bona Yekdestiya -Monopol- Dewloetê ve didin bikirin.

Weha jî yekekî li Sisilya de li gel peran de, ji yê ku ew li nik wê de hatibûn bidanîn, pê hemû Hesîn ji tenûrên Hesi -Eisenhütten- ve date bikirîn û di pişt re date bifirotna, gava ku Emporîvan -den Emporien- ji bona cem wîna ve hatin bihatin, bes, bi bêyî ku ew Buha bi pîrbûn ve bidin bibilindkirin, û bele jî wî li ser her pêncî Talent de sed date biqezenckirin. Gava ku Dionysios ev date bibihîstin, wî perên xwe pêre bi rastî ve dane bihiştin, ku ew wan bi xwe re bide bibirin, lê belê lê date biqedexekirin, ku ew bi dirêjî ve li Sirakus -Syrakus- de bête bimayîn, ji ber ku ew ji bona ser rêyên bidestkevtinê ve bête biketin, ji yê ku ew xwe li gel Berjewendiyên wîna de nadin bihilgirtin. Xwîngermbûna Kosîtiya -Spekulation- Tahles û vîna bi rastî ve bi mîna hev ve dihate biderkevtin: herduyan xwe di hêla feneke Hunerî de Yekdestî -Monopol- dane biafirandin. Lê belê ev jî ji bona mirovên Dewletê jî ve bi sûdmendîtî ve têtê biderkevtin, ku ew xwe di karûbarên wisa de bidin binaskirin. Gelek Dewlet bi Peran û serçavîyên Alîkariyên wisa ve têtin bipêwistîkirin, ew ji Malbatê ve nayêtin bicudakirin, bes û bi tenha ve hêjî bi Asteke bilindtir ve, ji ber vê yeke jî ve weha jî hin ji mirovên Dewletê ve Ramyarîya -poitik- xwe bes bi tenê ve li ser de didin bibingehkirin.

Lê belê ji ber ku me di navbera sê Perçeyên zanebûna Hilanîn û danîna Malê -Haushaltkunde- de dane bicudakiri, ji yê ku ew ji berê ve me li ser Fêrkirina -Lehre- Tekiliya Axan û bendan de dabûn bireftarîkirin, hingê jî ji ya Bavîtiyê ve û sêyem ji ya Pêwendiya Jînanînê ve, wesa ev ji bona Bav û Jînê ve têtê bidîtin, ku Bav li ser Piraka xwe de wer jî li ser Zarokan de dikare bide biserdarîkirin, û bêgûman li ser herduwan de bi nala Azadvanan ve, lê bele jî ne li gora Şêwazê wekhevbûna Serdarîtiyê de, belam li ser Jînê de li gora Celebê -Art- Sermiyanê Dewletekê de û li ser Zarokan de li gora Celebê Padîshahekî de. Ji ber ku Nêrîtî ji hêla Serûştî ve bi pîrîtî ve ji bona Rêberîtiyê û Ajotinê ve ji Jînkên ve bi kêrhatî ve têtê biderkevtin, ger jî ku ew jî hinekî bi dijî serûştîyê ve neyête biderkevtin, û ku yê Kahl û bi Dawîhatî ve bi bêhtir ve bi nala Xortî ve û bi bêwdawîbûn ve.

Niha di piranîtiya Dewletan de Serdarîti û Serdarîtkirin li gel hevdû de têtin biveguhertin. Ji ber ku ew dixwaze ji Danebûnan -Elementen- bêtin bipêkhatin, ji yê ku ew ji hêla Serûştîyê ve li gel hehevdû de bi wekhev ve têtin biderekevtin, û ew tu Cudabûnê nade bihilgirtin, û bi serde jî ve ew dide bidaxwazkirin, tanî ku vê yekek dide bifermarkirin û yê din jî têtê bijêrdestkirin. Ku Cudabûnek di Binavkirinê de, di Nav û nîşankirinê û Hêjakirinê de têtê biderkevtin, bi çi têtêgiştinê jî ve be bele weha jî Ferûn -Pharao- Amassis Penda ji hêla serşoka Ling ve dayîte bikirin. Lê belê niha jî ku Mêr xwe li gel Jinê de bi vî Şêwazê hanê jî ve her gav dide bireftarkirin.

Serdarîtkirin li ser Zaroakan de belê bi Padîshahtiyekê ve têtê biderkevtin. Çêkirina wan ji bona ser bingehe Avîndarîtiyê de bi mîna pîrbûnîtiyê de di pêşî de têtê biçûyîn, ev bi Wêneyê Serdarîtiya padîshahtiyê ve têtê biderkevtin. Ji ber vê yeke jî ve Homer di gotina “Bavê Mirovan û xwedanan de”, ku ew Zeus bi mîna Padîshahê wan hemiyan ve dide bidiyarkirin. Ji ber ku Padîshah divê Başîtiyên xweyî serûştî li gorê de bide bicudakirin, ji bona gora Nêr û mêbûnê -Geschlecht- ve lêbelê bi xwe jî ve bête biderkevtin. Ê ev werî bi pêwendiyê ve têtê biderkevtin, di gava ku Pîr û Xort li gel Xurtîtiyê û Çêkirvanê Zarok de têtê birawestandin.

Ev weha bi eşkere ve tête biderkevtin, ku kula Sermiyandarê Malê xwe ji Xwedîtiya .Besitz-mirî ve xwe bi bêhtir ve ji bona ser Mirovan ve dide birakişandin û bi pîrbûn ve pîr bi başî ve ji bona ser ya pêşîn ve bi bêhtir ve ji bi cihkirina ya dawî ve, ji ya ku em wê bi Dewlemendbûnê ve dide binavkirin, û bi bêhtir li ser Azadvanan de ji li ser Bedan de.

Bêhtir mirov dikare lê belê yê pêşiyê girêdayî bi Bandan ve lê bide bigûmankirin, gelo ev li derveyî Taymendiye başiyê Bedeyekî de bi nala Amûrekî û Xulamekî ve, ku hêjê pakîtiyeke qencîrî din li nik wîna de tête bivedîtin, wek Nerbûnê, Mêxasiyê, Dadwerîtiyê û Rûçikên -Eigenschaften- reweştên -sittlichen- dinî ji vî Celebê -Art- hane ve, yan jî gelo ji derveyê Jêhatîbûnê ve di nava laşên karûbarên Xizmetkarîtiyê de bi tu tiştekekî din ve ji bona wîna ve nayête bihebûnîtkirin. Hem jî bi Erekin ve bi mîna Nayînîkirina vê Pîrsa hanê ve xwe dihêlê bête biberamberîhevkin. Gelo Bende hêjê bi xwedanê tu Pakiyên din ve têtin biderkevtin, çilo ew xwe li vir de ji Azadvanan ve didin bicudakirin? Gelo wan ew lê belê nedane bixwedanîkirin, ger jî ku ew ji berê jî ve bi Mirovan ve têtin biderkevtin û li gel Hişdarîtiyê de bi pişkdar ve têtin biderkevtin, weha dê ev ne bi dirust ve bihata biderkevtin. Lê belê bigir ev Pîrsa hanê bi xwe ve derbarê Jinê û zarok de tête bicihkirin: Gelo ew jî bi xwedanê Pakîtiyan ve têtin biderkevtin? Gelo divê weha jî Jinek bi nermbûn, Mêxastî û Dadwerîti ve bête biderkevtin? Û weha jî ew bi Nermîti û Nernermîti ve Zarokan bide bidan yan jî nede bidan? Û weha dê bi carekê ve li nik wêna de, çi yê ku ji hêla Serûştîyê de dide bixizmetkarîkirin û ji hêla Serûtiyê ve tête bizaldarîtkirin, divabû lê bihate bilêgerîn, gelo Pakîtiya herduyan bi yek ve yan jî her yek bi yekeke din ve tête biderkevtin, Gava herdu, Serdar û Bindar, bi Rûmetdar ve divên bêtin biderkevtin, ma çilo divê li vir de ku yekek li yê din de hercar lê bide bifermandîkirin û ku yê din jî divê wê fermanê bide bicihkirin? Cudabûnek bi Pîrbûn ve û bi Kêmtir ve nikare ew li vir de hêjê bête bidan. Ji ber ku Serdarîti û Xizmetkartî li gor Celeb de bi cudabûn ve têtin biderkevtin, ev bi bêhtir û kêmtir ve ne bi dijî wêna ve tête biderkevtin. Lê belê ku yekek dibavû bi Namûs ve û yê din bi Bênamûs ve bihata biderkevtin. Dê wisa bi Sersûrayî ve bihata biderkevtin. Ji ber ku heger Serwer -Herschende- ne bi nerm û dadwer ve pê diviya bihata biderkevtin, çilo dê bikarîba wîna li vê dere de bi mafebûn ve bida biserdarîkirin?

Û heger Xulam nebe, ma dê çilo ew li vir de bikaribe bi mafebûn ve bide bixizmetkarîkirin? Gava ku ew bi sist û tembel ve bête biderkevtin, dê ew belê ne ji hemû ve bide bikin, çi yê ku ew pêve tête bigirêdan.

Ew ev weha bi diyar ve tête biderkevtin, ku bi rastî jî ve herdu jî divên bi xwedanê Pakîtiyê ve bêtin biderkevtin, Belam ev Pakîtiya hanê bi cudabûn ve tête biderkevtin, bi mîna ku weha jî ji hêla Serûştîyê jî ve Xulamkerin (ji hêla Serûştîyê ve Serwerên bi cudan ve têtin biderkevtin). Nimûneyek û Belgeyek jê ve em pere bi xwedanê Giyan ve têtin biderkevtin. Ku tede yekek ji hêla serûştîyê ve bi Zoldar ve tête biderkevtin, yê din bi Xizmetkar ve tête biderkevtin, û em van herdu Pakîtiyan bi nala cudabûnê ve didin binîşankirin, di gava ku tede yekek bi xwedanê hişdarîtiyê ve tête biderkevtin, yê din bi Bêpakîti ve tête biderkevtin. Weha merov dide bidîtin, ku ev xwe bi wî regekî hanê ve bi xwe jî ve di Rûdanên din de dide bireftarîkirin, weha ku ji hêla Serûştîyê ve gelek Çîn ji Zoldaran û Xizmetkaran ve têtin bihebûnkin. Bêhtir bi Şêwazekî din ve Azadek li ser wîna hanê de dide biserdarîkirin, ji yê ku ew bi Bende ve tête biderkevtin, û Mêr li ser Jînê de dide biserdarîkirin û Mirov li ser Menal de dide biserdarîkirin. Û di nava wan tevan de pişkên Giyan xwe bi rastî ve didin bidîtin, lê belê ew xwe li gel cudabûnê de didin bidîtin. Bende bi xwedanê Dewlemendbûnê ve ji bona Remankirinê ve bi carekê ve nayête biderkevtin, belam Pîrek bi xwedanê wîna ve bi rastî ve tête biderkevtin, lê bê bi bêyî pêwistîkirina Biryadarîtiyê ve, û Zarok jî weha bi xwedanê wêna ve tête biderkevtin, belam hêjê ew ne hatiye bipêşkevtin. Wer jî divê ew xwe bêtir weha jî li gel Rewşetên Pakîtiyan de bidin bireftarîkirin. Mirov dikare bideb bitexmînîkirin, ku hemû li ser wan de divên bêtin

bipişdarîtkirin, belam ne bi heman Şêweyî ve, belam her yek bes û bi tenha ve tanî wê derê de, bi nala ku ew ji bona karê wîna yê taybetî ve bi pêwsitî ve têtê biderkevtin. Ji ber vê yeke jî ve divê Serdar bi xwedanê reweştên Pakîtiya Pîvana dawîbûnê ve bête biderkevtin – ji ber ku kar tanîradeyekî bi Rêber ve têtê bivegirêdan û Reberîtî jî bi Hişdarîtiyê ve têtê biderkevtin, lê belê yên din pêwistîya wan bes û bi tena ve tanî wê derê de bi xwedîbûnê ve têtê biderkevtin, bi nala ku ew ji bona wan ve têtê bihatin. Û weha jî bêhtir xwe dide bixuyanîkirin, ku Pakîtiya reweştê bi hemûyên navkirî ve bi pişdarî ve têtê biderkevtin, û Nermbûnîtiya Jînanan û Mêran ne bi wêna ve bi xwe ve têtê biderkevtin, û wer jî bi kêmbûn jî ve Mêrxasiya wan û Dadperwerîtiya wan, bi mîna ku Sokrat didate bimebestkirin, lê belê yekek bi serdariyeke Mêrxasî ve têtê biderkevtin, ya din bi yekeke din ve têtê biderkevtin. Û wer jî ev weha jî li gel Pakiyên din de têtê biderkevtin.

Ev weha jî xwe dide bixuyanîkirin, gava ku mirov mêjarê -Sachê- bi pîrbûn ve di Yekayekatiyê -Einzenlnen- de lê bide bitemaşekirin. Mirov xwe bi carekê ve dide bixapandin, gava ku mirov dide bimebestkirin, ku Pakîtiyek bi Xweştîtiya durûnî ve, yan jî bi Reftarîkirina mafe ve, yan jî bi tişteki wisa ve dê bête biderkevtin, û ev, bî mina Gorias, ji yên ku ew Pakîtiyan li gora Rêzê ve didin bijimartin, ew wê her gav hêjî bi dûrbûn ve bi baştir ve bi nala wanên din ve didin bikirin, ji yên ku ew wê wisa didin biliberxistin. Mirov weha têtê bipiştrastkeftin, ku bi mîna ku Helbestvan Pakîtiyêke nîşankirî bi nala Awîneke tabetiî Jinê ve dide bipîrozkirin, weha jî bi gelemperî jî ve her Nêr û mêyek û her Temenek û her Pêkhatînek bi xwedanê Pakîtiya xwe ve têtê biderkevtin. Bêgûman, “Xişrê Jinê bi Bêdeng ve têtê biderkevtin”, belam ji bona Mêr ve bi bêdengî ve têtê bidawîkirin, ku ew bes bi Xişrekî ve têtê biderkevtin. Û li vê gora hanê de ji hêla Pakîtiya Zarok û Bendan ve têtê biucihkirin. Zarok, Sîpe hêjî bi nestewyayî ve têtê biderkevtin, û weha jî bi serûştî jî ve Pakîtiya wîna bi xwedanê tu rûçikê -Charekter-serxwebûnê ve nayête biderkevtin, belam besû bi tenha ve di nava rastbûna Reftarîkirin ve ji bona veguhetinê ve têtê bipêkhatin, ji bona Pîrbûnê û Vedîtina mirovên Stewyayî ve, ji yên ku ew wî didin birêvebirin. Ne bi kêmtir ve Pakîtiya -Tugend- Bendeyekî di têtêkîla xwe de bi dijberê Axayê xwe ve têtê bipêkhatin. Me xw di berê de date bizelakirin, ku Bende bes û bi tenha ve ji bona wan karên pêwistî ve têtin bikaranîn, weha ku ew bi eşkerebûn jî ve bes û bi tenha ve bi Pakîtiya kêmtir ve têtê bipêwistîtkirin, ne bi bêhtir ve ji bilî pêwistiyê ve têtê biderkevtin, da ku ew ji bal Bêtirbûnîtiyê -Unmäßigkeit- û Sistbûnîtiyê -Trägheit- ve Xizmetkarîtiya xwe ne de bicihkirin.

Mirov dikare lê belê, heger ku eva niha gotî bi rast ve bête biderkevtin, Pîrsê bide bikirin, gelo weha jî Destkarên hevpar divên bi xwedanê Pakitiyê ve bêtin biderkevtin? Ji ber ku ew gelek caran ji ber tembelbûnê ve karên xwe di ser seren xwe re didin biavêtin. Lê belê li vêderê de Cudabûneke mezin têtê biderkevtin. Lê belê Bende li gel Axayê xwe de bi hev re têtê bijiyandin, belam Destkar li gel wîna de bi dûrbûn ve têtê birawestandin û ew weha bes û bi tena ve bi pîrbûn ve bi pişkdar ve li ser Pakîtiyê ve têtê biderkevtin, bi mîna ku ew bi Pişkdar ve li ser Bendîtiyê de têtê biderkevtin.

Destkarê nizimtir bi rastî ve di nava Bendîtiyeke taybetî ve têtê bijiyandin. Weha jî Bende jî bi wan ve têtê bivegirêdan, ji yên ku ew ji hêla Serûştîyê ve têtê bierkevtin, bê ka ew bi çi ve têtin biderkevtin, ku merov lê belê vê nikara ji tu Solçî -Schuster- re yan jî ji Destkarekên din re bide bigotin.

Mirov weha dide bidîtin, ku ji Bende ve Xwestina bilindbûna Cihê Deshilatdarîtiya Pakîtiya Axayê xwe divê bête bialîkarîkirin û ne ji bona wîna ve, ji yê ku ew wî li gel Celebekî zordatiyê Axaetiye de Fêrbûnê -Unterricht- di pêkhatinên Xizmekarîtiyê de dide bidan. Ji ber vê jî ve ew bi serva jî ve didin biaxivtin, ji yên ku ji bona Bendan ve Peyvên hişdarîtî dixwazin bidin bikaranîn û didin bimestîtkirin, ku mirov ji bona wan ve bes û bi tenha divê bide biferbankirin.

Bende divên gelekî hêjî bi pirbûn ve bêtin bihuşdarîkirin, û bi hişdarîtî ve, bi nala Zarokan ve, bêtin bihînkirin.

Belê bese ji bona vêna ve! Li ser têlkildarîtiya hêla Mêr û Jinê de lê belê û hêla Bav û Zarok û her yekekî din de, ku ji wan de bi taymendiya Pakîtiyê ve, li ser danûstenadina wan de li gel hevdû de û ev, çi yê ku ew li vêderê de bi xweşîk û ne xweşîk ve tete biderkevtin, û çilo mirov li vir de ji bona Qencîtiyê ve dide bikevtleftkirin û xwe ji bona Xirabîtiyê ve dide bivegirtin, li ser van tevan de divên em di ser li gerandinên ser destûrên Dewletan de Axivfinê bidin bikirin. Ji ber ku bi rastî ve her Malbatek bi Beşekî Dewletê ve tete biderkevtin, bi mîna ku ew kesên hane yê bi navkirî ve bi Beşên Malbatê ve, û mirov Pakîtiya -Tugend- Beşan di Lêvenerîna ser Pakîtiya Giştîbûnê de divê bide bidestnîşankirin. Wisa jî bi pêwesî ve tete biderkevtin, ku Zarok û wer jî Jinan jî her gav li gel guhpêdana ser şêwazê Dewleta heyitî ve bidin biperwerdekirin, heger ku tiştekî din wê ji bona jêhatîbûna Dewletê ve cudabûnekê bide bikirin, gelo Zaroka bi mîna Jinan ve bi jêhatîbûn ve û Pakîtibûn ve têtin biberkevtin yan jî na. Û bi bêgûman ve divê ev Cudabûnekê bide biderxistin. Ji ber ku Jîn bi Nîvê Azadvana ve têtin biderkevtin, û ji Sîpan ve dê Zilam bêtin biderkevtin, ji yê ku ew carekê li ser rêvebirina Dewletê ve divên bêtin bipişdarîkirin.

Ji ber ku me yekek wisa dayîte bigiftûgokirin, û ya din di girêdaneke din de bi hev re em divên li ser de bidin biaxivtin, weha em dixwazin ya niha bi nala bicihkirinê ve bidin bicihiştin û li gel Peyvdarîtiya -Rede- Destpêkirina yeke nuh bidin bikirin, di gava ku me di pêşîya pêşî de li ser wanên hanê de awira Çavên xwe didatin biavêtin, ji yê ku bi destên xwe ve li ser baştirîn destura Dewletê de didatin bikarkirin.

Pirtûka Duyemîn

Ji ber ku em dixwazin, li wê Civaka dewletê de bidin bitemaşkirin, ji ya ku ew ji Mirovan ve, ji yên ku ew bi pîrbûn ve li gora Xwezîbûnê ve dixwazin bikaribin bêtin bijiyandin, nemaze ji tevan jî ve bi baştir ve bête biderkevtin, weha divên em weha jî ji bona ser desturên dinînên Dewletê ve awira Çav bidin biavêtin, ji yên ku ew di hin Zînetên başî avakirinên Civakiyî heyîti rastî de têtin bidîtin yan jî tanî hinekî jî ji bal Yekayekên Dîtinvanan -Theoretikern- ve têtin bipêşneyarkirin û ku ew bi başî ve têtin bixuyanaîkirin, carekê, ku pêre Rastî û Bikêrhatîbûnî li ser wan de divê xwe bide bixuyanîkirin, di piştî jî de weha jî, ne ku pêre, heger ku em, li ser wan de bi dûrtir ve bêtin biçûyîn, ku hinekî bi nuhtir ve bêtin bilêgerandin, ji ya ku Xuyanî têtê bipêkhatin, bi nala ku em dixwazin pêre bes û bi tenha ve Hişmendîtiya xwe bidin bixuyanîkirin, bi pîrbûn ve têtê bidiyarkevtin, ku me bes ji ber kêmasîtiyên pêkhatiyên Gewdeyên hemû van Destûran ve xwe ji bona vê Lêvegeranîna hanê ve bi tîrdsariyekê ve bi livandî ve dayîte bidîtin. Em divên li gel wîna de bidin bidestpêkirin, çi yê ku ew di Destpêka serûştiya vê Lêgerandîne ve têtê biderkevtin. Bi pêwstî ve hemû Neşîvanan yan dê li gel hevdû de yan jî na, yan jî hinekan ji wan ve, yan jî hinên din na, bi xwedan ve bêtin biderkevtin. Ku ew ne li gel hevdû de bi xwedan ve bêtin biderkevtin, bi eşkerebûn ve nikare bête biderkevtin. Dewlet belê bi Civakîtiyekê ve têtê biderkevtin, û mirov divê di pêşîya pêşî de di War -Ort- de bi hev re bêtin bihevpaîrkirin.

Ji ber ku War çend bi ya Dewletekî ve bi yekê ve bête biderkevtin, û Neşîvan -Bürger- bi Hevalvanên wê Dewletê ve têtin biderkevtin. Lê belê ew ji bona Dewletekê ve, ji ya ku ew bi xweşî ve divê bête bidamezirandin, bi çêtir ve, ku hemû bi Hevpahrîti ve bête biderkevtin, çiyê ku ew bi Hevpahrîti ve dikare bête biderkevtin, yan jî ev bi çêtir ve têtê biderkevtin, ku hinek jê pê têtin biderkevtin û hinên din na? Neşîvan belê dikarin, bi mîna ku Platon di Dewletê de, bi Zarokan, Jînan û Xwedîbûnê ve li gel hevdû de bi hev re bi bihevpaîrbûn ve dihatin biderkevtin. Ji ber vê jî ve li wêderê de Sokrat dide bigotin, ku Zarok, Jin û Mal -Güter- hemû bi hev re divên bibin bihevbeşdarîkirin. Ev bêhtir bi çêtir ve têtê biderkevtin, ev pere jî weha divê bête bihiştin, bi mîna ku ev bi rastûdirust ve di navbera Mirovan de têtê birûdan, yan jî wisa, bê çilo ku ev vê di wan Nivîstên navkiriya de bi danîna Qanûnê ve dide bidestnîşankirin? Civaka gelemperiya Jinan bêhtir ne bes tenê gelekî zînetên Xerab li gel xwe de didin bianîn, wer jî ev bi dirabûn ve, çi yê ku ji bona Sokrat ve bi bingehe ve têtê biderkevtin, ku vê Rêzana hanê ji bona Neçartiyê ve divê bête biragihandin, li ser Bîrûbaweriya wîna de nayête bihatin. Weha jî ku ew xwe di Têkilyê de li ser Armancê de dide bikirin, ku ji bona wêna ve di hatinê de di Dewletê de divê bête bivêcihkirin, weha bi mîna ku ev bi rastî ve ji jê ve dê bête bidan, bi Bêkarîbûn ve; lê bê çi Cudabûnîti li vêderê de Cih -Platz- dê bida bigirtin, li ser de ew tu tişî nade bigotin.

Ez pê didim bimebestkirin, ku ew li gora Sokrat de bi deha ve bi baştir ve divê bête biderkevtin, gava ku tevahiya Dewletê bikarîba bi yekekê ve bête biderkevtin; ji ber ku ew vê bi nala Merc ve dide biwergirtin. Lê belê ev hêjî bi diyartir ve têtê bibiderkevtin, ku Dewlet li gel Pêşveçûnê de ber bi Yekîtiya mezitintir ve divê her û her dev jê bide biberdan, ku ew hêjî bi Dewletekê ve têtê biderkevtin. Ew li gora Serûştiya xwe de bi Gelekbûnîtiyekê -Vielheit- ve têtê biderkevtin, lê belê her weha jî pêre jî dê ew bi bêhtir û bêhtir ve ber bi Yekîtiyê ve bête bikirin, ew divê li şûna Dewletekî ve bi Xaniyek ve û li şûna Xaniyekî ve bi Kesekî vê bête bikirin. Ji ber ku Xaniyek, dê herkesek bide bigotin, bi Têgihiştira bilindtir ve bi Yekîtiyekê ve bi nala Dewletê ve têtê biderkevtin, û Kesek jî ew bi Têgihiştineke bilindtir ve bi nala Xaniyekî ve têtê biderkevtin. Dibe ku Mirov weha jî vê Yekîtiya hanê bide bicihkirin, weha mirov vê nikare bide bicihkirin, ji ber ku mirov Dewletê dide bihilanîn. Lê belê Dewlet ne bes tenê ji Pîrbûnîtiyekê ve ji Mirovan ve

tête bipekhatîn, evane bi xwe jî ve weha jî li gora Celeb -Art- jî de bi cudabûn ve têtin biderkevtin. Dewlet ne bi Hevalbûnîtiya Bendan -Bundesgenossenschaften- ve tête biderkevtin, jî ya ku ew di rêya Mezinbûna xwe de dide bikaranîn, heger jî ku ew weha jî tu Cudabûnîtiya Celeb jî nade biderxistin. Ji ber ku Hevalbûnîtiya Bendan .Bundesgenossenschaft- ji hêla Serûştîyê ve ji bona Alîkarîtiyê ve tête bidestnîşankirin, wer jî belê weha jî Giranbûnek, çend ew bi mezintir ve bête biderkevtin, weha deha bi girantir ve li ser Tirazûkirinê de tête biderkevtin. Pîvanên wisa jî belê bi Cudabûnê ve di navbera Dewletekê û Miletekê ve tête biderkevtin, gava Çendbûna -Menge- Neşîmvanan -Bürger- ne bestenê bi cih -örtlich- ve li gora Gundan de, lê belê bi gelek bûna azadîbûna hebûnîtiya Civakê ve tête biparvekirin, bi mîna ku ev li nik Arkadiern -Akadirvanan- de tête biderkevtin. Na, Perçên pêkhatînê -Bestandteile- ji yên ku li ser wan de Yekîtiyek divê bête bikirin, ew li gora Celb de divên bi cudabûn ve bêtin biderkevtin. Ji ber vê yeke jî ve ew Wekhevbûnîtiya hane dide biwergirtin, ji ya ku ew di Bicihkirinacareke -Wiedervergeltung- din de tête bidîtin, Dewlet, bi mîna ku ew ji berê ve di Sincîtiyê de hatiye bidazanîn. Bêhtir Dan û Standina vena divê weha jî di navanbera Azadîvanan û Wekwan de bête bicihkirin. Hemû nikarin di yek carê de bidin biserdarîkirin, lê belê divê ev bi Veguhertinekê ve bête biderkevtin, gelo ev sala bi sal be, yan jî li gora Rêxistinekê de yan jî Demekê de divê bête bikirin. Bêhtir bi vî rengê hanê ve li pê de tête biçûyîn, ku hemû didin biserdarîkirin, bi mîna ku Solçî -Schuster- û Dartaş -Zimmerleute- li gel hevdû de di karên xwe de didatin biveguhertin û ne her gav dê ew Xelkên hanê bi xwe ve bi Solçî û dartaş ve bihatina biderkevtin. Lê belê ji ber ku Sipartina -Übertragung- hîmkirina kar û bar ji bona yekekî ve weha jî ji bona Karmendê Dewletê jî ve bi başbûn ve tête biderkevtin, weha jî ev bi eşkerbûn ve bi başbûn ve tête biderkevtin, ku her gav ewên hanê bi xwe ve bidin biserdarîkirin, gava ku ev bi karin ve bête biderkevtin.

Li ku derê de ku ev lê belê nikaribe bête bikirin, ji ber ku hemû di Serûştîyêb de bi mîna hev ve têtin biderkevtin û ev pere jî bi dadawerîti ve tête biderkevtin, ku hemûyên di Serdartiye de didin bibeşdarîkirin, dibe ku ew niha bi yekekî Qenc ve yan jî bi yekekî Bed ve bêtin biderkevtin, ji ber ku ew bi çêtir ve tête biderkevtin, ku Şêwaz -Modus-, li gora nerm bûna Wekhevbûna wan de ew cih ji bona wan Mirovên ku ew bi rabûna karûbarên Serdarîtiyê ve didin bikirin, ewên pêşiyên ku Sazmendiyan dihêlên li gorê de bêtin bikirin. Ji ber ku li vêderê de yekek dide biserdarîkirin û yêndin bi veguhertin ve serên xwe didin bitewandin, bi nala ku ew bi yêndin ve hatinê bikirin. Bi vî trengê hanê ve belê weha jî xwedanê karmendîtiyê carna bi vê Karmendîtiyê ve, carna jî bi yekeke din ve didin biserpereştîkirin.

Ji vena ve weha dê bête bieşkerebûn, ku Dewlet ji hêla Serûştîyê ve ne wê Yekîtiya hanê dide bivakirin, bi mîna ku hinek didin bigotin, û ku ew, ku çî bi nala Çêtirbûnê ve di Dewletan de bi nîşankirî ve tête biderkevtin, wê di rastiya rastiye de didin bihilanîn. Û wer jî dê her yek di rêya vena de bête bihiştin, çî yê ku ew bi Qencîtiya wîna ve tête biderkevtin.

Ev lê belê xwe weha jî bi awayekî din ve dide vidiyarkirin, ku xebatkin ji bona pir mezinbûnîtiya Yekîtiya Dewletê ve ne bi Çêtirbûnîtiyê ve tête biderkevtin. Xanî xwe bi xwe ve bi gelekî têrbûn ve bi nala Kesîtiyekê -Individium- û Dewletê ve bi pîrbûn ve bi nala Xanîkî ve tête biderkevtin, û ew di pişt re bêhtir dixwaze bi rastî ve bi Dewletekê ve bête biderkevtin, gava ku Çendbûna -Mengê- Civakê pê hate bigihandin, ku xwe bi xwe ve bide bibeskirin. Gava ku bêhtir çî yê xwe bi xwe ve bi bêhtir ve bide bibeskirin, ew pir bi başîti ve bête biderkevtin, weha pere jî wergirtina Yekîtiya hindikbûnê li ser ya mezintir de bi bêhtir ve tête bisergirtin.

Lê belê heger ku ev bi dehan ve bi baştir jî ve divabû bihata biderkevtin, ku heger çend jî Civak bi karibe bi yekê ve bête biderkevtin, weha dê Berdestbûna vê Yekîtiya hanê hêj bi piştrast ve ne li gel Logîkê de neyête biezmunîkirin -nachwiesen-, ku hemû tevde bi hev re „ya min“ yan jî „ne ya min“ bidin bigotin, çî yê li gora Sokrat de divê bi Nîşan ve bête biderkevtin, ku Dewlet bi carekê ve bi yekê ve tête biderkevtin. Gotina „hemû“ bi rastî ve bi du aliyê têgihîştinê ve

divê ew bête binavkirin: her Kesek -Einzelne-, weha dixwaze, çi yê ku Sokrat di pêşî de dixwaze pê bide bikêrkirin, ku ew bi pirbûn ve ji berê ve li ber dest de dihate biderkevtin. L Ji ber ku dê her kes Kurê xwe bi nala Kurê xwe ve û Jina xwe bi nala Jîna xwe ve bide bideştîşankirin, û wer jî dê ew li ser Dewlemendbûna xwe jî de bide biaxivtin, û li ser tevan û heryekî de, çi yê ku ew pêve têtin bivegirêdan. Lê belê bêtir dê yêndin, ji yê ku ew bi hev re bi xwedanê Jinê û Zarokan ve têtin biderkevtin, ne wisa bidin biaxivtin, lê belê ew hemû bi hev re bi rastî ve dikarin li ser Jîn û Zarokên xwe de bidin biaxivtin, belam ne heryekê ji wan ve, heger ku ew ji bona xwe ve bi tenha ve bide biaxivtin, û wer jî ew hemû dikarin li ser Dewlemendbûna xwe ve bidin biaxivtin, lê belê ne her yek ji wan ve, heger ku ew ji bona xwe ve bi tenha ve bide biaxivtin. Ev weha tête bironahîkirin, ku ev bi Xapînokekê -Ttrugschlus- ve tête biderkevtin, gava ku mirov li vê derê de Gotina „hemû“ dide bikaranîn. Peyvên hemû, her du, nerast -ugrade, rast -gerade- ji ber Du alîbûna Têgihîştina wêna ve weha jî di Logik di encamê hunera Peyvdarîtiyê -eristische- yan jî sofistîyê -sophistische- date bidurustkirin. Çi wisa pê tête bivegêrdan, ku hemû wêna bi xwe ve bi nala ya xwe ve bidin binîşankirin, weha dê ev di Têgihîştinekê de bi başbûn û sipehînbûn ve bihata biderkevtin, lê belê ev ne bikarîn ve tête biderkevtin, di Têgihîştineke din de ev bi tu Ezmûnîtiya Mêrxasîtiyê ve nayête biderkevtin. Wekîdin remankirina Dezgehê -Einrichtung-weha jî van Ziyânên hanê bi dû xwe ve didate bianîn. Çi yê ku ew gelekî bi pirbûn ve bi pêwendarî ve tête biderkevtin, ji ya ku ew dê bi dehan ve bi kêmtir ve bi xembûn ve bête bihilgirtin. Bi pirbûn ve mirov li ser kar û barên xwe de dide biramankirin, li ser hevpahrbûnan -gemeinsamen- de bi kêmtir ve yan jî belê jî bes û bi tenha ve tanî wê dûrbûnê ve, bi nala ku ew bi Tekvanan -Einzelnen- ve tête bitêkildarîkirin. Bêhtir ji bilî van Hoyên -Gründen- din ve mirov tişt li vê derê de bi sivikbûn ve dide biwergirtin, ji ber ku mirov dide biramankirin, ku dê yekekî din bêhtir ji bona wêna hanê ve bête bimijûlkirin, wek bi mîna ku li nik Kar û babên Navmalîtiyê de yekek li gel jî de pirên Xizmetkarên bi xwedîkirina xerabûn ve bi kêmbûn ve didin bikirin. Bêhtir her Neşînvaneke -Bürger- hezar Kur jêre têtin biderkevtin, ne wekî ku ew dê bi nala Kurên Bavekî ve bi tenha xwe ve bihatana biderkevtin, lê belê her kes wekhev bi Kur ve ji her kesekî ve tête biderkevtin, çî kî jî be, dê weha hemû bi mîna hev xwe bi kêmbûn ve li gel wan de bide bimijûlkirin. Hêjîbêhtir, her yek li gel Pîvana ser Pahrhevbeşbûnê de ji her Xortekî Nêşînvaneke ve dide bigotin, dibe ku ew bi xwe ve bi başî ve yan jî bed bûn ve bête biçûyîn: yê min, ji yê ku ew bi nala Perçeyê mezin ve tête biderkevtin, ji ber ku Axiftinvan bi xwe jî ve ji Jimara Bavan ve tête bipêkhatin; ew bes vê dide bigotin, yê min yan jî yê te, di gava ku ew weha li gel pêwendarîtiyê de li ser her yekekî de ji hezar Bavî ve, yan jî bi mîna pirbûna hinên dîni ve, ku dibe Bajar bi xedanên wan ve bête biderkevtin, dide biaxivtin, û ew hêjî di gûmanê de, ji ber ku ew nikare bide binaskirin, kî jê hatibû bipeydakirin, ku ji bona wîna ve zarokek hatibû bizayîn û di piştî Zayînê de bi Zindîbûn ve hatiye bimayîn. Bêhtir ev bi çêtir ve tête biderkevtin, ku her kes yê min weha bide bikaranîn, di gava ku mirov vê Peyva hanê bi xwe ve li gek du hezarî yan jî deh hezarî din de dide bikaranîn, yan jî ku ew ne bi çêtir ve têti biderkevtin, ku yê min weha bête bikaranîn, bi mîna ku ew neha di Dewletê de tête birûdan? Li vir de yekek yekekî din bi Kurê xwe ve, yê din bi Birayê xwe ve bêhtir li gel wî navî de dide binavkirin; yekekî sêyem bi Pismamê xwe ve yan jî bi tiştekdin ve li gel wî de bi xizmatî -Verwandte- ve li gorê de dide biaxivtin, dibe ku ew bêhtir bi Xizmetiya xwînê ve bête biderkevtin, ji ya ku ew wan bi hev re dide bigirêdan, yan jî ku ew pêwindarîtiyeke Dostanîniyê yan jî Xwezûrîtiyê, û dibe ku vê Pêwindarîtiya hanê li gel wîna de bi xwe ve bi Destpêkirina xwe ve, yan jî li gel Xizmên wîna de dabe biwergirtin; hêjî bêhtir mirov hêjî yekekî bi nala Nêr û mêbûna Hevalê xwe ve yan jî bi nala Hevalê Eşîra xwe ve bide binavkirin. Ê ev bêhtir belê jî bi çêtir ve tête biderkevtin, ku ew bi Pismamekî rasteqîne ve bête biderkevtin, ne ku jî ew bi hawayê wî Celebê hanêyî Kur ve bête biderkevtin.

Bi vê jê re dê ev weha jî bêgûman neyête bidûrvekevtin, ku hunek ji Birayên wan, zarokên wan, Bavên û Dayîkan wan dê bidin bitexmînkirin, pêdivê ku ew vê Têkildarîtiya Ximatiyê li gora Wekhevbinûtiyê de, ji ya ku Zarokan li gel Dirustvanên wan de bi xwedan ve didin biderxistin, ji hevdû ve didin biwergitin. Ku ev weha jî bi rastî ve têtê bicihatin, hinek li ser de didin bixweberdan, ji yên ku li ser Geştiyariyan de di Welatên dûr de dane binivîsandin. Li gora wan de li nik hinekan ve ji Gelên Libya Jorîn ve civateke Jînan têtê bidîtin, lê belê dê zarok li gora Lihevhatinê de bêtin bipahrvekirin. Ji yê ku ew weha jî li gora hinekan de ji Canawaran Mbûnê de têtê bidîtin, bî mina ku ew li nik Ciwaniyan û Çêlekan de, ji yên ku ew bi her awayekî ve di nava Celeb de têtin bimayîn, ku ew li gora Dirustvanan de Zarokên Lehatî didin bizayîn, bi mîna Ciwaniyan ve li Pharsalos de, ji yên ku ew bi „Rastyar“ (Dikaia) ve têtin binavkirin.

Wekîdin ev ne ji bona wanên hanê ve, ji yên ku ew vê Civakê didin birêvebirin, weha jî ne bi sivîkî ve, ji Celebê Zînetên Xerabîtiyê wisa ve dikarin xwe jê bidin bivegirtin, nema Xwestiyên ne Azad û xwestiyên Azadî Birindarîkirinê û Mêrkujîtiyan, Pevçûnan û Cinewdanan. Ev bi wan Tîştan ve têtin biderkevtin, ji yên ku ew bi tu hawayekî ve bi dijî Bavan, Dêyan û Xizimetdarên nêzîk ve bi bê Desturdanê ve dikare bête birûdan, bi mîna ku carekê ji caran jî ve bi dijî Hemberên dûr ve. Lê belê ew divên weha jî pir caran jî têtin birûdan, gava ku mirov xwe nede binaskirin, bi nala ku gava ew xwe dide binaskirin. Û ev têtin birûdan, weha ew dikarin li nik Nasan de bi Reweştên bikaranînên Lihevtinan ve pê bêtin birabûn, lê belê di rûdana din de ew nikarin vê bidin bikirin.

Weha jî ev ne bi sipehînbûn ve têtê biderkevtin, gav ku mirov Kuran bi hevbeşbûna Maldarîtiyê ve dide bikirin û di pişt re jî li Evîndaran de didin biqedexekirin, ku ew bi Evîndarên xwe re ne di xanîkî de bêtin bijiyandin, bi dij ve Têkildarîtiyeke wisa bi xwe ve û wanên Bawermendîtirînan, ji yên ku ew bi carekê ve di navbera Bav û Kur de û di navbera Bira û bira de, bi mîna wê Têkilîya hanê bi xwe ve, ji ya ku ew ne bi tevahiya Rabûn û rûniştinan - Allerungeziemendeste- ve têtê biderkevtin, ne didin biqedexekirin. Û wer jî perê jî ev ne bi sipehînbûn ve têtê biderkevtin, ku ji bona wanan ve Jiyanan bi hev re ne li ser tu Hoyên din de ji bil vîna ve ber li ber de bidin bigirtin, ji ber ku dê di navbera Merivan -Verwandten- de kêf weha bihata binokirin, û didin bimebestkirin, ku di navbera Pêwendaran de ku tê de di Rudanekê de bi Bav û Kur ve, di ya din de bi Biran ve têtin biderkevtin, bigir tu tiştî nikare bide bigotin.

Wer jî divê Civata Jîn û Zarokan ji bona Dewletê ve mezintirîn Sûdmendîtiyê bide bianîn, gava ku wan li nik Cotkaran de, bi nala ku wan li nik Pasevanan de datin birêvebirin. Bi rast û dirust ve di cihê ku mêr Jîn û Zarok bi xwedî ve dihate biderkevtin, bêhtir dê li wir de bi kêmbûn ve Hevaltî bête bidîtin. Lê belê weha divên Mirovênhevin Qatên jêrîn li gel hevdû de bêtin birawestandin, ku ew pêre bi Sertewandin ve bêtin bimayîn û ew bi hêviya tu nuhkirinan ve nedin buihestkirin.

Pêre jî divê bi tavhiya gelemperiyê ve di rêya Qanûneke wisa de Bervajiyê ji wêna ve bête bikêrkirin, çi yê ku di rêya dirustkirina Qanûneke rast de divê pê bête bigihandin, û ji ber vê jî ve Sokrat dayîte bimebestkirin, ku Pêwendiyên Zarokan û Jinan bi wî rengî ve divê bête birêk û pêkxistin. Ji me re Dostanî bi nala bilindtirîn Tîştan ve ji bona Dewletê ve têtê bidiyarkevtin – Ji ber ku ew li kuderê de bidin biserdarîkirin, dê bi kêmrîn ve Raperîn bêtin birûdan -, û Sokrat li gel bilindtirîn Pesin de Yekîtiya Dewletê dide bibilindkirin, û ew weha jî ji bona wîna ve bi nala Karê Dostsanîtiyê û Evdarîti ve li gora wî de, çi yê ku em ji bal Aristophanes di peyvdayîyên Evînê de lê didin biguhdarîkirin, ku Evîdar ji ber tûjbûna Evindariya xwe ve li gel hevdû de mezin dibin û ji diduwan ve, ji yên ku ew pê têtin biderkevtin, ku her du bi yekî ve dixwazin bêtin bikirin. Li vîderê de bêhtir divê bête bikirin, ku li gel de divê yekî yekaneyî nuh ji wan ve bête bimezinbûn, her du yan jî yekek divê bête binemankirin. Bi serva vê jî ve divê di

Dewletê de di birêveçûna Civaka remankirî de Dostanî bête biterkirin û ew bigir bi vegirtî ve bête biderkevtin, ku Bavek Kurê xwe yan jî Kurek Bavê xwe “bi yê xwe ve” bide binavkirin. Ji ber vê jî ve bi mîna kêmbûna Sîrînîtiyê ve, di tevlêkirina wêna de di nava avêd e têtê biderkevtin, ku ev tevlîhevîkirina hanê ji bona mizkirina wêna ve nade bikêrkirin, weha jî dê bi neçartî ve di nava Dewleteke wisa de Erkên Xizim û xizmetiyên beramberî hev, ji yên ku ew navên wisa di xwe de didin bihilgirtin, bi giranbûna sorbûnê ve bêtin biwergirtin, dibin ku ew bêhtir bi Erkên Bav ve bi dijî Lawê xwe ve yan jî Law bi dijî Bavê xwe ve yan jî Bira bi dijî Birayê xwe ve bêtin biderkevtin. Bêhtir ev bi du Tîştan ve têtin biderkevtin, ji yên ku ew bi tevahî ve dixwazin Xem -Sorge- û hevbeşdarîtiya Mirovan ji bona xwe ve bidin bikarkirin: ku ji ya wî ve û ji ya Berdilê wîna ve, û her du li nik Neşînvânên Dewleteke wisa de nayête bidîtin.

Lê belê divê ku yê berê li nik danîna Zarokên Cotkar û Destkaran de, ji yên ku ew hatîbûn bizayîn, di nava Pasewanan de û careke din Zarokên Pasewanan di nava wanê hanê de divê pîrs bête bikirin, çilo dê ev bivê bête birêvebirin, dê gelekî tevlîhevîbûn bête bidustkirin, û ew yên hanê, ji yên ku ew zarokan didin bidan û biveguhestin, divên ew bi naçarî ve pê bêtin biagehdarîkirin, ku kîjan Zarok û kê ew ji bona wan ve dane bidan-

Di dawîya dawî de divê ku eva di berê de li nik yên weha de bi Danînbûn ve hatibû bigotin, hêjî bi pîrbûn ve têtê biderkevtin – Azardan, Destdirêjî û Kuştin. Ji ber ku ji yên Danvanên ji bona Neşînvânên -Bürger- din re bi navê Pasewanan ve nema bi bêhtir ve bi Biran, Zarokan, Bavan û Dêyan ve têtin biderkevtin, û biservajî vêna jî ve ji yên ku ji bona cem Pasewan ve hatî ve weha nema bêhtir bi Neşînvânên din ve têtin binavkirin, weha ku ew xwe ji ber Merîvanîtiyê ve bidin biparastin, da ku ew tiştên weha xerab bikaribin bidin bikirin.

Weha bi ne dûrbûn ve li ser Civata Zarok û Jînan de.

Li vir de Lêgerandin -Untersuchung- xwe li ser Xwedîbûnîtiyê -Besitz- de, li gel Pîrsê de dide bigirtin, çilo ew di Dewletê de, ji ya ku ew xwe bi çêtrîn Destûr ve divê pê bide bixelatkirin, divê bête bibingehkirin, gelo ew bi rastî ve divên li gel hevdûbin yan jî na. Mirov dikare vê Pîrsa hanê jî ji bona Xwedîbûnîtiyê ve bi cûdabûn ve li ser Jinan û Zarokan de li gel Bendên Qanûnên girêdayî de bide biaxftin.

Mirov dikare ji Merckirinê ve bête biçûyîn, ku Jin û Zarok ne bi hevbeşbûn ve têtin biderkevtin, bi mîna ku ev niha ji bona hemû Dewletan ve têtê birastderkevtin, û didin bipîrskirin, gelo ev bi çêtir ve têtê biderkevtin, ku Xwedîbûnîti -Besitzung- Bikaranîti -Nutznießung- bi hevbeşbûn ve têtin biderkevtin, bi rastî ve yan jî weha, ku Perçên Zevîyan bi Xwedîbûnîtiya Taybetî – Privatrecht- ve divên bêtin bimayîn, belam Dahatan -Erträge- bi nala Malê tevahî -Gemeingut- ve bi serhevdû de didin bikomkirin û pê didin bikaranîn – bi mîna ku bi vena ve hinek Milet didin bikirin -, yan jî weha bi servajî vê na jî ve, ku Zevî bi Hevbeşî ve têtê biderkevtin û Hilanûdawîna wîna bi hevbeşî ve têtê birûdan, bi dij ve Dihet ji bona bikaranîna Taybetî -Privatrecht- ve têtê biparvekirin – weha jî ev Celebê hanê ji Hevbeşbûnê ve divê xwe li nik hinekan ve ji Miletên Hovber jî ve bide bidîtin -, yan jî di dawîya dawî de wisa, ku Perçên zevîyan weha jî wer bi mîna Dihatan ve bi Malê Hevbeşî ve têtin biderkevtin.

Heger ku bêhtir Perçên Zevîyan ji bal Kesên din ve ne ji Neşînvânên Dewletê ve dê bihatana bihaltin û dahatin, weha dê ev bi yekeke din ve û bi tiştêkî sadetir ve bihata biderkevtin. Lê belê gava ku Neşînvân -Bürger- bi xwe ve ji bona xwe ve didin bikarkirin, weha divên Pîrsên derbarên Xwedîbûnîtiyê de Giranbûnîtiyên mezintir bidin biamadekirin. Bêhtir gava ku di navbera Kêva Sûdê û Berkirina Kar de tu Wekhevîti dê neyête biragirtin, weha dê bi herawayekî ve bi dijî wan ve, ji yên ku ew gelekî didin bixwarin û bihatin û bi kêmbûn ve didin biberkirin, ji alîyan wan ve, ji yên ku ew bi kêmbûn ve têtin bidestkevtin û bi pîrbûn ve didin biberkirin, dê gilî û gizin bêtin bibilindkirin.

Bi gelemperî ve Hev jiyan û Civak di hemû Tiştên mirovantiyê de bi Dijwartî ve têtê biderkevtin, nemaze lê belê di yên wisa de. Mirov vê di Civatên Rêwêbûnîtiya Hevalan de dide dide bidîtin, gava ku bigir hemû li ser tiştên biçûkî û yê pêşiyî Baştirîn, çi yê ku ew di rêya wan de têtê biderkevtin, hûn xwe bi du beş ve didin bikirin û bi palîmarîhevdû -aneindergeraten- ve têtin biderkevtin. Weha jî me li gel tu Kesekî de ji xizmetkarên xwe de weha bi pîrbûn ve Bêzarbûn bi nala wêna ve, ji ya ku em Xizmetkariya her roj ve li dor û berên xwe de divên bidin bikirin. Civata Xwedîbûnîtiyê weha vêna û Dijwartiyên wisa li gel xwe de dide bianîn. Bi bera vê vê jî ve Sazmendiyan niha, di rêya Rewêştên qenc de û bi rêxistina Qanûnên qencir û sipehîtir ve, gelekî pîrbûna Sûdmendîtiyê dikarin bidin bipêşkeşkirin. Ew dê Baştirîyê ji herduyan ve bidin bidestxistin, ji civatîkirina xwedîbûnîtiya Maldarîtiyê ve ez didim bimebestîkirin û ji Taybetmendîtiya Xwedîbûnîtiyê jî ve didim bimebestîkirin. Tanîradeyekî têgihiştinekê jî bi rastî ve divên Maldarîti -Güter- bi rastî ve bi Tevahiî -Gemeinsam- ve bêtin bikirin, lê belê bi giştî ve divên bi xwedîbûnîtiya Taybetmendîti ve bête bimayîn. Her ger ku her yek ji bona pêwistiya xwe ve bide bidestxistin, wer dê gilî û gazine ji hevdûkirî ve bêtin binemankirin, û mirov dê weha jî bi bêhtirbûn ve ji bona xwe ve bi dest ve bide bixistin, ji ber ku her yek ji bona Berjewendiya xwe ve dide bikarkirin. Lê belê ji bona çavê Pakîtiyê ve divê ew li gel Bikaranîna Xwedîbûnîtiya Maldarîtiyê -Eigentumbesitzes- de li gora wê pendê ve bête biçûyîn: “Heval bi hemûyî ve têtê bibeşdarîkirin”. Wer niha bi vê ve di dana Qanûnên Dewletên Tekatekan de pê hatiye bidestpêkirin, weha ku mirov dide bidîtin, ku Tişt ne bi nikarbûn ve têtê biderkevtin; û bi pîrbûnîti ve di Dewletên baştirîyên avakirî ve bi vê têgihiştina hanê ve hin beş bi cihkirî ve têtin biderkevtin, hin jî di Amadbûnê de têtin bidîtin. Her Kesek li vêderê de bi xwedanê xwedîbûnîtiya xwe ve têtê biderkevtin, belam hinek wê ji bona Hevalên xwe ve pêre bi karanîne ve didin bihiştin. Bi rengekî din ve ew bi xwe ve Maldarîtiya civakî -Gemeigut- pere dide bikaranîn, bi mîna ku ji bona Nimûne ve li Lakedaimon de ji yekekî ji Bendan ve yên dinî mîna xwe bi mîna yên xwe ve didatin bixebitandin, û wer jî Hesp û Segên xwe, weha jî bi mîna Mêwan ve, heger ku mirov wanên li ser zeviyan de li Çolê de ji bona xwarina Rêwîbûnê ve pê bête bipêwistîkirin. Mirov weha dide bidîtin, ku ev bi baştir ve têtê biderkevtin, ku Xwedîbûn -Besitz- bi Xwedîbûnîtiya Taybetî -Privateigentum- ve bête bimayîn, lê belê weha jî dê di rêya bi karanîna hevparî ve bête bikirin. Lê belê ku Neşînvân -Bürger- Hogirên xwe ji bona wê dera hanê ve dayîte bigihandin, ku ev bi karê wiyî taybetiyî Qanûndanerî ve têtê biderkevtin. Ev weha jî bi gotinan ve nikare bête bigotin, çi celebê xuyanîtkirina Kêfxweşbûnê dikare vê bide bigirawkirin, gava ku mirov tiştêkî bi ya xwe ve bikarî be binavkirtin.

Bi Bêgûman ve ne bi belaş ve her yekek Evîndarîtiyê ji bona xwe ve bi xwe ve dide bixwestin, belam ew di me de ji hêla Serûştîyê ve weha hatiye biçandînkirin, û bes û bi tenha ve bi Evîndarîtiya xwe ve bi Sucdarîtiya dadwerîtiyê ve pê dide bihestkirin; lê belê ew weha jî ne bi wêna bi xwe ve bi nala evîndarîtiya xwe ve bi xwe ve têtê biderkevtin, belam ew bi Evîndarîtiya bêhtir ji bona xwe ve bi xwe ve têtê biderkevtin, bi mîna ku mirov weha jî Kurmîtiyê -Habsucht- dide bisucdarîtkirin, her çend jî ku bi tikan tikan jî ve her yekek li ser Hebûna xwe de bi şahbûn ve têtê biderkevtin. Belam weha jî ev Kêfxweşiya bilind dide biamadekirin, ji bona Dostanve yan jî ji bona Mêvan ve yan jî ji bona Hogiran ve hogirîtiyê û alîkarîtiyê dide bixuyanîkirin, çi yê ku ew bes û bi tenha ve dikare bête biverûdan, gava ku ew Maldarîtikê -Eigentum- dide bidan. Hemûn bêhtir bes û bi tenha ve kêfa didin biwindakirin, ji yên ku ew Dewletê bi piraniya pir ve ji bona yekbûnêkê ve dixwazin bidin bidurustkirin, û bi serde jî ve ku ew bi carekê ve bi eşkerbûn ve bi Pêrabûna Pakîtiya duwem ve pê didin bilindkirin, bi pêrabûna Çikusîtiya -Enthaltsamkeit diji jinan ve – ji ber ku ew bi xweşî ve têtê biderkevtin, gava ku mirov xwe bi zalbûnîtiya ser xwe ve ji Jineke bêganê ve dide bivegirtin. Ji ber ku çavfirehbûneke Li ber kevî nikare bêhtir bi eşkerebûn ve bêtebikirin, û karekî çavfirehbûnîtiyê ew nikare bête bidîtin, ji

ber ku Karên vê Pakîtiya hanê di niha de di Sersûrandina Maldarîtiya taybetî ve têtê biheyîtkirin.

Ev bi rastî ve têtêbiderkevtin, ku Qanûndana Sokrat bi xwedanê Rûyekî xweş ve dihate biderkevtin, û Vedîtîna Dostanîtiya Mirovan didate biderxistin, û kê ji wêna ve didate bibihîstin, ku ew pê gelekî pê bête bidilkirin û pê bête biramankirin, Ew dê Dostaniyeke pir şîrîn hemûya li gel hemûyan de li dûhevdû de bide bidestxistin, nemaze gava mirov niha di Dewletan de hebûna Xirabîtiyê – bi vê re ez danûstendina Mafê li ser Peymanan de didim bimebestkirin, ji yên ku ew Daxwazên dadweriyê ji ber Bînbîniya -Zeugnisse- sextekar ve, li gel Şelafîkirina Dewlemendan de – bi ser ve têtê bivegerandin, ku li gel Xwedîbûn -Besitz- de bi tu hevbeşbûna ve nayête biderkevtin. Bi tene ve hemû ev Titştên hanê ne ji hêla kêmasîyên Maldarîtiyên Civakê -Gütergemeinschaft- ve, nemaze ji hêla Xerabûnîtiya mirovantiyê ve têtin bihatin, ji ber ku belê weha jî li gora Serpêhatiyê de yên wisa, ji yên ku ew hinekî bi xwedanê hevbeşbûnê û bikaranînê ve têtin biderkevtin, gelekî bi bêhtir ve bi pevçûn ve li gel hevdû de ji nala yên bi xwedanê Maldarîtiya Taybetî ve têtin biderkevtin. Lê belê em wanên hanê, ji yên ku ew ji ber Maldarîtiya Civakî ve têtin biserkevtin, bi kêmbûn ve didin bivedîtin, ji ber ku em wan li gel gelean de didin biwekhevkin, ji yê ku ew bes û bi tenha ve bi xwedanên Xwedîbînîtiya Taybetî ve têtin biderkevtin. Lê belê dê ev jî bihata bidawerîtkirin, ne bes tenê pir li ser Ziyanan de divê biramankirin, ji yên ku mirov li nik Civaktîkirînîtiya Madarîtiyê de bi parastî ve dide bihiştin, nemaze weha jî bi Sundmenî jî ve, ji yên ku mirov ji hêla wêna ve dê bide bikaranîn, û yên ku ji wanan ve weha bi gelean ve têtin biderkevtin, ku ev bi carekê ne bi karînbûn ve têtê biderkevtin, ku di nava Saziyên wisa de divê bête bijiyandin.

Li ser Şaşbûna Sokrat de dihate biderkevtin, bi mîna ku mirov divê bide bitexmînkirin, ji yên ku wî dabû bikin. Bêgûman divê mirov Xanî û divê Dewletê di Têgihîştineke nîşankirî de bi yekekê ve bête biderkevtin, belam ew nabin ku ew ne bi tev û bigir ve bêtin bikin. Li vir de Asteke Yekîtiyê têtê bipeydakirin, ku li nik de ew bi rastî jî ve hêjî bi Dewletê ve dihate bimayîn, lê belê ku ew li nêzî de dê bihata biderkevtin, ku ew nema bi bêhtir ve dê bête biderkevtin, ku ew li wêderê de dê bêhtir bi Dewleteke xirab ve bihata bikin, wekû bê çilo mirov Simfoniye li ser Yekdestiyê de yan jî Hejandinê -Rhythmus- ji bona ser Yek Têlek -Einzeltakt- de bide bikiri. Na, Divê mirov Dewletê, bi mîna berê ve bida bidîtin, ji ber ku ew li vêderê de bi pirjimar ve têtê biderkevtin, ku di hêla Perwerdekirinê de ji bona Civatekekê û Yekîtiyekê ve divê bête biduiustkirin, û ne bi nebaşî ve ew bête biderkevtin, ku Mirovek, ji yê ku ew hêjî Perwerdekirinê bi gotinê ve dide bigotin û di hêla wêna de Amûrên wisa dide bialîkarîkirin û ne bi pirbûn ve di hêla Reweştîbûnê, Felsefê û Qanûnan de, bi mîna Nimûnê ve bes û bi tenha ve di hêla Qanûnan de, ji yên ku ew Demên xwrinên bi hevreyî giştî ve didin bidiyarîkirin, di Lakedaimon de û li ser Kreta de tanîradeyekî civatek Madarîtî hate bipêkhatin.

Lê belê divê Mirov weha jî nede binedîtin, ku Demên dirêj û piraniya Salan divên lêgûmanan bidin bidirustkirin, ji yên ku ew ne bi veşartî ve hatibûn bimayîn, heger ku bi rastî jî ve Sazûmanên wisa hinekî ji bona xwe jî ve hebana. bêhtir mirov ji berê ve weha tanîradeykî ji bona ser hemûyî kevtiyan ve têtê biberkevtin, belam hinek ji wan ve mirov nedabûn biberhevkirin, û hinek jî bi rastî ve hatibûn biberhevkirin û binasînkirin, belam ew dê hêjî nehatine biawerdekirin -eingeführt-. Lê belê dê Tiş bi deha ve bi zelaltir ve hihata biderkevtin, gava ku mirov Destûreke wisa carekê bi rastî ve di bicihkirinê de bidata bidîtin. Ji ber ku dê mirov li gel Damezrandina Dewletê de bi bê Beşbûnê û veqetandina Madarîtiyên hevbeşî ve nikariba bihata bikarin. Carekê di bin Sifara Hevpişkan Tischgenossenschaft- de û di piştê li jêr Komeleyên Nêr û mêbûnê û Êlan de, weha ku li nik van Qanûndan de tu Benda taybetiyê din xwe ji bil vêna ve nade bidan, ku Pasevanên Dewletê divên ku ew tu Çandiniyê nedin bihilanînûdanîn, çi yê ku belê weha jî Lakedaimonvan hêjî niha jî li nik xwe de didin bicihkirin.

Lê belê bi vê jî re têtê bihatin, ku Sokrat ne dabû bidan, ku kîjan Şêwaz -Modus- ji bona tevahiya Dewletê ve li nik ramankirina Civakê de divê bête birastderkevtin, û ku vê jî ne bi sivikbûn ve dikarin bidin bidan. Û hêjî bigir girsbûna Cemaweran di Dewletê de ji Çendbûna -Menge- Neşîvanên din ve têtê bipêkhatîn, û li vir de ev niha bi tavahî ve ne bi diyarbûn ve têtê bimayîn, gelo weha jî li nik Gundiyan de Xwedîbûn bi Hevbeşî ve yan jî bi Taybetî ve divê bête biderkevtin, û wer jî pere jî, gelo ew Jîn û Zarokan ji bona xwe ve yan jî bi Hevbeşî ve divên bêtin bikirin. Ji ber ku gava hemû ji bona hemûyan bi wî Şêwazê hevbeşiyê hanê ve bi xwe ve divê bête bikirin, dê çilo di vir de Gundî xwe ji wanên Pasevan ve, jî yê ku ew ji hela Sokrat ve hatibûn bidestnîşankirin, bidin bicudakirin? Û dê çi bi destên wan ve bihata bikevtin, ji yên ku ji bona wan ve didatin biximetkarîkirin? Û çi bi wan ve divê bête birûdan, ku ew wan ji Zoldarîtiya xwe ve bihêlin bêtin biderkevtin? Ev bêhtir divabû bihate bikirin, ku ew bi tiştêkî Mînê ve bi pê ve bidana biramankirin, bi mîna ku Krêtvanan -Kretern-dabûn bikirin. Wan xwe di hemûbûnê de li gel Bendan de li ser Pêyên wekhev de dane bidanîn û ji bona wan ve bes û bi tenha ve Beşdarîkirina li ser Pêrabûnên laşî de û Xwedîbûniya Çekan ve dane biqedexekirin. Lê belê gava ku ev Tiştên hanê li nik Neşîvanên Dewleta sokratî de wer jî bi mîna ku di Dewletên din de divên bêtin biavakirin, dê çilo li vir de Şêwazê Civakê bihata biderkevtin? Li vêderê de divabûn belê di wê Dewleta yekane de du Dewlet bihatana biderkevtin û ev jî perê jî di dijîbûneke dujminatî de têtin biberamberbûn. Ji ber ku Sokrat Pasevan bi mîna Vegirtinê -Besatzung- ve û Gundiyan, Destkaran û hwd. bi Neşîvanan ve dide bikirin. Û Gilîkirin, Dozkirin û hemû Xerabiyên din, ji yê ku ew bi dû Dewletê ve têtin bixistin, dê xwe weha jî li nik wan jî de bidin bidîtin. Wer jî pêr jî Sokrat dide bimebestîkirin, ku Neşîvanên wêna ji hela wan ve Perwerdekirina wan bi pêwistî tu pîrbûnên Qanûnan ve nayêtin bikirin, ji bîna Nimûne ve ne ji bona tuyên wisa ve, ji yê ku ew bi Polîsên bajêr û Çavdêrîtiya ser Bazarê û yên dîni mîna wan ve têtin bivagirêdan, û hîn jî ew Perwerdekirinekê bes û bi tenha ve ji bona Pasevavan ve dihêlê ku ew pê bêtin bieşdarîkirin. Hêjî bêhtir ew nav di Gundiyan de bi dijî dana Bacekî ve ji bona Axê wanî Xwediyên Zevîyan wan ve dide bidan, lê belê ev têtê bitexmînkirin, ku ew weha hêjî bi pîrbûn ve bi rûniştigirî û tarîtir ve dê bihate biderkevtin, bi mîna ku ev ji berê ve di hin Civatan de li Heloten de, di hin Penahiyên din de, ku hêjî di Peyetiyên -Hörlinge- din de xwe ditin bidîtin.

Lê bele jî ev weha jî di Vegotinên Sokrat de têtê bibelûkirin, bi mîna ku ew li best de têtê biderkevtin, ne bi jê ve, gelo ev Avahiyên hanê hemû bi mîna hev ve bi neçarîtiya Derkevtinan -Folgerungen- ve ji Rêstik -System- wîna têtin biderkevtin yan jî na, û her weha jî ji wîna ve, çi yê ku ew pêre bi Têkildar ve têtê biderkevtin, mirov nade bibihîstin, ku kîjan bi rastî ve bi Destûr û Perwerdekirin û Qanûnên wisa ve ji bona Cînîtiya sêyemîn ve divên bêtin biderkevtin. Û bele jî ev ne bi hêsanî ve dikarin bêtin bivedîtin, û ji bona Parastina Civakê ve Pasevan ne bi kêmbûn ve têtê biderkevtin, dê ji kîjan navka Malî -Qualitäten- ve Pêkhatinên xizmaetkarî jî ve bêtin biderkevtin. Û heger

Û heger ku Qanûndaner Jînan bi xwedîbûnîtiya Hevbeşî ve bidin bikirin, belam Madarîtiyê -Güter- di xwedîbûnîtiya Tekatekan de bixwaze bide bihştin, li vêderê de kîjî bivê ji bona xwe ve Sermiyandarîtiya Malê weha bide biwergirtin, bi mîna ku Mêrên wan di Hilanîn û danîna Zevîyan de didin bikaranîn? – Dijwarîtiyeke, ji ya ku ew wisa jî bi baş ve têtê bi rast ve têtê biderkevtin, gava ku li gel Jinên Gundîyan weha jî zeviyên xwe bi hevbeşî ve didin bikirin. Ev jî weha jî ne bi rêkûpêkbûnekê ve têtê biderkevtin, ku wekhevbûnekê li gel Cenewaran de û bidin bigotin, ku Jîn wêna bi xwe jî ve didin bipeydakirin û wer jî divên ew bi mîna Mêran ve bidin bikirin. Ji ber ku li nik Cenewaran de tu Sermiyandarîtiya Xanî nayête bipeydabûn. Weha jî di Lênerîna Qatên jorî de li nik Sokrat de gûman têtê biderkevtin: ew hergav wan bi xwe ve

dide bihiştin, ku ew Serdarîtiyê bidin birêvebirin. Lê belê ev kêşê ji bona Serhildanê ve dide bidan, bi xwe jî ve li nik Xelkan de, ji yê ku ew bi tu xwediyê Hestyarîrtiya xwe ve nayêtin biderkevtin, li ser yê dinî Mêrên Mêrxas û xwedan Giyanê Yunanî de em nabêjin. Lê belê ku ew têtê biçartîkirin, ku hergava ew wan kesan bi xwe ve dihêle, da ku ew bidin biserdarîkirin, ku ev di vê roja hanê de têtê bidîtin. Bi Navê “ku ji Xwedan ve Zêr têtin bihatîn” dê di demeke derbasbûyê zû li nik vanan de, zû li nik wanên Giyan tevlihevdûkirî bête biderkevtin, belam li nik wanên hanê de bi xwe ve têtê bimayîn. Ji ber ku pere jî li nik Zayînê de, ew bêtê dide bigotin, Xwedê ji bona yekî ve Zêr, ji bona yekekî ve Zîv dide bidan, belam ji bona wanên dinî ve, ji yê ku ew dixwazin bi Destkar û Cotkar ve bêtin biderkevtin, divê Xavhesin -Erz- û Hesin di nava Giyan de bête bipêydakirin.

Di gava ku ew di dawîya dawî de ji Pasevan ve Bexteyariya Jînê dide bikişandin, ew dide bigotin: Qanûndaner divê tevahiya Dewletê bi Bextewer ve bide bikirin. Belam tevahiya Dewletê nikarê bête bibextwerîkirin, heger ne, ne jî hemû, belê Piranîtî, yan jî hinek Beşên bi xwediyê Bextiyarîtiyê ve têtin biderkevtin. Ji ber ku li gel Jîndarîtiya bextewer de ew ne wisa bi mîna li gel Jimarên Raste -geraden Zahl- ve têtê biderkevtin. Li vêderê de Gişt dikare bi xiza rast -Gerade- ve bête biderkevtin, bi yê ku ew jî bes û bi tenha ve bi Perçên wêna ve bête biderkevtin. Belam li nik Bexteweriyê de ev nikare bête biderkevtin. Lêbelê niha, gava ku Pasevan ne bi Bextwerîtiyê ve bêtin biderkevtin, ma dê kî ji bil wan ve bêhtir bihata biderkevtin? Belê bi girawkirî ve ne dê Destkar yanî Koma karênjêrîn ji Karkeran ve bêtin biderkevtin.

Weha bêhtir hinek bi dijî wê danîna Destûra Dewletê ve ji bal Sokrat ve bi van lêgûmankirinan û hinên dinî ne bi kêmtirîn xwestî ve didin biavxtin. Tanîradeyekî jî wer jî ew xwe li gel Qanûnên nivîsandiye piştrî jî de didin bireftarîkirin, ji bervê jî ve ew didin bitemînîkirin, ku ew weha jî xwe li gel destûrên hatiyên li wêderê de bi Lêkolandîneke kurtî ve bidin bimijûlîkirin.

Di Dewletê de Sokrat bes bi carekê ve bi xalên kêr ve dayîte biavxtin, bê çilo divê li gel civaka Jînan, civaka Zarokan û Maldarîtiyên cavakî û li gel Cudabûnên Çîniyan û Neşîtîvan de bête bireftarîkirin. Tevahîtiya Rûniştvanan -Einwohnern- dê di du Çîniyan de bêtin bivepahrvekirin, di zînetî Xûran -Nährstand- de û di zînetî Liberxwedanan -Wehrstand- de; ji ya duwem bi nala yekeke sêyem ve Şêwirdar -Rat- têtê biderkevtin, ji yê ku ew bi Axên Dewletê ve têtin biderkevtin. Lê belê li ser Gundîyan û Destkaran de û li ser hinên din re, gelo ew di nava Serdarîtiyê de bi tûyan ve yan jî bi hinek Pahrvebûnê ve bi xwedî ve têtin biderkevtin, û gelo jî ew bi xwedî Çek jî ve bêtin biderkevtin û li gel wan de ew bi pê ve ji bona çûna nava Zeviyên xwe ve dikarin bêtin biçûyîn yan jî na, Sokrat ev nedaye bidestnîşankirin. Bi dijûn ve ew dide bimestbûnîkirin, ku Jin divên ji bona nava Cegan ve bêtin biçûyîn û wê Perwerdekirina hanê bi xwe ve bi nala Pasevanan ve divên bidin biwergirtin, û bi serde jî ve wî di nivîsandin û tiştên din de bi yasan ve li ser de date bitêrkirin, bê çilo û çawan divê Perwerdekirina Pasevanan bête birûdanîkirin.

Lê belê ji van Qanûnên hanê ve Beşê mezin bêhtir bes û bi tenha ve Qanûnan dide bihilgirtin û li ser destûra Dewletê de wî bes û bi tenha ve bi kêmbûn ve dabû bigotin. Û di gava ku ew vê di nava Dewletê heyîtiyê de bi nêzîk ve dixwaze bide bidawîkirin, ew gav bi gav careke din ji bona ser Destûrên din ve têtê bivegerandin. Bêhtir ji bilî Civakên Jînan û Maldarîtiyên Civakî -Gütergemeinschaft- ew weha ji bona her du Dewletan Avaniyên wekhev ve dide bidan: ew ji bona wan ve wê Perwerdekirinê bi xwe ve dide bidan, Destên -Stände- bilind ji hemû xizmetkarîtiyên Pêwistî ve dide biazadîkirin û van Bendên hanê bi xwe jî ve ji bona giştîbûna demên Xwarina hevbeşî ve dide biwergirtin, bes û bi tenha ve ku ew li vêderê de dide bigotin, ku ev divê ji bona Jînan jî ve yê wisa bêtin bidîtin, û hêjî bêhtir di Destûra pêşî de Hejmara Çekhilgirên Xelkê li ser hezarî de hatibû bidanîn, belam li vir de divê li ser pênc hezarî de bête bidanîn.

Merdaryetî bêhtir û Sipehîti, Resenîti û Xwesîtîti ji pirsan û Lêkolandinê ve hemû Axiftinên Sokrat didin bixuyanîkirin, belam mirov belkî nikare bi hêsanî ve bide bigotin, ku ew her gav bi rast ve têtin biderkevtin. Weha divê li nik Hejmareke wisayî de li vir de dayî di ser re neyête biçengkirin, ku ji bona gelekên ve yek Welat weha mezin bi nala Babilon yan jî bi mîna renga Kolossalem ve Firehbûn dê bihata bixwestin, da ku li gel pêncazarê xwe de hêj tev li hemû mezinbûna Xelkên xwe de ji Jinan û xizmetkaran ve dê bikari be bide bixwarinkirin. Mirov divê bêhtir belê belkî li gora xwezîtiyê de bide bikirin, lê belê ne bi nekarîne têtê biderkevtin. Hêj bi bêhtir ve têtê bigotin, ku Qanûndanervan li nik hîlbijartina Qanûnên xwe de li ser du aliyan de divê bala xwe pê bide bidan: ji bona welêt û Xelkê ve. Lê dê ev bi başî ve bihata biderkevtin, ku yekek Sêyemîn bi ser ve bide bivekirin: weha jî ji bona ser heremên Dirawserê jî ve, heger ku Dewlet Hebînîtiyekî dewletê divê bide birêvebirin. bêhtir divê ew bi xwedanê hêzeke Cengiyî wisa ve bête biderkevtin, ji ya ku ew ji bona wêna ve ne bes tenê Biserkeftinê di Welatê wêna de, lê bele jî ji bona derve jî ve divê bide bigirawkirin. Lê heger ku Mirov jîna Cengkirinê ne ji bona Tekanan ve û ne jî ji bona Dewletê ve dixwaze bide birêdan, weha divê mirov xwe tevlivê jî de ji bona Dijminan ve bi tirsar ve bidin biderxistin – ne bes û bi tenha ve, gava ku ew ji bona ser Welêt ve didin bihêrîşkirin, lê belê weha jî hêj di piştî Vekişandina wan jî de. Weha jî di warê Asta Xwedîbûnîtiyê de divabû bihata biberhevkirin, gelo mirov ev ne bidîyarbûn û pere jî bi başbûn re dê bikarîba bida bidestnîşankirin. Ew dide bigotin, ku Xwedîbûn -Besitz-divê weha bi Mezinbûn ve bête biderkevtin, ku dê mirov jê bi nermî -mässig- ve bikarîba pê bihata bijiyandin, bi mîna ku gava mirov dabû bigotin, ku mirov dê bikarîba bi nermî ve pê bihata bijiyandin, belam ku ew bi perîşanîtiyê ve betin bijiyandin. Lêbelê hêj bi çêtir ve Destnîşankirina bi nermî û çavfirehbûn ve têtê biderkevtin – her yek ji bona xwe ve dide biwergirtin, ku yekek dikare di rêya kurmbûna Destvekirinê -Verschwendungssucht- de, yê din di rêya encamê belingaziyê de bête bikirin -, li vir de ku şîrîntirîn û Paktirîn Hestyabûnîti di bikaranîna Sermiyardarîtiyê de têtin biderkevtin. Ji ber ku ew Sermiyanê xwe bi nermbûn ve yan jî bi mîrxasî ve dide bikaranîn, tucarî neyête bikirin, belkî lê belê mirov bikare wî bi nermbûn û bi merdbûn ve bide bikaranîn, ku weha jî bêhtir ew bi xwe jî ve ji bona bi karanîne ve bi vî Rûçikê -Charakter- hanê ve bi xwedî ve divê bête biderkevtin.

Bes Pêwendî di nava Dewletan de bi pêwistî ve dihate biderkevtin, bi mîna ku bêhtir divabû bihata bikirin, û di wan jî de, bi mîna ku niha jî ew têtin biderkevtin, ne ku ew wer jî bi mîna hev ve divên bêtin biderkevtin. Bêhtir ku niha tu kes bi Şermezayari -Verlegenheit- nayête biderkevtin, ji ber ku Dewlemendbûn di nava jimareke pir de ji Zarokan ve dikare bête biparvekirin, lê belê li wêderê de divabûn li nik Pahrvekirîniya Maldarîtiyê de Piranî -Überzähligen-, ger ku ew bi xwe ve kêmbin yan jî pirbin, dê bi neçarîtiyê ve bi bîxwedîbûnîti – besitzlos- ve bihata biderkevtin. Mirov divabû ji ber vê jî ve bida bimebestkirin, ku ji bona dirustkirina Zarokan ve bi lez ve Sînorek bî nala jî bona dewlemendbûnê ve divabû bihata bikişandin, weha ku mirov nema bi bêhtir ve ji bil Hejmareke destnîşankî ve ji Zarokan ve divabû bidana bidirustkirin. Ev Hejmara hanê divabû li ber Çavan ve li ser Rûdanê de bihata bihîmkirin, ku hinek ji Zarokan ve bi zûbûn ve têtin bimirin û hin ji Jin û mêran jî ve bi Bê zarok ve têtin bimayîn. Lê belê gava ku dirustkirina Zarokan bi carekê ve dê bête biazadkirin, bi mîna ku ew di piraniya Dewletan de têtê birêdan, weha divê Perîşanîtiya Neşîvanan pêre bêtin biencamkirin, lê belê ku Perîşanîti jî bona Serhildanan û karên Zordarîtiyê ve dide biencamkirin. Pheidon ji Korinth ve, yekek ji kevnantirîn Qanûndaner ve, dide bimestkirin, ku Hejmara Malbatan û Çendbûna -Menge- Neşîvanan -Bürger- divê xwe her gav bi wek xwe ve bedê bihiştin, Weha jî gava ku di pêşiya pêşî jî de hemû ne bi xwedanê Xwedîbûneke mezinî mîna hev ve bihata biderkevtin, lê belê di Qanûnan de ew bi serva jî ve têtê biderkevtin, di vîna

de li ser de, çilo Tişt -Sache- li gora Baweriya me de bi çêtirbûn ve divabû bihata bidirustkirin, em dixwazin bi bêhtir ve di xwarê de bidin biaxivtin.

Lê belê mirov di Qanûnan de weha jî peyvekê li ser de dide biwindakirin, çilo Serdarvan -Herschenden-divên xwe ji Jêrdaran -Beherrshten- ve bidin bivecudakirin. Ew bes û bi tenha ve dide bigotin, weha bi mîna ku li nik Tevikirina Weben- Dirurskirinê de ji Hêriyên din de bi nala kutanêkê ve dihate bikirin. Weha divabûn Serdavan jî xwe li gel Jêrdaran de bidana bireftarîkirin.

Ger ku ew hêjî bihêle bête bikirin, ku tavahîya Dewlemnendûnê tanî Pênc caran jî divê bête bigewrebûn, çima nabe ku ew weha jî li nik Zevî û Erdan jî de tanî Bileyekî -Grad- nîşankirî jî pê neyête bidestûrîkirin? Weha jî li nik Pahrvekirina Tenûran -Feuerstellen- de divabû mirov bidana bidîtin, gelo ku ew ji bona Hilanînûdanîna Malê de nade biziyanîkirin. Ji bona Her yekî du cihên Tenûrên cuda pê hatin bida, belam ew bi giranî ve tete biderkevtin, ku di du Xaniyan de mirov bêtin binêzkirin -bewohnen-.

Çi di derbarê şewazê Dewletê -Staatform- de pê tete bivegirêdan, weha ku ew bi xwe jî ve divê ne bi yekeke Demokratî ne jî yekeke Guruhbiçûk -Oligarchie- ve bête biderkevtin, belam ew dixwaze bi Navînîtiyekê ve di nava herduyan de bête biderkevtin, ji ya ku mirov wê bi Ramyarîtiyê -Politeia- ve dide binavkirin. Dewlet bi rast û dirust ve ji Çekarîvanên hilgirên Neşînvanan ve tete bipêkhatin.

Heger ku ew bêhtir vê şewaziya Dewletê di wê Baweriyê de dide bicihkirin, ku ew bi dehan ve bi baştir ve ji tevan jê ve tete biderkevtin, ku ew dê ji bona gelemperiya Şewazê Dewletan ve bête biderkevtin, weha dibe ku ew bi rast ve bête biderkevtin. Lê belê weha divê ku ew bi çêtir ve ji Destûra dinî pêşîya pêşî ve bête biderkevtin, weha jî ew bi rastî ve nayête biderkevtin, Ji ber ku mirov divê bi sivikbûna kurtbûnê ve li gel şabaşbûna bilind ve bide birakirin, yan jî weha jî ji bilî yekekê ve bi bêhtir ve ji sazîkirina Dewleta aristotî ve.

Hinek didin bimebestîkirin, ku baştirîn Destûr divê ku ew ji hemû Destûran ve bête bitevlehevîkirin, û ji ber vê jî ve ew weha jî bi repûras ve didin bişabaşîkirin. Bêhtir hinek didin bigotin, ku ew ji hêla Gurûhênkêm -Oligarchie-, Padîşahîtiyê û Demokratîyê ve tete bipêkhatin, di gava ku ew Keyektîbûnê -Königtum- bi nala Padîşahîtiyê -Monarchie- ve û Civata Rîsîpiyan -Rat der Alten- bi nala Gurûhênkêm ve didin binîşankirin û ku di Karmendîtiya Ephoren de wênetîkirina Demokratîyê didin bidîtin, ji ber ku Ephoren wan ji nava Gel ve didin biwergirtin. Yê din didin bigotin, ku Ephoren bi Zordartîtiyê -Tyrannis- ve tete biderkevtin, û wan Demokratîyê bi Xwarina hev re û di tiştên dinî Jiyanî rojê de bi hev re didatin bidîtin.

Lê belê ew di nava Qanûnan de tete binavkirin, ku Destûra çêtirîn divê ji Demokratîyê û Zordartîtiyê -Tyrannis- bi danîna hev re bête biderkevtin, ji ya ku mirov weha jî yan bi carekê ve ne bi nala Destûrekê ve yan jî bes û bi tenha ve bi nala pîstirîn ve ji hemûyan ve dikare bête bivedîtin. Bi çêtir vê ew weha wê didin bidirustkirin, ji yê ku ew gelek Destûran li gel hevdû de didin bitevlihevdûkirin; ji ber ku Destûrek, ji ya ku ew ji gelekî ve tete bitevlihevîkirin, bi çêtir ve tete biderkevtin.

Wê çaxê ew Destûranê hanê weha jî bi eşkerebûn ve tucarî ne bi Padîşahîti -Monarchischen- ve, belam ew bes û bi tenha ve perçên Pêkhatinên gurûhênkêm -oligarchie- û demokratî dide binîşakirin. Lê belê ligel de ew hêjî bi bêhtir ve dixwaze ji bona Gurûhênkêm -Oligarchie- ve bide bixuyanîkirin, bi mîna ku ew li ser Destnîşankirina Fermanberan de dide birêvebirin. Ji ber ku ewên hanê hilbijartina Fermanberan di rêya Pişkavêtinê -Los- ve didin bicihkirin, dibe ku bi Vegêredanekê ve ji herdu aliyên Binçiyên Destûran ve tete biderkevtin, Lê belê ku ew li ser Dewlemendaran de didin bi erkirin, ku ew di Civînen Gelîrîn de divên bêtin biamedebûn û Hilbijartina Serdaran -Obrigkeiten- bidin birêvebirin yan jî karûbarên dinyî Dewletê bidin bikirin. di çaxa ku Neşîvanên de jê hatine bivekirin, ew bi Gurûhênkêmbûn -Oligarchisch- ve

tête bidekevtin, û ev ne bi kêmbûn ve di Civînad de têtin biderkevtin, ji yên ku ji bona wêna ve didin biarmanckirin, ku piraniya pir ji Fermanberan ve ji hêla Dewlemendan ve têtin biwergirtin û bilindtirîn Fermanberên Dewletê li gel Bilindtirîn Bacebûnîtiyê de têtin bidanîn. Ew bi Gurûhkêmbûn -Oligarchisch- jî ve Helbijartina Civatê -Rates- dide birêvebirin. Hemû bes û bitenê ve ji bona Helbijartinê ve têtin bierkkirin, Belam ji bona Civata Çîniya Zengîniyî pêşî ve, û di pişt re careke din ji gelekî dinî wisa ve ji ya duwem ve, û bi sed erîn jî ve ji bona Helbijartina Mirovên Çîniya sêhemîn ve, bes û bi tenê ve li vêderê de pê ne din ya ku hemû bidin bihelbijartin, belam bes û bi tenê ve wanên ji sêsiyên pêşiyên Çîniya yekem ve, û li ser Hilbijartina endamên Civata pêkhatî de ji Çîniya çaremî ve, ji ya ku xwe bes û bi tenê ve li ser hilbijartina Bilindtirîn û duyemîn Bilindtirîn Danvanê Bacê de didin bibeşdarîkirin. Di pişt re divê, ew dide bigotin, ji vanên weha pê divê ku her yekî weha hatîye bihelbijartin, ew bi wek hejmara ji her Çîniyekê ve bi rastûdirudt ve ji bona endamên Civatê ve divên bêtin biderkevtin. Weha divên Hilbijarvanên ji Çîniyên Jorîn û jimareke pirî Çalakvan ve bêtin biwênerîkirin, ji ber ku hinek ji Xelkê ji Gel ve ji ber kêmasiya hestyariya hebûna Erkirîtiyê ve nadin bihelbijartin. Ku weha divê Destûreke wisa ne ji Demokratiyê û Padîşahîtiyê ve bi berhev re hatiyê bidadîn, ew xwe bi xwe ve ji vê ve didin biderxistin, çî yê ku bi derengtîr ve, gava ku Destûreke wisa li ber Axaftinê de bête bidîtin, divê li ser de bête bigotin.

Belam weha jî li cem Hilbijartina Fermanberan de ev bi Tiştêkî metirsîdar ve tête biderkevtin, ku ew ji bal Hilbijarvanan ve divên bêtin bihelbijartin. Gava ku li vêderê de hinek, weha jî bes û bi tenê ve bi Hejmareke kêr jî ve, hev bidin bigirtin, dê Hilbijartin he rgav li gora Xwestiyên wan de bête bicihkirin.

Weha ev bi xwe jî ve bêhtir li gel Destûrê de di nava Qanûnan de bi vî rengê hanê ve tête bireftarîkirin.

Lê belê weha jî hêjî hinek Destûrên din jî hene, hinekî ji hêla Xelkên sade ve, hinekî ji hêla Feylesofan û Mirovên Dewletê ve, ji yên ku ew bi tevahî ve bi rêkûpêkxistinê û jiyana Dewletê ve niha di birêvebirina Destûran de bi nêzîktir ve ji herduyên jorîn ve têtin birawestandin. Ji ber ku ne tu kesan hêjî ew nuhbûna hanêyî ligel Civata Zarokan û Civata Jinan de yan jî danîna demên Xurîna Gelêriyî Jinan dane bipêşinyarkirin, belam ew bi bêhtirbûn ve ji Pêwistiya ve têtin biçûnkirin.

Hinek vê bi girîngbûnîtir ve didin bidanîn, gava ku Destnîşankirinên rast li ser dewlemendbûnê de têtin biwergirtin, ji ber ku li ser xwestiyên Dewlemendbûnê de, ew didin bigotin, hemûyan ber bi Serhildanan ve dane bigavavêtin.

Ji ber vê yekê jî ve Phaleas ji Chalkedon ve di pêşiya pêşî de li gel Pêşneyarê ve hatiyê bidakevtin, ku xwedîbûnîtiya -Besitz- Neşînvanan divê bi mîna hev ve bêtin biderkevtin.

Wî ev xweser li nik damezirandina Dewletê de ne bi dijwar ve didate bidîtin; li nik wanên ku ew têtin bidîtin, ew bi rastî ve, wî date bimebestkirin, bi gelek Zînetan ve têtin bivegirêdan, belê dê weha jî di vê Rûndana hanê de Wekhevbûn bi zû ve bête biçareserkin, gava ku Dewlemendvan Danê -Mitgift- bidin bidan, lê belê nedin biwergirtin, û Hejar wê nedin bidan, belam wê bidin biwergirtin. Belam Platon didate bixwestin, gava ku wî Qanûnên xwe dane binivîsandin, tanîradeyekî li vir de ku Azadî hişt bide biserpereştikirin, ku belê divê ji bona tu Neşîvanekî ve destûr pê bête bidan, ku ew bi bêhtir ve ji pênc caraî biçûktirîn Xwedîbûnîti ve bide bidestxistin, bi mîna ku di berê de hatîbû bigotin. Belam ji yên ku ew Qanûnan didin bidanîn, divên weha jî ew nedin bijibîrakirin, bê ka ew niha çî bidin bikirin, ku kî Çiqasî ji Dewlenbûnê ve dide bihîmkirin, weha jî divê Hejmara Zarokan jî betin bihîmkirin, Heger ku Hejmara Zarokan bi ser Bilindbûna Dewlemendiyê ve bête bibehtirkirin, weha divê bi neçartî ve Qanûn bêtin bihilanîn, û weha jî ji bilî vê Hilanîna hanê ve ev bi bela ve tête biderkevtin,

gava ku ji Dewlemendan ve pir Perîşan dê bêtin bikin. Ev bêhtir bi dijwar ve têtê biderkevtin, ku Xelkên wisa bi tu palpêdanan ve ji bona dadana Serhildanan ve neyêtin biderkevtin.

Ku Wekhevîtiya Dewlemwîndîtiyê ji bona Civakîtiya dewletê ve bi xwedan girîngbûn ve dihate biderkevtin, weha jî hinekan ji Qanûndanerên kevnarî jî ve bi hemû Eşkerebûn ve dane binaskirin, bê çilo bêhtir Solon Qanûnnek date bidan û yekeke wisa jî li nik yên din de têtê bidîn, ku bi dil ve pir bi destxistina Xwedîtiya Erdan ve daye biqedexekirin. Wer jî Qanûn Firotiya Xwedîbûnîtiyê -Besitzungen- dide biqedexekirin û mirovekî bi navkirî ve li Lokris de Qanûnek date biderxistin, ku li gora wêna de ew nema dikarin bidin bifirotin, heger ku ne bûyereke bêhtir bêtê biderkevtin, ku mirov bi hemû eşkerebûn ve wê Rûdanadiltezbûn bikarine bide biezmunîkirin, yan jî ew dihêlin, ku yên Pîrên Bêşopan -alte Stammlose- bidin biparastin. Hilanîna vê Benda hanê weha jî li Leukas de Destûr bi pîrbûn ve bi Demokratî ve date bikin; ji ber ku Serjimariya berêyî ji bona kevtina bicihkirina fermanberîtiya Dewletê ve niha nema bi bêhtir ve bihata biparastin.

Lêbelê ku heger wehaji Wekhevbûna Dewlemendbûnê bêtê bidîtin, weha ev dikare yan bi mezibûn ve betir biderkevtin, weha ku merov ber bizengînbûnîtiyê ve têtê bikevtin, yan jî weha bi biçûkbûn ve têtê biderkevtin, weha ku Xwediyê wêna bes û bi tenha ve bi belengazî ve jê ve dikare bêtê bijiyandin. Qanûndaner divê xwe weha bi eşkerebûn ve ne bi pê ve bide bitêrkirin, ku Maldarîtiyê -Vermögen- bi wekhev ve bidin bikin, ew divê ku bi pêrbûn jî ve li ser Pîvaneke navînî de renamkirî ji bona wan ve bide biwergirtin. Lê bele jî heger ku mirov ji bona hemûyan ve Maldarîtiyek navînî bide bidanîn, ev nayête bikêrhatin. Ji ber ku ew bi Girîngtir ve, bi rêk û pêkxistina Dilbijandvanan -Begierden- ji Dewlemenbûnê ve têtê biderkevtin, lê belê ku ew jî nikare bêtê bicihkirin, gava ku Neşînvana ne li gora hêla qanûnê de hatibe bipirwerdekirin.

Lê belê dibe ku Phaleas dixwaze bersivê li ser de bide bivegerandin, ku ew wêna hanê belê bi xwe ve dike bide bigotin. Ji ber ku ew bi Baweriya wîna ve têtê biderkevtin, ku di van her du Tiştan de Wekhevbûnîtiyê divê di nava Dewletan de bêtê bidesthilatdarîkirin: di Xwedîbûnê -Besitz- de û di Perwerdekirinê -Erziehung- de.

Belam divê mirov bide bigotin, kîjan Celeb ji Perwerdekirinê ve divê bêtê bikin, û ew nikare bêtê bikêrhatin, gava ku merov bide bigotin, ku ew bi yekê û bi xwe ve divê bêtê biderkevtin. Perwerdekirin dikare bi yekê ve û bi xwe ve N bêtê biderkevtin, û bele jî wisa, ku ew Neşînvana ji bona Xebatkirinê ve dide birêvebirin, yên din di Dewlemendiyê de yan jî di Rûmetdarîtiyê de yan jî weha jî di herduwan de bi Payebûn ve bide bimeşandin.

Weha jî ji bona Aloziyê -Aufuhr- ve mirov ne bes ji ber Newekhevîtiya xwedîtiyê ve dide bigavkirin, lê belê weha jî ne ji ber Newekhevîtiya Namûsê jî ve, lêbelê di her dû caran jî de Zînet bi serva jî ve têtê biderkevtin: Xelk -Menge- dê ji ber Newekhevîtiya Xwedîtiyê ve betin bialozîtkirin.

Lê Zilamên çêtir dê wê ji bona Rûmetê ve bidin bikin, gava ku ew ji bona hemûyan ve bes û bi tenha ve bi wekhev ve têtê bidekevtin. Ji ber vê yeke jî ve ew weha jî têtê bigotin: “Wekhevbûna Namûsê Tirsonêk wer jî Mêrxas didin binoşandin.”

Lê belê hêjî bêhtir niha Mirov ne ku bes

Ji ber Belengaziya Bêmafebûnê ve – ji bona wêna ve Phaleas dide bigûmankirin ku wîna di Wekhevbûnîtiya Dewlemendîtiyê dermanek dayîte bidîtin, weha ku dê mirov nema bêhtir ji ber Sermê yan jî Birçîbûnê ve ji bona Dîzyê û Şêlandinê ve bihata biçûyîn -, nemaze ku ew weha jî ji bona xweşbûnê ve bêtê bijiyandin û ne ku ew jî bi bêhêvîbûnê ve bêtê bidibijandin. Bêhtir gava daxwaza wan bi ser pêwîstiyê de bêtê bikevtin, weha dê ew, da ku ew wê bidin bicihkirin, ji bona karûbarên Tawabarîtiyê ve bidin bigavkirin. Lê belê ne bes, da ku ew wê bidin bitêrkirin, belam weha jî, ji ber ku ew wêna didin bixwesten, ku ew xwe ji bona xweşbûnên wisa ve bidin

bidilşadkirin, ji yê ku ew ji bona wan ve ne xweser dê Azaran bidin bianîn. Çi ya niha bi Derman ve ji bona van hersêyan ve têtê biderkevtin? Ji bona hinekan ve ev bi nermbûneke Xwedîbûnîtiyê û karekî jêhatî ve têtê biderkevtin, ji bona yê din ve Nermbûnîti -Mäſigkeit-, û di dawiya dawî de, ew ji bona hineke kêr ve dixwazin, ku ew kesên hanê Xweşîtiyê li nik xwe de ji xwe ve bidin bilêgerandin, Alîkarî li tu derên din de nayê bidîtin, bi mîna ku ew di Felesefê de têtê bikevtin, ji ber ku Xweşiyên -Genüsse- bi Alîkariya Mirovan ve têtin bivegirêdan. Lê belê Rastî têtê bimayîn, ku Nedadwerîtiya Ungerechtigkeit- mezintirîn ji wanan ve têtin bihatin, ji yê ku ew bi du Mezintiyê -Übermaß- ve têtin bikevtin, ji yê ku ew bi Belenkazîtiyê ve didin bipalpêdan. Belê dê mirov ne bi Zordar -Tyran- ve bête biderkevtin, da ku ew neyê biqefilandin. Ji ber vê yeke jî ve Hêjabûneke weha gewre didin bibendekirin, gava ku mirov dê ne bi Dizekî ve bête biderkevtin, belam gava ku ew bi kujdarê Zordarekî ve bête biderkevtin. Weha bêhitir wisa ev Şewazê hanê dikare, bi mîna ku Phaleas Dewletê dide bisazkirin, bes û bi tenha ve bi dijî Nedawerîtiyên biçûk ve bête bialîkraîkirin.

Hêjî bêhtir ew bi pîrbûnîti ve bes û bi tena ve ya wisa dide bilidarxistin, çi yê ku ew têtê bidestnîşankirin, ku Destûrekê ji bona hundurê ve bide bidruxistin, lê belê jî ew bi pêwistî ve têtê biderkevtin, ku ew pêwendiyê li gel Dirawestan û Hêzên Derve de bidin birêzanîkirin -Regel-. Destûr divabû weha jî ji bona hêza Leşkerî ve bihata bisazkirin, lê belê li ser vîna de Danervanên qanûmên me tu tişt nedane bianîn.

Jibervêjî ve ji bona Xwedîbûnîtiyê -Besitz- jî ve têtê bicihkirin -gilt-, ku ew divê ne bes ji bona Pêwistiyên Civakan ve bi têtêbûn ve li berdestan de bêtin bipeydakirin, belam weha jî ji bona Tirsdarîtiyên derveyî jî ve. Ji ber vê yeke jî ve divê ku ew ji alîyekî ve ne bi wê Pîvanê ve li berdest ve bête bipeydakirin, ku Dirawsên xurt pê bi dilbijandin ve bêtin biderkevtin û Xwediyên wêna nema bêhtir bi tu regeş ve êrîşeke wetov dikarin xwe li ber de bidin bigirtin, ji aliyê din ve divê ew weha jî ne bi kêmbûnîti ve bête biderkevtin, ku ew li gel Cengekê de, çi ew wehaji bes û bi tenha ve ligel Dijminekî de bi wek xwe ve yan jî bi hêzbûneke wisa ve, nehatine bikarînkirin. Qanûndanerên me tu pêşnimûneyek nedane biwergirtin, her çend jî ku ev ne bi Bêbibiryar ve divê bête bihiştin, bê ka çi pîvana Dewlemenbûnê Dewletek divê bide bikaranîn. Destnîşankirina çêtirîn weha bi başî ve têtê biderkevtin, ku Dijminekî xurtir divê ne bi sûdmend ve bête biderkevtin, ku ew ji ber bi destkevtinê ve Cengê didin bilidardixin; bi pîrbûn ve divê Emcam ji bona wîna di pişt re weha bide biderxistin, bi mîna ku wî ji Xwebûnîtiya nuh ve bigir tu tişt ji bona xwe ve nedaye bidestxistin. Weha Eubulos jî Autophradates dide binavkirin, jê ku dixwest Atameos bide bidorpêçkirin, wî didate biramankirin, bi çîqa dem ve dê ew war -Ort- bikaribe bide biwergirtin û bi çend jî ve ji bona dirêjbûna demeke wisa ve dê Xerckirin bête birawestan; ew bi rastî ve dihate biamadebûn, bêhtir bi Pereyekî biçûk ve ji Atameos ve bête biderkevtin. Vê Pêşinyara hanê Autophradates ji bona Hişdarîtiyê ve date bianîn û wî Dorpêç date bihilanîn.

Bi rastî ve niha hinek ji bona Parastina Aloziya hundurê ve pêre date bidestxistin, ku ew bi Dewlemenbûn ve bi wekhev ve ji Neşînvanan ve têtin biderkevtin, lê belê dîsan jî her gav ne bi pîrbûn ve. Wê hingê bêhtir Xelkên çêtir dikarîbûn ji hevdû ve bihatatna bixapandin, ku wan bi nala yê din ve nedane bidestxistin, bes û bi tenha ve wer bi pîrbûn ve bi mîna yê din dane bidestxistin, ji ber vê yeke jî ve ew weha jî li gora Serpêtiyê de pîr caran dets ji bona Serhildanê ve didin biavêtin.

Weha jî Xirabîtiya Mirovan bi Tişteki netêgirî ve têtê biderkevtin, û gava ku ew di despêkê de bi du Qiran -Obolen Pûlên Yunanî- ve dihatin bidilkirin, weha wan didatin bixwestin, gava ku ew di pêşî de bûne bireweştîkirin, her gav bi bêhtir ve, tanî ku ew di dawiya dawî de nema bêhtir tu Pîvanê didin binaskirin. Ji ber ku ew bi Celebê-Art- Dilbijandinê ve têtê bi biderkevtin,

ku ew bi tu Pîvanê ve nade binaskirin, Dilbijvan ez dixwazim bêjim, ku di Pêwistiya wanên Jiyânê de di nava mezinbûna Xelkê de tête biderkevtin.

Na! Destpêka hemû gavên ji bona Parastina Aştiyê û Aramyê ne di wekhevbûna Dewlemendbûnê de tête bikevtin, belam di wir de, ku mirov çêtirbûnên Serûştiyan tanî wêderê de dide bigihandin, ku ew naxwazin tu tiştî bi pêşbînî ve bidin bidîtin, ku ew weha bi xirab ve tête biderkevtin, ku ew pê nikarin, û ev tête birûdan, gava ku ew bi Lawazîtî ve bêtin biderkevtin û tu Bêmafevbûnîtiyê nedin bihilgirtin.

Belam Mirovê me ne carekê jî bi vê ve hatiye biliberkevtin, ku ew ji Wekhavbûnîtiya Dewlendbûnê ve bi rastî ve bide biaxivtin. Ew bes û bi tenha ve Wekhevbûna xwedîbûnîtiya Zevî dide binaskirin, belê hêjî ev weha jî Dewlemenbûnek li se Bendan de, Terş -Vieh- û Peran û Divetiyek mezin ji Delemenbûna Tişt û miştên Malê ve jî de tête biderkevtin, weha divê mirov bêhtir yan ji bona hemiyan ve vê Wekhevbûnîtiyekê yan jî Rêzaneke navînî bide bidozandin, yan jî hemûyî bide biadzîkirin û weha bide bihiştin, bê çilo ew tête bidîtin.

Weha jî mirov di dawîya dawî de dide bidîtin, ku ew di rêya Qanûndanîna de ji bona Dewletê Qewawrek biçûk pê dide bidan, ji ber belê ku ew bi Destkarên Peyên dewletê ve bêtin biderkevtin û tu Beşekî bi rast û dirust ve ji Neşînvanan ve divên nedin bipêşxistin. Lê belê bêhtir gava ku carekê Karkerên Dewletê bi Bendan ve divên bêtin biderkevti, weha divabû ku ew wisa bihata bisazkirin, wek ku di Epidamnos de yan jî bi mîna ku ew carekê ji bal Diophantos hatibû bipêşinzarkirin.

Çi weha bi Destûra Phaleas ve tête bigirêdan weha divên Danên --pê ve li berdestan de lê bêtin bilêvenerandin, ku tede ew ji bona wîna ve hatibû bibiryardan, ku ew ya rast bide biwergirtin û di ya ku tede hatibû bişaşkirin.

Lê belê Hippodamos, ji yê ku ew bi kurê Euryphon ve, ji Milet ve – ji yê ku wî Parvekirina Bajaran date bidozandin û Peiraieus date biparvekirin, Zilamekî, ji yê ku ew ji Jiyana xweyî taybetî ve ji Qeşmertiye -Eitelkeit- ve weha bi Bê pîvan va hate biberjêkirin, ku wî li ser hinekan de bigir kêreke xerab didate bidurustkirin, wer jî di rêya dirêjbûna guhpêdana Porê xwe ve wer jî fortbûnîtiya Prahlen- li gel Cilûbergên tuxumexoyî, gelekî germ, ji yê ku wî ew bi mîna hev ve di Havînê û Zivistanê de didatin bilixwekirin, ji yê ku ew pere jî lê belê hêjî bi lawazîtîyê ve dihate biderkevtin, ku ew bi nala Lêkolînvane Serûştîyî bingehtir ve dixwest bête biderkevtin - , Viyê Hippodamos weha bi yê pêşî ve dihate biderkevtin, ji yê ku ew bi bê Kirdarîtiya Mirovê Dewletê ve bête bikirin, ew bi vê ve pêhate birabûn, ku ew tiştekî li ser çêtirîn Destûra Dewletê de bide bigotin.

Wî ji bona Dewleta xwe ve Hejmara deh hezar Neşîvan date bidestnîşankirin û wî ew ji bona sê Beşan ve hate biparvekirin: Beşek jê wî ew ji Destkaran ve, yê duyem wî ew ji Cotkaran ve datin bipêkanîn û yê sêyem divabûn ji bona Cengê ve bêtin bipêkanîn û Çekan bidin bihilgirtin. Weha jî wî Welat jî ji bona sê Beşan ve date biparvekirin, weha ku Parçak ji bona Ayînvanan - Kultus- ve, yê duyem ji bona Armanên Gelemperiye -Öffentliche- ve û yê sêyem ji bona Xwedîbûnîtiya Taybetî -Privateigentum- ve hate bidestnîşankirin. ji yê pêşî ve divabûn ku Xercîtiya -Kostên- ji bona Kar û barên gelemperiya Perestbûna Xwedê ve bêtin bixwerckirin, ji yê duyem ve, ji yê ku ew dê Cengvanan bidin bixwedîkirin û yê sêyem dê ji bona Cotkaran ve bête biderkevtin. Weha jî wî bes û bi tenha ve sê Core ji qanûnan ve date biwergirtin; ji yê ku ew bi Tiştan ve têtin biderkevtin, ku ew li ser Dozan -Prozesse- de têtin birêvebin, wî didate bimebestîkirin, ku dê di Hejmara sêyan de: birîndarîkirina Namûsê, Ziradan û Kuştin bêtin biderkevtin. Wî weha jî yekeke bi tenha ve ji Dadwerîtiya bilind ve date bisazkirin, ku ew ji bona hemû Tiştan ve divabûn bihatana biderkevtin, ji yê ku ew ne bi mavebûn ve divabûn bihatana bibiryardanîkirin.

Û wîna ji bona Hejmarekê ve ji Rî sipêyên hilbijartî ve date bixwestin, ku ew ji bona wîna ve bidin dadbarkirin. Weha jî divê ku Biryardarîkirin li nik Dadgehan de, wî date bimebestkirin, ne

bes di rêya Dendanê ve bête birêvebirin, belam divê her yek bi xwedanê Ferşokekî -Täfelchen- ve bête biderkevtin, ku ew, gava ku ew bi sadebûn ve ji bona Tawanbarîtiyê -Verurteilung- ve dide bidengdan, li gel wî yê Pêwindar de Rûnkirin bête bivedîtin, û gava ku ew bi sadebûn ve ji bona Gerdana azadîkirinê -Freispechung- ve bête biderkevtin, dive ew wê Ferşoka hanê bi valayî ve bide bihiştin; Lê belê heger ku ew bi Merc û bend ve ji bona vê yekê ve yan jî ji bona ya din ve bihate biderkevtin, wê hingê divabû ku ew bi rastûdirust ve li ser de bide bideştîşankirin, Damdezgehên nihayî hene ne bi başî ve têtin biderkevtin, ji ber ku gava Dadwer ger weha yan jî wisa jî divabûn bidin bibiryarîkirin, weha mirov wan dide bineçarîkirin, ku ew bi dijî Sondana xwe ve bidin bireftarîkirin. Weha jî wî Qanûnek daye bidan, ku ewên hanê, ji yên ku ew ji bona Berjewendiya Dewletê tiştêkî bidin bikifşkirin yan jî bidin bimikurkirin, bi nîşankirinê ve têtin bixelatkirin û Zarokên wanên ku di Cengê de hatine bimayîn, li ser Kîsên Dewletê de divên bêtin bixwedîkirin, ji ber ku yê dawî hêjî li tu deveran de nehatiye bivedîtin. Belam di vê Demê de Qanûneke wisa wer li Etina -Ethen-de her weha jî di Dewletên din jî de têtê bidîtin. Divên Fermanber hemû bi hev re ji bal Gel ve bêtin bi hilbijartin û Gel jî ji bona wanên ku li jor de hersê Beşbûnên hatibûn binavkirin. Lê belê wî ji bona Hilbijarvanan ve guhpêdanana pêwistiyên hemû Kar û barên Dewletê û yên dinî Bêgane û Sêwîyan jî dayîte bisipartin.

Li gel vîna de Piranîti bi nerxtirîn Bedên ji vê Destûra Hippodamos didin bidan. Lê belê divê mirov di pêşî de Beşdarîbûnîtiya wîna ji bona tevahîtiya Neşînvanan ve bête bilêgûmankirin. Destkar bi mîna Cotkaran û Cengvanan ve li nik wîna de hemû bi Neşînvanan Dewletê ve têtin biderkevtin, lê belê ji ber ku li vê derê de Cotkar bi tu Çekan ve, Destkar lê belê ne bi tu Zevî ve û ne jî bi tu Çekan jî ve bi xwedan ve têtin biderkevtin, weha divên ku ew bigir bi Bendên Çekdaran ve dê bêtin biderkevtin. Bêhtir ev belê nayête biçûyîn, ku ji bona wan ve dereyêvekirî ji bona kevtina tevahîtiya Fermanberîtiyê ve bête bidîtin, ji ber ku di vir de General û Pasevan li ser Neşînvanan de û bi kurtî ve bi Xwedanê Giringtirîn Fermanberîtiyê ve ji Çîniya çekhilgirtvavan ve divên ji xwe re bidin biwergirtin. Lê belê ew bi xwedanê tu pahrê ve li ser zordatiya Dewletê de nayêtin biderkevtin, çilo dê li vê derê de ew bi Têkildar ve li gel zoradarîtiya Dewletê ve bihatana biderkevtin? Belê, dê mirov bide bigotin, ku Çîniya hilgirtvanên çekan divê wer jî bi her hawayekî ve bi xurtir ve ji herdu Beşan ve bêtin biderkevtin. Lê bele jî ev ne sivikbûn ve têtê biderkevtin, gava ku ew ne bi pirbûn ve têtin biderkevtin. Lê belê gava ku ew Weha divê wisa bête biderkevtin, çi Armanc û çi Bideştlevtinê li vir de hêjî Destnîşankirinê dê bida bikirin, ku yên din li ser bi rêvebirina Dewletê bi pişkar ve têtin biderkevtin, û li gel Destnîşankirina Fermanberan de bi Karî ve divên bêtin biderkevtin.

Û bêhtir Cotkar, çilo ew dikarin ji bona Dewletê ve bi sûdmen ve bêtin biderkevtin? Destkar divê ew belê pê bi xwedan ve bête biderkevtin, belê ji ber ku her Dewletek bi wan ve têtê bipêwistîkirin û ew bi mîna ku di Dewletên din de ji karên xwe ve dikarin bêtin bi jiyandin. Lê belê Cotkar dê bi rastî ve di rewşê wisa de bihatana biderkevtin, ku ew ji bona Cengvanan ve Xwarin û vexwarinê bidin bipeydîkirin, ji bona Beşekî ve ji Dewletê ve, weha lê belê, li cem Hippodamos de, ku ew bi xwedanê Zeviyên xwe ve ji bona xwe ve têtin biderkevtin û ew wan ji bona xwe ve didin bihilanîn û danîn.

Gava ku hêjî ev ji bona Xwedîkirina Cengvanan ve zeviyê giştîyî -Gemeideland- destnîşankirî ji wan ve bi xwe ve divê bête bihilanîn û danîn, weha dê Çîniya Çengvavan ji ya Cotkaran ve ne hate bicudakirin, çi yê ku belê Qanûndanerê me dide bixwestin. Lê belê divên xwe weha jî yên din jî Hilanîna û danîna wîna bi nala Zeviyên xwe ve bidin biwergirtin, bê çilo ew ji bal Cotkar û Cengvavan ve didin biabûrîkirin, weha dê emê Çîniyek çarem di Dewletê pê bêtin bideştkevtin, ji ya ku ew dê bi bê pişk ve bihata biderkevtin û ew ji bona Dewletê ve dê bi Bêgane ve bihate bimayîn. Lê belê Heger mirov bixwesta ku ew Xelkana bi xwe ve ji bona

Aborîkirina Zeviyên Taybet û Zeviyên Hevbeş bidin bihilanîn û danîn, weha carekê ji caran jî dê bilindbûna Ber avêtinê nedidate bitêrkirin.

Ku ji jê ve her du Mal didatin bixwedîkirin, û di pişt re divabû mirov bide bipirskirin, çima ew ne pere jî ji tevahiya Zevî û Erdan ve û ji wan maldariya Erdan ve bi xwe ve Xwedîkirîne ji bona xwe ve bi xwe ve nadin bikişandin û weha jî Cengvanan pê pêre divê bidin nixwedîkirin? Weha bêhtir divê ev hemû gelek Tevlihevbûna bidin bipeydakirin.

Lê belê jî bi Rêk û pêkîra -Verordnung- li ser Daxwaza dadwerîtiyê -richterlichen Spruch- ve ne bi başbûn ve têtê biderkevtin, ji ber ku ew li vêderê de dide bidaxwazkirin, ku Dadwer, belê di dema Gilînkirinê de bi sadebûn têtê bidenkirin, têtê bicudakirin û ji Dadwerîkî ve Lihevhatinvanek -Schiedsmann- têtê biderkevtin. Ev bi rastî ve di dadkirina Lihevhatinvanan -Schiedsgericht- de weha jî Jimareke pir dide bidestûrîkirin – ji ber ku ew xwe li gel hevdû de li ser Biryardarkirinê de didin biaxivtin -, belam ne li ber Dadwerîtiyê de; bi serva jî vena jî ve piraniya Qanûndaneran ve didin bidestnîşankirin, ku Dadwer li gel hevdû de divê nedin biamojkarîkirin. Çilo divê hêjî bêhtir tu Tevlihevbûn di Biryardarkirinê de neyêtin biderkevtin, gava ku Dadwer dide bimebestkirin, ku Gilîlêkir -Beklagte- divê bi rastî ve pera bide bidan, lê belê ne weha bi pirbûn ve, bi mîna ku Gîldar -Kläger- dide bidan? Ev Bist Qiranan -Minên (perên Yunanî)- dide bixwestin, belam Dadwer jêre bi deh Qiranan ve têtê birûniştin, yan jî yekek bi bêhtir ve, yê din bi kêmtir ve, lê belê yekekî din li ser pêncan de û yek li ser çaran de û wisa dê ew bi eşkerbûn ve hêjî bidin biperçekirin, lê belê hinênê din dê ew ji Gilîvan re hemû bidin binaskirin, û yê ne tu tiştî. Çilo û çawan bêhtir divên Dengdan bêtin bijimartin? – Weha jî tu kes li kesekî de nade bizordarîkirin, pere, ku mirov Daxwazekê bi hêsanî bide binaskirin, yan jî bide binayînîkirin, ku ew bi dijî Sûndxwarina xwe ve bide bireftarîkirin, gava ku yê din bi mafê ve têtê biderkevtin, ku Kilîkirinê bi sadebûn ve bide biderxistin. Ji ber ku kî ji bona Gilîvan daxwaza wîna dide binayînîkirin, ew pê nade bidadwerîkirin, ku Bersûcdar -Kläger- ji bona Gilîvan ve ne bi tawanbar ve têtê biderkevtin, lê belê bes û bi tenha ve, ku ew ji bona wîna ve ne bist Qiranan ve têtê bitawanbarkirin. Belê hingê ew Dadwerê hanê Sûnda xwe dide bibirîndarîkirin, ku ew ji bona Gilîvan ve daxwaza wîna bide binaskirin, tevî ku ew dide bimebestkirin, ku Bersucdar ji bona wêna ve bi bist Qiranan ve têtê bisucdarîkirin.

Hingê Qanûneke wisa, ku ji bona wanên hanê ve, ji yê ku ew tiştêkî ji bona Berjewendiya Dewletê didin bidîtin yan jî didin biramankirin, divên ew bi Xelaetekê ve bêtin bixemilandin, ev ne bêgûman ve têtê biderkevtin, gava ku weha tiştêk xwe wer jî bi başî jî ve bide bigengkirin. Ev ji bona Diavêtinan -Verleumdungen- û li jêr hin Zînetan de ji bona veguhertina Destûrê ve didin birakişandin. Ev me ji bona ser pirseke din û Lêgerandineke -Untersuchung- dide bibirin. Mirov li vir de û li dera hanê de dide bigûmankirin, gelo ku ew ji bona Dewletê ve bi ziyan ve yan jî bi Kêrhatî ve têtê biderkevtin, ku Qanûnên ayînên kevnar divên bêtin biveguhertin, gava ku Qanûneke din bi çêtir ve têtê biderkevtin. Ji ber vê yekê jî ve ew ne weha jî bi sivikbûn ve têtê biderkevtin, ku ji bona wê Pêşniyara ramankîtiyê ve bi bê gotin ve pê bêtin bierkirin, gava ku tiştêkî din vê ne bi kêrhatî ve bide biderxistin, ku ji bona ser qanûnan ve divê bêtin biveguhertin. Belê dê ew bi karîn ve bihata bikirin, ku hinekî hilanînê -aufhebung- ji qanûnan û Destûran ve bi nala çêtir ve ji bona hevbeşbûnê -gemeine- ve bi Baştirîn Pêşniyara kirî ve dihate biderkevtin.

Lê belê ji ber ku me ew xala hanê carekê dayîte bivegotin, weha ew xwe dide bipêşniyarkirin, ku hêjî hinekî bi nêzîktir ve li ser de divê bête biçûyîn. Ku Bijar -Sache- bi mina gotî de bi gûmankirîtiyê ve têtê biderkevtin, û ew dikarîbû bi çêtir ve bihata bixuyanîkirin, gava ku mirov qanûnan dide biveguhertin. Di ser Warên din de belê ji berê ve hin Veguhertin ji hêla Xwezayîne -Natur- ve têtin bikirin; weha ew ji bona zanebûna Dermanan ve bi Pêşkevtinê ve dihate biderkevtin, ku mirov dev ji serpêhatiyên kevnare date biberdan û Rêbaziyek nuh date

biwergirtin, weha jî ji bona Dibistanan de û ji bona hemû Zanistiyanan û Hunertiyan ve bi carekê ve, û li wir jî de wekî yekîkê ji wan hunera dewletê ve dihate bicihkirin, weha divê ev wisa jî bi eşkerebûn ve li gel wêna de wer jî bête biderevtin. Belgeyek jêre, weha dikarîbû mirov bida bigotin, bi xwe ve Rastiyan bidin biradestkirin, gava ku Qanûnên kevnar gelekî bi paşkeftî -Primitiv- û xav ve têtin biderkevtin. Hêlênin -Hellenen- hergavekê bi Çekan ve dihatin û diçûn û jinên xwe ji hevdû ve didatin bikirîn. Û çî ji Qanûnên kevnar xwe hêjî li derekê de dabû biparastin, ew Rûçikê -Charakter- gewretirîn sinorkirtiyê dide bixuyanîkirin.

Weha ji ber vê yekê ve li Kyme de Qanûnek li ser Kûjîtiyê de têtê biditin, heger ku Sucdar, di gava bi dûkevtinê de Hejmareke ji Bînvanan ve ji Mervên xwe ve bide bianîn, ku ji bona Kujîtiyê ve bi Sucdar ve divê bête biderkevtin. Bi carekê ve hemû ne ji bona wêna ve didin bipirskirin, bê ka çî hatiye bianîn, belam ji bona wêna ve, çî bi başî ve têtê biderkevtin, û wer jî divê mirov bide biwertgirtin, ku Mirovên pêşîn, dibin ku ew bêhtir ji Erdê ve hatibine bişînbûn -entsprossen- yan jî ji gelemperiyêke Windakirinê -Untergang- ve hatibûn birizgarîkirin, bes û bi tenha ve ji yê nîhayî sade û Mirovên hişdar bi mîna hev ve têtin biderkevtin, bi mîna ku weha jî belê li ser Vederkevtinê ji Erdê ve têtê bigotin, weha dê evaya ne bi rêk û pêk ve bihate biderkevtin, ji yê ku ew li nik Qanûnên -Satzungên- xwe de têtin bipêgîrkirin -verharren-. Wer jî ev weha jî ne carekê jî bi başbûn ve têtê biderkevtin, ku Qanûnên nivîsandî bi bêveguherin ve bidin bihiştin. Ji ber ku di Hunerên din de nikare weha jî di destûra dewletê de bi nikarbûn ve hemûyî bi rastiya nivîsandina Gotinê -Ausdruck- ve bête bidîtin. Ji ber ku Qanûnên nivîsandî divên bi giştî ve bêtin biderkevtin, gava ku bi Reftarîkirin li ser Tekane -Einzelnen- de têtin bicûyîn.

Ev Bingehên hanê didin bixuyanîkirin, ku qanûnên tikatikan di rûdanên tikatikan de divên bêtin biveguhertin; gava ku mirov Bijarê belê ji xaladîteneke din ve lê dide bitemaşekirin, weha li vê derê de Biveke -Vorsicht- mezin bi diyar ve têtê bipêşînzarkirin. Gava ku Çakbûn bi bêkêrebûn ve û ne ji ayliyê din de ew ji Xirabîtiyê têtê biderkevtin, Xelk li ser de têtin birahatin, ku ew bi bê me jîn bûn ve Qanûnên heyîtî didin bihalanîn, weha divê bi eşkerebûn ve Şabûnîtiyên tikatikan di dana Qanûnê û serpereştîyê de bihêlin têtê bêtin bidrerbasbûn. Ji ber ku Veguhertina Qanûnan dikare di yekeke weha de gelekî bi Kêrhatî ve bi nala Rahatinê -Gewöhnung- ve li ser Nesertwandinê -Ungehorsam- bi dijî Jorîtiyê -Obrigkeit- ve yekekî bide biziyardarîkirin.

Lê belê jî nimûne ji bona Huneran ve bi şaşbûn ve têtê bipêgirtin. Ew ne bi mîna hev ve têtê biderkevtin, heger ku mirov li ser Hunerekê de yan jî li ser qanûnekê de dide biveguhertin. Qanûn Hêzê dide bidaxwazîkirin, ji ya ku jê re mirov divê serê xwe bide bidanîn, bes û bi tenha ve di rêya Rewştîyê de, û bes û bi tenha ve di rêya dirêjbûna Demê de têtê bipêkhatin. Gava ku mirov wisa Qanûnên berdestî bi sivikbûn ve li gel yê din de, li gel Qanûnên nuh de dide biveguhestin, weha ku evaya bi lawaziya Hêza qanûnê ve têtê binavkirin.

Û gava ku hêjî bêhtir di Destûra Lakedaimonier de û di ya Krêta de û bi rastî jî ve weha jî di Destûrên din de ji du aliyan ve divê lê bête bilêvegerandin, carekê, gelo Bendekeke Qanûnî, ji ya ku ew xwe dide bivedîtin, bi çêtirîn Rêxistin- Ordnung- ve têtê biberamberkirin yan jî na, û di pişt re, gelo wan Destûr, vê dide biderxirin, Şeweyê Destûra wergirtî careke din li ber de têtin biradibin.

Ku bêhtir Deletê, ji ya ku ew divê bi xwedanê Destûreke baştir bête biderkevtin, ji wê Xema Pêwistîtiyê ve divê bête birakirin, bêgûman bi xwe ve têtê bibilibkevtin; bi çilo ew lê belê bi wêderê ve têtê bigihandin, ne bi hêsanî ve dikare bête bidestnîşanîkirin. Penestên -Penesten- Tessalier gelek caran xwe bi dijî van Axayên xwe ve hatine birabûn û wer jî Heloten jî bi dijî Lakonier ve hatine birabûn. Ew her gav pêre jî bi bédengî ve didin biçavdêrîkirin, ku ew ji bona

xwe ve Bêbextiyên Çîniya Zaldar ji bona karê xwe ve bidin bikaranîn. Belam li cem Krêteran - Kertern- hêjî tu carî jî tiştêkî wisa nehatiye birûdan.

Dibe ku ne ji ber, ku Dewletên Dirawse, weha jî ger jî ew xwe di nava Pevçûnê de didin bikevtin, li gel Ber rabûnê de bi tu rengekî ve bi hev re karekî wisa nadin bikin. Ev dikarîbû ji wan re ne bi kar ve bihata biderkevtin, ji be ku ew bi xwe ve bi Perioiken ve yan jî bi Cîgirên pişt ve têtin biderkevtin. Lê belê Lakonî -Lakoniern- li gel hemû Dirwsan ve bi Dijmin ve, li gel Argiver, Messenier û Arkader de dihatin biderkevtin, belê wer jî li nik Thessliern de gava ku wa hêrîş ser Penesten dane bikin, ji ber ku ew hêjî li gel Sînordaşan de, ji Achaiern, Perrhaibern û Magnesienr ve bi pevçûn ve dihatin biderkevtin. Wer bêhtir têtê bixuyanîkirin, ger jî hêjî tiştêkî din neba, belê pîrsa li ser Reftarîkirina van Xelkan û Şeweyê -Art- wê, bê çilo mirov divê xwe li gel wan de bide biragirtin, gelekî diware. Heger ku mirov ji wan re pir rê bide bidan, weha dê ew cira xwe bidin binexweşkirin û wê dê ew wan Mafeyan bi mîna Axayên xwe ve bidin bixwestin, heger ku mirov wan bi sertî ve bide biwergirtin, weha dê bi bêbextî û dujminî ve bêtin biderkevtin. Bi herhaweyekî ve mirov nikare rêya baştir bide biwergirtin, gava ku yekekî wisa li gel yekî Heloten -Bêmafebûn- de têtê bipêgîkin.

Hêjî bêhtir Xwedîkirina xewkirina Jinan bi hev re ji bona hilbijartina şeweyê dewletê ve û ji bona Xeşîtiya Civakîtiyê ve bi ziyarî ve têtê biderkevtin. Bi mîna ku Mirov û Jîn her yek ji wan ve perçeyekî ji Xanî ve dide bipêkanîn, weha jî divê Dewlet bi nala du aliyên bigir wekhevî parvekirinê ve bi perçekirinê ve bête bicihkirin, ku têtê Xelkên Nêr û Mê, û li kuhderê de ev pêre jî di Destûrê de li gek Pêwendiyên rewşa Jinanan ve bi xerabî ve têtê biderkevtin, li wê derê de divê mirov bide dadkirin, ku di Nîvê Dewletê de bi rêkûpêkxistina qanûnî ve pê têtê bibêpişkin. Û ev bi rastî jî ve li wê derê de bi Rûdan ve têtê biderkevtin. Ji ber ku Qanûndaner tevahiya Dewletê ber bi xurtbûna Reweştan ve dixwaze bide birêvebirin, weha wîna ev Mebesta xwe di derbarê Zilaman de bi eşkerbûn ve dayîte biderxistin, lê belê ji bona Jînan ve wî xwe bigir nedaye biguhpêdan. Ew di her pêwendiyekê de bi bêhevsar -zügellos- û diwar ve têtin bijîyandin.

Û ji ber ve yê jî ve divê di Dewleteke wisa de Dewlemenbûn bi gewrebûn ve bête bihijakin, nemaze gava ku mirov hêjî li jêr Serdarîtiya Jînan de bête bitevlêkevtin, bê çilo ku ev belê li nik piraniya pêvçûn û cengbûnên Eşîran de bi rûdan ve têtê biderkevtin, ji bil Kêltan -Kelten- û hinekî jî ji Miletên din de, ku li nik wan de evînadriya Zilaman bi nala rêzdarîtiyê ve têtê bivedîtin. Ji ber ku ne ji ber xwe ve wî Helbesvanê Mythendî kevnar Ares li gel Aphrodite de dayîte bimahkirin, ji ber ku hemû Gelên wisa yan ji Peyan yan jî Jinan ve didin bihezkin. Û weha ev bêhtir wisa jî li nik Lakonyan – lakoniern- jî ve bi rê ve têtê biçûyîn, û di vê Dema hanê de Di zalbûna Hegemonie- wan de serçakî başî Serdarîtiyê di nava Destên Jinan de dihat biakevtin. Ji ber vê jî ve ev çî ji bona cudabûnekê ve dide bidirustkirin, her ku Jin bidin bifermarkirin, yan jî ku Serdarîkirinwan xwe ji bal wan ve behêlin bêtin bifermarkirin? Ev bi ser jorî yekê ve bi bêhtir ve têtê biderkevtin. Û li vir de Jîrdarîtiya bilind di rahînanan jînê de ne ji bona bilindîtiyê ve ji bona Cengê ve têtê bikêrhatin, weha wer jî li gora vî aliyê hanê jî ve Jinên Lakoyan Ziynên gewretîn datîn bivêxistin, bi mîna ku vê xwe li nik êrîşa Thebaner de date bixuyanîkirin. Ew li wê derê de bûn, wer jî di bajên din jî de bûn, ew bi bê karbûn, lê belê wan ji bona tevlihevîtiyê ve didate bigazîkin, car caran jî Tûrebûn ji Dijmin ve bi xebatir ve têtê biderkevtin.

Di Destpêkirinîtiyê de bi her yekî ve Kurmeserberdabûna -Zuchtlosigkeit- Jînan li nik Lakovan -Lakoniern- de bi Encamekî serûştiya Pêwendiyê ve dihat biderkevtin. Ew ji ber Şerkirin Demên dirêj ve li Welêt de nedihatin bidîtin, di gava ku wan Ceng li gel Arivanan -Arivern- de û di pişt re ew li gel Arkadan -Arkadern- û Mesenan -Messenier- de didatin birêvebirin, lê belê gava ku

ew bi Aramiyê ve hatin bidestkevtin, wan xwe bi xwe ve di encamê dirêjbûna jîna Wargehî de datin biezmunîkirin, ji ya ku ew gelekî Jêhatiyên Pakîtiyê didin bidaxwazkirin, bi nala ku ew bi başbûn ve ji bona Qanûnan ve bi amedebûn ve bête biderkevtin, lê belê Jin divên Li kur bi rastî ve li jêr Qanûnan de bi pêrabûn Versucht- ve bêtin bianîn, lê belê, gava ku wan xwe bi dînbûn ve datin binîşandan, wan xwe jê ve dane bidûrkin. Ev weha bi Hokariyên ji wê ve têtin biderkevtin, çi yê ku ew hatiyê birûdan, û weha bêhtir bi serûştî jî ve ji vê Êşa – Gebrechen-hanê jî ve. Lê belê em niha nadin bipirskirin, kî bi destkevtina Lê buhurandinê ve têtê biderkevtin û kî jî na, belam çi bi rast ve û çi bi çi bi çewt ve têtê biderkevtin.

Lê belê zînetên Gilîyên li gel Jînan de têtin bixuyanîkirin, mîna kû di berê de hatiye bigotin, ne bes ku ji bona xwe ve ji bona Dewletê ve tanî radeyekî navekî xerab bi dû ve bide bixistin, belam weha jî ji bona Kurmê hebûnê -Habsucht- û Dilbijandina Peran ve mehanan didin bipêşkêşkirin. Mirov divê bi rastî ve li kêleka çi yê ku tanî niha vegotîbûn li cem Şipartvana -Spartiaten- û weha jî pêwendiyên Şaşî Xwebînîtiyê -Besitzes- de bide bigunehdarkirin. Beşek ji Neşîvanan li nik wan de ji bona Dewlemnebûneke gelekî mezin ve hate bigihandin, yekekî din bes û bi tenha ve ji bona Dewlemendiyeke giştîyê kêr ve hatiye û wisa jî Xwedîbûnîtiya erdan di nava kêmbûna Destan hate bikevtin. Lê belê di vê Têkilyê de weha jî Bendên qanûnîtiyê jî dide bi jibîrkirin. Kirîn û Fortin ji Paşvemaya xwedîbûna erdan ve Qanûndaner li gel Xirîdarekî -Makel- ve ew date bihilgirtin û wî pê rê date bixweşkirin. Bi dijbûn ve wî pê rê date bidan, ku ew bi dile xwe ve wî bide bidîyarîkirin yanî Paşmayîna xwe ji bona Dondan ve bide bidan, ku pere jî weha ew encama hanê bi xwe jî ve divabû wilo di Rûda din jî de bihata biderkevtin. Wer jî Ji bona Jinan ve ji tevahiya Zevîyan û Erdan ve bi nêzîka du ji Pêncan ve, beşek ji ber ku ew bi pir Dotên Paşmayînen ve têtin biderkevtin, û beşek jî ji ber ku zilam Bacên mezin ji bona derve ve dide bidan. Lê belê dê ev weha bi başbûn ve bihate biderkevtin, ku yan tu Bacên dervî, yan jî bes û bi tenha ve yên biçûk, yan jî Nivkîrîxî nerm bidin bidestûrkin. Niha her yek dikare Paşvemaya xwe ji bona Dotek xwe re bide bidan, gava ku ew bide bixwestin, û gava ku ew bi bê piştîvîsekî -Testament- hiştî ve bête bimirin, weha vê qanûna Paşvemayanê dide bidan, ji yên ku ew li dû xwe de dide bihiştin, ji kî yê ku ew dide bixwestin, Ji ber vê jî ve wer dawîya dawî de jî dihtin biderkevtin, gava ku Welat bikaribe pênc sed Siwaran û sî hezar Şervanan jî bide bixwedîkirin, Hejmara tevahiya Cengvanan ji Neşîvanan ve bi tu hezarî ve bi bêhtir ve ji Hejmare ve nayête biserkeftin. Weha jî Serpêhatiyê jî dayîte bixuyanîkirin, ku ji ya li vir de ji Dan û destgeha biryakirî ve bi hêle ve dihate biderkevtin. Dewletê nikarîbû xwe li ber yek lêdanekê jî de bida bigirtin, belam bi kêmbûna xwe ve ji Xelkê ve hate binemankirin. Mirov bi rastî ve dide bigotin, ku mirov li jêr Padîşahên berê de bi pir car ve bi mafeyên dinî Neşîntîvanîtiyê ve pê dihatin bixelatkin. Weha ku tevî dirêjbûna Cengan tu kêmbûn li ser Xelkê de dihate bipêkhatin; û ev divên carekê ji caran jî ve Şpartîvan -Spartiaten- wer jî bi deh hezaran ve dihatin biderkevtin; lê belê ev têtê biderkevtin, dibe ku ew bi rastî ve bête biderkevtin yan jî na, hêjî bi baştir ve, gava ku di hêla Wekhevbûna Xwedîbûnîtiyê de jêre dê bête biguhpêdan, ku Dewlet li ser Hejmara pêwistiyê de ji Zilaman ve bi berdest ve têtê biderkevtin. Lê belê ev Destikê -Mittel- hanê, ji yê ku Dewlet pê bi xwedan ve têtê biderkevtin, Qanûna li ser dirustkirina Zarokan de di rê de li ber de têtê bipêkhatin.

Ji ber ku dibe bi rastî ve Qanûndaner Hejmara Şparatvanan -Spartiaten- dixwaze bide bibilinkirin, ew ji Neşînvavan -Bürger- ve dixwaze ku ew pê bêtin bihandan, ku ew jî bi karîbûn ve pir Zarokên bidin bidirustkirin. Ji ber ku ew bi xwedanê Yasayekê ve têtin biderkevtin, ku Bavê bi sê Lawan ve ji Kar û barê Cenkê ve û yê bi çaran ve ji hemûn Bacûbêşan ve divê bête bi azadikin. Lê belê ev belê bi eşkere ve têtê biderkevtin. Ku li cem gewrebûna Milet û pêrejî perçekirina xwedîbûnîtiya Zevîyan de dê gelek divên bêtin biperîşankirin.

Wehajî ligel Ephorie ev bi bêgûman ve bi xerab ve dihate bidîtin. Ku ev Desthilatdarîtiya - Behörde- hanê bi xwe ve li nik wan de li ser Karûbarên giringtirîn de bide bibiryarîkirin, lê belê Endamên wan dikarin ji hemû Xelkê ve ji Milet ve bêtin biderkevtin, weha ku gelekcaran Kesên gelekî Perîşan ji bona vê desthilatraîtiyê ve hatin bigihandin, ji yên ku ew ji ber perîşanîtiya xwe ve bi Froştî ve dihatin biderkevtin. Van ew, bi mîna berê ve bi pîrbûn ve, wisa jî di niha de careke din di tiştê din dane biezmunîkirin -Bewiesen-. Hinek ji van Ephoran bi peran ve hatibûn bibertîlîkirin, û herger ku ev li gora kêfa wan de bihata biçûyîn, û dê wan tevahîya Dewleta bidana binemankirin. Û ji ber ku Hêza wan gelekî mezin bû û ew bi nala hêza Zordarîkê ve têtê biderkevtin, bi xwe jî ve Padîşah jî pêre jî pê dihatin bi neçarîtkirin, ku ew li gel wan de bidin bişelafîkirin, weha ku di vê Temaşekirina hanê de pere jî Destûr pê dihate biziyanîkirin û ji Xanîdaniyekê -Aristokratie- ve ji bona Demokratiyekê ve hate biveguheztin.

Ev Deshilatdarîtiya hanê bêhtir bi rastî ve Dewletê bi hev re dide bihiştin, ji ber ku Milet bi Aramî ve têtê bimayîn, li vêderê de ew li ser Hêzdarîtiya Jorîtî de dide bibeşdarîtkirin, û dibe ku ev bêhtir ji bona Qanûndaner ve yan jî ji bona Lihevraştiyê ve bi sipasî ve bête biderkevtin. Weha ev wer jî bi Pêwendîyan ve rê pê didin bidan. Bêhtir gava ku Destûr bi Mayîn ve divê bête biderkevtin, weha divên ku hemû Perçeyên Dewletê bidin bidaxwazîkirin, ku ew di hemû Perçeyan de bi yek ve têtin biderkevtin û dê betin bimayîn. Li nik Padîşahan de ev bêhtir ji ber Avrûmeta wan ve bi rûdan ve têtê biderkevtin, li nik Mirovên Jêhatî de ev ji ber Cihê Hêjabûna wan ve di Gêrûsî de, di Civata Pîrên Etina de têtê biderkevtin – ji ber ku ev Desthilatdarîtiya -Amt- hanê li ser Buhabûnê û Pakîtiyê de -, û li nik Demos de, li nik Miletê sade de têtê biderkevtin, ji ber ku Ephori, ji yên ku ew ji tevahiya Pêkhatînan ve têtin bipêkhatin. Lê belê ger jî bêhtir Endamên vê Deshilatdariyê jî bi hemû hawayekî jî ve di rêya Hilbijartinê ve ji hemû Çîniyan ve divên bêtin bidestnîşankirin, weha jî bi girawkirî ve ne bi wî Şêwazê ve, bê çilo ku ew di vê serdema me de têtê birûdan; ji ber ku bigir ew bi tavahiya Zaroktiyê ve têtê biderkevtin. Weha jî Biryarên giringtirîn di nava Destên wan de têtin bikevtin, ji ber ku ew belê bi Xelkên sade ve têtin biderkevtin, ji ber vê jî ve dê ew bi çêtir ve bihate biderkevtin, ku ew Biryardarîkinên wêna li gora yên xwe de bidin bipîvanîkirin, belam li gora Qanûnên nivîsandî de bidin bidan. Weha jî şêweyê Jiyana Efroyan -Ephoren- li gel kara Dewletê de bi tu hawayekî ve nayê bipêkhatin, ew gelekî nebigirêdan ve têtê biderkevtin, lê belê li nik hinên din de di Sertbûneke mezin û xurtbûnê ve têtê birûçîkirin, weha ku ew vê nikarin bidin bihilgirtin, belam ku ew bi dizî ve li Qanûnê de didin bipêçîkirin û ji bona xwe ve hestiyariyên Kêfxweşbûnan didin biwergirtin.

Weha jî li gel Amojkariya -Rat- Pîran de ku ew li nik wan de ne bi başî ve têtê bidîtin. Endamên wêna bi cihkirina mafêbûnê û û serdanê ve ji bona wê Pakîtiya hanê ve hatine biperwerdekirin, ji ya ku ew Mirov dide bîkêdîkirin, weja ku dê ew bi dil û can ve Berjewendiya xwe ji bona Berjewendiya Dewletê ve bide bicîhiştin, tevî ku ew jî pere jî bi gûmanî jî ve têtê biderkevti, ku ji bona Civatan -Räten- ve di jîna wan de Biryarên giring têtin bisipartin, belê weha jî têtê biderkevtin, bi mîna ku li nik Laş de, weha jî li gel giyan jî di dema xwe de, di gava ku ew dê bête bipîrbûn.

Lê belê Fêrbûna wanî serûştî bi wisa ve têtê biderkevtin, ku bi xwe ve Qanûndaner gûmanê di Pakiyên wan de dide bidanîn, weha ku tişt ne bi bê tirs ve têtê biderkevtin. Lê belê bêhtir xwe dide bixuyanîkirin, ku Endamên van Desthilatdarîtiyan -Behöre- bi Bertî li xwer ve têtin biderkevtin û gelekê Kar û barên gelemperiyê -öffentliche- li gora kêfê de didin bidermankirin. Ji ber vê na jî ve dê ew bi çêtir ve bihate biderkevtin, gava ku ew ne bi Berpirsyar ve bihate biderkavtin, bi mîna ku ew bi vê ve bi rastî jî ve têtin biberkevtin. Mirov dikarîbû bêhtir belê bida bimebestîkirin, ku Desthilatdariya Eforan -Ephoren- ji hemû Desthilatdariyên

din ve ji bona ber Berpisyarîtiyên wan ve de dide birakişandin. Lê belê ev bêhtir ji bona Eforan ve ne bi Rêpêdaneke -Konzession- mezin ve tête biderkevtin, û ev jî ne bi wî Rengê hanê ve tête biderkevtin, bi mîna ku ew didin bimebestîkirin, ku Gerontivan -Geroten- divên bi Berpirsyar ve bêtin biderkevtin. Hêjî bêhtir Hilbijartina wan tête biderkevtin, di Derbarê celeb ve, bê çilo Biryardan li ser de dê bête bidan, bi Zaroktî ve, û wê hingê ev weha jî ne bi rast ve tête biderkevtin, ku kî ji bona Karmendîtiyê -Amt- ve bi hêjabûn ve divê bête binaskirin, ku wî xwe bi xwe ve ji bona wêna ve dayîte bipêşniyarkirin: Kî bi kêrî Karmendîtiyê -Amt- ve tête biderkevtin, divê ku ew wê bide bilixwekirin. Ew dibe bide bixwestin yan jî na. Lê belê niha em Qaundaner didin bidîtin, ku ew li vir de wêna bi xwe ve dide bikirin, bi mîna ku bes di Destûra wêna de tête biderkevtin: ew ji bona şiyarbûna Rûmeta Neşîvanan ve dide bikazîkirin, û ew wisa Kerotvanan dihêle bêtin bihelbijartin. Ji ber ku dê tu kes xwe ji bona Şûneke bilindîtiyê - obrigkeitliche Stelle- ve nede bipêşniyarkirin, heger ku ew bi karina xwe ve nede bibawerîkirin. Û weha jî bigir di pircaran jî de bi Çûna azadîbûnê ve ji bal Mirovan ve ji Xwekarîne -Ehrgeist- Kurmê dilbijandinê -Habsucht- ve têtin birûdan.

Çi bi Padîşahîtiyê ve tête bivegirêdan, wer divê pirs bête bikirin, gelo ev ji Dewletan re bi çêtir ve tête biderkevtin, ku bi xwedanên Padîşahan ve bêtin biderkevtin, yan jî na, li cihekî din de dê lê bête bireftarîkirin. Belê dê ev bi herhaweyekî ve bi baştir ve bihate biderkevtin, heger ku ji bona Dewleta lakonîniyê -Lakonishe- Dezgeha niha -gegenwärtigen Einrichtung- neheta bidîtin, belam di Hilbijartina her yekekî ji Padîshahekî de li ser hawayê jîna xwe jî de tête bibiryardarîkirin. Ku Qanûdaner bi xwe jî ve nade bibawerîkîkirin, ku li ser ya nihayî Şêweyê bi karanîn ve Mirovên qenc û Mirovên Rûmetdar ji bona Cihên hêja -Würde- ve dê bikarbin bêtin bidestkevtin, ev tête bixuyanîkirin. Ew belê gûmanan bi diji wan ve didin bihûnandin, bi mîna ku ew ne bi tu Mirovên bi tevahiya pakîtiyê ve têtin biderkevtin. Ev jî belê ew wisa jî bû, ku ji ber vê jî ve mirov wan ji bona Şandinvanîtiya Serdanan de ji bona dujminên xwe ve bi nala Hevrê re didate bidan û Saxlembûna Dewletê têde didatin bidîtin, gava ku Padîşah ne bi ne bi yekbûn ve dihatin biderkervtin.

Her weha jî li ser dema Xwarîna hevbeş de, bi vî rengê Fedityan- Pheiditein- ve, li nik Dezgeha wanî pêşî de tu biryarkerek rast nehatiya biwergirtin. Xercîti dê ji bona wanan ve pir bi pirbûn ve bihata biderkevtin, bi mîna ku li Kreta de, li ser kêşên Dewletên de divanbûn bihata bidan; lê belê li nik Lakonyan -Lakoniern- de divabû li ser kêşê her mirovekî de pişka wêna bihata bihilgirtin, herçend jî ku hinekên pir Belengaz dihatin biderkevtin û ev xerckirina hanê nikarîbûn bidin bihilgirtin, weha ku dê bi serva jî vê ve ji wêna ve bête bigihandin, çi yê ku Qanûndaner dabû bimebestîkirin: Fêrgehxa -Istutut- Siyasetê divabû bi xwedanê Rûçikekekî -Charakter- demokaratî ve bête biderkevtin, lê belê li gora vê destnîşankirina hanê de dê ev ne bi kêmtir ve ji nala demokratîrîne ve bête biderkevtin; ku tevahiya Xelkên Belengaz nikarîbûn xwe bi sivikbûn ve tev li demên Xwarina hevbeşî de bidin bipişkdarîkirin, Belam ev bi mercekî kevna mafeyê Neşîvanan ve li cem wan de tête biderkevtin, ku li gel wîna de nayête bibeşdarîkirin, kî di dana Peran de ji bona demên Xwarinê ve nikaribe pê bête birabûn. Qanûna li ser Nauarchen -Nawarşin- de, ji ya ku Serokên Flotan -Flottenführer-, ji berê ve hinekî din jî dane birexnekirin, û bi rastî jî ve, ji ber ku ev Nakokîtiyê dide bidadan. Bêhtir li kêleka Padîşahan de bi nala Kêrdarvanan -Strategen- ve di nava welêt de bi Revebirîtiya Keştiyan -Flottenführung- ve bigir bi nala Padîşahê duyem ve tête bipêkhatin.

Navbidûxistin -Vorwurf- weha jî ji bona Bingêhê dana Qanûna Lykurg ve tête biderkevtin, bêhtir ji berê de Platon di qanûnên xwe de dabû bilindkirin, ku ku tevahiya Rêstikê -System- di Destûra xwe de bes û bi tenha ve li ser Perçeyekî Pakîtiyê, Cengîtiyê de didate biarmakirin. Ew

belê ji bona Serdarîkirinê de têtê bijimartin. Û ji ber vê yekê jî ve Şpartvanan -spartner- xwe bi başî ve dikarîbûn bidin biragiartin, tanî ku wan Ceng didatin birêvebirin, lê belê gava ku wan zaldarî -Hegemonie- bi dstên xwe ve dane bixistin, ew bi ber nemankirinê hatin biberjêrkirin, ji ber ku wan nizanîbû, bê çilo di jînê de divabûn bêtin bijiyandin û ew di tu Pakîtiyeke xweş de ji bil cengkirinê ve nehatûn bifêrkirin. Şaşbûneke ne bi kêmtir ve bi nala ya ku ew bi navkirî ve têtê biderkevtin, ku ew didin bimebestîkirin, Maldarîrîtî -Güter-, ji ya ku Mirov xwe li ser de dide bikevtileftkirin, ku dê ew bi leztir ve di hêla Pakîtiyê de ji di hêha Xerabîtiyê de bihatana bidestkevtin, û ew têtê bi rast ve têtin birastderkevtin, lê belê têtê, ku ew wê hêj li ser Pakîtiyê de didin bidanîn, ew ne bi şaş ve têtin biderkevtin.

Di dawî de ev weha jî li gel diravîtiya Dewletê -Staatsfinanzen- de li nik Şpartvanan de bi bed ve têtê bipêkhatin. Di xizna Dewletê de têtê biderkevtin, ger jî ku ew Cengên giran jî divên bidin birêvebirin, tiştêk tune, û Karûbar bi

Bedbûn ve têtin birêveçûn, û ji ber ku piraniya Xaka, ku ew ji bal Şpartvanan ve dihate biserdarîkirin, bi ya wan ve dihate biderkevtin, û wan ji ber vê yekê jî ve di nava xwe de li gl Bacan de ne weha bi rast û dirust ve didane biwergirtin. Û weha bi serva ve ji wî ve hate bi cih hatin, çî yê ku Qanûndaner bi Sûdmendîti ve didate biwestin: Wî Dewlet date biperîşanîkirin û Taybetvan -privaten- bi dilbijandina Peran ve date bikin.

Weha bi pîrbûn ve bêhtir li ser Destûra Lakedaymon -Lakedaimon- de hatibû bigotin, ji ber ku ev bi wan xalan ve têtin biderkevtin, ji yê ku ew bi pîrbûn ve Sûcadrîtiyê didin bidaxwazîkirin. Destûra kiritiyê -keretische- li gel ya berê de bi nêz ve dihate bivegirêdan, Tekan tekan ji Bendên wêna ve bi rastî ve ne bi bed ve têtin biderkevtin, belam piranî bi kêmbûn ve têtê birêkûpêk kirin. Bêhtir mirov pê dide bihestkirin, ku ew dide bidîtin, lê belê weha jî têtê bigotin, ku Destûra Lakedaymon bi pîrbûna perçên xwe ve bi Wêneyekirinekê ve ji ya Kiritiyê ve têtê biderkevtin, û bi pîrbûn ve belê Sazgehên kevnar bi kêmbûn ve bi laşîti -organisch- ve bi pêşkeftî ve bi nala yên nuh ve têtin biderkevtin. Di piştî ku Lykurg Serweriya li ser Padîşah Charillos date bidanîn û ji bona dûrbûnê ve date bibarkirin, ku wî piraniya dema xwe di Kreta de dayîte biderbaskirin, ku wî li wê derê de ji Merevên Eşîra xwe ve dabûn bivedîtin; ji ber ku Likî -Lyktier- bi Avedanvanên -Kolonisten- Lakonyan ve dihatin biderkevtin, û Sazvanên Avadeniyê di piştî hatina wan de çî li nik Rûnişvanên wlatê wêyî berê de ji Sazgehên heyîti û qanûnan ve dane biwergirtin. Ji ber vê yekê jî ve ew bi xwe ve li nik Rûniştinên wêderê de, bi nala Fermanên pêşiyî kevnarî Mino ve, hêj niha jî li gora. Şêwazê kevnar de bi Rastbûn ve têtin bicihkirin.

Lêbelê jî Girav ji hêla Serûş ve ji bona Serdarîkirinê de li ser Yunanîyan de bigir hatiyê bifaîrandin û bi armanckirîti jî ve hatiye bicihkirin: ev Yûnaniyan li ser tevahiya Deryê de dide bitackirin, ji ya ku bigir hemû Yûnanî têtê cih ji xwe re dikarin bidin bidîtin. Ji aliyekî ve ew ne bi dûr ve ji Pelonnes ve têtê biderkevtin, ji aliyê din jî ve ne bi dûr ve ne ji Deverên girêdayî ve bi Asyan ve ji triopion, Rhodos ve têtê biderkevtin. Ji ber vê yekê jî ve Minos weha jî Derya dayîte biserdarîkirin û bidagirkirin yan jî Girav bi Mirovan de dane bi cih û warkirin, tanî ku ew di dawiya dawî de di karê wergirina xwe de bi dijî Sizilya -Sizilen- ve li wê derê de li nik Konikos de hate bimirin.

Bi rêkûpêkxistina Dewleta krêta xwe bi nala mîna lakonîtiyê ve dide bireftarîkirin. Li nik Lakoyan de Bende -heloten- ji Cotkaran re didin bixebatkirin, li nik Krêtvanan de Periokên, ji Rûniştvanên paşmayî ve didin bixebatkirin.

Sêsîti -Syssitien-xwe li bal herduwan de dide bidîtin, û ji berê ve Lakonvanan ji wa re ne bi Pheiditien ve didane binavkirin, belam bi Adrien, Xwarina Mêran, bi mîna Krêtiyan ve, ku jê mirov didate bidîtin, ku ew ji cihê wê derê ve têtin bihatin. Wek vê jî weha jî Destûr têtê

bidamezirandin. Eforen -Aphorien- bi xwedanê wî cihî ve bi xwe ve bi nala yê navkirîyên Kosmen ve li Krêta de têtin biderkevtin, bes û bitenê ve Eforên pênc û Kosmen deh di Hejmarê de têtin biderkevtin. Gerotên -Groten- bi Hejmar ve bi dehan ve bi mîna ku ew li Krêta de têtin biderkevtin, çiyê ku ew bi Amojkar -Rat- ve têtê binavkirin. Padîşahîti bi rastî ve di berê de dihate bipêkhatin, lêbelê di pişt re Krêtiyan ew dane bihilanîn, û Rêberî di Cengê de ji wêçaxê ve di nava -Kosmen- de têtê bidîtin. Di civînên Gel de hemû têtê têtin bibeşdarîkirin; lêbelê ew bes û bi tenê ve bi Destlatdar ve dihate biderkevtin, ku ew li ser Biryarên Grontan û Kosmam de bidin bidengdan.

Demên Xuwarina bi hev re li cem Krêtan de bi baştir ve ji yê ku ew li nik Lakonyan de dihatin bipêkhatin. Di Lakediemon de herkesek li gora Serjimarê de rêja diyarkirî ji bona dayîna wan de hatîbû bidanîn. Gava ku wîna ev neda bikirin, Ji bona wîna ve Qanunê mafeyê Neşînvanyê jê didate bisitandin, bi mîna ku di berê de hatîbû bigotin. Lêbelê li krêta de Dezgah bi bêhtir ve bi komonistî ve têtê biderkevtin. Jiber ku tevahiya hatinê ji Mewan û KerîyênTerşan û wergirtinê Dewletê ve û ji yê Bacên danên ji bal Pêryokan -Perioiken- ve ku perçak jê ji bona Ayîndariyê -Kult- ve û ji bona xercîya Dewletê ve, lebelê yê din ji bona Sistiyan -Syssitien- ve têtê bitirxankirin. Weha ku hemû, Jin, Zarok, Piyaw, li ser Kêşên Dewletê de D dê bêtin bixuwarinkirin. Da ku Nermbûnîtiyê di Xuwarin û Vexuwartinê de bidin bipêşvexistin, û Qanûndaner gelek caran jî dayîte biremankirin û wehaji ji bona Dûrhîştina Pîrekan ve, da ku ew gelek zarokan nedin bidurustkirin, di razanên xwe de ligel Zilaman de dayîte bicihkirin, ji yê ku ew li ser reweştê Rêpedayî yan jî rêpênedayî de li nik kêseke din de divê lê bêtê biezmunîkirin. Lêbelê ku krêtyan Sistiyan -Syssitien- xwe bi çetir ve ji lakonyan -Lakonier- ve dane bidamezirandin, bi eşkere ve di vê rojê de têtê bixuyanîkirin.

Lêbelê ji ew li nik Kosmenan -Kosmen- de hêjî bi bedtir ve ji bal Eforan -Ephoren- ve têtê bicihkirin. Bedbûna di nava Desthilatdarîtiya -Amt- Eforan de xwe wehaji li nik Desthilatdarîtiya Kosmenan de dide bidîtin: merov ji bona vê yekê ve di pêşî de ya çetir dide biwergirtin. Lê çî ew li wêderê de ji bona Civakê ve ji Sûdmendîtiyan ve dide bianîn, ev li vêderê de bi windabûn ve têtê biderkevtin. Li wêderê de Gel, jiber ku Helbijartin ji ser tevan ve têtê birûdan, Perçeyek di Deslidardarîtiya bilind de û pêrejî herhebûna Destûrê dide bidaxwazkirin, lêbelê li vêderê de merov Kosmenan -Kosmen- ne ji hemûyan ve dide bihelbijartin, belam ji Adamzadeyên -Geschlechtern- desnîşankirî ve, û careke din ji hinekên Kosmên Gerontan – Gronten ve, di derbarê wan de merov dikare wê pêkhatinê bi xwe ve bi mîna yê ku ew li nik lakedyamonan -Lakediamon- de têtin bikirin. Neberpirsyarîti -Unverantwortlichkeit- û dirêjbûnîtiya Jînê Cihên wan bi rûçikên Hêjabûnê ve ji ber Qencyên wan ve, û ku ew ne li gora Qanûnên nivîsandî ve, belam li gora li ber ketina pîvana wan ve ji bona Desthilatdariyê ve dide biserpereştîkirin, ev jî ne bi bê Tirsdarîti ve têtê biderkevtin.

Lê belê ku Gel li nik devjêberdana xwe ve ji Desthilatdariyan ve ne dê bi bêdengî ve bêtê birawestandin, ev bigir bi tu Nîşanan ve ji bona Berpirsyarîtiya van Dezgehan ve têtê biderkevtin. Ji ber ku Kosmen bi xwedanê tu Kêşan ve nedîtatin bidîtin, ku ew xwe bi mîna Eforanan -Ephoren- ve di hêla Peran de bi dest ve bihêlin bidin bixistin.

Ji ber ku ew li se Giravê de ji yê wisa ve bi dîrî ve têtin bijiyandin, ji yê ku ew bikarîbin wan bidin bibertîlikirin. Lê belê Destik -Mittel-, ji yê ku mirov dijî van Kêmasiyan dide bikaranîn, ne bi rêk û pêk ve têtê biderkevtin û bi tu hawayekî ve li ser tu Mafeyekî dewletbûnîtiyê de nayête bibingehkirin, belam ew li ser Detshiladarîtiya hevalên wan de, çî yê ku ew ji Neştîvanên sade ve têtin biderkevtin, bi hev re û Kosmenan -Kosmen- didin biderkirin; weha jî ev di navîniya dema Karmendîtiya wan de bi nala xweyêtiyê -subjektivem- ve divabûn bêtin bimayîn; bêhtir ev bi tu Rêzana -Norm- piştraskirî ve nayête biderkevtin. Lê belê ya herî Xerab di Mezinbûna -Umfang- Akosmie de, di Vehilanîna -Suspension- Komenamt de di rêya Neştîcîhê xurt de, ji yê ku pir caran didin bianîn, gava ku ew bixwazin xwe ji Biryareke dadgehê ve bidin

birizgakirin. Ji vê jî ve weha jî tête bi encamkirin, ku Rêkûpêkbûna -Ordnung- Tiştan li wêderê de bi rastî ve hinekî ji Destûrekê ve bi xwe ve tête biderkevtin, lê belê bi rastûdirust ve bi tu Destûrekê ve nayête biderkevtin, belam bi pîrbûn ve bi serdarîtiya Mîrekî ve tête biderkevtin. Lê belê ew guh li gel yekekî de ji Gel û Hevalan ve ji bona Ruyekî zanayî ve serdarîtiyeke Yekneferî didin bidirustkirin û ew din ava xwe de bi Serhildanê û pevçûnê ve têtin biderkevtin. Lê belê çi weha hinekî din dide biderxistin, ji bil ku Dewleteke wisa tanî demekê bi nema bi bêhtir ve bi tu Dewletê ve tête biderkevtin û Civata dewletê ji bona wêna ve hate bidawîhatin! Civatek di vê Zînetê hanê de ber bi tîrsdarîtiyê ve tête biçûyîn, lê belê Tîrsdarî, ji bona her yekî ve, ji ya ku ew bixwaze û dikare wî bide bitalankirin. Lê belê, wekî ku hatiye bigotin, ku ew di hêla Cihê warê xwe de tête biparastin. Ji ber ku Dûrhiştina Bêganan xwe li vêderê de di rêya Çepvekevtinê -Entlegenheit- ve bi xwe ve date bidirustkirin. Ji ber vê yekê jî ve weha jî Peryok -Perioken- ji bona Kirêtyan ve bi dilsoz ve têtin bimayîn, di gava ku Helot -Heloten- pir caran didin bihêrîşkirin. Ji ber ku Krêt -Kreter- di welatên Derve de bi xwedanê tu Deveran ve nayêtin biderkevtin, û Cengeke bêgane, ji ya ku ew di vê dema me de li ser Giravê de hate biçengbûn, wê lawaziya Qanûnan li wê derê de ji bona holê ve date biderxistin.

Li ser vê Destûra hanê de êtir weha bi pîrbûn ve ji bal me ve hatiye bainîn.

Weha jî Karthager têtin binavûdengkirin, ku ew bi xwedanê Destûreke baş ve têtin biderkevtin, û bi gelekî ve ew bi ser Dewletên din de têtin biserkevtin û di hin Deverên Lakonyan de gelekî bi nêzîk ve têtin bikirin. Ji ber ku ev hersê Destûr tanîradeyekî di nava xwe de weha bi têkildar ve têtin biderkevtin, bi nala ku ew xwe ji yên din ve bi gewherî ve didin bicudakirin, ji ya Ktêtiyê, Lakonîtiyê ve û bi nala sêhen ve ji ya Karthager ve, û eva dawî gelek Bendên baştir di nava xwe de dide bihilgirtin. Nîşaneke ji bona Peydakirinîtiya başîtiya wêna di Zînetê de tête biderkevtin, ku ew Gel di karûbaran de li ser dezgehên Dewletê de dide bihiştin, û ku di nava wan de ne tu bi Serhildana bi navkirî ve û ne tu Zordar -Tyrann- dikare xwe bide bibilindkirin.

Ew li gel Destûra lakonîtiyê de bi xwedanê vanê hatî ve bi hev re tête biderkevtin: ku Sisîtiyên Hevrêkî yan jî Desteyên li gora Fedîtiyan -Pheidenien- de, Desthilatdarîtiya ji Sed û çar Eforan -Ephoren- ve – bes û bi tenha ve ji sûmendîtiyên cudan ve, ku Eyforên ji wan Xelkên hanê ve têtin bipêkhatin, di gava ku ev Deshilatdarîtiya hanê ji qençtirîn Malbatan ve dê bête bihelbijartin, Padîşah û Gerusiyan têtin bihelbijartin, ku li wê derê jî de wer jî Padîşah û Gerontên têtin bihelbijartin. Lê velê ev weha jî bi Sûdekê -Vorzung- ve tête biderkevtin, carekê, ku Padîşah ne ji wê Malbatê ve bi xwe ve, bi bê guhpêdan li ser Jêhatîbûnîtiyê de, tête biwergirtin, û di pişt re, ku ew ji Kurên Malbateke pir bi nav û denge ve bi bêhtirbûn ve di rêya Helbijartinê ve bi nala gora Pîrbûnê ve dê bête bidaxwazkirin.

Ji ber ku ew li vê derê de li ser Mezintirîn qanûnê ve têtin biderkevtin, weha ew didin bianîn, gava ku bi tembel ve têtin biderkevtin, Zîyanên mezin û van ji bona Dewletê ve li Lakedaimoniern de di berê de datin bianîn.

Bêhtir pîrîtî, çi yê ku mirov bi nala Pîsîtiyê -Entartung- ve dikare bide bigunehkarîkirin, mirov li nik wan hemû Destûrên navkirî de bi hev re dide bidîtin. Lê belê ji yê, ku ew çi li Karthago de di derbarê ser mercê xanedanîtiya -aristokratische- û komarîtiya -republikanische- şêwazê Dewletê -Staatform-de Sucdarîtiyê -Tadel- dide bixwestin, ku yekek jê bi bêhtir ve ji bona aliyê Demokratîyê ve, ya din bi bêhtir ve ji bona aliyê Kêmbûnê -Oligarchie- ve tête bimêldarîkirin. Bêhtir ku gelo ew Tiştê ji bona Gel ve dixwazin bidin bianîn yan jî na, ev bi carekê ve li nik wan Padîşahan de ji yên ku ew li gel Geronten de didin bilevkirin, gava ew herdu bi hev re bi baweriyekê ve têtin biderkevtin, lê belê heger ne weha jî divê Gel li ser de bide biyarkîkirin. Û çi ew ji Biryarkirinê bilindarîtiyê -obligkeitlichen- ve ji bona Gel ve dixwazin bidin bianîn, dê ji bona wîna ve ne bes nasîne bide biodan, lê belê ev weha jî bi xwedan Mafe vê tête biderkevtin, ku ew li ser de bide biyarkîkirin, û kî bixwaze, dikare Pêşneyarên radestkirî bidin

binayînîkirin, çi yê ku ew xwe di Destûrên din de nade bidîtin. Lê belê Pentarşî -Pentarchien- ji yên ku ew pêcemîn ji Civatan Kollegien- ve didin bipêkanîn, ji yên ku belê li ser gelek Tiştên giring de têtin bidanîn, ew xwe di rêya Helbijartinê de didin bixurtkirin û ji bona Amojvana -Rat- Sedeî ve, vê Desthilatdarîtiya -Behörde-, ku ew divên bidin bihilbijartin, û di pişt re weha jî ew bi dirêjtir ve bi nala ji van Deshilatdarîtiyên din ve bidin biserdarîkirin – ji ber ku Endamên di pişt û berê de di kevtin de di Desthildariya xweyî bilind -Offizium- de di cihê Karmendîtiyê de têtin biderkevtin -, Ev bi Kêmanyêtiyê –Oligarchie- ve têtê biderkevtin. Bi serva jî vêna jî ve ev careke din bi nala Xanedanîtiyê aristokratisch- ve têtê binîşankirin, ku ew bi Bêmuçe ve têtin biderkevtin û ne ku ew dê di rêya Pişkê de bêtin bidestnîşankirin, û tiştêndîniyî bi mînê ve bi bêhtir ve; her weha jî ku dê Pêvajoyên -Prozessen- bi tevahî ve ji bal Deshilatdariyê ve bêtin bidarizandin -abgeurteien-, û bi rastî ve ne, bi mîna ku li Lakedaimon de, ku yeke ji vanan ve, ya din ji yên din ve. Lê bê bi dehan pîrbûn ve Destûra Karthagî -Karthagische- ji ser Xanedanîtiyê -Aristokrastie- ve di Kêmanîtiyê -Oligarschie de li ser bingehe Destûrekê de têtê bidiyakevtin, ji ya ku ew ji bal Komên Xelkê ve bi Çepkan ve lê têtê bipêşwazîkirin. Mirov dide bimebestkirin, ku Desthliatdarîti -Behörden- divên ne bes li gel guhpêdanê de li ser Jêhatîbûnîtiyê de, lê belê jî li gel guhpêdaniya ser Dewlemendbûnê de bêtin bihilbijartin, ji ber ku dê Hejar nikaribe Karmendîtiya xwe başbûnî ve bide biserpereştîkirin û ne weha jî bi kêfxweşî ve pê bête birabûn. Gava ku ew bêhtir bi Kêmantî -Oligarschie- ve têtê biderkevtin, ku Hilbijartin xwe li gora Dewlemendbûnê de û xanedanîti -aristokratisch, ku ew xwe li gora Jêhatîbûnîtiyê de didin birêvebirin, weha dê Şêwazekî -Form- sêhem bi vê ve bihata biderkevtin, ji yê ku ew li nik Karthaginan -Karthagern- de di gewhera Dewletê de têtê birêvebirin, nemaze ku ew li nik Hilbijartinan de Serwerên herî girîng, Padîşahan û Generalan, li ser hedru alîyan jî de pêre jî dihate biguhpêgirtin. Lê belê mirov ew Nebaşbûna hanê ji bal Aristokratî ve bi nala şaşbûneke Qanûnî ve lê didate bitemaşekirin. Ji ber ku ew bi Pêwistiriyeşbûnîtiyê ve têtê bigirêdan, ku divê di pêşiya pêşî de li ser de Awir bête biavêtin, ku Çêtirîn divên bi xwedanê Kêfxweşiyê -Muße- ve bêtin biderkevtin û xwe li gel karên pîs ve nedin bimijûlkirin, ne bes tenê bi nala Fermanberan ve, lê belê jî bi nala Mirovekî Taybetmend jî ve. Lê bele jî divê mirov çavên xwe ji bona ser Dewlemendbûnê jî ve bide biavêtin, ji bona xatirê Kêvxweşbûnê ve, weha ew bi bedbûn ve têtê biderkevtin, ji ber ku pere jî bilindtirîn Fermanber, ji Padîşahan û Generalan ve, dê bikaribin bêtin bikirîn. Ji ber ku ew Dezgeha hanê ji bona Dewlemenbûnê ve Cihêkî bilindtir ji nala Jêhatîbûnê ve dide bidan û tevaya Dewletê bi Çavbirçî ve ji bona Peran ve dide bikirin. Ji ber ku ew weha jî her gav li nik Mirovên li ser xwe de bi nala Rometdarîtiyê ve bi carekê ve têtê bicihkirin, Hêjakirina Neştecîyên -Bürger- dê her gav xwe bi Neçartîti ve li gora wan de bide birêveberin. Belam li kuhderê de ne Jêhatîbûn vê dide biderxistin, ji ya ku ew ji xwe re bilindtirîn Cih ve têtê bixemilandin, bêhtir nikare Rûçikê -Charakter- xanedanîtiyê di Destûrê de bi hîmkirî ve bête birehkirin.

Ev weha jî bi nêzîkbûnê ve têtê bikevtin, ku yên wisa, ji yên ku ew Feramanberîtiya xwe didin bikirîn, xwe pêre didin birahberin -Gewöhnen-, ku ew jê sûd ji bona dilva xercbûnên pêkhatî de bidin bigişandin. Bêhtir dê ew weha jî ne bi başî ve bihata biderkevtin, ku bête bigûmankirin, lê belê yekekî perîşan, ku lê belê mirovek mîrxas dê sûd ji wî ve bixwazin bidin bikişandin, belam yekekî pistir, bêhtir ew bi çî bihabûnê jî ve hatiye birawestandin, na. Kî pêre bi baştirîn ve dikare bide biserdarîkirin, ji yê ku ew divê jî bide biserdarîkirin. Û heger ku weha jî Qanûndaner xwe li se Perîşanîtiya Mirovên jêhatî ve nexwazin bidin bipêguhpêdanîkirin, weha ew xwe dide bitemînîkirin, ji bona wanan ve bi kêmanî ve, gava ku ew bi xwedanê Fermnberîtiyekê ve têtin biderkevtin, ku Hebûnek azad ji kêmuqurbûnê ve divê Ji wan re bête bigirawkirin.

Weha jî ev bi şaşbûnê ve tête bixuyanîkirin, ku Kesek pir Karmendîtiya -Ämter- bide bigrtin, çi yê ku vê li nik Karthagvanan de navûnîşan didate bianîn. Ji ber ku dê karek bi rastî ve ji bal Yekî ve bi baştirîn ve bi Çavdêrî ve bête bikirin. Qanûdaner divê li ser de bide bidîtin, ku ev tête birûdan, û ne ew tête bixwestin, ku ew Mirovê bi xwe ve li Bilûrê de dide bixistin û Pêlavan dide bidirustkitin. Û weha ev jî li gel de tête biderkevtin, gava ku Dewlet bi tu Gewdebûna -Umfang- biçûk ve nehate biderkevtin, bi pîrbûn ve li gora Gewhera Dewleta desturî de li gora rewşa gelerîtiyê de, gava ku yên wan bi bêhtir ve li ser Karmendîtiyan de bipişdarîti ve bêtin biderkevtin. Ji ber ku ev tête bikevtin, bê çilo em niha didin bigotin, bi pîrbûn ve Hevbeşîti, û her karek dê bêhtir bi baştir û leztir ve bête bicihkirin, bi mîna ku gava her gav hemû ji bal wan Kesan ve bi xwe ve dê bête bicihkirin. Mirov vê li nik Cengîtiyê Deryatiyê de dide bidîtin. Ji ber ku di van herdu Şaxan de Ferman û Sertewandin bi gotina wisa ve di rêya hemûyan de bi hev re tête biderbasbûn.

Lê belê Destûra Karthaginiyan bi kêmasîtiyê- oligarschi- ve tête biderkevtin. Weha ew belê dizanin her Serhildanekê bi baştirîn ve bi pê ve bibidin bi vemirandin, ku ew ji bona Gel ve kêsan didin bidan, bi dewlemenbûn pê têtin bitirkirina, di gava ku ew her gav demekê û demekê Beşekî ji wan ve bi xwe ve ji bona nava Bajaran didin bişandin. Di rêya vî Şêweyê hanê ve ew bi rastî ve dikarî alîkariya hilanîna Kêmasiyên Destûrê bidin bikirin û hebûnê pê didin bidan, lê belê bêhtir ev bi karekî li hev rasthatî ve tête biderkevtin û ji bona parastîna ve bi dijî pevçûnên wanî navxweyî ve divabû bi bêhtir ve Qanûnandanîn bida banîn, lê belê weha ew dixwazin tiştekî bidin bidan, gava ku Bedbextiyêk bête birûdan û Xelkên perîşanên Gel têtin bikevtin, ku Qanûnên ji bona Dirustkirina Aramiyê ve tu Çare ji wan re nema têtin bidîtin.

Wisa ev xwe bêhtir bi beramberî Destûrnan ve ji yên Lakedaimon, Kreta û Karthago dide bireftarîkirin, ji yên ku bi rastî ve bi navûnîşan ve têtin biderkevtin, bi vî Şêweyê hanê ve.

Di nava wanên hane de, ji yên ku xwe li ser destura Dewletê de didin biaxiftin, hinek bi bê yekekê ve ji Karmendîtiya mîrîtiyê -öffentlichen Amt- ve dihatin biderkevtin, û bi carekê ve jîna xwe bi nala Kesekî Taybetî ve didatin brabûhurandin, û ji wan tevan ve me ji xwe re dayîte biwergirtin, çi yê ku wan bi Çêtirbûnîti ve dane bigotin, wer jî weha jî bi rastî ve hatiye bixuyankirin.

Lê belê Hinek weha jî bi xwe jî ve bi kirdarên mirovên Dewletê ve dihatin biderkevtin û yan di karên xwe de yan jî weha jî di Qanûnên Dewletên bêganeyên cûdan de dihatin biderkevtin, û ji wan ve hinekî bes û bi tenha ve bi xwedanên Qanûnan ve dihatin biderkevtin, hinekî din bi serva jî ve weha jî ji hêla Destûran ve, bi mîna Lykurk û Sollen, bêhtir herduyan him Qanûn wer jî weha jî Destûr dane bidan.

Ji aliyê Destûra Lakedaimonyan ve bêhtir di berê de dihate bigotin, lê belê çi yê bi Sollen ve dihate bigirêdan, weha hinekên didin bigotin, ku ew bi yekekî baştirvanê Qanûndarevan ve tête biderkevtin, ku wî bi carekê ve di dawîya dawî de Kêmasî -Ölogarsche- date bihilanîn û Koletiya Gel bi dawîbûna wêna ve date bianîn û bi Tevlihevbûna jîrîtiya şêweyê Dewletê ve Demokratiya kevna carekê date bivegerandin. Ji bona Civata Areopag bi rastî Perçeyekî kêmasîti -oligarchisches- ve date bilidarxistin, ku hilbijartina Fermanberan bi Xanedaniyekê ve û Dadweran bi perçeyekî dimokratî ve.

1274a

Wer jî Sollen dibe ku ew herduwê hanê dane bigirtin, Civat û Hilbijartina Karmendîtiyan -Behörden-, ji yên ku ew ji berê ve li berdestan de dihatin bidîtin, û bes û bi tenha ve ne date bihilanîn, ji aliyê din de, ku wî cihên Dadweran ji hemû Pêkhatina ve hişt bêtin bigirtin, ji yên ku wan Demokratî didatin bibingehkirin.

Ji ber vê yekê jî wehajî hinek wîna bi gunehdar ve didin bikirin, bi mîna ku wîna, di gava ku wîna ev di rêya Pişkê de bi hevgirtinên dakevtinên Dagehê ve ji bona ser hemûyî ve date bixistin, Perçeyên dinî Destûrên date bihilanîn. bêhtir ji ber ku berzbûna Girîngbûna vê Saziye mirov date bidestpêkirin, ku ji bona Gel ve bi mîna Zordarekî -Tyran- ve bide bişelavîkirin û şeweyê Dewletê -Saatsform- di ya nihayî pêkhatiyî Demokrasîti de bide biveguherin. Şewirdaran ji bona ser Areopag ve Ephialtes û Perikles ve ji bona Desthilatdariya xwe ve datin bianîn. Dadgeh Perikles ew ji bona civatên Pêkhatînan mûçexwer ve date bikirin, û weha ev bêtir ji her yekî ve ji bal Serhişkvanan -Demagogen- ve her gav bi bêhtir ve li gel pîrbûnîtiya Hêza Gel ve tanî gihadina Demokratiya niha ve tete bipalpêdan.

Di navavêna -Indessen- de ev Çûna -Gang- Tiştan wer ne bi Mebesta Sollon ve dihate bicihkirin, belam bi bêhtir ve li ser kêşê Zînetan ve dihate birûniştin. Ji ber ku Milet di Cengên Farisan de bi Damezrînerên Hêzdarîtiya Deryayî ve hatin bigirin, vê ew ji ser xwe ve date bibirin û Serhişkên -Demagogen- Bed li Cihên Ramyarvanan jêhatî de hatin bihatin. Ji ber ku Sollon bi diyar ve ji bona Gel ve bes û bi û tenha ve Destholatdariya pêwist dabû birêpêdan, ku ew Fermanberên xwe bidin bihilbijartin û ew wan ber bi pirsyarî ve bide birakişadin, ji ber ku li vêderê de Gel, heger ku ew ne carekê ji caran ve li ser de bi Mîrza -Herr- ve bihata biderkevtin, ku ew bi koletî ve bihata biderkevtin û divabûn bi Dijmin ve bihata biderkevtin. Lê belê wî hemû Desthilatdarîti - Behörden- ji Rûmetvavan û Xelkên Dewlemend ve bi hev re datin bicihkirin, ji Petakoiomedimnoi ve, ji yên ku dahata wan bi kêmanîti ve bi pênc sed Qîral - Medimnen- ve divê bêtin biderkevtin. Di pişt re wan bidin bixuyanikirin, ji yên ku ew hêjî bi tûndî ve hatin birêdan, û di pişt re ew ji Cîniya sêyemîn Hippeis ve, ji yên ku ew bi Siwaran ve dihatin binavkirin. Lê belê Cîniya çaremî Theten, ji ya ku ew bi karênkirê ve dihate biderkevtin, ji ya ku ew ji bona tu Karmendîtiyê -Amt- ve dihatin bibeşdarîtkirin.

Qanûndaner weha jî Zaleukos li nik epizefirîşiyê -epizephyrischen- Lokrenan -Lokrern- de û Charondas ji Katane ve li nik Hevwelatîyên xwe û çalkidişan -Chalkidischen- Bajarên dîn Itali û Sisilaya de dihatin biderkevtin. Hinek weha jî ji hinek bawerîyan ve dikarin bidin bibawerîkirin, ku Onomakritos bi yê pîşiyê Qanûndanerê Girîng ve dihate biderkevtin, û ku wî xwe, ji zayîna xwe ve bi yekekê Lyker ve, ku wî di Bêganiyê de, li kreta hunera zanebûna falan date bixwedîn, ku ew li wêderê hate bicihkirin. Hevalê wî bi Thales ve dihate biderkevtin, Xwendevanên Thales lê belê Lykrer û Zaleukos, Xwendevanê Zaleukos Charondas dihate biderkevtin. Lê belê li gel van Danên hanê mero bi dijî beramberî Saldanîna -Chronologie- ve tete biderkevtin. Philolaos ji Konrinthê ve bi Qanûdanerê Thebanan ve dihate biderkevtin. Ev Feylesofê hanê ji Binamala Bakchiadan ve û bi yekîkî êvndarê Diokles ve dihate biderkevtin, jî yê ku ew bi Serkeftî Yarîbazên Olopyadê ve, û ev bi nala Şermeyariyên Serlêdanên hezkirina Dêya xweyî Hakyonê ve ji Bajar ve hate biderkevtin wî jî bi pêr jî ve ber bi Theben ve date bigavkirin, li cihê ku herdu hatin bimirinkirin. Hêjî di vê roja hanê de mirov li wêderê de Goristan wan de dide bixuyanîkiri, ji yê ku ew ji hevdû ve bi xuyanîkirin ve têtin biderkevtin, di gava ku ber bi Korith ve yekek dikare bête bivedîtin, ya din na. Weha wan didate bixwestin, li gora vegotinê de tete bigotin, ku wan bi xwe ve Veşartina xwe wisa dane bidanîn, Dokles ji ber Şermbûnê ve bi dijî Erlittene ve, da ku mirov Korith ji ser girê gora wîna ve nikaribe bide bidîtin, lê belê Philolaos, pêre mirov wî bide bidîtin.

1274b

Ew weha ji ber Bingehên dayînî ve li nik Thebanan -Thebanaern- ve hatin birûniştin, û Philolaos li gel tiştên din de ji bona wan ve weha jî Qanûnên li ser Zarokan de date bidan, ji yên ku bi qanûnên tetişê -thetische- ve têtin binavkirin, û ev bi yekekê ve ji bona wîna ve bi Rêxistina qanûneke taybetî tete biderkevtin, ji yên ku ew ji bona vîna ve tete bidestnîşankirin, ku Bê

erdvanan bidin biştin. Charondas ji xeynê vê yekê û pê ve tişteki din nebû, ku Dozan ji bona Belgên Derewîn ve -, bêhtir wî Lêgerandina dadgehî li vî Sûcê hanê de di pêşî de date bicihkirin -, Lê belê di lênerîneke dirustiyê pêkhatina Qanûnên wîna de ew bigir ji nuhjenvanê Legislatoren jî ve bi xemalindîtî ve bi serkeftîtî ve tete biderkevtin.

Li nik Phaleas xwedûbînîtiya Taybetî wekhevûbînîtiya Madarîtiyê de, li nik de Platon de Civata Jinan, Civata Zarokan û Civata Madarîtiyê û Civatên Xwerinên bi hevreyî Jinan ve tete biderkevtin, belam Qanûn li se Vexwaranîtiyê -Trunkeheit- de, ku li nik Dozan de Yê li ser xwe -Nüchternen- de divê bi xwedanê Serkîtiyê ve bêtin biderkevtin, û li ser bi karanîne ve di birêvebîrîna Çekan ve, ku Xelk xwe li ser de divên bicihkirin, ku herdu Derestan bi mîna hevdû ve bi başbûn ve bidin bikaranîn, ji ber ku ew bi pê ve nayête bigirêdan, ku ji herdu Dewstan ve bes û bi tenha ve bi yekekî ve bide bikaranîn, yê din na. Ji bal Drakon ve bi rastî ve mirov bi xwedanê qanûnan ve tete biderkevtin, lê belê wî ew ji bona Destûreke başiyî bereyî heyî ve date bidan. Bi nala taybetmendîtiyê -Eigentümlich- ji Qanûnên wîna ve ne tişteki ji bil Sertbûnê û Bepêvanîtiya Sizakirinan pê ve dikarin bêtin bivegotin. Weha jî Pitakos bi xwedanê kevnarî wan Qanûnan ve dihate biderkevtin, belam ne ji tu Destûrekî ve. Bi Taymendî ve li nik wîna de qanûn tete biderkevtin, ku Vexwarvan -Betrünkenen-, gava ku ew li mirovekî de bidin bi lêxistin, divên ku ew ji bona vê vîna bi bêhtir Sertir ve ji yê li ser hişên xwe de bêtin biszadan. Ji ber ku dê bi bêhtir ve Zoradrîtî di Vexwarinîtiyê de ji nala li ser zînata Hişdarîtiyê de bête biderkevtin. Weha wîna ne li ser hoyê Sucdariyê de date bimezekirin, ji ya ku Vexwarintîkirin dide biladaxistin, lê belê bes li ser Qezencan de. Di dawîya dawî de wehaja Androdamas ji Rhexion ve Qanûndanerê Chalkidier, ji yê ku mirov jê bi xwedanê Qanûnekê ve li ser Kuştinê de û li ser kuştina Pişkvanekî Paşvemaî de tete biderkevtin. Belê wî xwe ji ser Birêkûpêkxistinên xwe ve nehişt bête birêvebirin, çî ji bona wîna ve nemaze dê bi Taybetî ve bihate biderkevtin, weha ma ewan di dewstîrûn Dewletên cudan de didatin bidîtin, ji yê ku wan yan di pêkanîna Kirdarîtiyê de bi cihkirina rastiya wan ve didatin bdîtin, yan jî ji bal Tekantekan ve pere jî ji hêla dîtînyê -theoretoschen- pişneyarkiriyên ve hatine bikirin.

Pirtûka Sêyem

Kî li ser Destûran de dide bilêşopandin -Untersucheneg-, çî û çilo her yek ji wan ve hatiye bipêkhatin, wer divê bigir ji hemûyî ve Dewletê bi xwe ve ber bi awira xwe ve bide birakişandin û bi badînî ve lêbête biligêrandin, bê ka bi çî ve Dewlet têtê bederkevtin. Ji ber ku mirov bi rastî ve li ser de ne bi yek ve têtê biderkevtin, di gava ku hinek ji hêla Kirdatîyê -Aktion- ve didin bigotin, ku Dewletê xwe jê dayîte birakişandin, yê din, ne ku Dewletê xwe dayîte birakişandin, belam Kêmasîyê -Öligarchie- yan jî Zordar -Tyran-. Lê belê me date bidîtin, ku tevahiya Çalakîtiya mirovê Dewletê û Qanûn dane ji bona Dewletê ve têtê bivegerandin, lê belê Destûr ne bi tîştêkî din ve ji bil nala Birêkxistineke destnîşankirinê ve ji bona wanên hanê ve têtê biderkevtin, ji yê ku ew di her Dewletekê ve têtin bineşîkin.

Lê belê ji ber ku Dewlet bi danînekê ve Li gel hevdu de têtê biderkevtin, weha divê – bi mîna ku li gel hemûyan de, bê ka çî bi hemûyekê ve têtê biderkevtin û bi xwedanê gelek Perçan ve têtê biderkevtin, di pêşî de divê ku van Perçan ji bona jêr Têmaşekirinê bidin biwergirtin – wer jî weha jî li nik wîna de di pêşî de dê li Têgihîştina -Bigriff- Hewelatî -Staatsbürgers- de bête bilêgarin, ji ber ku Dewlet bi Prbûnîyekê ve ji Xelkên ve têtê biderkevtin, û weha Pirs bêhtir bi vê ve têtê biderkevtin.

1275a

Gava ku divê mirov Welatîyekî bidin binavkirin, û bi çî Welatîyekî -Bürger- ve têtê biderkevtin? Weha jî li vêderê jî de mirov bi pir carbûn ve ne bi yekûn ve têtê biderkevtin, ji ber ne ku hemû bi wî Mirovî bi xwe ve bi mînê ve bi nala Welatîyekî ve dide bivedîtin, û yekek, ji yê ku ew di Demokratiyekê de bi Welatî ve têtê biderkevtin, ku ev weha bi pîrbûn ve di Kêmasîtiyekê -Öligarchie- de nayête biderkevtin.

Bêhtir yê din, ji yê ku ew gelekcaran ji Nîşana hanê ve didin biwergirtin, bi mîna yê ku ew bi Mafeyê Neşîtvaniyê ve hatine bibexşîşkirin, ew li vêderê de bi serên me ve nayên bikevtin. Lê belê Mirov bi pê ve bêhtir bi Neşînvaneke -Bürger- ve nayête biderkevtin, ku Mirov li cihêkî de bi xwedanê Rûniştina xwe ve têtê biderkevtin. Ji ber ku weha jî Metoykan -Metoiken- yan jî Baysasan -Beisassen- û Bendan li gel Neşînvanan de bi Cihên hevbeş re bixwedan ve dihatin biderkevtin. Weha jî di piştê jî re mirov ev hêjî nedaye bikirin, gava ku mirov bi Şêweyekî ve li ser Dadgehkirinîtiya Dewletekê ve bi pişkdar ve têtê biderkevtin, ku mirov wî Mafî bi xwe ve dide bidan û wî Mafî bi xwe ve dikare bide biwergirtin. Ji ber ku ev weha jî ji bona wanan ve têtê bihatin, ji yê ku ew li ser Bingehê Peymanan de li gel Dewletekê Civatî de didin biparastin. Wer jî weha jî di Peyamanên wisa jî de têtê bidîtin – ku hinek cih pere jî li Metoykin -Metioken- bi xwe ve bi vî Mafê hanê ve ne bi serê xwe ve bi xwedan ve têtin biderkevtin, belam divên ew xwe ji bal Axayekî -einen Parton- ve bihêlin bêti bipêkeşkirin, weha ku li gora vîna de Pişkdarîtiya wan li serbûna vî Celebê Civatîkirinê de têtê bisînorkirin. Na, ev pê bi mîna ku li nik Zarokan de têtê biderkevtin, Ji yê ku ew ji ber Temenê Zaroktiya xwe ve hêjî di Xanên -Listen-Neşînvanan -Bürger- de nehatine bixistin, û ew li gel wanên Kalên bereyî ji Erkên xweyî Neşîntivaniyê ve hatine bibrerdan, herdu bi rastî ve tanîradeyekî Têgihîştinê ve bi Neşînvana -Bürger- ve têtin binavkirin, lê belê ne weha bi vî rengê hanê ve, belam di yekî de li gel biservekirina Pevika “hatîyê” -werdende-, de, yê din li gel biservekirina Pevika “derbasnûbîtiyê” – ausgediente- de, yan jî gava ku mirov ji bil jî ve dixwaze bide bigotin; bêhtir ev tu Cûdabûnekê nade bikirin, ku ev bi diyar ve têtê biderkevtin, ji çiyê ku em didin bigûmankirin. Em bi rastî ve ji bona Têgihîştina Neşîvan – Bigriff des Bürger- ve bi kêmanî ve têtin bilêgerandin, bi bîyî Lawazîkirina yê wisa ve, ji yê ku ew bi rastîvekirina Pevikirineke wisa ve divê bête bitevlêkirin, belê bi mîna ku weha jî derbar jî bi Bêavrûmet û Drerkirivanan

ve bi Navdûxistinên gûmankiriyên wisa ve dikarin bêtin biderkevtin û divên ku ew bêtin biçareserkin.

Têgeha Neşînvaniyê -Bürger- bi kêmanî ve lê belê dê di rêya tu Rûçîkî de bi derbarîti ve bi nala di hêla vê Beşdarîtiya hanê de li ser dadgehê û Serdarûtiyê ve bête bidestnîkirin. Di gelek şaxên Dewleteyî cudan de lêbelê Distihlatdarîti - Ämter- bi Beşekî ve li gora Demê de bi cudabûn ve têtin biderkevtin, weha ku hinek ji wan ve bi carekê ve ne bi du caran ve ji yekê ve û wîna bi xwe ve dikarin bêtin bihilgirtin yan jî dê bête bihiştin yan jî bes û bi tenha ve di piştî derbasbûna Pêlek Nîşankirî de, hinekî ew li jêr de têtin bidanîn, bi mîna ku Endamîtiya di dadgeha Gel û civîna Gel de, ku ew bi tu Bendên wisa ve nayêtin biderkevtin. Mirov dikare bes û bi tenha ve bi rastî ve dibe bigotin, ku Endamên van Civatan hêjî ew bigir bi tu Kesên Bilindayîtiyê -obligkeitlochen Persone- ve nayêtin biderkevtin û li gora Karûbarên xwe de hêjî ji bona ser tu Deshlatdarîtiya Serdarîtiyê de nehatine bibeşdarbûn, tevî ku ev bi rastî ve bi qeşmerbûn ve tête biderkevtin, Xelkên, ji yên ku ew Tiştên giran didin bibiryardan, ji Serdarîtiyê ve bidin bidûrxistin. Lê belê ev dîvê pê neyête bigihandin, ku li vê derê de ev xwe bes û bi tenha ve li ser navavî de dide bireftarîkirin. Ji ber ku Hevbeşbûna Têgihîştinê ji bona Endamên Dadgeha Gel û Civata Gel ve bi xwedanên tu navan ve nayêtin biderkevtin, ji yê ku li gel de mirov herduwan bikaribe bide binavkirin. Belê jî em dixazin Deshlatdarîtiyên wan bi cudanbûn ve bi tanî nivî ve bi nala Dewhlatdarîtiyê Serdarîtiyê ve bidin binîşankirin. Weha dê em bêhtir ji bona Neşînvanan re vê bidin bigotin, ku ew weha ji bona ser Destihlatdarîtiya Dewletê ve divê bêtin bipîşdarîkirin.

Ev dê weha tanîradeyekî bi lihevhatîrîn Têgihîştin ve ji bona hemûyan ve bihate biderkevtin, ji yên ku mirov wan bi Neşînvana ve dide binavkirin. Lê belê mirov dide bibîrxistin, ku li nik hemû Tiştan de, ji yên ku pêvegirêdanên Xweyîtiyê -Subyekte- wan weha bi vî Rengê hanê ve li gor de bi cudabûn ve têtin biderkevtin, ku ev bi yekekê ve bi ya pêşî ve, ya din bi ya didwan ve, yekeke din bi Dûbûnê -Folge- ve tête biderkevtin, ji ya ku ew ji bona wan ve bi nalal Nîşana hevbeşî ve yan bi carekê ve bi Şaşbûn ve yan jî bes û bi tenha ve bi Lawaz ve bi bersdest ve tête biderkevtin. Lê belê em didin bidîtin, ku Destûr bi vî Celê -Art- hanê ve her gav li jêr xwe de bi cudabûn ve tête biderkevtin, û yekek bi derengî ve, ya din bi zûtir ve têtin biderkevtin.

1275b

Ji ber ku şaşîti -fehlerhatten- û pîsîti -entarteteten- divên bi deringtir ve ji nala Bêşaşbûnê ve çî yê ku em li gel Pîsîtiyan de didin bigûmankirin -, û weha divê wer jî Neşînvana -Bürger- di her Destûrekê de bi yekekî din ve bête biderkevtin. Ji ber vê yeke jî ve Neşînvana xwe dide bidîtin, çilo em wî didin bilibêrxistin -definiert-, bi qectirîn ve di demokratîyê de, di Destûrên din de ew dikare xwe bi rastî ve bide bidîtin, lê belê bi pêwîstiya vîna ve nayêtin biderkevtin. Ji ber ku hinek tu Destihlatdarîtiya Gel nadin binaskirin, û ew tu civînkirinên Gel nadin bidîtin. Belam bes û bi tenha ve Civînên taypetmendiya Civata mezinî Qanûnî ve li ber xwe de didin bidîtin û li ser

reftarîkirina mafê li gora Tiştand de di hêla Destihlatdarîtiyên cudan de didin bidadgehkrin. Weha li Lakaedaimon de ku yekek Ephor li ser vî Celebê -Art- hanê ji Peymanan ve dide bidadkirin, yekekî din li ser wanên hanê de, Ji yên Geronten di rûdanên Kuştinê de û dibe ku careke din Destihlatdarîtiyeke din li ser Tiştên din de. Wer jî ev li Karthago, di cihê ku ew weha jî bi Destihlatdarîtiyên destnîşankirî ve têtin biderkevtin, ji yên ku ew li ser hemû tiştên Mafeyî ve didin bibiryardîkirin.

Lê belê em nikarin belê Tegihîştina Neşînvana -Bürger- xwe bidin bisererastkirin -Modifizieren-. Di Destûrên din de bi rastî ve ne Xwediyê wanên ne destnîşankirinên Destihlatdarîtiya Serdarîtiya Civata Gel û Daweran tête biderkevtin, belam yan ev hemû yan jî

hinek ji wan ve ji bona Amojkaran û Dadweran ve di hemûya de yanî di Tiştên destnîşankirî de têtin bidanîn. Û jî vê na ve em dikarin wê bidin biwerdirin, çi yê ku ew bi Neşînvaneî ve têtê biderkevtin: Ji bona kê ev tanîradeyek ve jê re têtê biberkevtin, li yên ku ew ser şêwirdaratiyê yan jî Dethilatdarîtiyên dadgreran de têtin bibeşdarîkirin, bêhtir em li ser vêna de Neşînvaneî bi Dewleta wîna ve dide binavkirin, û Dewletê em didin binavkirin, da ku em wê bi hêsanî ve bidin bigotin, ku hemûyên bi navkirîti ve, ji yên ku ew pê têtin bitêrkirin, da ku ew xwe bi xwe ve ji bona Jînê ve bidin bitêrkirin.

Ji bona Kirdarîtiyê -Praxis- ve bi rastî ve mirov bi nala Neşînvan ve wan kesan dide binîşankirin, ji yê ku ew di Zayîna xwe de ji Neşînvanan ve têtê bimalbatîkirin, ne bes tenê ji hêla Bav ve yan jî ji hêla Dê jî ve. Hinek li vêdere de hêjî bi bêhtir ve didin bidaxwazîkirin, ku bi rast û durust ve du yan jî Sisê yan jî hêjî bi bêhtir ve bapîr bi Neşînvan ve divên bêtin biderkevtin. Lê belê gava ku mirov Têgihiştina Neşînvan bi vî Şêweyê hanê ve, li gora reweşa Bajaran -Städtegebrauch- de û bi kurtî ve, bide bidestnîşankirin, weha hinek li gel Aporîê de têtin bihatin, bê çilo yên ku bav û kalên wan ji yê sêyem yan jî çaremî Movikê ve bi Neşînvan ve divê bête biderkevtin. Gorgias, ji Leontiner, li ser vêna de date bigotin, ku niv dibe di Demacûyîti de û niv bi kalte ve, Bersif: çilo bi Moserekî ve têtê biderkevtin, çi Moserkirivan dayîte bidirustkirin, bêhtir hinek bi Larissaierkirivan ve têtin biderkevtin. Belam Tişt bi sadebûn ve têtê biderkevtin, bi rastî ve gava ew Bav û kalên hanê li gora Têgihiştina danîne de li ser Desthilatdarîtiya Dewletê de bi pişqdar ve dihatin biderkevtin, dê ew bi Neşînvan ve bihata biderkevtin. Ev belê weha jî ne bikarîn ve têtê biderkevtin, Destnîşankirina, ku li gora wêna Bav û Dê divabûn bihatina biderkevtin, ji ya ku ew li ser Barkirvan û Damezvanên pêşî de divê bête bikaranîn.

Lê belê dibe ku Tiştê wanên hanê bi gûmankirî ve bête biderkevtin, ji yên ku ji bal veguherina Destûrê ve hatine biberkevtin, bi mîna yekeke wisayî bi vî rengê hanê ve di Athen de piştî ku Berdana Zordaran-Vertreibung der Tyrannen- jê hate biserkevtin, di gava ku wê gelek Bêgane û Merevên Metoiknan di Phylênê de date biwergirtin, Belam li nik wan de Gumankirin ji bona Pirsê ve nayête bigirêdan, kî bi Neşînvan -Bürger- ve têtê biderkevtin, belam pirs, gelo yekek ji van ve bi Mafê ve yan jî ne bi Mafê ve têtê biderkevtin, tevî ku mirov li vêderê jî de weha jî hêjî bi bêhtir ve dikarîbû Gûmankirin bida bibilindkirin, gelo yekek, ji yê ku ew ne li gora mafê ve bi Neşînvan ve têtê biderkevtin, ji ber vê jî ve bi carekê ve ne bi Neşînvan ve têtê biderkevtin, ji ber yê ku ew ne li gora Mafê de bi xwe ve ew bi mîna Şaşvaneî têtê bitêgihiştin. Ji ber ku em li vêderê de lê belê didin bidîtin, ku ew weha jî bi bêmafebûn ve Bilindatiyan -Übrigkeiten- dide bidan, ji yên ku ew ku em ji wan ve belê didin bigotin, ku ew didin biserdarîkirin, ger jî weha jî ne li gora Mafê jî de, û li vêderê de Têgihiştina Neşînvan di hêla Rûçikeî -Mermal-Desthilatdarîtiya Serdarîtiyêkê de tanî radeyekî têtê bidestnîşankirin – Neşînvan pê têtê biderkevtin, bi mîna ku em didin bigotin, kî ku ew li ser desthilatdarîtiya Serdarîtiyê de bi xwedanê Beşekî destnîşankî ve têtê biderkevtin -, weha divên bi eşkerebûn ve wer jî ev Neşînvanên hanê bêtin binavkirin, Lê belê Pirs, gelo li gel Mafê de yan jî Nemafe de, xwe li gel vanên hanê de dide bipalpêdan.

Bi rastî ve Hinek li ser de bi Gumankirî ve têtin biderkevtin, kengî tişteke bi nala karkirina Dewletê ve divê bête bidîtin, û kengî na, ji bona Nimûne ve ji bona wê Rûdana hanê ve, ku ew ji Kêmnayê -Öligrarchie- ve yan jî ji Zordarîtiyê -Tyrannis- ve bi Demokratiyekê ve têtê biderkevtin. Hinek êtir didin bixwestin, ku Dewlet Deynên, ne ji yên ku wî, belam ji yên ku Zordar ew dabûn bideykirin, ne bide bivegerandin û xwe weha jî li ser hinên dinî cûrî Erkbûnanên wisa de nede bigirêdan, bi nala ku hinek Destûr xwe li ser Zordarîtiyê de didatin bibingehkirin, û ne bi xwedanê hevbeşbûna Çêtirbûna Armancê ve dê bihata biderkevtin. Bêhtir gava ku Yasayênheyîti -Eingestandenermaßen- li gora vî Şêweyê hanê de car caran careke din jî weha jî bi Demokratî ve dê bide biserdarîkirin, weha divê mirov bide bigotin, ku Karên wisa di Destûreke wisa de wer jî bi Dewleteke gûmankirî ve bi mîna yên din de têtin bigirêdan,

ji yê ku ew ji bal Kêmanîtiyê -Öligarchie- ve yan jî ji bal Zordaran -Tyrannen- ve têtin bivedîtin. Bi rastî ve Destûra t meyi Aporie di Pirsê de bi diyar ve tede tete bidîtin, gav ku mirov divê bide bigotin, ku Dewlet hêj bi xwe ve tete biderkevtin, û ew nema bi bêhtir ve bi xwe ve, belam bi yekeke din ve tete biderkevtin. Beramberkirineke din ji bona Çareserkirina vê Pirsê hanê ve bi War -Ort- û Xelkên cih ve tete bivegirêdan. Ev herdu dikarin bêtin bidestkevtin û ji Xelkên cihan ve ku yekekî ji vir, yê din ji wê derê de hatibin bihatin. Ev Dijwartiya hanê bêhtir bi nala Bêgirîngbûn ve tete binîşankirin. Gotina Polîs bi gelek têgihiştinan ve tete bidekerkevtin, û tanîradeye kîjî ev pîsa hanê bi sivikbûn ve tete biçareserkirin. Wer jî mirov dikare belê bide bigotin, heger ku Dewletek Xelkên wê di wî warî de bi xwe ve têtin bicihkirin, ku ew ji bona yekîkî û bi xwe ve divê bête biparastin. Li ser Bendan -Mauern- de ev li vê derê de bi eşkerebûn tu tişt nayête bihatin. Mirov dikarîbû belê weha jî Pelonnes jî li gel Bendekê bida birapêçandin. Tanîradeyekî Celebekî wisa belê li Babylon û Cihên din de tete biderkevtin, ji yê ku bi bêhtir ve bi Qewarê Umfang- Neteweyekî ve bi nala xwedîbûnîtiya Bajarekî ve tete biderkevtin. Ji ber ku Babylon dihate biderkevtin, bi mîna ku dihate bigotin, ku ew di nava sê Rojan di destên Dukmin de, bi nala Perçeyekî Bajêr ve ku wî hêj nîzabû. Ji ber vê jî ve dê peyvadarkirina vê pîrsê hanê di kêseketiyê din de bête bivehiştin. Ji ber vê jî ve bi her awayekî jî ve divê Mirovekî Dewletê jî Firehbûna Hevbeşbûna Civakekê Gemaisammwesens- lê bide bitemaşekirin û bide bizanîn, çilo mezinbûna Dewletekê divê bête bikirin, û gelo ew bi çêtir ve bes bi Miletêkî ve yan jî bi gelek ve divê bête biderkevtin. Lê belê li vêderê de pîrs tete biderkevtin, gelo Dewletek weha bi dirêjbûn ve ji bona wan bi xwe ve divê bête bicihkirin, bi nala Malbata-Geschlecht- Xelkêncihên wîna ve bi xwe ve divê bête bimayîn, heger ku jî hergav hinek dê bêtin bimirin û yê din dê bêtin bizayîn, belê bi mîna ku em weha jî Çeman û kaniyan jî bi nala wanan bi xwe ve didin bişankirin û didin biparastin, gava ku weha jî hinek Av tete bihatin û hinekî din tete biherîkandin, yan jî gelo mirov bi pîrbûn ve divê bide bigotin, ku Mirov bi rastî ve ji vî bengehê hanê ve bi xwe ve dihatin biderkevtin, lê belê Dewlet karîbû bi yekekî din ve bihata biderkevtin.

1276b

Bêgûmankirin ya dawî bi Rast ve tete biderkevtin. Ji ber ku gava Dewlet bi pîvanên pêkhatina xwe ve bi Civakîtiyekê -Gemeinschaft- ve tete biderkevtin û bi rastî ve bi Civakîtiyekê ve ji Nêşînvânên Dewletê ve, weha dikare, wer ev tete bixuyanîkirin, gava ku Destûr bi wî Celebî ve li gora yekeke din de dê bête bikirin û Destûr bi cudanbûn ve tete biderkevtin, wer jî Dewlet nema bi bêhtir ve bi nala xwe ve tete bihiştin, bi nala ku em belê weha jî Komêkê -Chor- jî, ji ya ku em bi zû ve bi nala Koma pêkenî -komischer- û bi zû ve bi nala destanîtiyê ve tete bidakevtin, yekeke din didin binavkirin, gava ku weha jî Kes bi pircaran jî ve bi wan xwe ve têtin biderkevtin. Wer jî em belê weha jî her Civakîtiyektir -gemeinschaft- û Vegirêdanên bi yekeke din ve didin binavkirin, gava ku Celebê -Art- Vegirêdanê bi yekeke din ve tete biderkevtin, bi mîna ku em ji bona Nimûne ve Lihevhatînekê -Harmonie-, tevî ku ew wan Ahengan bi xwe ve dide biwergirtin, bi nala yekeke din ve didin binîşankirin, gava ku ew niha Dorisch, niha Phrygisch tete biderkevtin. Ev bêhtirî weha ji bona Tişt ve tete bidaxwazkirin, wer dê bête bidîyarbûn, ku merov li nik Pirsê de ji bona Nasîna -Idenditât- Deletekê ve bi herawayekî ve divê ji bona ser Destûrê ve bide bimezekirin. Lê bê Navên wan mirov dikare bide biveguhertin yan jî bide bihiştin, dibe bêhtir ew bi xwe ve yan jî bi carekê ve Mirovên din tede bêtin bicihneşînkirin. Lê belê gelo Dewlet, gava ku Veguestina Destûrekê tede tete birûdan, Erkbûnîtiyên -Verbindlichkeiten- xwe bi şêyekî dadwerî ve dikare bide bihilanîn yan jî na, ev bi Pîrsekeke din ve tete biderkevtin.

Li ser rêza bikaranîtkirina -Abgehandelte-reihe- li vêderê de Lêkolîn nayête bitêrkirin, gelo mirov Pakîtiya -Tugend- başîtiya Mirovekî û çêtirbûna Neştecihekî -Büger- bi nala hevdû ve divê bête bidanîn yan jî na. Mirov nikare vê pirsê bi erê û na ve bide bigotin, gava ku mirov ne di pêşiya pêşî de Pakîtiya Neştasih -Bürger- di pêkhatinê -Umriß- de ji bona lêgerandîne ve nede binîşankirin.

Em li ser Neştasih -Bürger- de bi wê Têgihiştinê -Sinne- ve didin biaxivtin, bi mîna Nimûne ve Keştavan -Schiffer- bi yekekî tenha xwe ve ji tevahiya Keştîvanên Keştîyê -Bemannung-ve tête biderkevtin. Tevli jî ku Keştîvan her yek ji bona bi cihanina karekî ve, ji yê ku ew têtin biliberdikevtin, ne bi bîma hevdû ve têtin biderkevtin – ji ber ku yekek bi Destdolab -Ruderver- ve, yê din bi Rêbirvan -Steuermann- ve, yê sêyem bi Rêbirvanê pêşî -Vordersteuermann- ve û yekekîdin carekedin bi xwedanê navekî din ve tête biderkevtin -, weha dê bi rastî ve bi eşkerbûn ve bi rast û dirust ve Têgihiştina Jêhatîbûnîtiya her yekekî ji wan ve bi serê xwe ve bête biderkevtin, lê belê xweser pere jî dê hêjî weha jî tevahiyeke Têgihiştinê ji bona wan hemûyan ve bi Lihevhatî ve bête biderkevtin. Ji ber ku tevahiya hemû karên wan, di pêşiya pêşî de bi kevtilefta her yekekî Keştîvan ve bi tenha xwe ve tête bivegirêdan, bi Cûneyekê Bextiyar ve tête biderkevtin. Wer jî bêhtirî weha jî me Neştasihvan -Büger-, tevî ku ew jî ne bi mîna hevdû jî ve têtin biderkevtin, bi tevahî vê Karên wan ji bona Bextiyarîtiya Civakîtiyê -Gemeinschaft- ve, lê belê Civakîti -Gemeinschaft- di Rêkûpêkxistina -Ordnung-dewletê de tête bivedîtin. Ji ber vê yeke jî ve divê Pakîtiya Neşînvana -Büger- ji bona Perwaza -Form- Destûra Dewleta wîna ve di pêwendarîtiyê de bête bivedîtin. Tanîradeyekî ji ber vîna jî ve gelek Celebên Destûrê têtin bihenîkirin, weha dikare bi eşkerbûn ve Pakîtiya bêhempeya Baştirîn Neşînvana ne bes tene bi yekekê ve bête biderkevtin, di gava ku mirov belê li gora vîna jî de baştirîn Mirov li gora pakîtiya bêhemapatîyê de weha dide binavkirin.

Ku mirov ji ber vê yeke jî ve bi mirovekî çêtir ve û hêjî bi Pakîti ve, ji ya ku ew mirovê çêtir dide bidirustkirin, ne bi xwedî ve dikare bête biderkevtin. Lê belê ev Pevika hanê dihêle xwe weha jî hêjî bi rengekî din bide bidestxistin, di kava ku mirov ji yekekî Aporî ji bona ser baştirîn destura Dewletê tête biçûyîn. Gava ku Dewlet nikaribe ji Xelkên zor baştir ve bête bipêkhatin û weha jî her yek karê xwe bi başî ve bide bicihkirin, çiyê ku ji bal Pakîtiyê ve tête bihatin, weha divê, ji ber ku hemû Neşînvana -Büger- nikarin bi mîna hev ve bêtin biderkevtin, ku Pakîtiya Mirovekî çêtir û Mirovekî bi yekekî ve tête biderkevtin.

1277a

Bêhtir Neşîntîvaniyeke zor baştir divê hemû pê bibixewrdî ve bêtin biderkevtin, ji ber ku Dewleta Baştir wer jî divê bi baştirîn ve bête biderkevtin, belem ya başbûna Mirovekî nikare bi wê ve bi xwedan ve bête biderkevtin, yan jî ku ew divê bi baştirin Dewlet ve bête bivegirandin, ku hemû Neşînvana têde dê bi başî ve bihata biderkevtin.

Hêjî bi bêhtir ve, Dewlet ji perçên ne wekhev ve tête bipêkhatin, bi mîna Gewhera Hestiyariya -Sinnenwesen- di pêşî de ji Giyan û Laş de, Giyan ji Hiş û dilbijandarîtiya maldarîtiyê, Xanî ji Mêr û jinê ve, Maldarîtiya ji Axatîyê û Koletîyê ve tête bipêkhatin. Ev hemû Perçên hanê ne bi Celê wekhev ve û ne jî yên dinî pêve girêdayî weha jî di Dewletê de tête biderkevtin, û ji ber vîna jî ve ev bi nineçartî ve tête biderkevtin, ku Pakîtiya hemû Neşînvanan ne bi yekbûnekê ve dihat biderkevtin, bi mîna ku Komek -Chor- ne ya ku ew ji bal Rêberê Komê û yên Kesên li piştrawestayî ve di rêzên dawî de bi yek ve tête biderkevtin.

Ji ber vê yekê jî ve weha dê bi diyar bête biderkevtin, ku ew bes tenê bi wîna bi xwe ve tête bidertkevtin, Lê belê jî ne ku dibe Pakîtiya yekekî nîşankirîyê Neşînvanekekî çêtir bi Mirovekî çêtirtir ve bi xwe ve tête biderkevtin? Debera em weha jî ji bona Serdarekî Jêhatî jî ve bidin bigotin, ku ew bi qenc û şehreya ve tête biderkevtin û ji hêla mirovekî Dewletê ve, ku ew bi

jîrbûn divê bête biderkevtin. Lê belê weha jî bi berê ve ji hêla Perwerdekirina Serdar ve hinek didin bimebestkirin, ku divê ew bi yekeke din ve bête biderkevtin, bi mîna ku mirov belê weha jî dide bidîtin, ku Kurên Padîşah di hunera Siwarbûnê û hunera cengê de têtin bifêrkirin, û Euripides ji bona mamostê Fêrkirina Zarokên xwe re dide bigotin: “ne ji bona min re vanan! – belam ji bona çiyê ku Dewlet pê têtê bipêwistîkirin,” bi nala ku ew bi Nîşaneke taybetiyî Serdrarkirivan ve têtê biderkevtin. Lê belê gava ku Pakîtiya Serdarekî baş û Mirovekî baş ne bi mîna hevdû ve, lê belê ku Neşînvana weha jî bi jêrdest -beherschte- ve têtê biderkevtin, weha divê ku Pakîtiya Neşînvana û ya Mirov ne bi bes ve bi wêna bi xwe ve têtê biderkevtin, lê belê ji ber Neşînvana taybetî, ji ber ku Pakîtiya Serdar û ya Neşîvanê sade ne bi mîna hevdû ve têtê biderkevtin û ji ber vê jî ve dibe ku weha Lason dabe bigotin, ku ew divê birçîbûnê bide bidîtin, gava ku ew ne bi Zordar ve bête biderkevtin, bi nala ku ew gelo nayête biliberkevtin, ku ew bi Mirovekî taybet ve têtê biderkevtin.

Lê belê bêtir vê hêjî mirov dide bipesinandin, gava ku ew ji bona yekekî ve dide bifermandarkirin û fermana wîna têtê bicihkirin, û ew bi nala Pakîtiya girawkirina Neşînvana ve têtê bicihkirin, ku ew wer jî bi başî ve bi Fermankirinê ve têtê biderkevtin, bi nala ku ew bi başî ve sertewandî bizanîne bête biderkevtin. Gava ku ew wer jî Pakîtiya Mirovekî baş bi nala pakîtiya Serdarekî ve bide biderxistin, bi dij ve ya Neşînvana bi nala herduwan ve, weha dê ne herdu Pakîtî bi mîna wê pîvanê ve bi pesindartî ve bihata biderkevtin.

Ji ber ku ew weha têtê bixuyanîkirin, bi nal ku gelo Serdarîtkirin -Herrschen- û -Sertewandîkirin- bi cudabûn ve û ne wêna bi xwe ve divên bidin bifêrkirin, û di pişt re carekedin weha, bi nala ku divabû Neşînvana herduwan bihata biliberkevtin û li ser herduwan de bi pişkdar ve bête biderkevtin, weha ew dixwazin daxuyanîkirina Helwesta Karnas ji avahatî ve bidin biwergirtin, ew Serdarîtyekê dide bidan û pêre ew wêna hanê didin bimebestkirin. Ji ya ku ew li ser Saziyên neçaretîyan de A dide birakişandin, ku pêrrabûnê wêna Axa -Herr- nikare pê bête biliberkevtin, belam ji yê ku ew bes û bi tenha ve dikare bi karbûn -benutzen- ve bide bipêwestîkirin, bi bêtirbûn ve dê ya din ji bona wîna ve Vedîtina Bendeyekî bida bidan, ew didin bimebestkirin, gava ku ew bi xwe ve Karên wisayî nizim dizane bide bilidarxistin. Lê belê bêtir mirov li ser gelek Celeban -Arten- de ji Benda ve dide biavixotin, ji yê, ji yê ku ew ji karê destên xwe ve têtin bijiyandin, û weha jî pêvê Destkariya nizim jî têtê bivegirêdan.

1277b

Ji ber vê yeke jî ve di hemû dema de Destkran di hin dewlwan de di Desthiladarîtiyan -Ämtern- de ne bi pişkdar ve dihatin biderkevtin, û were jî ew li wê derê de hate bimayîn, tanî ku Demokratiya derveyî hate bihatin. Dam û dezgehên ji yê ku ew bi vê Têgihîştina hanê ve dihatin bihilatdarîtkirin, weha Mirovekî baş Dewletê karê wî ne Ferkirinbûn û ne weha jî bi kêmanî ve ku ew bi Neşîvanekî -Bürger- qenc ve ji bona xwe bi xwe ve, heger ku ew carekê ji caran ve ne ji Neçartî ve bihata biderkevtin; ji ber ku ew wer jî di navbera Axê -Herr- û Peyekenecht- de tu Cudabûn bi bêtir ve bihata bidîtin. Lê belê ew weha jî Serdarîtyekê dide bidan, dibe ku mirov wêna li ser yê mîna xwe de û li ser Xelkên azad bide biserdarîtkirin, û pêre ew bi Serdarîtiya siyasî ve didin bimebestîkirin, ji ya ku ew Serdarîtyê pêve, ku ew dê pê bête bidarîkirin, divê bête bifêrkirin, bi mîna ku Ser siwarek li jêr Serswarekî din de û Generalekî li jêr Generalekî din de hatibin biserkevtin û bi Rêvber û Serbazên sade ve divên bêtin bikirin. Ji ber vê jî ve ew weha jî bi başî ve têtê bigotin, ku mirov nikare bide bifermandarkirin, ger mirov ku nehatine bisertewabdin -gehorcht-.

Weha bêtir Pakîtî di herduwan de bi cudabûn ve têtê biderkevtin, lê belê Neşîvanekî qenc divê di herduwan de bête biliberkevtin û bikare bide bikirin, ku ew bi Serdar -Herrscher- û Jêrdar -Unetertan- ve divê bête biderkevtin, û ew bi Pakîtiya Neşînvana ve têtê biderkevtin, ku

ew bi Serdar ve li ser Azadvanan de ji bona Rêvebirinê ve û ji bona Hilgirtinê ve divê bête bizanîn. Û weha bêhtirî weha jî Pakîti Mirovekî qenc herdûwan dide biderxistin, gava ku weha jî Nermîti û Dawerîtiya Serdar ji Celebekî din ve tête biderkevtin. Ji ber ku weha jî li nik yekekî de li jêr Deshilatdarîtiya bilinn-Obrigkeit- de rawestyayî de, lê belê Mirovê azadî qenc bi Pakîtiyê ve tête biderkevtin, ji bona Nimûne ve Dadwerîti, bi eşkerebûn ve ne bes bi yekekê, belam ew Celebên cudan di xwe de dide bihilgirtin, li ser bingeheên wan de dê ew bide bifermandarîkirin û bisertewadîkirin -gehorschen-, bi mîna ku Nermbûnîtiyê û Xurtbûnîti -Strakmut- li nik Mêr û Jinê de bi cudabûn ve têtin biderkevtin. Mirovek dê bi nala tirsonevanekî ve bihate bixuyanîkirin, gava ew di Rengê mêrxasiyê de dê bi nala Jîneke mêrxas de bihata biderkevtin, û Pîrekek bi nala Lewçedar û qîjvan, heger ku ew bes û bi tenha ve weha li ser xwe de dê bi nala Mirovekî qenc ve bihata biderkevtin. Belê jî weha jî Pakîtiya aborîtiyê li nik Mêr û Jinê de bi cudabûn ve tête biderkevtin: Ew divê bide bidestxistin û wan bide bihiştin. Weh jî Jîrîti ya Şahyade bes û bi tenha ve ji Pakîtiya wîna ve tête biderkevtin. Lê belê Pakîtiyên din têtin bixuyanîkirin, ku ew xwe bi wekhev ve li nik wîna de û Jêrdaran de divên bêtin bidîtin, lêbelê ji ya ku ew li nik Jêrdaran de bi nala Pakîtiya wisayî hatî ve ne bi Jîrîtiyê ve tête biderkevtin, belam bi Bîr û baweriyên rastî ve tête biderkevtin. Ji ber ku Jêrdar -Untergebene- bi mîna Dirustvanê Bilûrê ve tête biderkevtin, lê belê Şahzade bi mîna Lîstikvanê Blûrê ve, ji yê ku ew Amûr -Instrument- dide bikaranîn.

Weha gelo Pakîtiya Mirovekî qenc û Qencîtkirina Nişîtîvanekî bi wekhev ve yan jî bi cudabûn ve tête bi erkevtin, û çilo ew bi wek wê ve û çilo bi cudabûn ve, dê jê ve bête bizrlakirin.

Çi bi Neşînvanan ve tête bigirêdan, lê belê hêjî yekek ji Diwarîtiyan ve tête bimayîn. Bi Rastî ve bes û bi tenha ve ewê hanê bi Neşînvana ve tête biderkevtin, ji yê ku ew dikare di Desthilatdariya Serdarîtiyê de bête bibeşdarîtkirin, yan jî weha jî bi Sêwlekan -Banausen- ve nala Nêşînvanan ve bêtin bivedîtin? Weha jî divên pê bêtin bicihkirin, ji yê ku ew bixwedanê tu Beşdarîtiyê ve li ser Fremantbertiyê de nayêtin biderkevtin, weha ji ya ku niha ew Pakîtiya nivîsandî nikare bi tu rengekî ve ji bona her Neşînvaneke re bi xwe ve bide bikirin. Ji ber ku Tevde dê belê bêhtir bi Neşînvana ve bihata biderkevtin. Lê belê ne yek jî ji vî Celebê Xelkê ve bi Neşînvana ve tête biderkevtin, ji bona Kîjan Çîniyê ve divê mirov wan bêhîtr bide bihejmartin? Ew belê hêjî ne Metoiken û ne jî bi Bêgane ve têtin biderekevtin.

1278a

An jî dibe ku divê ji bona vê xwestiya Bingehe hanê ve bigir tu Tunebûnîti bête biderkevtin? Belê weha jî Bende û Azadkirî ne ji wan tevan ve têtin biderkevtin. Belê ev hemû bi rastiye tête biderkevtin, ku ne hemû ewên ji bona Neşînvaniyê ve têtin bidanî, bi bêtî vîna ku Dewletek nikare bête bimayîn, ji ber ku belê jî weha jî Zarok ne bi Rengê Neşîntiyê ve bi mîna Zilaman ve têtin biderkevtin, belam ev bi her awayekî ve têtin biderkevtin, wê şeweyê Pêwendiyê: ew bi Neşînvana -Bürger- ve têtin biderkevtin, lê belê ne bi Neşînvaniyê dirust ve têtin biderkevtin.

Di Demên kevanr de, bêhtir di hin Dewletan de Bazirgan bi Bende ve yan jî bi Bêgane ve dihatin biderkavtin, û ji ber vê jî ve ew hêjî bi pîrbûn ve bi vê ve têtin biderkevtin. Lê belê biştirîn Dewlet dê tu Bazirgan ji bona Neşînvaniyê ve nede bikirin, û weh jî divê ew bi Neşînvaneke ve bête biderkevtin, weha ku belê jî ew ji bal me jî ve Pakîtiyeke qencî Nişîtîvaniyê ne her yek û ne jî ewê hane jî, ji yê ku bes bi Mirovekî azad ve tête biderkevtin, jêre bidin binivîsandin, belam bes û bi tenha ve ji wan re, ji yê ku ew ji bona Bidestkevtina Xuwarin û vexwarina pêwîstiyên mana Jiyanê ve hatine bi azadkirin; ji yê ku ew lê belê li gel peydakirina Xwarin û vexwarina pêwîstiyên mana Jiyanê ve didin bikarkirin, ew bi Bende ve têtin biderkevtin, gava

ku ew ji bona yekekî din ve didin bikarkirin, lê belê gava ku ew ji bona Tavîhîtiyê, Bazirganan û kirêkarên Rojane.

Lê belê dê di hêla Remankirina hatî de bête biderkevtin, gava ku mirov hinekî bi kemanî ve dide bivedîtin, Zelal, bê çilo ev xwe li gel van Xelkan de dide bireftarîkirin; ji ber ku ev Gûmankirina hanê ya Gotî di Awira pêş de bi diyarbûn ve dide bidirustkirin. Ji ber ku destûrên Dewletê bi gelean ve têtin biderkevtin, weha jî divê ev bi gelek Celeban ve ji Neşînvanan - Bürger- ve û nemaze ji Neşînvanebîndest ve bêtin bihebûn, bi wî rengî ve, ku li jêr Destûreke Taybetî de bi Sêwlek -Banausen- û Kirêkarên Rojan ve bi neçartî Neşînvana -Bürger- ve divên bêtin biderkevtin, û careke din ew li jêr hineke taybetiyên din de bigir ku ew divabûn nehatina bikirin, gava ku ew ji bona Nimûne ve Destûrekê bide bidan, ji ya ku mero wê bi aristokratî ve dide binavkirin û li gora Rûmetên neşîntîvanîtiyê de li gora Pakîtiyê de û bi Destkevtinê de pê têtin bixelatkirin. Bêhtir nikare bête biderkevtin, kî Jiyana Sêwlekekî yan jî Karkerekî rojane dide birêvebirin, ji yê ku ew xwe di kirdarîtiyên Pakîtiyê de pê têtin birabûn. Di Kêmanîtiyan -Öligarchien- de bi bereva jî ve bi rastî ve tu Karkerên rojane nikare bi Neşînvana ve bête biderkevtin – ji ber ku li vir de Beşdarîtibûn ji bona ser Karmendîtiyan -Ämtern-ve bi hêjabûneke bilind ve têtin bivegirêdan-, lê belê dibe ku Sêwlekek jî, ji ber ku piraniya Xelkên Bazirgan têtin bidewlemendkirin. Li Theben de Qanûnek dihat bidîtin, ku tukes Karmendîtiya Dewletê divê nede bihilgirtin, kê xwe ne bi dirêjbûna deh Salan ve ji Bazarganiya Bazarê ve neda be bivedûrkirin. Lê belê di piraniya Destûran de Qanûnin weha jî Bêganên jî ji bona nava Bazînê Neşînvanan ve dide birakişandin. Di hin Demokratiyan de bi Neşînvana ve têtin biderkevtin, kî bes û bi tenha ve ji bal Neşînvaneke ve hatiye bizayîn. Wer jî dê ev di hin Dewletan de li gel Bêjiyan -Bastraden- jî ve têtin biderkevtin, ango ji yên ku ew ji derveyî Jinanîna Qanûnî ve Zarokên hatine bizayîn, têtin bihiştin. Lê belê ji ber ku mirov vanên wisa bes û bi tenha ve ji ber Kêmasîtiya ser Gelê resen ve di hêla bête bikirin – bêhtir mirov ji bona qanûnên wisan ve dest dide bidirêjkirin, gava ku Serjimara Gel bi kêmbûn ve têtin biderkevtin, weha mirov dide bijimarin, gava ku Çendbûna Milet bi têrbûn ve têtin bigewrebûn, pê bi pê ve di pêşî de weha jî wanên hanê li kêleka yên din de li jêr Tevhîtiya Neşînvanan de, ji yên ku yekek bi Bendeyekî Bav ve yan jî bi Bendakî Dê ve têtin biderkevtin, di pişt re yên din, ku bes û bi tenha ve Dê bi Neşîntîvanîtiyê ve têtin biderkevtin, û di dawîya dawî de mirov bes û bi tena ve wan hêjî bi nala Neşînvana ve di hêla bêtin bipiştraskirin, ji yê ku ew ji her du aliyan ve ji Neşînvanan ve têtin bidakevtin.

Weha dê bêhtir ji vîna ve bête bixuyanîkirin, ku ew gelek Celeban ji Neşînvana ve dide bipeydakirin, û ku mirov di Cihê pêşî de yekekî wisa bi nala Neşînvana ve bide binîşankirin, ji yê ku ew li ser Hêjabûnên Neşîntîvanîtiyê de têtin bipişdarîtkirin, bi mîna ku Homer dide bisitirandin; ... bi mîna bê namûsekî Bêgane” (wî li gel min de date bireftarîkirin); ji ber ku kî li ser vî Hêjabûnê de ne de bibeşdarîtkirin, ew bi nala yekekî Metoike ve, bi nala rûniştvanekî Hevalparastvan ve têtin biderkevtin, Belam li kuhderê de dê ev Têkilîyên hanê bêtin bivepoşandin, li wêderê de ew têtin birûdan, da ku ew Xelkên li gel xwe de bide bixapandin.

1278b

Weha li nik Pirsê de, gelo mirov Pakîtiyê, ji ya ku wê ji bona Mirovekî baş ve û Pakîtiyê ve, ku wê ji bona Neşînvaneke zor qenc ve dide bikirin, bi mîna cudabûnê ve yan jî bi nala wekhev ve dêve bête bidanîn, merov ji ya vegotî ve dide bidîtin, ku di Dewketekê de herduyên bi navkirî ve bi mîna hev ve, ku ew di yekeke din de bi cudabûn ve têtin biderkevtin, û ku weha jî li wêderê de ne her yek herduwan di xwe de biyekirin, belam bes û bi tenha ve Mirovê Dewletê û ji yê ku ew bi xwedanê Desthilatdarîtiyê ve têtin biderkevtin yan jî ji yê ku ew weha jî pê

hatiye bixelatkin, ku ew Karûbarên Dewletê yan bi tenha ve xwe ve yan jî bi Civakîti ve li gel yêndin de dide biserpereştîkirin.

Piştî ku ev têtê bidamezirandin, ev pirsê têtê bikin, gelo mirov yekekê yan jî gelek Destûrê Dewletê didate bergitin, û gava gelekên, kîjan û çend jê ve têtin biderkevtin, û li kuhderê de Cudabûna wan têtê bidîtin.

Destûr bi Rêkûpêkbûna -Ordnung- Dewletê ve di têtîkîya -Bezug- li ser Desthilatdarîtiyan de bi carekê ve û nemaze di Têtîkîya ser Jorî de bi taybetî ve têtê biderkevtin. Jordartîya Deshilatdarîtiyê dê di herderê de di rêya Serdarîtkirina Dewletê de bête biwênedarîkirin, û di Serdarîtkirina xwe de careke din Dewstûra wêna têtê bidanîn. Ez ji bona Nimûne ve didim bimebestkirin, ku di nava Dewletên Demokratî de di nava Destên Gel de xwedanîtiya Desthatdariya Jor têtê biderkevtin û di Kêmanîtiyan -Öligrachien- de din ava Destên hindika de têtê biderkevtin, û ku em ji ber vê yekê hanê jî ve Destûrê di herdu caran de bi nala yekeke din ve didin binîşankirin, û ji ber vê jî ve dê emê ji bal Destûrên din ve bidin biaxivtin.

Lê belê divên em, da ku em li vêderê de bingehe pêwist bidin bidestxistin, bi her haweyekî ve bidin bidan, ji bona kîjan Armancê Dewletê li vir de têtê biderkevtin, û li ser çend pîrbûna Celêbên Mirovan û tavahîtiya Jînadîtiya civakîtiyê de dikare bide biserdarîtkirin. Ji xwe ve di Peyvdarên pêşî de, ku di wan de Sermiyandarîtiya Malê û Cihê Axê -Herr- Peye -Knecht- têtê hatîbû bireftarîkirin, Me daye bigotin, ku Mirov bi yekekî ji hêla Serûştîyê -Natur- li ser Civakîtiya dewletê ve têtê bi Jîndarekî ve bi danîvan ve têtê biderkevtin û ji ber vê jî ve Mirov didin bidaxwazkirin, weha jî gava ku ew tanîradeyekî jî bi tu Alîkarîtiya hevbeşî jî ve neyêtin bipêwistîkirin, nemaze bi kêmanî ve di piştî ku ew li gel hevdu de têtin bijiyandin; ku pere jî weha jî Berjewendiya hevbeşî wan ji bona gel hevdu de dide birêvebirin, Nemaze ku Civakîti jî bona her yekî ji wan ve bi bilindtirîn bûnîtiya Jînê ve têtê piştîkartin. Ev bêhtir ya Dewletê bi destnîşankirina mîna ji hêmanîyan re bi xweştirîn ve têtê biderkevtin, weha ji bona her yekekî be bi tenha ve bi taybetî ve têtê biderkevtin. Lê belê Mirov weha jî ji bona jînê bi xwe ve dixwazin li gel hevdu de bêtin bidakevtin – bêhtir dibe ku berê di jînê de bi tenha ve bi perçeyekî baş ve bête bidîtin – û Civakîtiya dewletê pere jî ji bona besbûna xwestiyên Hebûnê ve bi rast û dirust ve bidin biparastin, têtê bimerckirin, ku nekirina Jînê bigir ne bi gelekî ve bi giranbûn ve têtê biderkevtin. Belê mirov dide bidîtin, bi çiqasî pîrbûna Mirovan di Dewletekê de gelekî nikare li ser jînê de dide bihilgirtin, bi nala ku ew Celebekî Bextiyariya bédengî û Şîrîtiyên serûştîyê di xwe de dide biveşartin.

Bêhtir bi çi ve Şêweyê birêvebirina sadeyî Serdarîtiyê ve têtê bigirêdan, weha ev nikare bi giranî ve bête birûdan, ku Cudabûna wan bête bidan. Em li ser wan de belê weha jî gelek caran di Nivîstên Liberkevtî de didin bireftarîkirin. Zordarîti -Despotie-, Desthilatdarîtiya Axê li ser Bendan, têtê bipeydabûn, ger jî weha jî di Rastîtiyê de Berjewendiya wîna hanê de, ji yê ku ji hêla Serûştîyê ve bi xwe ve bi Peye -Knecht- ve têtê biderkevtin, û ewêndin, ji yê ku ji hêla Serûştîyê ve bi xwe ve bi Axê -Herr- ve têtê biderkevtin, bi xwe ve têtê biderkevtin, nemaze ji bona Berjewendiya Axê ve, û ji bona Berjewendiya Bende ve ew bes û bi tenha ve bi vî rengê hanê ve têtê bipêkhatin, bi rastî ve bi dûrbûn ve bi nala, gava ku bête bikuştin, weha jî Destlatdarîti bi dawîbûna xwe ve divê bête bidawîkirin. Lê belê Deshilatdarîtiya li ser Zarokan, Pîrekê û tevahiya Malê de, ew Deshilatdarîtiya hanê, ji ku em bi aborîtiyê ve, bi Bavîtiya malê ve didin binavkirin, ew yan bi Baştirîn ve ji bona Jêrdestan ve yan jî ji bona Baştirîn hevbeşbûna herdu Beşan ve bi wekhev ve têtê bipêkhatin.

1279a

Jêrdest -Unergebenen- bi xwe ve û ji bona xwe ve, bi mîna ku em weha jî li nik Hunerên din jî de, Bijîşk ji bona Nimûne ve û Werzîş -Gymnastik-, didin bidîti; lê belê leyde ev Hunerên hanê

weha jî wan re bi kar ve bêtin biderkevtin, ji yê ku ew wan didin bikaranîn, ji ber ku tu tişt nabe birêgirtin, ku Mamostê Werzîşê pere jî weha jî bi xwe jî ve bi yekekî Kardar -Übenden- ve tête biderkevtin, bi mîna ku Ajotvan -Steuernmann- her gav bi yekekî ve ji Keştîvanan ve tête biderkevtin. Mamostê Werzîşê weha yan jî Ajotvan dê Xweşiya li jêr Destên xwe de li ber Çav de bide bidanîn; lê belê ew bi xwe ve bi yekekî ve ji wan ve bête biderkevtin, weha jî Berjewendiya wan pêre jî dê ji bona wîna jî ve bête biderkevtin; ji ber ku yekek bi Keştvanekî ve tête biderkevtin û yê din dê bi yekekî din ve bête biderkevtin, tevî ku ji berê ve Mamostê, bi yekekî Kardar – Übenden- ve tête biderkevtin.

Ji ber vê jî ve weha jî di beramber Karmendîtiyê de di Dewletê de tête biçûyîn, gava ku ew li ser bicarekbûna wekhebûntiya Mafebûnîtiya Nêşînîtiyanîtiyê de tête bibingehkirin, Daxwaza gelemperî ji bona wêre ve tête biçûyîn, ku ew dê bi veguestî ve divê bide bihilgirtin, tevî ku di koka xwe jî de, bi mîna serûştîtiyê ve, ku Daxwazkirin di pîvan ve dihate biderkevtin, ku Bargiraniya Xizmetkarîtiya Dewletê divabû bi Veguestî ve bête bihilgirtin, û ji bona Bextiyarîtiya me ve weha jî careke din yekekî din dide bikarkirin, di piştî ku mirov bi xwe ve di pêla Kamendîtiyê de ji bona Kara -Vorteils- viyê didin ve bida bikarkirin. Lê belê êbthir mirov ji ber Berjewendiyan ve dide bixwestin, ji yê ku ew li ser Rêveberîtiya Civakîtiyê ve û Karmendîtiya Dewletê ve têtin bipijiqandin, her gav li ser Serdarîtiyê de têtin bimayîn, bigir bi nala gava ku Mirovekî newxweş di Karmendîtiyê de hergava nexweşîtiyê bi melûlê ve dê bihate biderkevtin. Mirov divabû belkî di Rûdaneke wisa de Karmendan bi kêr ve bi tûrebûnê ve dê bikarîba bida bidixdixandin -nachyagen-, bi mîna ku ev niha tête birûdan.

Weha bêhtir mirov dide bidîtin, ku hemû ew Destûrên hanê, ji yê ku ew li ser Berjewendiyên Tevahîtiyê ve têtin biarmanckirin, bi rastî ve li gora Pîvana Mafetiyê bi xwe ve, û ku bi dijbûn ve ewên din, ji yê ku bes û bi tenha ve ji bona kara xwe ve bi nala Serdrakirinvan ve didin biarmanckirin, tevahiya Destûrên şaşomaşo û Pîs bi rastî ve têtin biderkevtin, ku ew bi Celebê -Art-zoradrîtiyê -despotischer- ve têtin biderkevtin, lê belê ku Dewlet bi Civakîtiya -Gemeinschaft- Xelkên Azad ve tête biderkevtin.

Di piştî ku me ev date bidiyarkirin, ya dinhatî tête biderkevtin, ku em li ser Destûran de weha bidin bitemaşekirin, bê ka ew bi çend ve bi jimar ve û kîjan têtin biderkevtin, û bi rastî ve di pêşî de Destûrên rastî, ji ber ku gava ku ev bi têrbûn ve li ber Ronahîtiyê ve bêtin bidanîn, wha jî divê jê Nebaşîtî -Ausartung- jî xwe bidin biderxistin.

Ji ber ku Destûr û Serdarîtî bi yek ve têtin biderkevtin, Serdarîtî bi Serdarîtkirinê ve di Dewletan de tête biderkevtin û Serdarîtkirin careke din yan bi yekekê ve yan jî bi kêmbûnan ve yan jî bi Komekê -Mengê- ve divê bête biderkevtin, weha dê betin kirin, gava ku ev bi yekekê ve yan jî bi hindikan ve, yan jî bi Komekê ve Serdarîtiyê bi gelemberîtiya Başbûnîtiyê ve tête birêvebirin, Ev Destûra hanê bi neçartî ve dê bi rastî ve bête biderkevtin, lê belê ev bes û bi tenha ve ji bona kara yekekî ve, yan jî Hindikan ve, yan jî komekê ve tête birûdan, weha ev bi Nebaşîtiyan -Ausartungen- ve têtin biderkevtin; ji ber ku mirov divê Kesên xelkên Dewleteke wisa yan ne bi tu Neşînvana ve bide bizanîn, yan jî ew divên li ser wan Berjewendiyan de bi xwe ve bi Pişkdar ve bête biderkevtin.

Ji hêla Padîşîhîtiyan ve mirov wanên hanê dide biparastin, ji yê ku ew li ser Çêtirbûna Hevpahrîtiyê de dide bidîtin, ku jêre bi Paşahîtiyê ve didin binavkirin, Serdarîtiya Hindikan, lê belê ji yê ku ew hêjî bi bêhtir ve ji yekî ve têtin biderkevtin, Xanedaîtî -Aristokratîe-, an jî wisa, jib er ku ew bi Çêtirbûn ve didin biserdarîkirin, yan jî wisa, ji ber ku ew ev Serdarîtiya hanê bi Çêtirbûn ve ji bona Dewletê û Lebatên -Klieder- wêna ve tête bidûvekevtin, di gava ku Gel di dawîya dawî de Dewletê ji bona tevahîtiyê ve bi Çêtirbûn ve dide birêvebirin, weha mirov jêre hemû Destûrên Dewletê bi Nîşana Ramyariya bi hev re dide bikaranîn. Ev bi Bingehê wêyê baştir ve tête biderkevtin. Yekek yan jî Hindik dibin xwe bi sivikbûn ve di hêla Dilpakîtiyê de bidin biderxistin.

1279b

Ku ya wan bi bêhtir ve daxwazên her Pakîtiyekê bi rast û duiust ve divê bêtin biligorêkirin, ji xwe ve ev bi diwar ve tête biderkevtin, bi dij ve ev bi gelekî baştir ve beramber bi Pakiya cengîtiyê ve bi sadebûn ve tête biderkevtin, ji ber ku ew bi Pakîtiya Xelkê ve tête biderkevtin. Ji ber vê yeke jî ve li ser Bingehê vî şeweyê Dewletê de Desthilatdarîti bi pirbûn ve li nik Xelkên rast û dirust ve tête biderkevtin, û Neşînvânên Dewletê li vêderê de bi Hilgirvanên Çekan ve têtin biderkevtin.

Destûrên bi Parekbasen yan jî Nebaşkirîtkirin -Ausartungen- ve bi navkirî ve têtin biderkevtin: ji bal Padîşahîtiyê ve Zoradarîti -Tyrannis-. Ji bal Xenedanan -Aristokratiyê- ve Kêmasî -Öligarchie- û ji bal Ramyarîtiyê ve Demokratî. Ji ber ku Zordar -Tyrannis- bi Padîşahîtiyekê ve ji bona bikaranîna Mirov ve tête biderkevtin, Kêmasî -Öligarchie- bi dû Berjewendiyên Dewlemendan ve tête biderkevtin û Demokratî bi dû Berjewendiyên Hejaran ve tête biderkevtin, belam ji bona Bexteyarîtiya Tevîhiyê ve tu ji wan ve nade bikarkirin.

Lê belê em divên hêjî hinekî bi dirêjbûnîtir ve bidin bigotin, bi çi ve her yek ji van Destûran ve tête biderkevtin, ji ber ku tişt hinek diwarîyan dide bidîyarkirin. Kî Şaxekî Zanebûnê bi rastî ve bi zanistî ve dide bireftarîkirin û nebes tenê li ser serpêhatiya awira Çavên xwe ve dixweze bide bitemaşekirin, ji yê ew bala wîna dide bikişandin, ku ew li ser de ne dide bidîtin û ne jî bi cudabûn ve dihêlê bête biderkevtin, belam di her Perçeyekî de ew dixwaze rastiyê bi diyarbûn ve bide biderxistin.

Zordarîti, bi mîna ku hatiye bigotin, bi Serdarîtiyêke zordartiyî bi tenê ve li ser Civatekê de, ji ya ku Kêmasî -Öligarchie- bi şeweyê Dewleta wêna ve, ku tede Xwedîvan bi Axe ve di Dewletê de têtin biderkevtin, û bi ser va jî ve Demokratî bi Şewaz -Form- ve, ku tede ne Xwediyên Maldariyên mezin bi Axê ve, belam bi Hejaran ve tede têtin biderkevtin.

Dijwartiya yekemin bêhtir wer bi vî şînkirinê hanê ve tête bivegirêdan, gava ku Piranîti bi Dewlemenbûn û di Dewletê de bi Axetî ve bihate biderkevtin, û li vir de Demokratî tête bidîtin, tede Tevahîti bi Axe ve tête biderkevtin, û wer jî carekedin, gava ku ew xwe li cihekî de bide bidîtin, ku Hejar bi jimarê ve bi kêmtir ve ji Dewlemendan ve, lê belê bi xurtir ve û weha bi Axe Civakîtiyê ve bihatana biderkevtin, û gava ku li vêderê de, ku tede Jimareke kêma bi Axe ve tête biderkevtin, ku Kêmasî -Öligarchie- divê bête behebûn bêhtir, di pişt re divabû xwe belê xuyang -Schein- bida bicihkirin, bi nala ku destnîşankirina Têgihîştinê li ser Destûrê de ne bi başî ve pê hatiba bivegirêdan. Lê belê gava ku mirov bêhtirî weha jî li gel Dewlemenbûnê de ji yê biçûk ve û li gel Hejartiya Jimara mezintirîn de bide bivegirêdan û Destûrê weha bixwaze bide bibileberxistin, ku Kêmasî -Öligarchie- li vêderê de, ku tede gelek bi Hejimarê vê, lê Hejar bi xwedanê Karmendîtiyê ve têtin biderkevtin, weha Dijwarîtiyêke din tête bipedabûn. Bi nala çi divê mirov nemaze wê hingî wer jî wê Destûra bi navkirî ve bide binîşankirin, ku di wan de Dewlemendbûn Piratiyê û Hejartî Kêmbûnîtiyê didin bipêkanîn û herdu bi Axê -Herr- ve di Dewletê ve têtin biderkevtin, gava ku ew ji bil Destûra bi navkirî ve tuyî din nayête bidîtin.

Ev Bingehê hanê weha dide bifêrkirin, ev tête bixuyanîkirin, ku ew hinekî bi bêbengehî -Akzidentelles- ve bi vê ve tête biderkevtin, gava di Kêmasiyan -Öligarchien- ve hindik yan jî di Demokratiyan de hel Axe -Herr- têtin biderkevtin, ji ber ku ew xwe li her derê de weha didin bibidîtin, ku Dewlemend bi Kêmantiyê ve û Hejar bi pirbûnîtiyê ve didin bipêkanîn; û weha nikarin bêhtirî weha jî dana Hoyên din bi tu Cudabûnên taybetî ve bidin bibingehkirin, û cudabûna rastî di Hejartiyê de û di Dewlemendbûnê de tête bikevtin.

1280a

Û wisa li vêderê de tête biderkevtin, ku Serwerî -Herrschaft- li ser Dewlemendbûnê de tête bibingehkirin, dibe êtir ku Serwerdarkirinvan -Herrschenden- pirbin yan jî kêmbin bêtin biderkevtin, bi neçartî ve bi yekeke Kêmasî -Öligarchie- ve tête biderkevtin, û li vir de, ku li kuhderê de Hejar didin biserdarîkirin, bi neçartî ve bi yekeke Demokratî ve tête biderkevtin. Belam ev tête biderkevtin, wek hatiye bigotin, bi sadebûn -akzidentell- li gel hatî de, ku hinek bi kêmbûn ve û yê din bi pirbûn ve têtin biderkevtin, bi xwedanê Dewlemenbûnê ve kêmtêtin biderkevtin, lê belê li ser Azadîtiyê de hemû didin bibeşdarîkirin, û ev bi Navîşanan ve têtin biderkevtin, ku xwe li ser de her du Partî di pevçûnê de ji bona vergerandina ser Destûrê de têtin biderkevtin.

Da ku li ser Pevçûnê de helwest bidin bigirtin, em divên di pêşî de bidin binaskirin, bê çilo ew çi Kêmasî -Öligarchie- û çi Demokratî û Mafe li nik herduwan de tête biliberkevtin. Ew hemû li ser Mafeyekî taybetî de têtin bibingehkirin, belam ew bes û bi tenha ve ji bona ser Xaleke destnîşankirî ve têtin bihatin, û bê ka çi bi rastî ve bi Mafê ve tête biderkevtin, kz ew li ser de bi carekê ve tu daxuyaniya zanebûnê dikarin bidin bidan. Weha mirov ji bona Nimûne ve Mafe ji bona Wekhevtiyê ve dide biragirtin, û ev jî wer jî tête biderkevtin, lê belê bi nala Wekhevbûnîtiyê ve ji bona Wekhevan re, ne ji bona hemûyan ve. Û weha mirov weha jî Newekhevbûnîtiyê ji bona Maf ve dide biragirtin, û ew belê wer jî weha jî tête biderkevtin, lê belê ne ji bona Themûyan ve, belam ji bona Newekhevbûnan ve. Lê belê ev, ji bona kê ve hinekî bi Maf ve divê bête biderkevtin, mirov dev jê dide biberdan, û weha mirov bi şaşbûn ve dide bidadwerîkirin; û jê ve bi bingeş ve tête biderkevtin, ji ber ku Dadkirina Dadwer bi xwe ve tête bigirêdan û bigir bi carekê ve piraniya tiştên xweyîti bi Dadwerên xerab ve têtin biderkevtin.

Ji ber ku li gora vêna de Mafê bi Mafêyekî ve ji bona hin Hesan re tête biderkevtin, û li gora berê de di Sincîtiyê de daxuyanikirinên wan Cudabûnên Mafê bi xwe ve bi nala ku ew ji bona Kesan û Tiştan ve tête bidîtin, weha mirov bi rastî ve di Vegirêdana li ser Wekhevbûna Tiştan de li gel hevdû de pê tête birûniştin, belam li ser wan Kesên hanê de merov bi du dil ve tête biderkevtin, belê bidilbûn ve li ser bingeşê nihayî gotî de, ji ber ku mirov di Tiştên xwe de bi şaşbûn ve dide bidadwerkirin, lê belê di pişt re weha jî ji ber vê jî ve, ji ber ku herdu Perçe tanî Pileyekî taybetî bi Mafeyekî Taybetî ve têtin bigirêdan û weha didin bimebestkirin, ku ew bi rastî ve Maf didin biwergirtin. Weha ewên hanê didin bimebestîkirin, ji yê ku ew yê din di xelekê de, bi rastî ve di hêla Dewlemenbûna wanî Taybetî de, bi ne wekhev ve têtin biderkevtin, ku ew bi carekê ve bi newekhev ve divên bêtin biderkevtin, û yê, ji yê ku ew di xalekê de, di hêla Zayînîna xweyî Azad de, li gel yê din de bi Wekhev ve têtin biderkevtin, bi carekê ve bi wekhev ve didin bimebestîkirin. Belam Maf di rastiya Têgihîştinê de ew nadin bigotin. Gava ku Xelkên Dewletê ji ber Xwedîbûnîtiyê ve di Civakîtiyê der têtin bikevtin û li gel hevdû de bihata bihatin, di piş divabûn û divya pişka xwe di Dewletê de weha bi mezin ve bi mîna pişka wan ve li ser Xwedîbûnîtiyê de bihata bideerkevtin, û weha bi eşkerebûn ve bi Hevalên Kêmasîtiyê -Öligarchie- ve li gel Mafeyê wanî Peyvdarîtiyê de dê bihatina biderekevtin. Bêthir, ew didin bigotin, ku ev ne bi Maf ve tête biderkevtin, ku di sed Qirale -Minen- de, çi ji Sermiyan ve çi ji Qazancê ve, ji yekekî ve, ji yê ku wî bes û bi tenha ve yek Qiral -Mine- pere dayîte bialîkarîkirin, bi xwedanê wek wê Pişaka hanê ve bi mîna ewê hanê ve, ji yê ku yê mayî bi carekê ve bi tenha xwe ve daye bidan. Lê belê ma çilo, gava ku mirov li gel hevdû de hate bipîrgîbûn, ne ku bes da ku ew bêtin bijiyandin, belam bi pirbûn ve da ku ew bi baş û bextyarîti ve bêtin bijiyandin? Wekîdin dikarîbû ew belê weha jî bi Dewletekê ve ji Bendan û jîndarên dîn ve bête bidîtin; lê belê niha ev nikare bête biderkevtin, ji ber ku ew li ser Diloanîtiyê û Jînekê ve li gora Çarenûsa xwe de ne bi pişdar ve tête biderkevtin. Weha jî Yekîti ji bona Civakîtiya dewletê ve ne bi beşdarîtibûnîtiyê ve bihata birûdan, da ku ew hevalbendîtiyeke Çekdarîti bi hev re ji bona Liberxwedana her sawdarîtiya dijminatiyê ve bidin

bigirêdan; weha jî ne ku ji bona reftarîkirinê û Berjewendiya hevbeşî ve, ji wekekîdin ve divabûn Tyrhener û Karthager û hemûyên, di nava wanên li gel Peymanê de têtn birawestandin, bi nala Neşînvânê -Bürger- Dewletekî ve têtn bicihkirin. Ev belê di nava wan de li jêr Girêbestan de li ser Anîna Tîştan, Peymanan de, ku ew xwe nadidin biziyardarîkirin, û Peymanên Nivîsandî li ser biratiyê de di Çekan de têtn biderkevtin. Belam ji ber vê yekê jî ve ne ku Bilindîtiyên hevbeşî -gemeisamme Obrigkeiten- ji bona hemû Xelkên van herdu dewletên Peymandar ve dihatin bipeyda kirin-

1280b

bi pîrbûn herdu jî bi xwediyên xwe ve têtn biderkevtin -, hêjî yekek ji bona Paşîtiyan -Qualitäten- ve dide bimisoger kirin, yê din bi xwedanê divabûnê ve têtn biderkevtin, ku ew hêjî ji bona wêna ve, ku ew bi tu hevalê Peymanê ve ne bi Mafê ve têtê biderkevtin û ew di tu Xerabûnîtiya de nayête bikevtin, Belam bes û bi tenha ve çima mirov bi tirs ve têtê biderkevtin, ku mirov xwe bi dijî hevdû ve tu Nemahebûnê nedin bikin. Lê belê bêhtirî weha jî hemû xwe didin biêşandin, ji yê ku Qanûndaneke baş li ser Dilên wan de têtê bikevtin, li ser Pakîtiya û Xirabîtiya Neşînvanan de têtê biderkevtin. Ji vê jî ve xwe weha jî dide bidîyarkirin, ku Dewletek, ji ya ku ew bi rastî ve vî navê hanê dide bihilgirtin û ne bes weha bête binavkirin, xwe li gel parastina karûbarên Pakîtiyê de divê bide bimijûl kirin. Ji ber ku wekîdin dê Civakîtiya dewletê -staatliche Gemeinschaft- ji bona besbûna yek Hevaltîbûna Hevalbedan ve bihate bikin, ji ya ku ew xwe ji yê din ve, li kuderê de ku Hevalbend ji hevdû ve bi dûrbûn ve têtn bicihkirin, bes û bi tenha ve bi War -Ort- ve didatin bicihê kirin, û Qanûn dê bes bi Peymanekê ve bihata biderkevtin û, bi mîna ku Sofist -Sophist- Lykophron dayîte bigotin, ku bes û bi tenha ve Neşînvaneke li gel hevdû de bi bêhtir Mafebûn ve, lê belê dê ev bi bêmalدارî ve bihate biderkevtin, ku Neşînvân bi çêtirbûn û dadwerit ve têtn bikin.

ku evaya bi wisa ve têtê bierkevtin, bi ew hemû eşkerebûn ve têtê biderkevtin, heger ku mirov weha jî dê Warîtkirin -Örtlichkeiten- ji bona yekekê ve li gel hedû de bida bianîn, weha ku Bajarên Megarernes û Konrinther bi Bendenan -Mauern- ve ji hevdû ve bidin biçirandin, weha ku ew weha jî dê nema bi Dewletekê ve bihatana biderkevtin. Weha jî ku ew pişt re dê ne bi vê ve bihatana bidekevtin, gava ku ew jin û mêrbûnê li gel hevdû de bidin bevegêdan, çi yê ku ew weha jî bi şeweyekî Xuyaniya taybetmendîtiya dewletiyî bi xwedîbûnîtiya li gel hevdû de têtê biderkevtin. Wer jî weha jî, gava ku Hejmarek ji Mirovan ve bi cêhebûn ve ji hevdû ve bêtin bicihkirin. Belam ne weha jî bi dûrbûn ve, ku ew nema bi bêhtir ve li gel hevdû de bikaribin bidin bidanûsitandin, belam bi Xwdanên Qanûnan ve bihatana biderkevtin, ku ew xwe li gel hevdû de li nik Veguestina Berkiranan -Produkte- de tu Bêmafebûnê bi hev nedin bigihandin, gava ji bona Nimûne ve ku yekek bi Dartasekî -Zimmerman- ve bihata biderkevtin, û yê din Cotkarekî ve, yê sêyemîn bi Solçî -Schuster- ve, yê çaremin bigir tişteki hinekî bi mîna wan ve, û ku ew bi Hejmara xwe ve dê bi deh hezaran ve bihatna biderkevtin, lê belê ew bi Xwedanên tu Civakîtiyê ve ji bil di Tîştan de bi mîna Veguestinê û hevalîtiya Cengê ve dihatin biderkevtin, weha jî dê ew hêjî bi tu Dewletê ve ne hatana biderkevtin. Û çima bêhtir? Bêgûman ne ku ji ber vê ve, ji ber ku Civakîti -Gemeinschaft- ne bi warbûn ve bi têrbûn ve bi nêzîkbûn ve dihat biderkevtin. Bêhtir gava ku ew weha jî li nik Celebekî warîtiyî Civakîtiyî wisa jî de li gel hevdû de bêtin bigihandin, lê belê her yek Xaniyê xwe bi mîna Deletekê ve lê dide bitemaşekirin û ku ew xwe bi hev re li ser bingehe biratiya Çekan de bes û bi tena ve bi dijî êrîşa bêmafebûna Sêyemîn ve ji bona Alîkarîtiyê ve dihatin bihatin, weha dê weha jî di pişt re bi başî ve ji bona dadwerbûneke tûj ve hêjî tu Dewlet nehata bipeyda bûn, gava ku tişteke din wan di warê hevbeşî de belê hêjî weha li gel hevdû didatin bidanûsitandin, bi ku ew dê bi cihêbûn ve bihatana biderkevtin.

Weha mirov dide bidîtin, ku Dewlet bes bi tu Civakîtiyê -Gemeinschaft- ve ji bona gora War - Ort- ve, yan jî ji bona Parastina dijî Ziyandarîtiyên hevbeşî ve û ji bona Xwedîkirina Veguestîkirinê ve tête biderkevtin, belam ku ev bi rastî ve li vêderê de divê bête bikirin, gava ku Dewletek bivê bête bihebînîkirin, lê belê ku, weha jî gava ku ev hemû jî li vêderê jî de bête biderkevtin, hêjî tu Dewlet nayête bihebûnîkirin, belam bi nala wisa ve di pêşî de divê bête bicihkirin: Civakîtiyê -Gemeinschaft- di Jiyaneke çêtir de li jêr Xaniyan û Nêr û mêyan de ji bona Armanca Bêkêmasîbûna bi carekê ve û xwe bi xwe ve bi têrbûn ve bide bixwedîkirin. Bêgûman dê ev xwe li vêderê de nikaribe bide bidîtin, gava ku mirov ne li wir de û li wî warî de bi xwe ve tête bicihkirin û Jin û mêrkirinê li gel hevdû de nede bigirêdan, û ji ber vê yekê jî ve di Dewletê de Phartrien, Hevaltiyên Gorîbûnê û Komelên kêfxweşbûnê hatine bipêkhatin. Ew bi karê Dostanîtiyê ve têtin biderkevtin; ji ber ku ew bi Dostanîtiyê ve tête biderkevtin, gava ku mirov biryara xwe dide bidan, ku ew li gel hevdû de divên bêtin bijiyandin. Armanca Dewletê weha tête biderkevtin, ku mirov bi başî ve bête bijiyandin û ewên hanê bi Çare -Mittel- ve ji bona Armancê ve têtin biderkevtin.

1281a

Lê belê Dewlet bi Civakîtiyê ve ji Nêrûmêyan -Geschlechtern- û Wargehan -Ortschaften- ve di bêmakêmasiyên carekê ve û xwe bi xwe ve bi têrbûna Xwedîkirinê ve tête biderkevtin. Lê belê ku ev, , bi mîna ku em didin bixuyanîkirin, di Bextyarîbûnekê û Jiyana Pakîtiyê de tête biderkevtin. Û weha jî pêre jî divê mirov bide bigotin, ku Civakîtiya dewleta Pakîtiyên Reftarîkirinan ji ber vê jî ve tête bipêkhatin, û ne ji ber ku ew li gel hevdû de têtin bijiyandin. Ji ber vê jî ve yên bi xwedan ve, ji yên ku ew bi pirbûn ve ji bona Civakîtiyeke wisa ve didin bipîştgirtin, bi pirîti ve bi beşdarîtiyê ve li ser Dewletê ve bi nala yên din ve, ji yên ku ew bi rastî ve li ser Zayîneke azad û li ser Nêrmêbûna wanî wek hev de yan jî bi bêhtir ve têtin biderkevtin, lê belê li ser Pakîtiya Neşînvanan de bi newekhev ve têtin biderkevtin, yan jî bi nala, ji yên ku ew bi rastî ve ji bona ser Dewlemendbûnê de têtin biserkeftin, belam di Pakîtiyê de ji wan ve dê bi bêhtir ve bêtin biserkeftin.

Weha mirov bêhtir ji gotî ve dide bidîtin, ku hemû, ji yên ku ew li ser Destûrê de bi pitepit ve têtin biderkevtin, bes û bi tenha ve bi Perçeyekî Maf ve dikarin bêtin bivegirêdan.

Lê belê ev bi Pirseke dijwar ve tête biderekevtin, çî bi giringtirîn ve di Dewletê de divê bête biderkevtin. Yan divê ku ew bi Çendbûnê -Mengê- ve bête biderkevtin yan jî Ku Dewlemend, yan jî Pakîtiyan yan jî yekek, ji yê ku ji van hemûyan ve bi çêtirîn ve, yan jî bi Zordarekî -Tyrann- ve tête biderkeftin. Lê belê hemûyî eva hanê bi xwedanê, ev tête bixuyanîkirin, Başbûnan - Anstände- û Tirsdarîtiyan ve dihate biderkevtin.

Bêhtir çawan? Ger ku Hejar ji ber ku ew Piranîtiyê didin bipêktînin, Dewlemenbûn Dewlemendvan di nava xwe de didin bipahrvekirin, weha dê tu Mafbûn neyête biderkevtin? Gelo ev li nik Îsa jî de Jorîtiyê Obrigkeit- bi şêweyekî mafbûn ve weha dabû bibiryardan. Bi kîjan navî divê mirov bêhtir dervetiya Nedadawerîtiyê bide binîşankirin? Û heger, di piştî ku hemû tişt tête bisitendin, Piranî hergav careke din -Xwedîbûnîtiya -Eigentum- Piratiyê di nava xwe de dide biveparvekirin, weha ew pê bi eşkerbûn ve dewletê ber bi nemakirinê ve dide birêvebirin. Bêhtir lê belê ev bi rast û dirust ve ne bi Pakîtiyê ve tête biderkevtin, ji yên ku Xwediyên wêna, û ne bi Mafbûn ve, ji yê ku ew Dewletê dide binemankirin. Û wisa di vê roja me jî de tête bixuyanîkirin, ku weha jî Yasayekî Qanûniyî wisa nikare bi tu rengekî ve bi dadwerîti ve bête biderkevtin. Hêjî bêhtir divabûn di pişt re weha jî Refterakirinên, ji yên ku Zordar -Tyrann- dide bidirustkirin, bi carekê ve bi dadwerîti ve bihatatna biderkevtin, ji ber ku ew yên din bes li ser Bîr û bawerîtiya xwe de dide biavêtin, Zordartiyê dide bikarnanîn, bi mîna ku Serserî -Pöbel- li gel Dewlemandan de didin bikirin.

Dê ev ji ber vê jî ve bêhtir belkî bi dadwerîti ve bihata biderkevtin, ku Kêmanîtiyê û Dewlemendbûnê didatin biserdarîkirin? Lê belê heger ku wan ew bi xwe ve bidana bikin, bidana bi talanîkirin û ji Xelkê Xwedîbûnîtiya -Eigentum- wan ve bidana bisitandin, ma dê ev bi Maf ve bihata biderkevtin? Gava ku wisa ba, wê hingê dê ev pêre jî weha jî bi yekem ve bihata biderkevtin. Weha ku hemû ev bi Bed ve û ne bi dadwerîti ve têtê biderkevtin, ev bi eşkerebûn ve têtê biderkevtin.

Lê belê divabûn hinekî Pakîtîtîvanan -Tugendhaften- bidana biserdarîkirin û li ser hemû Jêrdaran -Gebieten- de divabûn bihatana birawestandin? Weha divabûn pêre jî yên din bi bê hêjabûn -ehrlos- ve bihatana biderkeftin, ji ber ku ew Hêjdarîti -Ehre-, da ku ew Karmendîtiyên Dewletê bidin birêvebirina- ne bi pişkdarîti ve dê bêtin biderkevtin. Bêhtir Hejar ji bona me ve bi nala Rûmetvan -Ehren- ve têtin bicihkirin, û heger ku ew her gav jî wî nê hanê bi xwe ve bidin bihilgirtin, weha yên din bi neçartî ve bi bêrûmet -ehrlos-ve têtin biderkevtin.

Lê belê divabû ev bi baştir ve bihata biderkevtin, ku yekekî, ji yê ku bi Jêhatîtir ve, dide biserdarîkirin? Lê belê dê ev hêjî bi Kêmasî -Öligarchie- ve bihata biderkeftin. Jiber ku dê bi Bêrûmet ve di pişt re hêjî bi bêhtir ve bihatana biderkevtin.

Lê belê dibe ku mirov bide bigotin, ku ev dibe bi carekê ve bête birûdan, ku Mirovek dibe bi Axa -Herr- ve û ne Qanûn pê têtê biderkevtin, ji ber ku belê li gel Evîndarîtiyan de, ji yên ku ew Giyan didin bilivandin, dihatin bibestandin. Belam gava ku bêhtir Qanûnê bi Axa -Herr- ve bihata bikin, lê bele jî ku ew bi Qanûneke Kêmasiyê -Oligarchie- yan jî Demokratîyê ve, dê wê çi cudabûnê ji bal wê gûmana gotî de bida bidirustkirin? Ji yên ku ji berî vê ve gotiyên Nehilgirtîti dê wan xwe di pişt re belê wer jî bidana bicihkirin.

Ji yên din de niha em dixwazin li ser Cihên din de bidin biaxivtin. Lê belê ku bi pîrbûn ve Çendbûn -Menge- bi nala kêmbûna Çêtirbûnê ve bi bingehtî ve divabû bihata biderkevtin, dibe, ku ev bête bixuyanîkirin, ku ne bi carekê ve bi sivikbûn ve bête binayînikirin.

1281b

Bi rastî ve gelek, ku ji wan ve her yek bi tenha xwe ve ne Mirovekî Jêhatî ve têtê biderkevtin, dibin tevlêvê jî de, yekayekan, bi nala çêtir ve ji wan ve bête biderkeftin, ne ku bi mîna yekekî ve, belam bi nala têvahîtiyê ve, wek SCHMAUS ekî, ji bona pîr Zarokan ve bide ve dikare bête biderkevtin, ji yê ku ew bi tenha ve li ser kîsên yekîkî Mezintîrî pêrabûyî ve dide bikin. Bêhtir li vir de bi mîna wanan ve gelek têtin biderkevtin, weha ku her yekek dikare beşekî ji Pakîtiyê -Tugend- û Jîrîtiyê ve bête bixwedîkrin, û ew dikare Tevahîtiyê di hêla Tevlihevbûnîtiya wêna de bi nala Mirovekî bi tenha xwe ve bide bikin, ji jê ku ew bi xwedanê gelek Piyan, Destan û Hestiyan ve têtê biderkevtin. Weha ev jî li gel Reweştan -Sitten- û Vedîtinan -Einsicht- de têtê biderkevtin. Ji ber vê yêkê jî ve Çendbûn -Menge- jî Alavên Mosikvan û Xweşxwevan bi çêtir ve dide bidadwerîkirin, bi rastî ve yê yekek bi vê ve, yê din ji aliyê din li ser wan bi xwe ve û hemû bi hev re bi Giştîbûn ve. Belam ev xwe Mirovên Jêhatî ji yê Tekantekan ve ji ser Çendbûnê ve di hêla Wekhevbûnê de didin bicudakirin, di hêla çi de, bi mîna ku mirov dide bigotin, xwe ji ne Mirovên xweşikên ji yên ku ew bi xweşikbûn ve û yên ku ew xwe ji bal Hunermend ve bi xemilandî ve ji Rastîtiyê ve didin bicudakirin, bi rastê ve bi vê ve, ku li nik wan de li vê derê de û derahanê de bi belavkirîti ve bi besrdeste ve di yekekê de têtê bivegirêdan, ji ber ku bi her haweyekî ve ji wan Perçan ve her yek ji bona xwe ve li nik wî yekî de Çav û li nik yê din de Parçeyekî din de bi sipehtîr ve bi nala li nik Mirovekî xemilandî ve dikare bête biderkevtin. Gelo niha ev Cudabûna hanê di navbera Gelekan û Hindikan de û bi kêmbûna Çêtirbûnê ve li nik her Miletêkî û her Çendbûnekê -Menge- ve dikare bête biberdestkeftin, ev bi Gûman ve têtê biderkevtin, yan jî ev bi pîrbûn ve divabû, bi Îsa ve, li derveyî Pîrsê ve bête bipeydabûn, ku ev li nik hinek Miletan de bi nekarîbûn ve têtê biderkevtin. Ji ber ku wekîdin divabû ew

pêyva hanê bi xwe ve weha jî ji bal Cenawran ve di wekhebûne de ji bona Mirovê Tekatekan ve bête birasderkeftin. Ji ber ku çî bi rastî ve ji bona cudabûnekê ve di navbera hin Miletan û Cenewaran de têtê biderkeftin? Lê belê ji bona Çendbûneke nîşankirî ve dikare mafeyê Gotî bi xweşî ve pir bi rast ve bête biderkeftin.

Bi vê ve xwe bêhtir werjî eva nihayî weha bi navkirî ve bi Aporie ve bi mîna di pêvegirêdanê de li ser wêna de hêjî bi yekeke dinîtir ve dihêlê bête bicihkirin, ku li ser de bi rastî ve Azadvan û cemawerên Neşînvanan, weha hemû, ji yê ku ew ne Dewlemendbûnê ve ne jî bigir bi tiştêkîxuyanîtiyê Pakîtiyê ve didin bimaldarîtkirin, divên bi xwedanên Zordarîtiyê ve bêtin biderkeftin.

Ku ew bi rastî ve li ser Karmendîtiyên -Ämtern- bilindtirîn de bi pişkdar ve têtin biderkeftin, ev ne bi bêgûman ve têtê biderkeftin – ji ber ku ji ser Kêmasiyê ve li ser têgihîştinên Dadwerîtiyê û Jîrîtiyê ve divabûn ew ji aliyekî ve Nedawerîtiyê bidana bikirin, ji aliye din ve ne jî bi tûşî Şaşbûnan ve bêtin bikirin -, lê belê ku ew bi carekê ve tu Peşdarîtiyê li ser Karmendîtiyan - Ämtern-de nedin biwergirtin û bi carekê ve ji wan ve bêtin bivedûrkirin, ev bi tirsna ve têtê biderkeftin. Gava ku gelekbûn ji wan hemû ve neşînvaniyên mafetiyan Rumetdarîtiyan ve bidin bitalankirin û bi Bêxwedîti ve têtin biderkeftin, divê bi neçartî ve tevahiya Dewletê bi dagirtî ve ji Djminan ve bête biderkeftin. Ev weha bes û bi tenha ve bi tenê ve têtê bimayîn, ku ew ji bona Karmendan -Beamten- û Dadweran ve ji bona Beşdarbûnê ve dihêlin bête bikirin. Ji ber vê yekê jî ve weha jî Solon û hinekî din Qanûndaner vê yekî ji wan re ji bona Hilbijartina Karmendan û wergirtina Raportên Berpirsiyarîtiya wan dane bisipartin, belam rê ji bona wanan ve di Serpereştîtkirinê de ji bona Karmendîtiyên cudan ve pê nedan bidan, ango ku ew ji bona Karmendîtiyên wisa ve dide biderxistin, ji yê ku ew bes û bi tenha ve yekê tenê serî dide bidigirtin. Ji ber gava ku ew xwe hemû bi serhevdû ve didin bikirin, ew bi rastî ve pirtirîn ji xwe re Vedîtinê didin bidîtin, û gava ku ew li gel yê çêtir de têtin bitevlêkirin, ew ji bona Dewletê ve Qezencan didin bipêşkêşkirin, bi mîna ne Xwarina dengvedayê, Alîkariyên pir, ev hemû Xweşîtiya hanê dide bidirustkirin, bi nala ku ew bi Çendbûneke biçûk ve ji pêkhatinên Xwareneke paqij ve têtê biderkeftin; lê belê ji bona xwe ve her yekê bi tenha xwe ve nade bitêrkirin, da ku ew bide bidadwerîkirin.

Careke din Rêxistina Dewleteke wisa xwe lê belê bi nala Gûmanakirineke peşiyê vêna hanê ve dide biberzîkirin, ku ew Tiştê hanê bi wî Mirovê hanê ve bi xwe ve dikare bête bixuyanîkirin, ku ew li ser de bide bidadkirin, ka kê Nexweşek bi dirustî ve dayîte bidermankirin, ji yê ku wî dabû bidermankirin, dikarî bide bisaxkirin; lê belê ew jî bi Bijîşk ve têtê biderkeftin, û ew bi pîvaneke wekhevî ve ji bal Çêkirinên -Fertigkeiten- din û Hunermendan ve têtê bicihdarîkirin.

1282a

Bi mîna ku weha Bijîşkek bes û bi tenha ve li ber Bijîşkên din de bi berpirsiyar ve dikare bête biderkeftin, weha jî yê din jî bes û bi tenha ve li ber yê wek xwe de. Lê belê Bijîşk carekê jî bi Fêrdarkar -Praktikant- ve têtê biderkeftin, di pişt re bi Mirovê Rêber ve, bi Zanistvanê fêrbûyî Bijîşkîtiyanîtiyê ve û sêyemîn ji yê Nasyarê bijîşkîtiyê ve. Ji ber ku yê wisa ew bi tenha xwe ve wer di hemû Hunermendîtiyan de têtê bipeydakirin û em kesên zanên wisa ne kêmtir ve bi Dadkirinekê ve bi nala Zanevanan ve, bi Karnasan ve, didin binivîsandin.

Lê belê pêre jî ew xwe li gel Hilbijartinê ve wer jî mîna li gel Dadkirinê de dide bireftarîkirin. Weha jî Hilbijartina rast bi tiştê Zanebûnê ve têtê biderkeftin, ji bona Nimûne ve Erdpîvanekî -Geometer- bidin bihilbijartin, bi Karê Erdpîvandarekî û Ajotvanekî -Steuermann- ve têtê biderkeftin, ku ew bidin bihilbijartin, Tiştê wanên hanê, ji yê ku ew hunera Ajotinê didin biliberkeftin. Ji ber ku gava weha jî hinek Sadevan -Lain- ji pêkhatinên tekatekan û Huneran ve hinekî didin biliberkeftin, weha jî ne bi pîrbûn ve bi nala Zanevanan ve têtin biderkeftin. Û

weha dibe ku mirov wî nê hanê li gora vê hîlanîn û danînê de Çendbûnê -Menge- ne li ser Hilbijartinê ve ne jî li ser hîmkirina Berpirsyarîtiya Karmendan de ji bona Axê -Herrn-ve bîdîin bîkirin.

Lê belê dibe ku ew hemû Bîngehên hanê ne bi rast ve bêtin bîcîhkirin, carekê jî ber Hoya gotiyê bere ve, ji ya ku ew hatibû bîmerckirin, ku Çendbûn -Mengê- bi tu rengêkî ve bigir li gel Rûçîkê -Charakter- bendîtiyê ve nayête bîxwedankirin – ji ber ku her yek bi Tenê ve dê bi rastî ve bi Dadwerêkî Xerabtir ve bi mîna ji yê Zenavanan ve bête bîderkevtin, lê belê gava ku ew hemû xwe bi ser hevdû de bîdîin bîkirin, ew dê bi çêtir ve bêtin bîderkevtin, yan jî hêjî ne bi bedtir ve, lê dûra jî jî ber vê jî ve, ji ber ku di hin Tiştan de ji yê, ku wî karek dayîte bîkirin, ne bi yekane ve ne jî bi Dadwerêkî çêtir ve têtê bîderkevtin. Ez wanên hanê hemîyan didim bîmebestkirin, ji wanên ku karên wan hêjî Nemerovên karnas dikarî bidin bîdadkirin. Weha dikare ji bona Nimûne ve ji Xaniyekî ve ne bes ew, ji yê ku wî ew dabû biavakirin, hinekî têtê bîliberkevtin, lê belê ew dê ew, ji yê ku wî ji karanînê ve dabû biwergirtin – û ew bi Bavê Malê ve têtê bîderkevtin – ku ew bi xwe ve hêjî bi çêtirbûn ve li ser de dîde bîdadwerîkirin, û wer jî Ajotvan li ser Ajotinê de hêjî bi çêtir ve bi nala Dartas -Zimmermann- ve, û li ser Xwarinekê de Mêhvan û ne Xuwarin lê danvan -Koch-.

Weha bêtir ew diwartî li ser awayê xweşî têtêkiriya ji bona çareserkirina wêna de dîde J bîdîtin; lê belê ew xwe li ser yekeke din de dîde bîpêvekirin.

Ev ne bi rêk û pêk ve têtê bîxuyanîkirin, ku Xerab li ser Tiştên girîngtir de bi Axa ve ji dêlva Qencan ve divên bêtin bîderkevtin. Niha, lê belê Çavdêrîkirin -Kontrolle- li ser Karmendan -Beamten- û Bijartina wan bi Giringbûnîtiya mezintir ve têtê bîderkevtin. Dîsa jî ew bi kêma Hêjabûn û Xelkên her temenekî ve têtin bîderkevtin, ji yê ku ew li ser civîna Gelerî ve têtin bîbeşdarîkirin û didin bîamojdarîkirin û bîdadwerîkirin, bi ser vaj ve bi xwedanê Serpereştiyê ve têtin bîderkevtin û bi Generalan ve têtin bîderkevtin û bi Xwedanê bindtirîn Karmendiyê ve têtin bîderkevtin, ji yê ku ew bi bilindbûn ve têtin bîhêjabûnîtkirin.

Ev Dijwarîtiya hanê weha dê xwe wer jî bi xweşî ve bi Şeweyekî wisa ve bîhêle bi mîna ya berî ve bîde biçareserkirin. Ne ku Dadwer yan jî Amojkar yan jî ewê Endamê civata Gel bi Serdarîtiyê ve têtê bîderkevtin, belam Dadgeh û Civat -Rat- û Gel, û ji vênan ve heryekî bi navkirî ve bi Beşekî ve têtê bîderkevtin, bi rastî ve Amojkar, ji yê ku ew bi Endamê civata Gel û Dadweran ve. Û weha Çendbûn -Menge- bi şeweyê dadwerî ve li ser Girinbûnîtiyê de be bi Serwer ve têtê bîderkevtin, ji ber ku civata Gel, Civat -Rat- û Dadwer ji gelek Endaman ve têtin bîpêktên. Weha jî Hêjabûnîtiya hemûyên vanan bi hev re wergirtî bi bêtir ve ji nala Hêjabûnîtiya wanên hanê ve têtin bîpêkanîn, ji yê ku bi yeka yekan ve yan jî bes û bi tenha ve bi Kêmbûn ve têtin bîderkevtin, ji yê ku ew karmendîtiyên Dewletê yê -Staataämter- gewre didin bîserpereştîkirin.

1282b

Wer bêtir ew weha hate bîcîhkirin.

Dijwartiya ku di pêşî de dayîte bîanîn, lêbelê ew tu Rastîtiya weha gelekî nade bîderxistin, bi mîna yê hanê, Qanûnan, û bi rastî ve derxistina Qanûnên rast, ji yê ku ew divên bidin bîserdarîkirin, û ku Jorîti -Origineit-, dibe ku ew ji yekekê ve yan jî ji gelekên ve bête bîpêkhatin, li ser hemûyî de divê bîde bîbîryardan, çî yê ku Qanûn nikaribin bi rast û dirust ve bidin bîdestnîşankirin, ji ber ku ew ne bi sivikbûnê ve têtê bîderkevtin, bi gelemperîbûn ve Daxuyanîkirin xwe li ser hemû de bi carekê ve bi bîryarbûn ve didin bîvegotin. Ji çî Pêkhatiyên -Beschaffenheit- ve belê Qanûna wergirtiyê rast divên bêtin bîderkevtin, ew hêjî bi tu Rengêkî ve bi zelal ve nehatiyê bîderkevtin, belam hêjî li jêr Gûmankirina bîlinkiriya berê ve têtê bîkevtin. Ev belê bigir nikare bi tiştekî din ve bête bîderkevtin, bi nala Destûrên wisa ve weha jî

li gel Qanûn baş yan jî bed, Dadwer yan jî Nedadwer têtin bikevtin. Bes û bi tenha ve bi pîrbûn ve xwe dide biliberxistin, ku Qanûn li gora Pîvandina -Massgabe- Destûrê de divên bêtin bidan. Û gava ku ew weha bête biderkevtin, dê bête bizelalbûn, ji yên ku ew Destûrên rast û dirust li gora Qanûnan de bi mafê ve têtin biderkevtin û yên ku ew li gora yên xerab ve nikarin bi dadwerîti ve bêtin biderkevtin.

Li vêderê de niha bêhtir di hemû Zanistiyan û Huneran de Başîti bi Aramnc ve têtê biderkevtin, weha ev belê jî bi bilindtirîbûnîti jî ve têtê birastderkevtin, û ev Sermiyanê bilind bi Armancê ve di bilindîtiya hemûyên wîna de, Hunera Dewletê. Bêhtir Sermiyanê dewletê bi Dadwerîtiyê ve û dadwerîti bi vê ve têtê biderkevtin, çi ji bona Jîna Civakê ve têtê bidirustkitin. Lê belê Dadwerîti ji bona tevan ve bi wekhevbûnekê ve bi xuyantîkirin ve divê bête biderkevti, û ew weha jî bi rastî ve li gel vê Vedîtina hanê de tanî pileyekî nîşankirî ve li ser Aliyan de, ji yên ku ew di Sincîtiya pêşvexistina Hevokên -Sätze- Felsefê de têtin birawestandin. Bêhtir ew didin bigotin, ku Dadwerîti bi Pişkbûnekê ve ji Tiştan ve û ji bona wan Kesên hanê ve di xwe de dide bigirtin û Wekhevî divên bi wekhev ve bi xwedan ve bêtin biderkevtin. Belam mirov divê li nik nede bijîbîrakin, ku ew divê lê bête bigerandin, ka çi ji bona wan Kesan re Wekhevîti û ka çi ji bona wan Kesan re Newekhevîti têtê bilihevkirin. Ji ber ku têde Aporie û Sucdarîrtiya felsefa dewletê têtê bikrevtin.

Dibe ku mirov bi rastî ve dê bikarîba bida bigotin, ku Karmendîti -Ämter- divabûn her yek li gora bilindbûna Pile her dilbijana Dewlemendbûnê -Gutes-yanjî Taybetmendiyekê -Vorzuges-, heger ku mirov xwe weha jî wekîdin bigir nede bicudakirin, nemaze ku ew li gel hevdû de bi mîna hevdû ve bihatana biderkevtin, lê ne bi wekhev ve dihate biparvekirin. Ji ber ku ji bona wan Kesên hanê ve ji Peydabûnîtiyên cudatir ve Dawerîti û Rûmet her gav bi tiştêkîtir ve dihate biderkevtin. Lê belê gava ku ew bi rastiyê ve bihata biderkevtin, weha divabû ku belê yên wisa jî, ji yên ku ew di hêla Rengê xweyî baş, gewrebûna xwe yan jî yekek din de ji bal Başbûnekê ve têtê biserkevtin, Perçeyekî mezintir ji yên mafetiyên dewletê ve ji bona xwe ve dihêla bête bidestkevtin. Yan jî ma gelo li hêre de Şaşbûnîti ne li ser Dest de têtê biderkevti? Bêgûman! Mirov belê bes û bi tenha ve ji bona ser Zanistiyan û Hunerên din ve têtê bipêwistîkirin. Ji wek Yarîvanekî Bilûrêyê fêrkîrî ve divê mirov wanên hanê ne bi çêtirîn Bilûran ve bidin bidanîn, ji yên ku ew ji kokeke resen ve têtin biderkevtin; ew ji ber vê jî ve dê ne bi baştir ve bidin biyarîkirin, belam ji yê ku ew di rêya karina xwe de bi ser yên din de têtê biserkevtin, ji bona wîna ve weha jî ji aliyê Alavê jî Qazancek pêve têtê bivegirêdan. Heger ku me çi dabû binêtkirin, ku ew hêjî ne bi zelabûn ve têtê biderkevtin, weha pê divê ku mirov Tişt bes û bi tenha ve bi bêhtir ve bête bidûkevtin û dê ew xweser bête biliberkevtin. Gava ku yekekî din di yarkirina Bilûrê de bête biserkevtin, ji zayîneke Rûmetdar ve lê belê yan jî ji sipehîbûnîtiyê ve ji wan ve bi dûrîtîne ve li baş de têtê birawestandin, weha dê mirov hêjî, gava ku herdu Taypetmendîtiyên hanê, Rûmetdar -Adel- û Sipehîbûnîti, her yek bi xwe ve bi Qencîtiyeke bilindtir ve bi hevpiştîr ve ji nala çêtirbûna lêdana puvkirina Bilûrê ve têtin biderkevtin, û ew bi endazekî ve Yarîkirina bilûrê bi bilindtir ve dide biberzîkirin, ji wî Yarîvanê hanê ve ji yêdîne ve ku ew di hêla hunera xwe de, pêre jî bi paşî ve ji evê dawîtir ve çêtirîn Bilûrvan divên bidin bidan.

1283b

Bêhtir ji ber ku Pêşengiya li ser Dewlemendbûnê û Rûmetdar -Adel- divê hinekî ji bona Berkirinê -Leistung- ve bide bibpiştgirtin û ev tanîradeyekî ne bi vî awaya hanê ve têtê biderkevtin.

Hêjbêhtir dê li ser vî Bingehê hanê de pêre jî her Başiyek li gel her yekî de bi wekhevbûnîti ve bihata biderkevtin. Ji ber ku ew divabû di pişt re bihata biderkevtin, ku li vir de Mezinbûnek ji

bal yê din ve têtê bivegirêdan, weha jî bi carekê ve li gel Dewlemendbûnê û Dayîkbûna azad de divên bikaribin xwe bidin bipêvanîkirin. Û weha bêhtir dê bihatat biderkevtin, gava ku yekek di rêya Mezinbûnê de bi bêhtir ve li ber Çav de ji ya Pakîtiyeke din, û Mezinbûnê ve bi carekê ve bi ser Pakîtiyê ve bête biserkevtin, hemû li gel hevdû de bi Wekhabûnîtiyê ve têtê biderkevtin. Ji ber ku heger yek Mezinahî bi ser yê din de bête biserkevtin, weha bi eşkerbûn ve yekeke sêyem jî bi wek wêna ve têtê biderkevtin. Lê ji ber ku ew ne bikarîn ve têtê biderkevtin, weha mirov bi eşkerbûn ve weha jî di Dewletê de li gel Hoyekî baş ve li gel Pevçûnê de li ser Karmendiyan -Ämter- de ne her Wekhevbûnek didatîn bicihkirin. Gava ku hinek bi hêdî ve û hinên din bi lez ve têtin biderkevtin, weha divên ku li ser de evana ne bi pîrbûn ve û yê din bi kêmbûn ve bidin bidestxistin, lê belê bi xweşî ve di Pêşpaziyan -Wettkäpfen- de vê Sûdê hêjabûna xwe didate bidîtin. Na. Pevçûn dikare bêgûman di nava wanan de bête bipêkhatin, ji yê ku ji wan ve Dewletek têtê bipêkhatin, û ji ber vê yeke jî ve ew li gel Rûmetdarên -Adligen- Qwec, Azad û Dewlemendan didin bikirin, ji yê ku di beriya pêşiya pêşî de Nav û deng didin bixwestin. Bêhtir ew ji aliyekî divê Serbestbin, ji aliyê din de divên ew Pêcan bidin bidan, ji ber ku Dewlet bes xweser ji Xelkên ve wer jî weha jî kêmbûn wek nala bes bi nala Bendan ve dikare bête bipêkahatin. Lê belê çilo ew pêwîstiyên hanê têtin bi bidaxwazkirin, weha jî bêgûman Dadwerîti û Pakîtiyên Cengê jî têtin bipêwîstîkirin. Ji ber ku wha jî bê bêyî vêna tu Dewlet jî nikare bête biserpereştîkirin. Bes û bi tenha ve cudabûn têtê biderkevtin, ku bêyî ya pêşî tu Dewlet nikare bête bihebûnîkirin, lê belê bê ya dawî jî bêgûmana tu kes nikare bide bi seroreştîkirin.

Gava ku weha Hebûna Dewletê bi ber pîrsê ve bête bikevtin, weha divê ew hemû yan jî belê henek jê li gek Mafe de li nik Pahrvekirina Karmendîtiyan -Ämter- de bête bideyarkevtin. Lê belê ew ji xwe re ve li ser mercên Jîneke bi carekê ve xweştir ve dide bipirskirin, hingê wê gavê ew bi adwerîrîti ve têtê biderkevtin, gava ku Fêrkin û Pakîti di serî de bêtin biderkevtin, bi mîna ku di berê de hatiye bigotin. Lê belê vir de ne ku, ji yê ku bes û bi tenha ve di Xalekê de bi mîna hev ve têtin biderkevtin, ji ber ku di hemûyî de bi mafên wekhev ve, hêji ewên hanê jî, ji yê ku ew bi tenê ve di Xalekê de bi wekhev ve têtin biderkevtin, ji ber vê yeke jî ve di hemûyî de bi Mafê wekhev ve, tevî ku hêj yê hanê, ji yê ku bes û bi tenha ve di yek Xalê de bi wekhev ve têtin biderkevtin, ji ber ku di hemûyî de bi mafê wekhev ve têtê biderkevtin, ji ber vê yeke jî ve bi pêdeçûn ve divên ew bi xwedanê newekhevbûna Maf ve bêtin biderkevtin, wha ku ku hemû şeweyên Dewlet, ku li gora wan de ew wisa têtê biçûyîn, bi nala nzewelî -Ausartungen- ve têtin bidîtin.

Me weha ji di berê jî de date bixuyanîkirin, ku hemû her yek bi xwedanê Maf ve têtin biderkevtin, ku ew bi daxwazî li ser Karmendîtiyê -Ämter- de bide bixwestin, bes û bi tenha ve ew mafeyê hanê ne bes tene, ku Dewlemend dikarin bidin bicihkirin, ku yê ew bi xwesdîyên gewretîrîn beşn Erd û Zevîyan ve têtin biderkevtin. Lê belê Erd û Zevî ji bona berjewendiya gelpertîyê b-Allgemeinheit- ve têtê biderkevtin. Weha jî ew li nik girêdana Peymanana de bi piştrast ve têtin biderkevtin Ayadvan -Freien û Şahzade -Adligen- li gel hev de xwe bi xwe ve wisa didin bi pevçûnîkirin, ji yê ku ewên bi bi nêzîkî wan ve têtê biderkevti; ji ber ku Şahyade bi pileyekî bilindtir ve ji kesên sadeyên Neşînvanan ve têtin biderkevtin û Şahyade li nik xwe de her gav Nerîneke bilindtir dide biwergirtin . weha jî bi xweşî ve têtê biderkevtin, ku Kûr bi bavên baş bêtin, ji ber ku Şahya dê di pêşî de bi Pakîtiya Malbatê ve bi bi wek wek wî şeweyê hanê bi rast û dirust weha jî dê ew li gel Pakîtiyê de bête birawestandin. wer jî bi vî rengê hanê jî ve emê bi rast û dirust ve li Pakîtiyê de bidin bitemaşekirin, ku ew bi xwedanê gotinên Dadwerîtiyê ve têtin biderkevtin. Ji ber ku ew weha jî Dadwerîtiyê ji bona Jîna li ser xwe de didin bixuyanîkirin, ku hemû Pakîtiyên din divên bêtin bi dûvekevtin. Belam piranîtiya Mafên bi beramberî piranîtiyê ve, ji ber ku gelek bi dijî hindikan ve li gel hevdû de bi xurtir û delemendtir û baştir ve têtin biderkevtin.

1283b

Ev ku bêhtir ku di wê Dewletê de bi xwe ve ji bonahemûyan ve têtê biberdestkevtin, ez bi rastûdirust ve kesên Jêhatî, yên dewlemend didim bimebestkirin û di pişt jî re hêhî Cemawerên Neş"invvan"en dinn, bê kî dê li ser de, kî divbû bida biserdarîkirin, bida şerkirin zan jî na? Ji bon her yekekê bi navkiri ve bi şewyê Dewletêve dikare bdiyarbûn li ser de, kî divê bide biserdarîkiri, li jêr tu peçûnan ve nayête biderkevtin, ew Cudabûn li ser de di nava xwe de hêhî wer jî di rêya serdarîkirinê de ji bal hevdû de, ku li vêderê de ji hêla Dewlmendan ve, li dera hanê de ji hêla Jê jatîvanan ve li goran di dewletan li gel Destûrên dînî têtê bicihkirin. Tevlî vê jî de em dixwazin bizanibin, çilo li vêderê de, ku hemû perçeyên-Elementen- wekhev xweser pêre têtin bihenikirin, ji yên ku ew divên bidin bibiryarîkirin. Gava ku dê Hejimara bi carekê ve dê bi kêmbûn ve bihata biderkevtin, wisa gava ku Xwediyên pakîtiyê û Çalakvanan bi hejmaran ve bi carek ve bi kêmbûn ve bihta biderkevtin, li kîjan şeweyazayê ve divanbûn bidana bibiryardan? Divabû ku mirov wanên kêmtir di pêwendiyê de li gel karen wan de bide biwergirtin, gelo ew dikarin bi rastî ve bêtin biderkevtin, ku ew dikarin dewletê bidin biserpereştikirin? Yan jî divvabûn hejmara wan hinekî bidin bipêhtirkirin, ku ew ji bona xwe ve dewletekê bikarin bidin biavakirin?

Lê belê ev hêjî diwariyekê beramber bi hemûyan ve dide bipeyda kirin, ji yên ku ew ji bona Hêjabûnên Dewletê ve nayêtin biserkeftin. Ev bi rastî ve ewên hanê dikarîbûn. Ji yên ku wan ji ber Dewlemendbûn û Serdarîtiya xwe ve bidin bidaxwazkirin, ne bi dadwerîti ve dikrîbû biha bigotin, û ji ber ku bev wisabû, ji ber ku wê xwe li ser Malbata xwe didate birakişandin û binavkirinêtir. Bêhtir bi bêtîman divbû ewên hanê, ji yên ku careke din ji tevan bêhtir ve bi Dewlemendekî ve bihata biderkevtin, li gor vê mafê hanê de evê hanê li ser tevan de bide bi ser de qîrîkirin û wer jî ewê hanê jî, hemû yên dijî, ji yên ku ji ber zayîna xwe xweyî Azad ve bidin bibilindkirin, li ser malbata Şahyadan jî ve hate biderbasbûn. Ê bi rastî ev li dû hev de û çûna hanê de dibû xwe weha jî di karûbarên ji navav karûbarên Pakîtiyên Nêşîvanên Xanedan – Aristokratên- de bidin bixistin, Gava ku yekekî bi tenha xwe ve bi mirovekî çêtir ji hemûyên din ve bihate biderkevtin, ji yên ku ew di serdarîtkirinê de bi jêhatbûnê ve têtin biderkevtin, weha divabûn li gora vî mafê vî Axayê -Herr- hanê de bi xwe ve bihata biderkevtin, li dûçûnîti bi rastî ve divabûn, ji kêjî ve weha jî Çendbûn -Menge- bihate biderkevtin, ji Ku ew bi xurtbûn ve ji yên kêmtir ve têtê biderkevtin. Hemû divên bi Axa -Herr- ve bêtin biderkevtin, wer jî di vê Rûdana hanê jî de, ku Yekek yan jî Gelek bi Yekî û kêmtir ne nala gelwkan bi xurt ve bi nala yên din ve têtin biderkevtin, ev Axên hanê ne bi Çendbûnê ve -Mengê- têtin biderkevtin.

Ev tev de weha bi diyarktir ve têtê biderkevtin ku ew dikara bête biezmunîkirin -zubeweisen-, ku ji van mercên hanê de ku mirov hêza wanên hane yê bi xwe ve dide biserdarîkirin û yên dinên ku ew bi xwe vedixwazin xwe bidin bijêrdestkirin, ku ji bona tu kesekî mafêbûn têtê biheyitîkirin, bi xwe ji ve bi dijî wanên han jî ve, jiyên ku ew ji ber Pakîtiya wanan jî ve dikarin serpereş Dewlete bidin bidaxwazkirin, û wer bi dijî wanên hanê jî ve, ji yên ku ew ji ber Dewlemenbûna xwe ve dikarin bidin bidaxwazkirin, heger ku ji bona Çendbûna -Mengê- hevû Devaran – allerorts- ve Daxwazeke wisa bikaribin bidin bibilindkirin, ne ku bi rastî ve ber li ber de bête bigirtin, ku Çendbûn -Menge- carekê bi çêtir û Dewlemendtir ji nala hindikan ve têtê biderkevtin, ne ku bi nal Kesayetîbûn -Individuum- ve, belam bi nala Tevahîtiyê -Gesamtheit- ve – têtê biderkevtin.

Ji ber vê yekê jî ve mirov dikare weha jî pirsekê, ji ya ku hinek didin bikiririn û ji bona me ve didin bidan, bi vî rêngê hanê ve lê bête bipêrgîkirin. Bi rastî ve Hinek Pirs, gelo Qanûndaneder, gav ku ew Qanûnên rastûdirust bixwazin bidin bidan, gelo Qanûnê ji bok kara Çêtirvanan yan jî li gora Piranîtiyê -Mehrheit- de divê bide bisazkirin, gava ku eva rûdana hanê yê li ber me de têtê biderkevtin. Li vêderê de bi "Rast" ve bi nala rastîbûna wekhevîbûnê ve bête biwergirtin,

û biwekhev ve bête biderkevtin, çi ji bona Krarên -Nutzen- tevahiya Dewletê ve û ji bona Neşînvânên Sadeyên çêtir ve bête bigihandin.

1284a

Neşînvân lê belê, bi giştî ve bi wî ve têtê biderkevtin, Kî yê ku ew li der Serdariîtiyê û Bindariîtiyê de dide bibeşdarîtkirin; lê belê li gora her Destûrekê de bi yekekî din ve, û di destûreke çêtir de, kî ji ji bona Aramnca bicihkirina Jînek Pak ve bête bibindariîtkirin û bikaribe bide biferamankirin û bide bidaxwazkirin. Lê belê gava ku Tekane yan jî gelk bi nalal yekekî ve, lê belê ne weha bi gelekên ve bi nala dagirtina dewletekê ve bikaribin bêtin biderkevtin, ku ew xwe weha di rêya Paktîien bilind de bidin binîşankirin, ku Pakîtiya -Tugend- hemûyên din û di karina wanî ramyarî de ligel wanê hanê de, gav ku ew yên wan bi bêhtir ve bêtin biderkevtin, yan jî bi ya yekî ve bi tenha xwe ve, gava ew bi yekî ve têtê biderkevtin, ku ew xwe ne bi nal wek wan ve dihêlê bête biderkevtin, weha divê mirov yên wisa ne bi bêhtir ve bi nala bîşdarbûnîtiya Dewletê ve bêtin bivedîtin.

bêhtir ev ji bon wanan ve ne bi Bêmafe ve têtê birûdandan, gava ku ew bes û bi tenha ve Mafeyên wekhev di Nerx -Wert- de bidana bigirtin, ji ber ku ew weha jî li ser pakîtiyê û karina Ramyarîtiyê weha gelekî ne bi wekhev ve têtin biderkevtin, Yekeke wisa divabû weha bi Arzan ve bi nala Xwedanekî ve din ava Mirovan de bihate biderkevtin. Ji vêna ve weha ji dê bête bizelalkirin, ku Qanûndaner bes û bi tenha ve ji bona yên wisa ve li vêderê têtê biderkevtin, ji yên ku di Malbatên de û di Kaeinê de bi wekhev ve tetin biderkevtin, û ku ev bi dijî Mirovên wisa ve tu qanûn nayête bidîtin; ji ber ku ew bi xwe ve bi Qanûnê ve têtin biderkevtin. Ev xwe belê weha jî dide bîqeşmerîtkirin, ku kî Qanûnan ji xwe re dixwaze bide bidan, û ji bona yekekî wisa ve dibe ku ew, bê ka çi Antisthenes ji bona Şêra Mêhrê date bibersivkirin, di gava ku Kevroşkan civata xwe dane bilidarxistin û wekhevbûna Mafe ji bona tevan re datin bidaxwazkirin: "Hûn diaxivin ho Keroşkino, Sim û diran kêma dikevin, çilo emê bi xwedanê wan ve bêtin biderkevtin". Ji ber vê yeke jî ve Dewletan weha jî li gel Destûrên emokratî de ji ber Bingekî wer jî ve Fêrgeha -Institut- Osttrakismos, Qafîfekên Dadweran -Scherbengegericht- ; ji ber ku wan bi pîrbûn ve li jêr hemûyan de li gora wekhevbûnê ve didatin bitemaşekirin, û ji ber vê jî ve wan guh bi yên wisa ve didan bidan, ji yên ku ew di rêya Demendbûnê, bi nav û dengbûnê de yan jî tişteki din de ji Hoyekî Rambeyriyê girîng ve, ku ji bona Xortvanan ve dane bikirin, di rêya Kafîkên şikestiyên Dadadgîhn ji demen nîşankiriyên ji wê Dewletê veb têtê bivezivirandin. Leheng -Mythos- weha jî didin biaxivtin, ku Argonauten ji Herkules ji Hoyekî wisa ve dane bipaşevexistin. Ku Argo nikaribû ji ber vê ve li gel Siwarên Mêvanên din de bixwesta bihta birêkevtin, ji ber ku ew bi gelekî ve ji wan ve bi girantir ve dihate bi biderkevtin. Ji ber vê jî ve divê mirov weha jî nede bi gûmankirin, ku ewên hanê, ji yên bi Zaordarn -Tyrannnis- û yên ji Periandros ve ji Thrasybulos ve Cûdariya Civatê bide biwergirtin. Ev weha bi Bed ve li gel Maf ve têtin biderkevtin. Ku mirov bi rastûdirust ve dide bigotin, ku Periandros ji bona Herok ve, ji yê ku wî jê re ji bona Amojkarî dabû birêkirin, bi tu gotinekê ve nedate bivegerandin, bes bi tenha ve li ser xaçirekekê de di navav Zevî de seren Sinbilan dita bijêkirin û weha tov bi wekhev ve didate bikirin. Bê bi çendbûn ve Herol di vê têgihîştina pêrabûna hanê ve hate biliberkevtin, belam kirinê date gotin, belê Thrasybulos hatin biliberkrvtin, ku ew Mirovên bi nav û deng divabûn bidin bihilanîn. Ji ber ku ew ne bes tenê bi kara Zordan -Tyrannis- ve têtê biderkevtin, û ku ew kirina hanê ew ne bes bi tenha xwe ve, nemaze jî ew weha jî di nava Kêmasiyan -Öligarchien û Demokratî jî de têtê birûdan Osttrakismos jî bêgûman têtin biservekirin, û ku mirov Hêzadrîtiya Mirovên bi Nav û deng ve dide bişikenandin û bitar û markirin û vê bi xwe jî ve ewên hanê didin bikirin, ji yên ku ew bi Xwedanê Hêzdrîtiyê ve têtin biderkevtin, bi dijî Dewletan û Miletan ve, ji bona Nîmûne ve, ku bê kaathiner li gel

Samiern, Chiern û Lesbiern de çi dane bikirin – ji ber ku destlicî de di piştî hîmkirina Hêzdarîtiya xwe ve wan ew wan ji bona Vegirêdanana Peymanan ve dane biçewisandin.

1284 b

Û wer jî bi vî hawê hanê ve şahê Faris Mêdî, Babilonî û Miletên din, ji yên ku ew, ji ber ku ew carekê li ser Serweriyê de dihatin biderkevtin, ji bona ber bi serxweçûnê ve didatin bimêldarîkirin, pir caran jî ew hatin bisertewandkirin.

Em li vêderê de bi beramberî Kêşekê ve têtin birawestandin, ku ev xwe bi tevahî ve ji bona tevan ve, weha jî Babilî ji bona Destûrên Rast jî ve didin bidexistin, Rêyên nebaşî di şeweyê destnîşankirî de, di gava ku ew li ser Karên Taybetî ve Çavên xwe didin bibeloqandin, ku tede ev li gel wan de tiştêkî din nayête bipeydakirin, ji yên ku ew bi dû Kara-Nutzen- giştî ve têtin bikevtin. Mirov dikar xwe bide bisersûrsandin, gava ku mirov Awirekê ji ser Hunerên Dewletê ve ji bona ser Hunerên û Zanistiyên din de bide biavêtin, Tu Nigarvan dê bêda bihiştin, ku Cenawer li ser wêneyê wîna de bi nala pîvaneke gewretir bi xwedan pêyan ve bihate biderkevtin, ger jî ku ew bi Sipehîbûnekê taybetî jî ve bihata biderkevtin, wer jî dê tû Avaniyê Keştiyê jî dê wî yê wisa jî li dawiyê de yan jî li cihekî din de ji perçeyek Keştiyê de bida bihiştin û weha jî bi kêmtir ve dê Rêxistvanê Koma -Chordirigent- ve Denge ve, ji ya ku ew li ser xurtbûnê û Sipehîbûnîtiyê ve li ser Kombûnê de tete biserkevtin, ku di Kor -Chor- de dihêlin li gel wan de bide bisitirandin. Weha bêhtir li gora vî aliyê hanê de tu tişt di Rêgirtinê denema tete bidîtin, Ku Padîşah -Monarchen- jî li vêderê de wer jî bi mîna Dewletên Azad ve didin birêvebirin. Gava ku ew di rastîtiya Berjewendiya Serdaritiya xwe de wetov dide bikirin, ew weha bi dijî kar û barên naskirî ve bi xwdanê perçeyên Qafikên Dadweriyê -Scherbengerichtes- bêgûman bi mafê rastiyê Dewletê ve tete biderkevtin. Reman Perçeyên Qafikên Dadwerîtiyê tanî radeyekî bi mafê Dewletê ve. Ew bes û bi tenha ve belê bi çêtir ve tete biderkevtin, gava ku Qanûndaner di pêsiya pêş de Destûrê weha dide dirustkirin, ku ev ji dermanekî wisa ve neyête bipêwestîkirin. Çûna duyem lê belê tete birûdan, gava ku ew weha jî tete bihatin, di wî Rengî de ku mirov Çara Demanekî wisa ji bona alîkariyê ve lê tete bilêgerandin. Lê belê Ya dawî wer jî di Dewletan de nayête birûdan, Mirov li nik perçên Kafikên Dadwerîtiyê de ne ku li ser Berjewendiya Dewleta xwe de didate bidîtin, belam ew ji bona ser Careyeke Partîti de didate bikaranîn.

Weha ku Perçên Kafikên Dadwerîtiyê li nik Destûrên Nebaş -ausgeartet- de ji ber taytbendîtiyên wan de bi sûdmendîti û dadwewrîti ve tete biderkevtin

Lê belê di çêtirîn Dewletê de qurstirîn Dijwarîti di wir de tete bipêkhatin, Bê ka merov çi divê bide bikirin, gav ku yekek bête biderkevtin, ne di rêya Rûçikên -Vorzuge- bi mîna Desthilatdarîtiyê -Macht-, Dewlemendbûnê û binav û bangbûnê ve, belam di hêla Pakîtiyê de Mirov dê belê weha jî nede bikirin, ku mirov yekekî wisa bide baivêtin û divê bide bisergonkirin û bi rastî jî ve weha jî ne li ser yekekî wisa de bixwaze bide biserdarîkirin. Ev bigir dê weha bihata biderkevtin, bi mîna ku merov li ser Xwedan -Zeus- de bixwesta bida biserdarîkirin, gava ku mirov di ser Serdarîtiyê bihişpêc bihata bikirin. Weha bêhtir bi nala besbûnê ve bi serûştiya Tiştve li gora yêmayî de tete bimayîn, ku hemû mirovekî wisa bi dildarî ve serên xwe li ber didtin bitewandin û pê re jî pê didin binaskirin, ku ew û bi mîna wîna ve di tevahiya Dirêjbûna jîna xwe de bi Padîşah ve di Dewletê de têtin derkevtin

Li gora Vegotinên pêşî de divên bêtin bitêrkirin, Niha bi bêhtir ve ji bona Temaşekirina Padîşahîtiyê -Königtums- ve tete biçûyîn, ku em belê ji bona yekekî ve ji giringtirtîn şewazê Dewletê ve bidin bigotin. Li vêderê de divê lê bête bigerandin, gelo ev ji Bajerekî ve yan jî ji bona Welatekî ve, ku mirov di wan de divê bikaribe bi başî ve bête bijiyandin, bi sûdbûn ve tete biderkevtin, ku ew ji bal Padîşahekî ve bête biserdarîkirin, yan jî bi pîrbûn ve bi şewazekî

Dewletêyî din ve bi baştir ve ku ew ji bona wêna ve tête bilihevhatîkirin, yan jî gelo Padîşahîti ji bona hinekan ji Civakan ve bi Armanc ve bibêkêtir ve ew tête biderkevtin, ji bona yên din ve na. Di pêşiya pêşî de lêbelê divên ku em xwe li ser de bidin bizelalkirin, Gelo Celebên -Arten-wîna bes û bi tenha ve bi yêkê ve tête biderkevtin yan jî gelean ji Celeban ve dide biwergirtin.

1285a

Wer bi gelek bûn ve mirov bêhtir bi hêsanî ve didate bîdîtin, ku ev bi gelek Celeban -Arten ve dihate biderkevtin, û Celebê Serdarîtiyê ne di hemû Padîşahîtiyan de bi yeke ve tête biderkevtin. Padîşahîti di Destûra lakedaimonischen de bi rastî ve li jêr Qanûnên Padîşahîtiyan de bi pirîtanîti ve bi bi diyarbûn ve Padîşahîtiyê dirust ve tête biderkevtin, Belam Padîşah bes û bi tenha ve bi xwe dan ve dihate biderkevtin, gava ku ew ji welêt ve bihata biderkevtin, di Serdarîkirinîtiya Cengê, û bi ser de jî ve bi Padîşahan ve bi kar û barên Ayînî ve hatibûn bisipartin. Ev Padîşahîtiyên hanê weha bi Serwerekî ve û di dirêjbûna jiyana xwe ve Bi karmendîtiya Serdarên Sipah ve tête biwekhevîkirin. Bêhtir Padîşah bi xwedanê tu Desthilatdarîtiyê ve li ser Jîndarîtiyê û Mirinê ve ne dihate biderkevtin, ji bilî gava ku Desthilatdariya wîna Rûçîkekî taybetî didate bigirtin, ango, gava ku ew Gorepana Cengê de destbichîkirina Maf divabû bida bikaranîn, bi mîna ku li gora Homer de vê weha jî li nik Padîşahan de di berê de dihate birûdan. Bêhtir bi mîna ku em li cem wîna de didin bibihîstin, Agamemon ji xwe re didate bihiştin, tanî ku mirov di Civatê de dihate birûniştin, bi bê dengî ve î jî bal yên din dihate biqêşmerîkirin, lê belê didate Supah bi dijî Dijmin ve didate birakişandin, weha ew bi xwe ve bi Mîrza -Her- ve li ser Jîndarîtiyê û Mirinê ve dihate biderkevtin. Wî digot bele. "Lê belê gava ku ew bi dûrbûn ve ji hesta Şer ve xwe bi veşartî ve bide bîdîtin, ku ev divê ji bona wêna ve bide bialîkraîkirin, ku ew bi dû Segên bezandî û Balindan ve. Ji ber ku li nik min de Jinadîrî û Mirin têtin birawestandin. Ev weha bi celebekî ve ji Padîşahîtiyê ve tête biderkevtin: ku di dirêjbûna jînê de bi Karmendîtiya Supahdar -Feldherrenamt-ve tête biderkevtin, û van Padîşahên hanê Rumeta xwe yan ji hêla Zayînê ve yan jî ji hêla Hilbijartinê ve dane biwergirtin.

Ji bil Zenebûna wan ve celebekî din ji Padîşahîtiyê ve ji Padîşahan ve, bi mîna ku ew li nik hinek Miletên Hovber de dihate bîdîtin. Ev hemû bi xwedanê Zoradîtiyêkeyî ve bi nala Zordar -Tyrannis- ve dihatin biderkevtin, Lê belê li gorav qanûnê de û ew ji kenar de dihate bipeydakirin. Ji ber ku bi rastî ve Hovber ji hêla Serûştiyê ve hestyarîtiya Bendîtiya xwe, bi nala ku ew li nik Yunanan de û ji wanan ve careke din Xelkên Asyan bi bêhtir ve ji nala Xelkên Ewropa ve dijkarin têtin bipeydakirin. Weha ew Desthilatdarîtiya Zordarîtiyê bi gir ne bildên xwe ve didin bihilgirtin. Ev Padîşahîtiyên hanê bi alîkariya Hoyên wida ve bi Zordarîti ve têtin biderkevtin, lê belê pêre jî xweser, ji ber ku ew li ser qanûnên Kevnarî de têtin birawestandin, ji heytiya hîmkirî ve. Û ji Peyên -Leibwache- ji wan hoyan bi xwe ve ku ew li wê derê de bi wisa ve tête biderkevtin, bi mîna ku ew bi Padîşahekî ve û ne bi nala wî bi Zordarîtiyêkî -Tyrann- ve li dorûberên xwe de didin bîdîtin. Neşînvânênçekdar -Bürger- bi rastî ve Padîşahan didin biparastin, di gava ku ew vê li nik Zordarîtiyên -tyranen- Bêgane ve didin bîkîrin, ji ber ku ewên hanê li gora Qanûnanan û Vînen Jêrdaran de didin biserdarîtkirin, Lê belê ev bi dijî Vînen wan ve, weha encam tête biderkevtin, ku ewên hanê ji hêla Neşînvanan -Bürger- ve, lê belê ji evên ku ew bi dih jî Nêşîvnanan ve dê bêtin bibin çavdêrîkirin.

Weha vê dê du celebê Padîşahîtiyan didatin biderxistin; Celebekî din bi vê ve tête biderkevtin, ji ya ku ew li cem Yunaniyan de dihate bihebûn, ji ya ku ew ji bal Aisymneteniya bi navkirî ve dihate bikarhatin. Ew tête biderkevtin, bi kurtî ve tête bigotin, ew li ser Hilbijartina Zordar -Tyrrannis- de tête bihîmkirin, û ew xwe ji Padîşahîtiya li nik Hovberan de ne di wê hêla de dide bicudakirin, ku ew ne li ser Qanûnê de, belam bes û bi tenha ve di hêla, ku ew ne li ser malbatê

de tête bihîmkirin. Ku ev Bi xwedanê desthilatdarîtiyê ve dihate biderkevtin, ji ya ku yek di dirêjbûna jiyandarîtiyê de, yên din bes û bi tenha ve ji bona dawîbûna Demên nîşanankirî ve yan jî tanî bi pêrabûna kar û barên nîşankirî ve dihate bibingehkirin. Weha yekek ji Neşteciyanên -Bürger- ve ji Mytilene bi navê Pittakos ve bi dijî Penabaran ve datin bihilbijartin. Ji yên ku Rêberên wan bi Antimenides û bi Xweşxwevan Alzaïos ve dihatin biderkevtin. Ku mirov Pittakos bi Zordar -Tyrannen- ve date bihilbijartin, jê Alzaïos di yekekê de ji Sitiranên xwe de dide bibelavkirin, gava ku ew Welatîyên xwe dide bisucdarîkirin, ku wan “Twanbarê welêt Pittakioas di Bajarekî Aşîtiyê pir bi kulûder ve bi Zordar ve datin bicihkirin. Bi hemû diyarbûn ve bi lilandinan ve hate birûkirin”.

1285B

Weha ye û weha bû Ev Desthilatdarîtiya -Gewalt- hanê ji ber Rengê wêyî Zoradrîtiyê -Tyrannische- ve ku ew bi rastî ve pe dihate biderkevtin, Lê belê nemaze ku ew li ser Hilbijartinê dihate bi bibingehkirin û li ser Vînên Hilbjartinê Gel di hate birawestandin, belam ew hêjî bêhtir ji bi Padîşahî ve tête biderkevtin.

Yekeke Celebê çaremî bi Padîşahiya Serdarîtiya Bisêrê xwe -Alleinherschfat- ve di Demên Qehremaniyê de tête biderkevtin, ji ya ku ew li ser Vînên azadiyên Jêrdanan û Qanûnên mayînen Malbatî de tête bibingehkirin. Ji ber ku bi rastî ve Serdarê, ku yê pêşî ve Çend kar û barên Qeç di hêla Hunerdîtiya Aşîdîtiyê de yan jî di kar û barên Cengê de dihatin biderkevtin yan jî di Rêvebirina Neşteciyan -Ein wohner- bi hev re ji bona Erdan ji wan re bihate bipeydakirin. Weha ew li gel Vînên xwe de Padîşahên xwe de Wergirtina Rûmeta Malbatên xwe de dihatin biderkevtin. Ew bi Serwer -Herr- ve li ser Birêvebirina Cengê de û Gorîkariyê de, tanî ku ew ne li gel Zinat parasitanê ve dihate biderkevtin, û bi sorbûn ve li ser Reftarkirina Maf de dihate bibiryarîkirin. Û di dawî de wan ev bi bê sundxwarin didan bikirin û tanî radeyekî jî di gava ku wan her gavê jî bi berê ve carekê jî bidana bisunxwarin, lê belê Sunxwarin weha jî di rêya bilindkirina Kopal -Zepter- de dihate birûdan. Van Padîşahên hanêyî di berî demê de her û her Serdarîtiya Bajaran, di kar û barên Hundurû û Bêganan de didatin bikirin. Lê belê bi derngtir ve Padîşahan bi xwe ve li ser dakevtina ji hin tiştan ve didatin bikirin. Bi reneketir ve ji wan ve Komên Xelkê datin biwergirtin, û weha Padîşah bes Dewletin din de û bes bi tenha ve û hêjî li Gorî ve têtin bimayîn, Lê belê li kuhderê de ku mirov bi rastî ve hêjî li ser Padîşahîtiyekê de dê bikariba bida biavixvîtin. Li vêderê de ku wan ji kar û barên Bêganan ve bes û bi tenha ve hêjî di Birêvebirina Cengê de di nava desten xwe de didane bihiştin.

Weha ev bêhtir ji van Padîşahan ve ev Celebê hanê tête bidîzin, bi Jimarê ve bi çaran ve, Ku yek jê bi Padîşahîtiya Qehremanîtiyê ve ew li gel Vînên -Willen- Milet hate bipeydakirin, Belam ew li ser Mafên Destnîşankirî de hatibû bisînorkirin. Padîşah bi Ser Laşker -Feldherr-, Dadwer û Bikar û barên Ayînê ve dihate biderkevtin -, Ya duyem Padîşahîtiyê -Königtum- li nik Hovberan -Barbaren- de – ev bi Malbatî -Erbliche- ve, li ser Qanûnên Zordartiyê Serdardarîtiyê de dihate bihîmkirin-, Ya sêhem, ji ya ku ew bi Aisymetie ve dihate binavkirin – ji ya ku ew li hilbajrtina Zordar ve dihate bihîmkirin – û di dawiya dawî jî de ya çarem ji wan ve, ku ew bi Padîtişahîtiya lakedaimonitiyê – lakedaimonische- ve, ji ya bi kurtî ve tête bigotin, bi yekeke Malbatî ve di dirêjbûna jînê de Supahkarmendîtiyê ve tête biderkevtin.

Ev Padîşahîtiyên hanê weha bi vî rengê hanê ve ji hevdû ve têtin bicudakirin, yekeke dinî celebê pêncemî padaîşahîtiyê lê belê li vir de duhate bidîtin, li wê derê de ku Kesekî bi tenha xwe ve weha bi Axa -Herr- ve li ser hêmuîyê de tête biderkevtin, bi mîna ku gava her Miletê û her Bajarek ji bona xwe ve bi Serwer -Herr- ve li ser Kar û barên hevbeşî ve dê bihata biderkevtin, weha ku li vêderê de Serdarîti li gora rengê Sermiyadarîtiya Malê ve tête birêxistin, bêhtir bê çilo Serdarîti li ser malê de bi reneketî Padîşahîtiyeke Xwemalî ve tête

biderkevtin, weha li vêderê de Padîşah Serdarîtiya Bavê malê li ser Bajarekî yan jî gelek Bajaran û Miletan de tête biderkevtin.

Ev niha bi rastî ve bigir bes û bi tenha ve bi du Celebên Padîşahîtiyan ve têtin biderkevtin, ji yên ku ew divên em li wan de bidin bitemaşekirin. Eva ku wer jî bi Lakedaimonîtiyê ve tête binavkirin. Yên din bi pîrbûn ve din nava vanan de di navîtiyê de tin bikevtin. Ew bi xwedanê kêmtir Maf ve ji Padîşahîtiya Gelerî ve û bi bêhtir ve Maf ve ji Padîşahîtiyê ve di Sparta tête biderkevtin. Li vê gora hanê de lêkolîn bi pîr bûn ve ji bona du Tîştan ve tête biderkevtin, carekê ji bona Pîrsê ve, gelo ev ji bona Dewletê ve bi çêtir ve tête biderkevtin, bi Serdarekî Supahî ve bi dirêjbûna jînê ve bixwedan ve bête biderkevtin, heger jî ku Karmendîtî -Amt- bêhtir bi Malbatî -Erblich- ve yan jî dê ew bi Veguestin ve, di hêla Hilbijartinê de bihate bigirtin, yan jî gelo dê vê xwe neda bitemînîkirin.

1286a

Û di pişt re Pîrs, gelo ev bi çêtir ve tête biderkevtin, ku yekek li vêderê de bi Serwerekî -Herr- ve li ser hemûyî de bête biderkevtin yan jî na? Peydakirinan Karmendîtiya Supharîtiyek yekekî wisa bi bêhtir ve ji bona Qanûnê ve weha jî ji bona Destûrê ve bi nala celebekî pêgirêdayî ve tête biderkevtin; bêhtir ev Karmendîtiya -Amt- hanê dikare di hemû Destûran bête bidîtin, û weha emê ji wan ve ji xwe re li yekê de bidin bivenerîn. Ji aliyê din de, Şêweyê mayîndariya Padîşahîtiyê -Königtum- bi celebekî Destûrî ve tête biderkevtin, weha em dixwazin van bêhtirji bona Têmaşekirinê ve bidin biwergirtin û di vir de xalên Pêvçûnkiriyî xwe derxistî bi kurtî ve li wan de bidin bitemaşekirin.

Pîrsa pêşî li vêderê de bi vê ve tête biderkevtin, gelo ev bi çêtir ve tête biderkevtin, ku ji bal çêtirîn Mirov yan jî ji bal çêtirîn Qanûnan ve bête biserdarîkirin.

Yên weha ku ew Peyva Serdarîtiya Padîşah didin biaxivtin, didin bicihkirin, ku Qanûn bes û bi tenha ve Gelmperiyê didin biaxivtin, belam tu rêdanînê ji bona Rûdanên Taybetmendîtî ve bidin biwergirtin, û weha ev li vêderê de tête biderkevtin, bi mîn ku li nik her hunerekê de, Bêmejnîbûn, Kêfxweşîbûna wîna li gora Tîpan dixwazin bidin biwergirtin. Bi xwe jî ve li Misrê de Bijîşk têtin bidestûrîkirin, ku ew di piştî Roja çarem xwe ji Rezan de bidin bicudakirin, û bes û bi tenha ve ew bi zûtir ve wê bidin bikirin, ev li ser tîrsdariya wêna ve tête birûdan. Û weha bêhtir xwe ji wî yê hanê ve dide bixuyanîkirin, ku Destûrek, gava ku bes li gora Tîpên Qanûnê de dê bête birêvebirin, ew Destûra hanê dê ne bi çêtir ve bête biderkevtin.

Lê belê jî ev divên belê weha jî Serwer bi Xwedanê van gelemperiyên Têgiştanan ve bêtin biderkevtin. bêhtir lê belê yê Xurtir, ji yê ku li nik wêna de bigir tu Dildarî nayêtin bidîtin, bi mîna vî ve, ku li nik wîna de li gel Serûştîya wîna de nayêtin bigirêdan. Qanûn bêhtir bi bê Dildarîtiyê ve tête biderkevtin, belam bi her Giyanê Mirovantiyê ve bi neçartî ve pere tête bibestandin.

Lê belê dibe ku mirov bide bigotin, ku ji bona wêna ve Keye -Monarch- bi yekekî bi tenha ve bi çêtir ve bi hişdartir ve dê bête biderkevtin.

Ev weha bi zelal ve tête biderkevtin, ku bê ka ew bi çi Qanûndaner ve divê bête biderkevtin û çilo jî divên Qanûnn bêtin bipêkhatin, ji yên ku ew lê belê, weha gelekî ew ji yên din ve têtin bicihkirin, belê li vir de ne bes tenê divên bêtin bicihkirin, li cihê ku ew bi rastî ve nayêtin bidîtin. Lê belê li kuderê de Qanûn bi carekekê ve ne yan jî ne bi başî ve dikarîbû bihate bibiryardan, li nik de divabû yekek, ji çêtirînan ve, xwe li ber Biryarê de bide biwergirtin, yan jî ku ew ma ne dê bi çêtir ve bête biderkevtin, ku ew di nava destên tevan de dê bête bidanîn? Mirov bi rastî ve bi hev re ji bona Dadehê ve tête bidakevtin û didi biremankirin û dide bibiryarîkirin. Belam ev Biryarên hanê xwe bi ser hemû Rudanên tekane ve didin birakişandin. Li vê derê de dibe ku her yek ji bona xwe ve bi tenê ve li gel hemûyên Bedtir de bête

biwekhevkirin; lê belê bêhtir Dewlet ji pirbûnan ve tête bipêkhatin û wer bi xwedan Sudmendîtî ve tête biderkevtin, wer jî bi mina xwarinê ve gelek Xwarinên çêtir ve ji mîna yekekê ve bi tenhayê sade ve tête biderkevtin. Ji ber vê yekê jî ve Dadkirina Çendbûnê -Menge- weha jî bi gelekî ve bi çêtir ve ji yekekî ve bi tenha xwe ve tête biderkevtin. Dibe ku ev bête biderkevtin, ya ku ew wê dixwaze.

Weha Komeke mezin bi kêmtir ve bi Gelîtî ve tête biderkevtin, û pêre jî bi mîna ku bê ciqas Aveke pir wer jî ew eva hanê ne weha bi sivikbûn ve bi nala Avaek kêr ve dê bête bigenîkirin. Lê belê dê heger ku yekek ji ber Tûrebûnê ve yanî ji ber hoyekî dildariyî din ve bête biserkevtin. Weha divê Dadwerîkirina wîna bête bipûçkirin; lê belê li wêderê de divabû ku ew bi bilindbûn ve bihata biderkevtin, gava ku hemû bêtin bitûrekin û di encam de destên xwe divabûn ji bona şaşbûnê ve bidana biavêtin. Lê belê divê Kom -Menge- ji Azadvanan ve bête bipêkhatin, ji yên ku ew ne bi dijî qanûnê ve didin bikarkirin, û bes û bi tenha ve li wêderê de têtin biderkevtin, li wêderê de ku bi vê ve li gora Serûştîyê de nehate biserkevtin.

Lê belê heger ku ev bêhtir weha jî li nik Komekê de ne bi sivikbûn ve dê bête bidîtin, weha ev ji xwe ve weha jî ji bona wê rûndana hanê ve dide bipirskirin, ku bi ratî ve pir Mirovên û Neşteciyan qenc têtin bidîtin, gelo li vêderê de Tekakes bi nala Serdar ve bi kêmtir ve li jêr gendelîtiyê ve tête biketin.

1286b

Yan jî bi pirbûn ve evên gelek di Hejmarê de, lê belê yên ku hemû bi çêtir ve têtin biderkevtin. Ew bi eşkerbûn ve ne bi gelek ve têtin biderkevtin? Lê belê li nik wan de Derzbûn têtin biderkevtin, ku ev li Tekatekan de nikare bête biderkevtin. Belam li ser vîna de dibe bête bibersivdan, ku ew li gora Mercê me de bi xwedanê Pakîtiya Gîyan ve têtin biderkevtin, bi mîn ku her yek weha jî bi yekekî ve tête biderkevtin.

Bêhtir divê mirov Serdarîtiya gelakan, lê belê ji yên ku ew hemû bi çêtir ve têtin biberkevtin, bi nala Xanedanîtiyê -Aristokratie- ve, Serdarîtiya Yekekî lê belê bi nala Keyetiyê -Königtum- ve bide binîşankirin, weha dibe ku Xanedanîti bi hêjabûnîti ve ji bona Dewletê ve ji nala Keyetiyê ve bête biderkevtin, bêhtir jî dibe ku Serdarîti li gel bicihanîna Zoradtiyê de bête biamadekirin yan jî na, bi mercekî ve, ku Hejmareke ji Mirovên çalakên mîna hev divên bêtin bidîtin. Û dibe ku mirov di berê de li jêr Padîşahan hatibe bijiyandin, ji ber ku ji bona Pakîtiyê ve Mirovên Qenc bi kêmbûn ve têtin bidîtin, bi ser de jî ve ji ber ku li wêderê de mirov di nava Dewletên biçûk ve dihate bijiyandin. Weha ku mirov Keye -Könige- ji ber Qenciyan wan ve dida bixwestin, ji yê ku ew ji bal Mirovên baş ve dihatin bihatin. Lê belê Di piştî ku mirov bi wir ve hate bibigihandin, ku gelek bi Pakîtiyê ve pêre jî dihatin biderkevtin, mirov nema bi bêhtir ve li nik Keyetiyê -Königtum- de hate bimayîn, belam wî Serdarîtiyêke Hevbeşî didate bixwestin û wî Desleta Destûrî date bidametirandin. Lê gava ku rewşa Neşteciyan – Bürger- bi bedtir ve hate bikirin û xwe ji Maldarîtiyên Hevbeşî -Gemeinsamen Gütern- ve dane bidewlemendkirin, weha bi vê re dibe ku Kêmsî -Öligarchie- pê hatibe bigihandin, ku têde Dewlemendbûn Rumetê dide bixelatkirin. Vê Zînetê hanê xwe bêhtir di pêşî de ji bona Serwerîtiya Zoradarîtiyê -Tyrannenherrschaft- ve û Serwerîtiya Zoradrîtiyê bi Demokratiyê ve date biveguhertin. Ji ber ku têde Dêhilatdar ji kurmî karûbarên gemarî Qazncê ve xwe her û her li ser Hejmareke biçûktir de didate bisînorkirin, wan Kom -Menge- didatin bi xurtkirin, weha ku ew ji bona Vîlikan -Verschwörung- ve bi dijî wan ve hate bihatin û Demokratî hatin bi bidamezirandin.

Gava mirov bêhtir lê belê ev bi nala Qencîrîn ve ji Dewletê ve date bivedîtin, ku ew li jêr Keyakî de bêtin birawestantîn, Ma çilo divabûn ev di vir de li gel Zarokên wîna de bête bireftarîkirin? Gelo weha jî divabû Malbat -Geschlecht bi Keyîtibûn -König- ve bête bikirin? Lê belê dê ev bihate bikirin, gava ku Lawik nehatina bidîtin, bi mîna ku carcaran dihate biderkevtin, bi zîyan

ve. Lê belê ku ew li vêderê de bi Serwer ve tête biderkevtin, weha ku ew dê ji bona Zarokên wisa ve Serdarîtiyê nede bidan. Lê belê ev ne bi bêhtirbûn ve bi sivikîti ve dê pê bête bibawerîkirin, ji ber ku dê ev bi Tiştêkî giran ve bihate biderkevtin û bi Pakîtiyeke mezin ve bide bixwestin, bi mîna ku Serûştiya mirova pê tête bixelatîkirin

Dijwarîtiyeke din weha jî pirs ji ber hêzên Çekdarî ve dide tête biderkevtin. Gelo divê yê ku ew ji bona Serdarîti ve Keyê xwestî bi yekekî wisa ve ji bona xwe ve bête biderkevtin, da ku ew yê Sernetewandî Ungehorsamen- bi darê zorê ve bide binçarîkirin, yan jî bê çilo dê ew bikaribe Serdarîtiya xwe bide bicihkirin? Ji ber ku gava ew weha jî li gora navka Qanûnê de bide bikarkirin û ne ku bi serkêfa xwe ve bi dijî Qanûnê ve bide bikirin, weha divabû ku ew hêj bi xwedanê Hêzeke çekdarî ve li berdest ve bihata biderkevtin, da ku ew pê li ser Qanûnanan de bikaribe bide biçavdêrîkirin. Ji ber vê yeke jî ve ji Gûmankirinê ve ji bona Keyakî wisa ve bi rastî ve ne bi dijwarî ve dikare bête biçareserîkirin. Ew divê bi her awayekî ve bi xwedanê Hêzekê ve li berdest ve bête biderkevtin. Ev bi xwe jî ve lê belê weha divê bête bipêkhatin, ku ew bi mezintir ve ji ya her yekeke din ve tête biderkevtin, dibe ku ew bi yekekê ve yan jî bi gelekê ve, belam bi girîngtir ve bi mîna Hêza Çendbûnê -Menge- bête biderkevtin, wer bi mîna ku ji aliyekî ve Peyên -Leibwachen- Kevnar didatin bigirwakirin, gava ku wan yekekiyî bi nakiriyên Aisymneten yan jî Zordaran -Tyranen- ve li ser Bajêr ve didatin bidanîn, û bi mîna ku ji aliyekî din ve merovekî ji Syrakusanern ve date biamojkarîkirin, ji bona Dionysios, gava ku wîna yek Peyênçavdêrîtiyê -Leibwache- date bixwestin, ku bes û bi tenha ve yekeke wisa divên bidin bidan.

1287a

Çûna Peyva me niha em ji bona ser Pirsê ve ji Helwesta Keye -König- ve date bibirin, ji yê ku ew hemûyî li gora Xwestekên xwe de dide bikirin. Keyak, ji yê ku ew Kar û barên Serdarîtiya xwe bes û bi tenha ve li gora Qanûnê ve dixwaze pê bête birabûn, dikare, bi mîna ku hatîye bigotin, ku tu şeweyê Dewletiyê taybetmend bide bilidarxistin, ji ber ku di hemû Destûran de, ji bona Nîmûne ve di Demokratîyê de yan jî di Xanedanîtiyê -Aristokratie- de, dikare di dirêjûna jîna xwe de di Supahkarmendîtiyê de bête bimayîn, û wha jî dê Navroka Serperîştiya Dewletê ji hêla gelek Destûran ve ji bal yek Kesî ve bête bisipartin. Karmendîtiyeke -Amt- wisa li Epidamnos de û weha jî li Opus jî de, bes û bi tenha ve li vir de hinekî bi sînorkirîti ve tête bidîtin.

Di derbarê navkirina Keyetiya tevahî – Vollkönigtum- de lê belê, ew bi xwe jî ve, ku hêza wî Keyê hanê di hemû Kar û baran de ew li gora Daxwazên wîna de tête biserdarkirin, Hinek ji wan ve ne ku carekê jî li gora Serûştiyê de nayêtin bixuyanîkirin gava, ku yekek li vêderê de, li dera ku Dewlet ji wîna ve bi xwe ve tête bipêkhatin, Ku ew bi Serwer -Herr- ve li ser hemû Neşînvanan -Bürger- divê bête biderkevtin. Ku Mirovên, ji yê ku ew ji hêla Serûştiyê ve bi xwedane wekhev ve bi Mafên mîna hev û bi Rûmeta wekhev ve divabûn bihatana biderkevtin, û bê çilo bi vê ve Laş pê tête biziyardarîkirin, gava ku wan xwarin yan jî cil û bergên ne wekhev bidin biwergirtin, Wer jî evaya weha jî bi Cihên Rûmetdar ve jî ve tête biderkevtin. Di encamê de mexabin ku ev weha bi rast ve tête biderkevtin, gava ku Wekhev ne bi Wekhevbûnê ve bidin bidestxistin, û pere jî ev bi Dadwerî bête biderkevtin, ku tu kes bi bêhtir ve bi serdarîti ve bi nala lêserdarîtkirin dê bête biderkevtin, bi Dadwerîti jî ve weha jî, gava ku ev bi Biveguhestin ve tête birûdan. Hingê em lê belê di berê de li nik Qanûnê de têtin bigihandin; bêhtir ku Rêk û pêkî – Ordnung- bi Qanûnê ve tête biderkevtin. Di encamê de ev bi xwzîtiyeke hêwja ve tête biderkevtin, ku Qanûn û ne ku yekekî tekane ji Neşînvanan ve dide biserdarîkirin. Ê wer ji ber vê Hoya hanê divê weha jî, heger ku Rudan bi çêtir ve bête biderkevtin, ku gelek bidin biserdarîtkirin, ev ne bi tiştêkî din ve bêhtir ji bil ku bi nala Pasevan -Wächter- û Xizmetkarên

-Diner- Qanûnê ve dê bêtin bidestnîşankirin. Ji ber ku ew divên bi Gelek Karmendîtiyan -Ämter- ve bêtin biderkevtin, Lê belê merov dixwaze vê ne bi Dadwerîti ve bide binaskirin, ku, li kuhderê de hemû bi mîna hev ve têtin biderkevtin, bes û bi tenha ve ku ew di nav de bêtin bidîtin. Lê belê gava ku mirov bide bigazinkirin, ku Qanûn bi rastî ve ne ji bona hemûyî ve Bendên rast û dirust dikare bide bigirtin, weha dihêle xwe lê bête bibersivkirin, ku wehaji merovek ne hemûyî dikare bide bizanin. Qanûn fêkirina pêwistî dide bidan û yê mayî ji bona Karmendan dide bihiştin, ku ew weha bi başî û biberpirsyar ve bidib bibiryarîkirin, bina mîna ku ew dikarin. Weha jî ew pê rastkirinê dide bikirin, ku li kuhderê de bes û bi tenha ve her gav li ser bingehê Serpêhatiyê de yaseke din ji ya kevnî berê ve kêhr bi eşkerebûn ve divê pê bête bidan. Kî weha bide bixwestin, ku Hişdarîti bi de biserdarîtkirin, Bi diyar ew dide bixwestin, Ku Xwedê û Qanûn divên bidin serdarîkirin; lê belê ku kî dixwaze Mirov divên bidin biserdarîkirin, divê ku ew Cenawer jî bi ser ve bide bipêvekirin. Ji ber ku Dilbijandin -Lusternheit- hinekî bi cenawertî vê têtê O biderkevtin, ku ew jî çêtirîn Mirovan di nava Serdran de ji bona nava Şaşûmaşan de dide biavêtin. Ji ber vê yeke jî ve Qanûn bi xurû ve, bi Hişdarîtiya Bêdilbijandin ve têtê biderkevtin.

Ev ji Huneran re lêbelê nimûna têtê bideynkirin, ku li gora wêna de rêyeke dermankirinê li gora Tîpan ve bi bed ve û dermakirina li gora pîvana Azadî Karnasan de dê bi Baştir ve bihata biderkevtin, bi Şaşbûn ve têtê bixuyanîkirin. Ji ber ku Bijîşk bi tu haweyekî ve ji bin pêrabûnan ve nayêtin biderkevtin, ji Bendîtiyê ve hinekî ji Hişdarîtiyê ve bidin bikirin, Belam ew, gava ku ew bi rastî ve Nexweşan didin bisaxkirin, Mûçeyên xwe dididn biwergirtin, lê Xwediyên ji Karmendîtiyên Dewletê ve gelekî li gora kêfê û ne kêvê de didin bikirin. Belê dê weha jî mirov li nik Bijîşkan jî de bidata bidîtin, gava ku mirov bida bigûmankirin, ku ew ji bal Dijminan ve hatine bibertîlîkirin, ku ew wî ber bi nemanê ve bidin birêkirin, ji dilva ku ew xwe bi başî ve ji bona rêyeke saxbûnê ve li gora Tîpên Qanûnê ve bidin bivedîtin.

1287b

Û bêgûman! Weha jî Bijîşk didin bikirin, gava ku ew bi xwe ve têtin binexweşkevtin, Bijîşkên didin banîn, bi mîna Mamostên Giyardarîtiyê, gava ku xwe ji bona bikaranînê ve bidon boxwesti, ku Mamostên Giyardarîtiyê, di Şiyarbûnê de, nekarin bidirustî ve bidin bizanîn, ji ber ku ew di doza xwe de bidin bidadîberkirin û din kêra kêrdarîtiyê de têtin bidîtin. Weha mirov dide bidîtin, ku Hişmendîtiya Dawdwerîtiyê ew têtê biderkevtin, ku yekê li du ya din de bi bê Bendîtiyê ve dihêle lêbête biligerandin, bi mîna ku ew di Qanûnê de têtê biderkevtin.

Pêre têtê biderkevtin, ku hêjî bi giringtir ve û bi tiştêtin giringtir ve bi girêdayî ve ji nala Qanûnên nivîsandî ve, ji yê ku ew li ser Reweştan -Gewöhnheit- de têtin bibingehkirin. Û ji ber vê jî ve dê wisa jî li ser Mirovekî de bi nala Serwer ve bi bêhtir ve piştpegirêdan ji Qanûnên nivîsandin bihata biderkevtin, weha ew hêjî ne ji bona Qanûnan ve têtê bicihkirin, ji yê ku wan Reweşt û Serpêhatî dane bipeyda kirin.

Lê belê ew bêgûman weha jî ji Kesan ve ne bi sivikbûn ve têtê biderkevtin, Gelek dê bidin biberçavkirin. Ji ber vê yekê ve dê çend Keye -Könige- jî jinhêla wêna ve werin bifermarkirin, û çî li gorê de dê ji bona cudabunekê ve bête biderkevtin, gelo ew pêre di destpêkê de di berdest de têtê biderkevtin yan jî ku ew bi byekeke wisa ve hatiye bizazkirin?

Wekîdin ku ew ji bere de hatiye bidestnîşankirin, ku Mirovên qenctir, bi nala çêtir ve li gel maf de didin biserdarîkirin, weha ew başî hîn jî bi baştir ve ji yekekî ve têtin biderkevtin. Ev wê gotina hanê dide bigotin: “ku Du li gel hevdu de biyekbûn” û xweziya Agamemnon: “Deh Amojkarên wisa ji min re”. Weha jî niha jî Karmendîti – Behörden-, bi mîna Nimûne ve Dadwerîti, li ser yê xwe de birayara Zordartiyê, ku ew li ser Qanûnên de bi xwe ve nikare bidin bibiryarîkirin; Lê belê ew li kuhderê de dikare bête bikirin, li wêderê de tu kes nade

bigûmankitin, ku desthilatî û biryardarîkirin di hela Qanûnê de ne divê bi çêtirîn ve bête biderkevtin. Lê belê li vir de ya ku ew di qanûnê de dikare bête bigotin, bi renegekîtir ve Serûştîya wêna li gorê de ne wilo, weha ev bi vê ve têtê biderkevtin, bê ka çi Gumankirinê û pirse dide biderxistin, gelo divê Qanûna çêtirîn yan jî Mirovê çêtirîn bide biserdarîkirin; ji ber li ser wîna de ji yê ku ew Qanûnan dide bidan, ku li ser de divê mirov bide biaxivti û biguhpêdan, ev bi tiştêkî ne karîn ve têtê biderkevtin. Mirov bi dij ve tu daxwazê nade bibilindkirin, gava ku mirovek wisa divê bide bibiryarîkirin, belam bi dij ve, ku ew bes û bi tenha ve bi yekî ve, ne bi gelean ve divê bête biderkevtin. Ji ber ku her yek dida bidadwerîkirin, gava ku ew di hêla qanûnê de têtê bifêrkirin, di Karmendîtîyê de bi rast ve, û ew dikare vê belê bi bê valî û walî ve bête bixuyanîkirin, ku ew bi yekekî ve, ji yê ku ew bi du Çavan ve û bi du Guhan ve dide bidadkirin, bi çêtir ve dide biwergirtin, û ku yekek li gel du Lingan û Destan de bi bêhtir ve divê bi nala Gelean ve li gel Gelean be bide bilidarxistin. Belê Hinek Ji Serwerên bi serên xwe ve bi rastî ve xwe bi gelek Çavan, Guhan, Destan û Lingan ve, gava ku ew yên xwe û yên hevalên Serdarîtiya xwe li gel xwe de dihêle bidin biserdarîkirin. Ew bi tu Heval ve nayêtin biderkevtin, weha dê ew ne li gora Mebetsa Keye de bidin bireftarîkirin, lê belê ew bi Hevalî wî û Serdarîtiyê ve têtin biderkevtin, weha belê Heval li gel Heval de bi wekhev ve û bi mîna hev ve têtê biderkevtin, weha ku, gava ku Serdar dide bibawerîkirin, ku ew divên bîdin biserdarîkirin, ew jî wer jî dide bibawerîkirin, ku Wekhev û bi mîna hev ve bi Şêwazekî wisa ve divên bidin biserdarîkirin.

Ev dê weha wisa tanîradeyêkî ji wanên, ji yên ku ew bi dijî Keyetiyê ve didin bipevçûnkirin, didin bidadan.

Belê dibe ku ew xwe li nik Celebekî Nîşankirî de ji Mirovan ve bi rastî ve wisa bide birefatrîkirin, li nik yekekî din de na. Ev bi rastî ve yê wisa têtê biderkevtin, ku ew ji hêla Serûştîyê ve li ser de têtin bicihkirin, ku ew li jêr Benîtiyeke rêzkirî de divên bêtin birawestandin, û yên din, ji yên ku ew ji bona keyekî ve, û hêjî hinekî din, ku ew ji bona Rêza dewletê ji mala xwe ve hatine biperwerdekirin, û ji bona tevan ve ew Serdartiya hanê bi Dadwerîtî û pêre jî bi sûdmendîtî ve têtê biderkevtin. Belam Zordar -Tyrannis- ne li gora Serûştîyê ve têtê biderkevtin, ne jî pêre jî li gora Desturekê de ji wan ve, ji ya ku ew ji rêzanê ve têtê biderkevtin; ji ber ku herdu xwe bi dijî Serûştîyê didin biavkirin.

1288a

Ji ber vê yeke jî ve Hoyên bi navkirî bi diyarbûn ve bidin bikirin, ku ew ji bona mîn û wekvan ve ne ku dê bikaribin bi kêrbûn û ne ku jî bi dadwerîtî ve bête biderkevtin, Gava ku Mirzayek -Herr- li ser hemûyî de têtê biderkevtin, dibe ku tu Qanûn neyête bidîtin,, dibe ku ew bi xwe ve û Desthilardar pêve jî bi wek baş ve bite biderkevtin.

Dibe ku ew herdu jî bi wekhevî ve hindikbin, dibe ku ew di dawîya dawî de ew jî ji wan di Pakîtiyê de bi seekevîtîr ve bête biderkevtin, ku bêhtir ev jî bi Şêwazekî nîşankirî ve bête biderkevtin. Kîjan ji van Şêwazîyan ve têtê biderkevtin, ku divê em bididin biravekirin -erkläre-, herşend ku ew berê bi zûtir ve tanîradeyêkî jî hatiye birûdan, ji ya ku bi Rêzaneke -Regiment-keyetiyê -königliches-ve têtê bipêwistîkirin, û bê ka kîjan Celeb ji bona ser Xanedaniyîtiyê de û kîja jî ji bona ser Rêzaneke ramyarî ve têtê bigirêdan.

Ji bona ser Keyetiyê ve weha Çendbûneke têtê vegirêdan, ku Serûştîya wanan wer têtê biderkevtin, ku yekek di hêla Jêhatîbûna Beşdarîiya Serperîştîya Dewletê de Malbateke bi navû deng ve dide bihilgirtin, di gava ku ew li gora Şahrezatiya Mirovên Azadî wisa de, ji yên ku ew li gora Jêhatîbûna wan de di Serdarîtiya Dewletê de ji bona Birêvebirinê ve hatine bidanîn, ku ew bikaribin bidin biserdarîkirin, di dawîya dawî de li ser komeke mirovên Cengdar de, ji yên ku ew li gora Qanûnekê de, ji ya ku ew ji bona Karmendîtiya Dewletê ve bi dan ve

besû bi تنها Rêzdarîtiyê ve têtê biparvekirin, ku xweser pêre jî dide bisertewandin û dizane bide bifermarkirin.

Bêhtir ev têtê biderkevtin, ku yan tevahiya Malbatekê yan jî weha jî dibe Mirovek bi تنها xwe bête biderkevtin, ji yê ku wisa di hêla Rêzdarîtiyê têtê bişmaşkirin -hervoragend-, ku evan Pakitiyên wan li ser hemûyên din de têtin biserkevtin, bêhtir ev wê çaxê bi dadwerîti ve têtê biderkevtin, ku ev bi Malbata Keyîtiyê ve û bi hêzdarîti ve li ser hemûyan de û ewa hanê divê bi Keye ve bête biderkevtin. Ev ne bes li gora wî Mafê hanê de têtê biderkevtin, yê, bi mîna ku me bere dayîte bigotin, ku Damezirvanên -Begründer- Destûrên dewletan- ji yên xanedanan -aristokratischen- ve, ji yên Kêmasiyan -oligarchen- ve û careke din Destûreke demokratî, dixwazin bidin bicihkirin û bixwedîkirin – Bêhtir hemû didin bixwezîkirin, ku Serdarîti li ser bingehekî Qezencîtiyekê de, gava ku ew weha jî bi rastî ve ne li ser Sûdmendiyeke de, bête bidan -, Belam ew wer jî li gora wênê hanê de ku berî niha bi mafê danînê ve têtê biderkevtin. Ji ber ku ew xwe ne bi rastî ve, ku Mirovekî wisa bide bikuştin yan jî bide bisorginkirin yan jî di hêla Dadkirineke xerab de bide binemankirin, û wer jî bi kêmbûn ve divê mirov bide bidaxwazkirin, ku ew bes bi veguhestin ve û bi Şêweyê parvekirinê ve bide biserdarîkirin û di pişt re careke din bide biserdarîkirin. Ji ber ku Perçe divê xwe ne li ser Giştîbûnê de bide bibilindkirin; lê belê ev li ber wîna de têtê birûdan, ji yê ku ew weha bi mezinbûn ve bi xwedanê hîşdarîtiyê ve têtê biderkevtin. Weha bêhtir yek bi tenaha ve têtê bimayîn, ku ew dê ji mirovekî wisa ve bi sertewandî ve û bi Peya ve bête biderkevtin, ne ku bi şêwazê pahrkirinê ve lê belê bi şêwazê bedbûnê ve. Ji bal Keyetî -Königtum-ve weha û cudabûnên wîna, û gelo ew ji bona Dewletê ve bi kêr ve yan ji belê jî û ji bona kîjan Dewletê ve û çilo, bi vî Şêweyê hanê ve hatiye bireftarîkirin.

Lê belê ji ber ku emê li vêderê de sê Destûrên dirust bidin bildarxistin, û ji wan ve, ya ku ew bi çêtir ve dide biserpereştîkirin, ku ew bi neçartî ve bi Çêtir ve têtê biderkevtin, û ku ew careke din bi şêweyekî wisa ve têtê birûdan, ku li wêderê de yan yekek yan jî tevahiya malbatê bi pakîtiyê ve têtê biserkevtin, yan jî gelek jê wisa bi xwedanê dewlemendbûnê ve dihatin biderkevtin, ku hinek ji wan ve ji bona berjewendiya başîtiya Jînê ve bidin bisertewandin, yên din dikarîbûn bidana bifermarkirin, û li vir de di pêyvadarîtiya pêşî de hate bigotin, ku Pakîtiya Mirovekî û Neşîvantîya -Bürger- wîna di çêtirîn Dewletê de bi neçartî ve bi wêna bi xwe ve têtê biderkevtin, weha dê bête bizelalkiri, ku ew bi wî şêwyê hanê bi xwe ve û bi wî bi wê Çarê -Mittel- ve bi xwe ve têtin biderkevtin, ku di rêya wêna de mirov bi merovekî Pakîti ve dê bête biderkervtin, û di wê hêla de mirov li gel Dewletek Xanedanîti -Aristokratie- yan jî Serdarîtiye keyetî -königlicher- dikare bide bizazkirin.

1288b

Û wisa jî dê ew bêhtirî weha jî tanîradeyekî wê Perwerdekirinê bi xwe ve û wê Reweştê bi xwe ve bête biderkevtin, ji ya ku ew Mirovê Qenc û wî Mirovî didin bidustkirin, ji yê ku ew bi Sermiyanê Dewletê ve yan jî bi Keyekî ve divê bête biderkevtin.

Lê belê di piştî ku ew têtê bicihkirin, wer jî divê em hewlê bi pêrûniştinê ve bidin bidan, ku ma li ser çi şêwazî ve çêtirîn Destûr li gora gewhera Serûştiyê de ji bona Jiyanê ve bête bixwestin û divê bête bidamezirandin, bi mîn ku belê mirov ne pere jî dê nikaribe pê bide kirin, gava ku mirov wê li gora hêjabûnê ve bixwaze bide biwergirtin.

Pirtûka Çaremîn

Di hemû Huneran û Zanistiyan de, Ji yê ku ew ne bes li gel yekekî yan jî Beşekî din de dide bikirin, belam Tiştêkî -Objekt- bi tevahî ve dide biderxistin, ew bi bijare yekekê û bi wê Dîtinê -Theorie- ji ya ku ew li gel ve bi xwe ve tete biderkevtin, ji ya ku ew li gel Tiştê pêwendar bi têrkirî ve dide bi lê temaşekirin. Ji bona Nimûne ve lêdide bitemaşekirin, bê ka kîjan Pêrabûn ji bona kîjan Laşî ve bi baş ve û kîjan bi çêtir ve tete biderkevtin – ev xwe dide biliberxistin, ku ji bona Laş ve çêtirîn celeb û çêtrîn lêxwedîbûn bi çêtirin Pêrabûna çak ve divê bête biderkevtin -, û divê bête bidestnîşankirin, bê ka kîjan Pêrabûn ji bona pîrbûnê ve, , ez didim bimebestkirin, bê ka kîjan ji bona hemûyan ve, bi çêtir ve tete biderkevtin, ji ber ku weha jî ev divê werzîşê jî ji bona temaşekirinê ve bide biwergitin; û gava ku di dawîya dawî de yekek ne li gora tevahiya Jîretîbûnê û Zanistiyê d, ji yê ku ew di Pêşbaziye -Wettkampf- dibe bête biderkevtin, bête bidilbijandin, weha jî ev xwe di vê Rûdana hanê de jî de di Fêrkirinê û Werzîşkirinê de bi Erkbûn ve divabû bida bikirin, ku ji bona wîna ve Huner bi kêmbûn ve bi qewarekî sînorkirî ve bida biliberxistin. Wer jî pê re jî em vê li nik Hunera Saxbûnîtiyê -Heilkunst-, Hunera Avakirina Keştiyan, Hunera Tevinkirê ûhwd. de didin bidîtin.

Weha ev bêhtir bi diyarbûn ve bi derbarê Destûra Dewletê tiştê Zanistiyê bi xwe jî ve ji bona lêkolînê ve tete biderketin. Carekê, Kîjan bi çêtir ve tete biderkevtin û çilo divê bête bipêkhatin, da ku, Rûndan ne ji derve ve lê bête bikelmkirin, bi pîrbûn ve li gora xwezîtiyê ve divê bête biderkevtin, û di pişt re, çî ji bona Mirovên nîşankirî ve tete bigorkirin. Ji ber ku dibe ev ji bona gelan ve ne bi karîn ve tete biderkevtin, ku çêtir bi beşdar ve dê bêtin biderkevtin, û weha divê Qanûndaner û Mirovên Dewletiyên rast û dirust li kêleka nebaşîtiyê çêtirîn Destûr weha jî ya ku ew li gora Zînetan de bi çêtirînê ne bi nenaskirî ve bête bimayîn. Belê, ew divê bi sêse ve weha jî li nik de li gora Mertcan de bi çêtir ve pê bête bibawerîkirin. Ji ber ku ew divê weha jî li nik Destûreke dayînê de bikaribe bi dadkirin ve bide bizanîn, bi mîna ku ew di destpêkê de hatibû bi bidamezirandin, gava ku ew ne ji berê ve dihate birawestandin. Bi mîna ku ew di carekê de li berdest de tete bidîtin, xwe dibe di demekê dirêj de dikare bide bihiştin. Ez bi rastî ve didim bimebestkirin, gava ku ew di Dewletekê de bête bipêrgîrîn, ne ku Destûreke çêtir bi bê xwedanê hemû pêvegirêdayên çareyên Pêkhatinê ve tete biderkevtin, ne jî weha jî bes û bi tenha jî ve ji ya ku ew bi rastî ve bi karînê ve, belam bi yekeke bedtir ve tete biderkevtin. Bi her awayekî ev divê ew di nav re ji bona hemû Dewletan ve Destûra lêhatî bide binaskirin, ji ber ku bi pîrbûn ve Nivîskar li ser Ramyarîyê -Politik- de, ger jî tevî ku ew weha jî wer jî pir bi başî jî ve li ser de didin bigotin, belê jî kirdatiya bi kêrhatî ve jê tete bikêmkevtin. Ji ber ku mirov divê nebes tenê li ser de bide bidîtin, Kîjan jê bi çêtirînê ve, nemaze hêjî bi sade jî ve, kîjan dibe, û wer jî pêre jî, Kîjan bi siviktir ve û ji bona hemû Civakan -Gemeinwesen- ve bi tevahî ve li gorê de tete biderkevin, Lê belê nake hinek bes û bi tenha ve ji bona Destûrên bilind ve lê didin biberadin, û hinekî wisa, ji yê ku ew gelek berjewendiyên derveyî didin bipêwistîkirin, yê din gelekî bi giştî ve li ser pêgihandina de peyvê didin bigotin û li jêr derkirina Destûrên heyî de Destûra Lakonîti – lakonische- ya jî yekeke din jî didin bipesindarkirin.

1289a

Mirov divê Rêk û pêkirineke -Ordnung- wisa bide bicihkirin, da ku mirov xwe ji bal Dam û dezgehên hene ji wan ve bi sivikbûn ve bikaribe û bixwaze bide bilibervexistin, ji ber ku tu karekî biçûktir nayê biderkevtin, ku Destûrek ji bona çêtirbûnîtiyê ve bi nala tevahiyeke ve di Destpêkirinê de tete bibingehkirin, bi nala weha jî ku xwe fêrkirin ne bi sivikbûn ve bi nala Fêrkirinê ve tete biderkevtin. Ji ber vê yeke jî ve divê Mirovekî Dewletê ji bil Tiştên Navkirîn ve weha ji wan jî bête biliberkevtin, ji Destûrên Berdest ve, bî min ku niha hatiye bigotin, bide

bialîkarîkirin. Lê belê ev nikare bête bikirin, gava ku ew nede bizanîn, bê çend pîrbûna Cûreyên destura Dewletê ew têtin bidîtin. Lê niha hinek didin bibawerîkirin, ku ew bes û bi tenha ve Demokratîyek û bes û bi tenha ve Kêmasîyek -Oligarchie- tête bidîtin, çi yê ku ew ne jî bi rastî ve tête biderkevtin. Ev divê ji bona wîna ve weha Şêwazên cudabûnên bi hevgerîdanên wêna ve ne binenenas ve bêtin biderkevtin.

Ji xwe ve ev Vedîtina -Einsicht- hanê divê wî bide birêberîkirin, da ku çêtirîn û ji bona her kesekî ve Destûr Qanûnê bi kêrhatî ve divê bide bixuyanîkirin. Ji ber ku Qanûn divên xwe li gora Destûran de bidin bibervekirin û ew hemûyî bidin bikirin, ne ku Destûr li gora Qanûnan de bidin bikirin. Destûr bi Rêk û pêkbûnekê -Ordnung- ve ji bona Dewletê ve tête berkevtin, ji ya ku ew xwe ji bona ser Rûmeta Karmenditiyan -Magistraturen- ve dide birakişandin, Şeweyê -Art-Parvekirina wêna dide birêxistin – regelt- û dide bideştîşankirin, Bê ka çi Kêrdarê -Faktor-serdarîkirinê di Dewetê de û bê ka çi bi Armanca wan Civakên ramyarî ve tête biderkevtin; lê belê Qanûn bi vê ve têtin biderkevtin, ewên, bi cudabûn ve ji wanên Bendên Destûrê ve, ji yê ku ew Nimûnetiyê -Norm- didin bidan, ku li gora wêna de Serdarîkrinvan didin biserdarîkirin û bi beramberî Tawabaran ve divên bidin biparastandin. Mirov weha dide bidîtin, ku mirov Celebên -Arten- cudabûnên ji yekekê her Destûrê û Hejmarên wêna ve weha jî ji bona xwestiyên dana Qanûnê ve divê bi xwedanê navînyê ve bête biderikevtin, ji ber ku ew ne bikarîn ve dikare bête biderkevtin, ku ew Qanûn bi xwe ve weha jî bes û bi tenha ve hemû kêmasiyan -Oligarchien- yan jî demokratên divê pê bi perwazbibin -Formen-, Ji ber ku ew bi gelek Celeban ve ji herduwan ve û nebes tenê bi yeke ve tête bidîtin.

Lê belê Ji ber ku me ji destpêkê ve Lêgerandina xwe li Destûrên sêyên rast de dane bibiryarîkirin, Keyetî -Königtum-, Xanedanetî -Aristokratie- û Ramyarî -Pilitie-, û hersê Celeb bi nala hev ve, Zordarî -Tyrannis- bi nala celebê keyetîbûnê ve, Kêmasî -Oligarchie- bi nala Celebê Xanedanîtiyê -Aristokratiê- ve û Demokratî bi nala Celebê Ramyaran -Politie- ve, û me li ser Xanedanîtiyê û Keyetiyê de ji berê ve dayite biaxivtin – Ji ber ku ew bi çêtirîn Destûr ve têtin bitemaşekirin, têtin bireftarîkirin, ji ber ku her yek ji herduwan ve dixwaze li ser Pakîtiyê de bête bipêkirin, ji ya ku ew weha jî bi xwedanê Çarên -Mittel- derveyî jî ve tête biderkevtin -, Ji ber ku me di dawîya dawî jî de di pêşî de cudabûn di navbera Xanedanîtiyê û Keyetiyê de bi nîşankirî ve dayîte bidayînîkirin, ku di kîjan Rûdanê de mirov ji bona Keyetî ve qencîtiyê divê bide bidan, weha ji bona me ve niha hêj hinek tête bimayîn, ku em li ser wê Destura hanê de bidin biaxivtin, ji ya ku mirov bi Navê bi hev re bi Ramyarî -Politie- ve dide binavkirin, û hingê herweha jî Destûrên din, Kêmasî -Oligarchie- Demokratî û Zordarî -Tyrannis-.

Ev niha weha jî bi zelal ve tête biderkevtin, Bê ka kîjan ji van Celeban ve bi xerabtir ve û kîjan bi didiwa xerabtir ve tête biderkevtin. Ya xerabtir divê bi celebê -Ausartung- pêşîn ve û bi Destûra Xwedanî ve bête biderkevtin. Lê belê Keyetî tête bihîmkirin, gava ku ew ne bi navekî vala ve bi bê hemû Rastîtiyê -Realität- ve tête biderkevtin.

1289b

Li ser bilindbûnîtiya Pesindarîtiyên Kesiya Keye de, û weha divê Zardarî -Tyrannis- bi nala şêwazê Dewletê ve xwe bi xerabtirîn Têgihiştina Destûrê ve bide bivedûrkirin, li dû de bêhtir Kêmasî -Oligarchie- -di pişt re Xanedanetî -Aristokratie- ji vî şêwazê-form- Dewletê ve di hêla yekekî dirutir ve tête bicudakirin -, ji yê ku ew di dawîya dawî de dê hilgirîntir ve bi Demokratî ve bête biderkevtin.

Bêhtirî niha jî yekekî ji yê berî ji yê berê ve xwe bi vê têgihiştinê ve dayite bidazanîn, belam Dîtinek din bi nala ku me ew daye bidanîn. Ew bi rast û dirust ve dide bidadwerîkirin, li jêr hemû Destûran de, ji yê kêmasîtiyên -oligarichen- bi mîna yê din ve, têtin biderkevtin, gava ku ew weha bi baştir ve bihata biderkevtin, ku Demokratî bi xerabtir ve, lê belê gava ku ew bi

xerabtir ve bihatana biderkevtin, bêhtir dê ew bi baştirîntir ve bihata biderkevtin- Lê belê em didin bigotin, ku kêmasîti -oligarchie- û demokrati bi carekê ve bi şeweyê Dewletiyî şaşîti ve têtin biderkevtin. Ê ew ne binrast ve têtê biderkevtin, ku yekekek Kêmasîti -Oligarchie- bi baştir ve bi nala yekeke din ve bidin binavkirin; merov divê bide bigotin, bi kêmtir ve bi Bedtir ve têtê biderkevtin.

Lê belê Dadkirina vî Mirovê hanê dibe, ku ew ji bona niha ve xwe bide bibêdengkirin, belam em divên di pêşî de bidin bidestnîşanîkirin, bê ka çend Destûrên cudan têtin biderkevtin, gava ku gelek Celebên dinî Demokratîyê û yên kêmasîtiyê – Oligarchie- bêtin bidîtin, hingê, Kîjan bi nav û dengtirîn ve û kîjan li gorê de bi çêtirin rûçikên baştirin Destûr ve têtê biderkevtin, di Celeb de, ku ew, gava ku ew weha jî hêjî bi şewazeke Dewletê diniyî xanedanîti -aristokratie- ve ji baştirîn Pêkhatinan ve têtê biderkevtin, ji ber ku Destûrên din li vêderê de û ji yên din ve li wêderê de bi hêjabuneke dilbijandin ve têtê biderkevtin, ku ew dibe ji bona yekekê Demokratî ve bi neçartî ve ji ya nala Kêmasîti ve -Oligarchie ve têtê biderkevtin, ji bona yekeke din ve eva neçartî bi nala wêna hanê ve biserva jî ve bête biderkevtin; hingê, li ser çi şewazî de divê mirov bête birêveçûn, da ku ew van Destûrên hanê, weha bi Demokratî ve wer jî weha jî bi Kêmasîtiyê -Oligarchien- her Celebekî ve, bide bi damezirandin; di dawîya dawî de, di piştî ku me ev hemû di dibûneke kurt ve datin bicihkirin, em divên li gel de bi ezmûnkirinê ve bidin bihêldan, kîjan bi herifandintiyê ve û kîjan bi xwedanê Kirdarîtiyên -Faktorên- Destûran ve bi gelemperî ve û bi taybetî ve têtin biderkevtin, û li ser kîjan Hoyan -Ursachen- li gora Serûştîyê de Saxitiya xwe û Nemankirina xwe bi başîti ve têtê bihîmkirin.

Jê niha, ku jê gelek Destûr têtin bidîtin, Hoyê -Gurund- têtê biderkevtin, ku her Dewletek li gora hejmarê ve bi gelek Beşan ve têtê biderkevtin. Em bi rast û dirust ve hemû Civak di destpêkê de ji Malbatan -Familien- ve têtin bipêkhatin. Lê belê dîsan careke din divên ew ji Jimara Mirovên Civakê ve, ji yên ku yekek bi dewlemen ve, yên din bi hejar ve û hêjî hinekî din di Navînîtiyê de di nava wan de têtin biderkevtin; û ji bal Dewlemendan ve wer jî ji bal Hejaran ve divên yên xwedan Çek ve bêtin biderkevtin, yên din na. Ji yên din ve, ji Gelê nizimtir ve, em yekekî bi mîna Gundîyan ve, yên din bi mîna Bazirganan ve û careke din yên din bi nala Destkaran ve didin bidîtin. Ê li nik Rêza herî bilindtir de ev bi cudabûn ve têtin biderkevtin, carekê li gora Dewlemendbûnê û mezinbûnîtiya Xwedîtiyê ve têtê biderkevtin, ji bona nimûne ve li ser Hespan de, ji yên ku mirov wan dide bigirtin. Ji ber ku yekek nikare vê bi hêsanî ve bide bîkirin, bi bêyî ku ew bi dewlemend ve neyête biderkevtin, û ji ber vê jî ve di Demên kevînar de li her derê de li wêderê de dihate bidîtin, ku li wêderê de xurtbûna Civakekê di Swarbînîtiyê de dihate kevtin, di Kêmasîtiyan -Oligarchie – de. Lê belê Mirov Suwartî bi dijî Dijmînên Dirawsan ve didatin bakaranîn; weha ev ji bona nimûne ve Êretîryan -Eretrier-, Çalkidîryan -Chalhidier-, Neşînvânên – Bürger- ji Magernîsya – Magernisia- ve li ser Mêanderan -Mäander- de û gelek Rûniştvanên dinî ji asiya Biçûk ve dane bikaranîn. Ji bona van Cudabûnên Dewlemenbûnên hanê ve lê belê hêjî bi bêhitir ya Malbatê û ya Pakîtiyê jî ve têtê biservekirin û

1290 a

Çi dî em hinekî din bi Celeb ve di Peyvdarîtiyê de li ser Xanedanetiye -Aristokratie- de bi nala Beşekî Dewletê ve divên bidin bidestnîşankirin. Belê me li wê derê de dayîte bidan, bê ka ji pîrbûna çend Perçeyên neçartî ve her Dewletek têtê bipêkhatin; ku ji van Perçên hanê ve bi rast û dirust ve zû hemû di Serdarîtikirinê de dikarin bêtin bibeşdarîkirin; zû jî bes û bi tenha jî ve Hindikahî, bi zûbûn ve weha jî bi Piranî jî ve têtin biderkevtin.

Weha bêhtir , ku mirov dide bidîtin. Ku Gelekbûn, Celeb li gorê de ji hevdu ve bi cudabûna bîr û baweriyên ve divên bêtin biderkevtin, ji ber ku ew Perçên hanê di nava xwe de li gora Celeb

de bi cudabûn ve têtin biderkevtin. Ji ber ku Destûr bi Rêkûpêkhatina -Ordnung-Desthilatdarîtiyên Dewletê ve, û ev Rêkûpêkhatina hanê xwe li her derê de yan li gora Pileyê Mafdarîtkirina Serdarîtkirinê yan jî yekek ji wan wan ve bi wekhevûna bi hev re têtê bipêkanîn, ez ji bona Nimûnîtiyê ve ji bona Pilekirina -Abstufung- ji Hejaran û Dewlemendan ve yan jî ji bona wekhevbûnîtiya hevbeşiyê herdûna ve didim bimebestkirin. Bi vêjî re divên bi neçartî ve weha gelek Destûr bêtin biderkevtin, bi mîna ku ev li gora Rêkûpêkhatinê hanê li gora Rûçikên baş -Vorzügen- û Cudabûnên Perçeyan de têtê bidîtin.

Lê belê bi Gelemperî ve bi diyar ve bi du Destûran ve têtin bidîtin, wisa jî bi mîna ku mirov li ser du Bayên serokî de dide biaxivtin, Jor û Jêr, û li ser Bayên din de bi nala Corekî ve ji wan ve têtê bivedîtin. Weha wer jî ev weha jî bi diyarbûn ve du Bîr û baweriyên serkî didin bibadan, Demokratî û Kêmasîti -Oligarchie-. Demokratiyê mirov bi rast û dirust ve bi nala Corekî Kêmasîtiyê -Oligarchie- ve dide bidanîn, bi nala gava ku ew bi xwe ve bi kêmasîtiyê – Oligarchie- ve bihata biderkevtin, û ya bi navkiritiyê Ramyarîtiyê -Politie- ve bi nala Demokratiyê ve, weha bi mîna ku mirov li nik Bayan de bayê Rojava bi nala Corekî Bayê bakur ve û Bayê Rojhilat ji bona Corekî ve ji Bayê Jêrî Rojavava ve dide biwergirtin. Wer jî ev weha jî, bi mîna ku hinek dibêjin, li gel Sitranan de -Melodien-. Weha jî li vêderê de mirov dide bigotin, ku du Cor têtin bidîtin, ya dorische û ya phrygische, di gava ku mirov şeweyên dengdanê Ahengên din ji alîkî ve bi nala yên wisayî ve ji dorischer, ji aliyê din ve ji nala yên wisayî ve ji Corê phrygische ve dide biberçavkirin.

Weha mirov li Destûran de bi pîrbûn ve bi vî şeweyê hanê bu guhdan ve dide bidakirin, belam mirov bi rast û dirust û çêtir ve li gel me de di navbera yekê yan jî du Şewazên – Formen- rast de didin bibirayîkirin û yên bi nala Corekî ve, bê çilo li wêderê de bi baştir ve Sitranên tevlihevdu, weha li vêderê de çêtirîn Destûr, weha bi rastî ve. Ku bi hevgirtî ve û bi nesiyaetikinê şeweyên Dewletêyî kêmasîti -oligarchie- ve û bi Coreyên Demoktaiyên razayî û zindanîkirin ve têtin biderkevtin.

Lê belê Mirov divê Demokratiyê ne wetov, bi mîna ku niha hinek vê didin bikirin, bi sadbûn ve bi nala Destûrekê ve didin bidestnîşankirin, li cihê ku lê de Çêndbûn -Menge- didin bifermarkirin; ji ber ku ev dikare weha jî di Kêmasîtiyan -Oligarchien- û li her derê de bigir bête biderkevtin, ku Beşên mezintirîn didin biferanîkirin; û her weha jî bi kêmbûn ve divê mirov Kêmasîtiyê -Oligarchie- bi nala Destûrê ve bide bidestnîşankirin, li cihê ku hindik li ser Civakê de didin bifermarkirin. Ji ber gava ku yên wan hemû bi Hezar û sêsedî ve, û ji wan ve Hezar bi Dewlemend ve bihatana biderkevtin û yên sêsedên din bi Hejaran ve, tevî ku ew bi Azad ve û li gel wan de pêre jî biwekhevbûn de bihatana biderkevtin. Nehîştina li gel de bidin biserdarîkirin, wisa bi rastî ve dê tu kesîkî li nik wan de li ser Serdarîtiyeke Demokratî ve bida biaxivtin. Ê wer jî pere jî bi kêmbûn ve dê mirov, gava ku Hejar bi kêm ve bihatana biderkevtin, lê belê ku ew bi beramberî pîrbûna Dewlemendan ve bi Xurtirîntir ve bihatana biderkevtin, Dewletek wisa bi Kêmasîtiyekê -Oligarchie- ve têtê bidestnîşanîkirin, gava ku yên din, Dewlemend, li ser Rûmetdarîtiya Karmendîtiyan – Ehrenämtern- de bi tu pişkîtiyê ve dê nehatana biderkevtin.

1290b

Divê mirov weha bi pîrbûn ve bide bigotin, Ku Demokratî têtê bidîtin, gava ku Azadvan, Kêmasîti -Oligarchie, gavav ku Dewelemend bi Xwedan -Herr- ve bêtin biderkevtin. Wer jî ev xwe li gel vîna dide bipîrgîkirin, ku ev bi gelek û bi wanên kêk ve didin biderxistin. Ji ber ku gelek bi Azad ve û kêk bi Dewlemend ve têtê biderkevtin. Ger ku ev jî weha jî bi Kêmasîtiyê -Oligarchie- ve bihata biderkevtin, gava ku mirov Karmendîtiyê -Ämter- li gora Meznahîtiyê de bida bidan, , bi mîna ku hinek didin bigotin, ku ev li Hebeşê -Äthiopien- de, yan jî weha jî li gora

Sipehîbûnîtiyê ve têtê birûdan. Belê weha jî Mirovên yê Sipehî û yê Mezin jî di Hejmarê de bi kêmbûn ve têtin biderkevtin.

Belê şewazên -Formen- Dewletê yî ramankirî di hêla vê Nîşana hanê de bi tenha ve hêjî ne bi têrbûn ve nayêtin bidestnîşankirin. Ji ber ku ev bi pîrbûn ve bi Perçên pêkatinê ve di Demokratiyê de bi mîna ku ew di Kêmasîtiyê -Oligarchie- bi gelean ve têtê bihebûnîkirin. Mirov divê hêjî bi bêhtir ve bide bicudakirin û bide bigotin, ku ev carekê li vir de bi tu Demokratiyê ve nayête biderkevtin, li cihê ku Azadvan bi jimareke biçûk ve li ser Piranîtiyekê de ji Neazadvanan ve didin biserdarîtkirin, bi mîna ku ew li Apollonia de li ser Derya Ionischen de û di Thera de bi rûdan ve têtê biderkevtin, Ji ber ku di van herdu Dewletan de di hêla Şahzaden -Adel- û Mirov gelekî Qenc û Pêşîvanên Damerzvanên Avedaniyan -Kolonien- de bi nala hindikan ve din ava gelean de bi Nav û deng ve di nava wan de dihatin biderkevtin. Û hêjî bêhtir bi serde jî ve li wê derê de tu demokratî ne dihatê bidîtin, li cihê ku Dewlemend ji ber bêtirûna Hejmara wan ve dihatin biserdarîtkirin, bi mîna ku di berîhertîştî di Avdaniyan de, di cihê ku Jimareke pîr ji berî vêkevtina Cengê ve li gel Lydem Dewlemenbûneke mezin dantîn bidestystin. Bi bêhtirbûn ve mirov bi xwedanê Demokratiyê ve têtê biderkevtin, gava ku Hejarên Azad bi nala Gelekbûnê ve di Xwedîtiya Serdarîtiyê de têtin biderkevtin, û Kêmasîti -Oligarchie-, gava ku yê Dewlemend û yê Şahyade -Edleren- bi nala Kêmbûnîtiyê ve bi xwedanê wê

Xwedbûnîtiyê ve bêtin biderkevtin.

...

Navrok

Pirtûka Yekem	1
Dergehê Kapîtl- Yekem.....	1
Dergehê Duyem	1
Deryê Sêyem	4
Dergehê Çarem	5
Dergehê Pêncem:.....	6
Dergehê Şeşem.	7
Pirtûka Duyemîn	21
Pirtûka Sêyem	50
Pirtûka Çaremîn	80

Xwendevanên Hêja Îro Di 30.11.2023 Li Bajarê Berlîn Di Nava Mala Me De:

Ez dixwazim vê pêşgotina han bi deng tomar bikim ji ber ez nikarim bixwînim. Ji ber ku ez nikarim baş bixwînim çavê min baş nabînin.

3 dest nivîs heni ez dixwazim wan nivîsan çap bikim, ji mirinê rizgar bikim. Di 16ê meha 4an de di sala 2007 ji bona niştîgiriya nexweşiya kevjal ketim nexweşxaneyê de. Ji ber vê yekê bijîşkan hûrê min jêkirin û bi vê sayê ez baş bûm. Heger ez ne li Elmanyayê bama dê niha çara nexweşiya min tune ba û niha wê li ser goristana min de wê sîn bihatana. Piştî saxlembûna xwe, min dest bi wergerandinê kir. Careke din min destbi pirtûk û nivîsên xwe kir. Bi taybetî di beşê felsefa mêjûyê de, ji bal Hêgil beşê duyem ve. Piştî ez kor bûm. Di 6ê meha 9an de di sala 2020an de bi lez û bez ez gihîştim nexweşxaneyê ji ber vê yekê ta demekê min hew dikarîbû binivîsanda. Lê piştî ku ez hinekî baş bûm, di navbera nexweşiya xwe ya kevjal û korbûna di çavê min de min 2 pirtûk nivîsand yek jê ew bû ya bi navê Aştiya Hergavî (kant) li ser rûdanên sala 1618 ta sala 1648 ku li ser şerê di navbera Katolîk û Pîrotistan de, yê ku mîna şerê Da'îşê yê niha bû. Ji bona nimûne mîletê Elman di vî şerê hanê de yek ji 3 hatin kuştin ji ber vê yekê Aştiya Hergavî ji bal Kant de hatiye nivîsandin. Li ser vê peymana Munster di sala 48 an de. Min ev pirtûk wergerand ji bo ku mîletê me zanibe ku wekî tiştên ku li Ewropayê di dema berê de çêdibûn heman tiştê ku li cem me bûye û dibe û dê di pêşerojê de jî bibe dê çêbibe.

Min dest bi pirtûka Aristo ya Ramyarî (dîpolîtîk) kir lê mixabin dema ku min dest pê kir ez careke din kor bûm. Min xwest ku ez van pirtûkan ji mirinê rizgar bikim, ji ber vê yekê min bêhtirî 3 salan di van pirtûkan de birye û min dêr bi dêr ji zimanê Elmanî û zimanê Ingilîzî min dixwend û min werdigerand zimanê Kurdî. Ji ber vê yekê tu çare li cem min tune bû ji bo ku ez van pirtûkan ji mirinê rizgar bikim ji bilî ku ez alavên kûrbûnê bikar bînim ji bona ku ez karibim sererast bikim. Min ev hersî pirtûk sererast kirin. Piştî min da biraziyê xwe yê bi navê Rawan ku hersî pirtûka li gel xwe bibe û min li ser kaxezê nivîsandibû û ji bo ew ji min re li ser kombyûterê binivîsîne belam biraziyê min pirtûk di tirênê de jibîra kirin û ta neha jî venegerandini. Ne çar bûm rêyek din nema li pêşiya min ji bilî ku ez carekî din ji despêkê de destpê bikim û van nivîsan ji qirkirinê rizgar bikim. Ji ber ku li cem min pir şêrn û bi rûmet bûn. Piştî re min 2 pirtûk sererast kirin pirtûka Hêgil û pirtûka Aştiya Hergavî (Kant). Û pirtûka sêyem ya bi navê Aristo Polîtîk biraziya min û ya bi navê *DÊLENDÂ JUMAA (TÊLÎ)* sererast kir û hersî pirtûk ji pêşî ve ji min re li ser kombyûterê sererast kirin û nivîsandin. Û piştî dan kurê min *CIWAN GOUMA*. Aniha em vê pêşgotina hanê dinivîsin û ez pir kêfxweşim ku ez niha dikarim van pirtûkan bighînim ber destê xwendevanan. Heger kêmasiyê min hebin yan jî ne hemû tişt hatibe bi dawî kirin yan jî şaşî tê de hebin. Belkî nîfşên bên karibin ji min baştir bikin. Ji ber ku di jiyana min de ji sala 1952an de ta vê rojê min guh dayi ku ez di warê ziman de kar bikim. Pêşketina zimanê me hebûna me ye, dijminên me ji pêla Misilmantiyê ve şerê zimanê me dikin çî Ereban çî Turkan çî Farisan nehiştine ku em zimanê xwe bixwînin wan dixwest nasnameya me û Kurdîtiya me wînda bikin û me bikin Ereban û Turk û Faris. Belam bi ser neketin lê tevî wîlo jî zimanê Kurdî zimanê 13eyî zimanê Dunyayê bi dewlemendbûna xwe tevî hemû şer û koletî him jî bendîtiya me bi navê xişxaştiya Misilmantiyê dikirin ji hêla van koledaran ve. Lê belê zimanê Kurdî li pêşiya zimanê Erebi, Turkî û Farisî ji hêla dewlemendîtiya xwe û pêketinaş xwe ve ye.

Di nerîna min de 2 tişt ji me re pir girîngin:

- 1) Pêşketina ziman û çanda me.
- 2) Şarkirina milletê me di hêla zanebûn û zanistê de.

Bingeha her welatê di Cîhanê de zimane û tiştê ku pêşî destpêkirine wergerandina zimanan. Di nerîna min de tiştê herî girîng di Cîhanê de ji bona pêşketina ziman di pêşya pêşî de wergerandine. Ez bi hêvî me xwendevan jî bîr û baweriya xwe bidin wergirtinê. Min di jiyana xwe de jî ev hersî pirtûk wergerandine û ev pirtûk pir li ber dilê min şêrîn bûn ji ber ku min ew ji mirinê rizgar kirin û ez pêşkêşî xwendevanên Kurd dikim û ez bi hêvî me xwendevan jê sûd bigirin.

Ez gelekî wan mirovan heman sipas dikim çî yê ku alîkariya min di çêkirina van pirtûka de kirine. Lê bi taybetî ez sipasiya:

Delîda Jumaa (telly jumaa)

Ciwan Gouma

Ji ber ku wana hildan ser milên xwe ku van pirtûkan ji mirinê rizgar bikin.

Yek hêviya mine:

Ku em ev bîr û baweriyên baş yê mirovantiyê di dema şoreşa Ferensî û dema bejandina Ewropî wan di nava welatê xwe de belav bikin.

Di dawiyê de jî em mirovin em ne dijminê Turk, Ereb û Farisa ne. Em dostê wanin, lê belê ewana dijminatiya me dikin. Di vê navê de jî ew bi navê Dewletên terorîst tîn naskirin hêjî bêhtir bi dewletê Da'îşiyetê tîn naskirin. Komar û ramana wan li ser vê siyaseta wan vê jiyanbîna wanî terorîstî tîn naskirin.

Baştirîn nimûne: Ev şerê ku niha li Geza yê bê çawa pîrsa Felestînî pîrseke rewayî lê xwe kirine Da'îş mîna dewleta Turkî, Îranî, Îraqî û Sûrî evana bi navê Da'îşîtiyê tîn naskirin. Hîç cudahî di navbera Da'îşê 2014an de di singalê de û Da'êş Geza yê niha tune ye. Ev Dewletên Da'îş beseke ne li dijî me tenê ne, heger li dijî me tenê bana tepek wê li serê me bixistana lê belam şensê me başî, ji ber ku Da'îşetiye ji sedsalên navîn di bin xişxaştiya Misilmantiyê de li dijî hemû welatên derve ne Emerîka, Nato û Israîl in heta dawî. Çawa ku ew şerê di Ewropayê de çêbibû di nivîsandina Kant de li ser peymanê Munister hatiye nivîsandin evaya îro weke wê hatiye dîtin li cem Ereban, Turkan û Farisa. Ne tenê li beramberî me şer dikin lê belê beramberî hemû Cîhanê û evaya jî şensê me yî.

Ez dixwazim bêjim ku ev şerê li Gezayê dibe ev şeraya gi xweser yan jî ne xweser bi beşdarkirina Turkiyê, Suryê Îraq û Îran dibe. Ev tî wê wateyê ku nema kirina van Dewletê bi Da'îş ve girêdayîne û niha jî bi dawîkirina van dewletan û Da'îşîtiyê ye. Ev şerê han wer bi lez bûna Serxwebûna Kurdistanê ve û bi konfedralkirin li gel Israîlê de tîte bi mizgînî kirin.

Îro rêbazê **BERZANÎ Û DOSTANIYA ISRAÎL BI SERXWEBÛNA KURDISTANÊ VE Û BI MALANDINA KOLEKÎ Û BENDÎTIYA TURK EREB FARIS Û XIŞXAŞÎTIYA MISILMANTIYA SEDSALÊN NAVÎN VE DIDE BI MIZGÎNÎ KIRIN.**

Ez dixwazim vê jî ji milletê xwe re bibêjim divê ku em dostê Ereba bin, dostê Turka bin û dostê Faris, Aşûr, Ermenî, Kildanî û Suryaniya bin. Û divê em baş bizanibin ku em mirovin ew dîtina ku **BERZANÎ** dibîne em bi cih bînin, ew dîtina ku em li Elmanya, û bi taybetî li Siwêsrayê di navberavan miletan de ku divê em milletê xwe perwerde bikin li ser mirovantiyê, li ser aşîtiyê û li ser demokratîyê.

Dawiya ku ez dixwazim bêjim ji bpona welat û milletê xwe: Ku ez dixwazimdi dawiya dawiyê de bibêjim ji ber ku ev hersî pirtûkanan pir li ber dilê min şêrînin di aliyê pêşxistina zimanê me de û hêjî bêhtir di şarkirina wî di ji bona 3 welat perwerên Kurdistanê yên hêja diyarî bikim:

- 1) Pirtûka Hêgil beşê duyem ez ji bona hêja MESRÛR BERZANÎ diyarî dikim. ji ber ku benda yekem min diyarî KAK MES'ÛD BERZANÎ kiribû.
- 2) Pirtûka Aristo polîtîk ez ji bona hêja DİLŞAD BERZANÎ diyarî dikim.
- 3) Pirtûka Aşîtiya Hergavî (kant) ez diyarî ji bona hêja LEYLA ZANA dikim.

Di nerîna min de ev hersî mirovên hêja di ayinda KURDISTANÊ de wê roleke pir mezin bilîzin.

Tevî ku em milletê KURD di vê demê de jî dilê me bi dijminê me dişewite ji ber ku ewana li ber man û nemana xwe bi saya Dai'şîtiya xwe dibînin û evaya jî serkeftineke. ez hêvîdarim ku ev hersî mirov hersî camêr hersiyê ku roleke bingeîn dilîzin ji bona serxwebûna welatê me û rizgarkirina me ji bendîtî û koletiya Turk û Erebiyê û Farisan û xişxaştîya Misilmantiya sedsala navîn ve.

Ez hêvîdarim ku evaya xwendevanên min hûn van bîr û baweriyê min dema ku bixwînin heger kêmasiyê min di her bîr û baweriyekê de heger hebin ez hêviya lêbûrandinê dikim ji ber ku ez baş nabînim ez we teva sipas dikim bi taybetî:

DELNDA JUMAA (TELLY)

CIWAN GOUMA

Ez bi hêvîdarim ku hûn ji wan hersî pirtûkan sêd bigirin, heger kêmaniyê min hebin dixwazim hûn min bibûrînin.

ZOR SPAS.

Kurtiya Jiyana Min Di Nava Çend Rêz û Dêran De:

Ez di dawiya gulana sala 1937 de li gundê Kêstek de li Herêma Cezîrê de li Kurdistana Suriyê de ji malbata Başokê Yezidiyî Musulman de hatime bizayîn; jiber ku fermana Bav û kalên min li ser destên Selteneta Osmani de der sedsalê nozdehan de li Şingalê de hate birakirin û bi darê zorê ve gumgume bi destên me ve dane bihilgirtin.

Min xwendina xweyî dibustanê li bajarê Qamişlo û Şamê de ji sala 1946 tani sala 1959 de di nava hin dibustanên Suryanî de date bidawîkirin.

Di pêşî de di payiza sala 1959 de min li bajarê Şamê de di zanistgeha wê de di berê felsefe de date bixwendin.

Di pişt re di buhara sala 1960 de li Elmanya Fêderali de li bajarê Monix de di zanistgeha wê de di berê zanistîyên dewletê de tanî sala 1963 de date bixwendin.

Di payîza sala 1963 de bi saya Partiya Demokratî Kurdistan ve xwendin li Elmanya Demokratî de bi destên min û neh Hevalên dinî Parti ve hate bikevtin û min li Berlina Rojhilat de di Kolêca Aburi de aburîya siyasî date bixwendin.

Di tîrmeha sala 1967 de min têde Diplom di zanistîya mējûwa aburiya siyasî de date biwergirtin û herwehaji têde di rêşmeha sala 1972 de min Doktora di zanistîya mējûwa aburîya siyasî de date biwergirtin.

Ji sala 1972 - 1975 de min di warê wergerandinê de didate bikarkirin.

Ji sala 1975 tanî sala 1992 min li zanistgeha Hombold de li bajarê Berlin de di berê mējuwa aburîya siyasî de bi giştî ve û di mējuwa aburiya siyasîya Dewletên paşkevti de bi taybetî ve didate bikarkirin.

Ji sala 1953 de min xwe bi zimanê meyî şêrîn û perest ve didate. bimijulkirin û wî û herwehaji mêmûwa me tevaya bala min bi ser xwe ve didatin birakişandin. Bi xewna zarotiya min ve dihate biderkevtin, ku ez di warê wî û herwehaji mêmûwa me de bidim bikarkirin û wan bidim bipêşvexistin, da ku milletê Kurd ji sedsalên navînî û benditiyê de bête birizgarikirin û bi serxwebûnê ve di nava Kurdistanê de bête bitackirin; jibervêji ve ez ji bona xwendekariyê ji bona Ewropa hatim biçûyîn.

Cihanbiniya min di têgihîştina diyalektika jinê de li ser felsefa Zerdeştî, Aristo, Xani, Hegel û Marx de têtê bibingehkirin û têgihîştina min di çarekirina pîrsa kurd de û pêkanîna Dewleteke Miliyî ser bi xwe ve di nava Kurdistanê de li ser rêbazê Barzanî û felsefa Xani de têtê bici û biwarkirin.

Ji sala 1953 de û hêj ez bi Endamê Parti ve têtîm biderkevtin û her û her ez bi jêhatî ve di nava rêzên wê de bi mina Endameki ve didim bikarkirin.

Di nava salên 1979 tani sala 1993 de bi Endamê Komitiya Nawendi û Endamê Mekteba Siyasî ve dihatim biderkevtin.

Di sala 1996 de ez bi Nişana Barzanî ve hatim bixelatkirin û herwehaji bi Rawêjkarê Siyasî ve ji bona Mesud Barzani hatim bidestnîşankirin.

Ji sala 1964 de min jinek Elmanî dayite bianîn û laweki me bi navê Ciwan ve têtê biditin, yê ku ew bi yekekî ve ji Zanistvanen Gencên Elmani ve di Zanistiya Elektironik de têtê biderkevtin. Min di jina xwe de ji xwe re bi zimanê Erebi, Ingilizi, Suryani, Farisi, Elmani û Rusi ve dayête bixwendin; belam min Suryanî û Rusi dane bijibirakirin.

Çend Gotin Li Ser Qonaxên Cihê Jiyana Min:

1. Wek diya min dibêji 28ê gulana sala 1937 an di gundê Kêstek de ez hatimi dinyê.
Ji 28ê gulana 1937 an ta payiza 1946 an ez li Kêstek bûm û min zaroktiya xwe li kêstek qedandî ye.
2. Di payiza sala 1946 an de ez li gel jinbava xwe Zeko Çûm Qamişlo ji bo xwendina xwe.
3. Ji payiza sala 1956 an piştî xwendina xwe li Qamişlo ez çûm Şamê li Şamê min xwend ta sala 1959 an ji 13ê meha 12 an de di sala 1959 an ji Libnan/Beyrût bi gemiyê ez çûm Îtalya/Cenewa di 23ê maha 12 an de di sala 1959 an û di 24ê meha 12 an de sala 1959 ez giham Elmaniya/Minşin di 13ê meha 9 an de sala 1964 an de ez ji Minşin çûm Berlîn Elmanya Rojhilat di 14ê meha 9 an de sala 1964 an ta roja me ya îro ez li Elmanya li bajarê Berlînê dimînim.

Xwendevanên hêja!

Download your book <https://nuhbuhar.com/>

1. Di pêşî de ji xwe re gotina werger bidin bixwendin.
2. Hûn li ser vê rûpelê min de dikarin ji xwe re van Nivîst, Wêne û gotarên hanê ji xwe re bidin biwergirtin.

Dr. M. S. Cuma